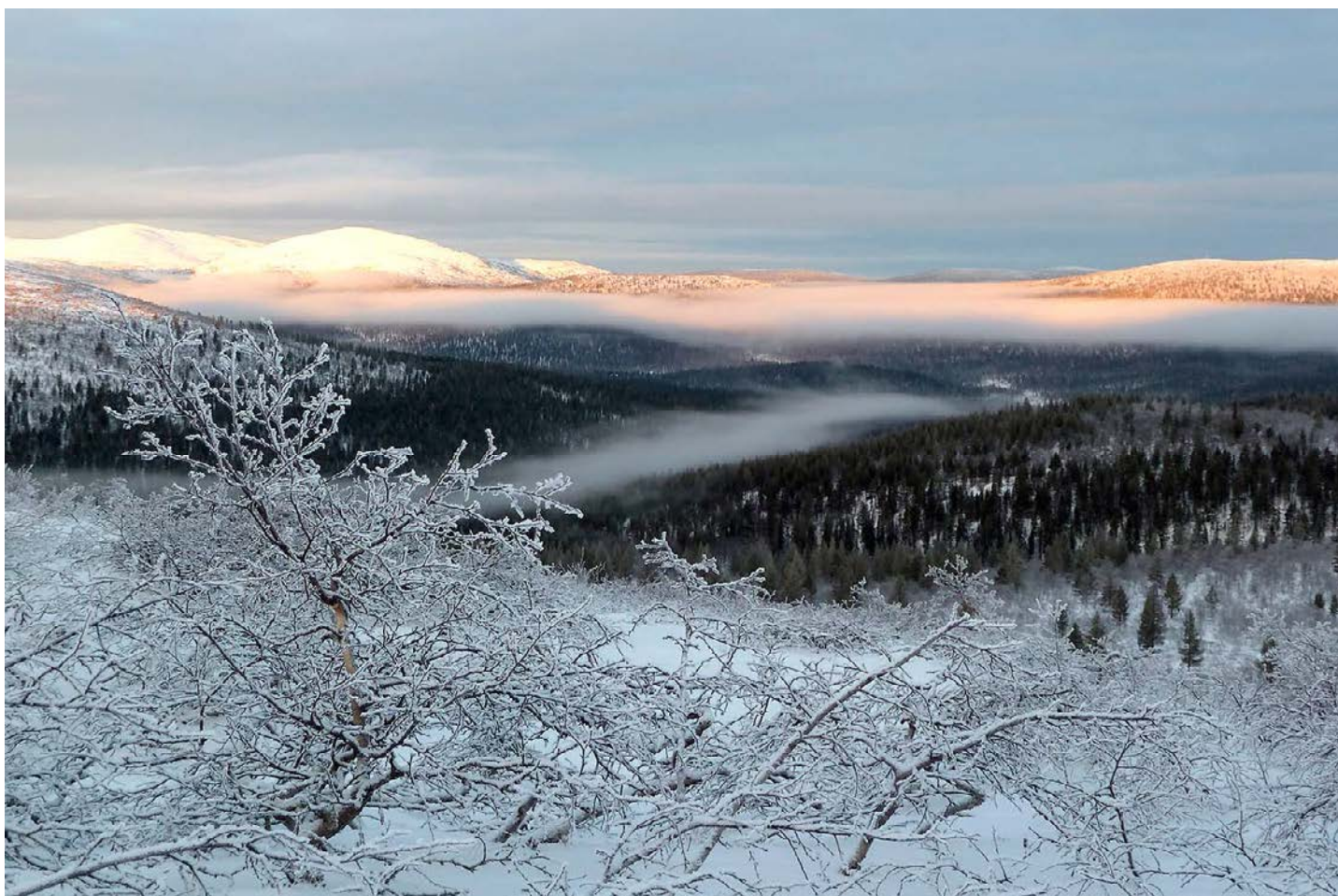


Urho Kekkosen kansallispuiston, Sompion luonnonpuiston, Kemihaaran erämaa-alueen sekä Vaaranaavan, Nalka-aavan ja Uura- aavan soidensuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelma



Översättning: Pimma Åhman.

Jorgaleaddji: Jouni Vest.

Kansikuva: Muorrakkavaaran jokilaaksoa Urho Kekkosen kansallispuistossa.
Kuva: Petteri Polojärvi.



ISO 14001

© Metsähallitus, Vantaa 2016

ISSN-L 1796-2943

ISSN (verkkajulkaisu) 1796-2943

ISBN 978-952-295-170-0 (pdf)

Urho Kekkosen kansallispuiston, Sompion luonnonpuiston, Kemihaaran erämaa-alueen sekä Vaaranaavan, Nalka-aavan ja Uura-aavan soidensuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelma



METSÄHALLITUS

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	7.11.2016
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	2.9.2016
LUOTTAMUKSELLISUUS	julkinen	DIAARINUMERO	MH 4056/2015/06.02.03
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	kansallispuisto, luonnonpuisto, erämaa-alue, soidensuojelualue, Natura 2000 -alue		
ALUEEN NIMI	Urho Kekkosen kansallispuisto, Sompio, Kemihaara, Vaaranaapa, Nalka-aapa, Uura-aapa		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	UK-puisto–Sompio–Kemihaara FI1301701		
ALUEYKSIKKÖ	Lapin luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Metsähallitus		
JULKAISUN NIMI	Urho Kekkosen kansallispuiston, Sompion luonnonpuiston, Kemihaaran erämaa-alueen sekä Vaaranaavan, Nalka-aavan ja Uura-aavan soidensuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelma		
TIIVISTELMÄ	Hoito- ja käyttösuunnitelma laaditaan kansallispuistolle ja luonnonpuistolle luonnonsuojelulain ja erämaa-alueelle erämaalain perusteella. Kansallispuisto, luonnonpuisto ja soidensuojelu-alueet sisältyvät samaan Natura-alueeseen. Hoito- ja käyttösuunnitelma tehdään 10–20 vuodeksi kerrallaan ja siinä määritellään tavoitteet ja toimenpiteet alueiden perustamistavoitteiden toteuttamiseksi. Suunnitelman ajantasaisuutta tarkastellaan noin 6 vuoden välein ja tarvittaessa suunnitelmaa tarkastellaan muulloinkin. Tarkemmat toimenpiteet suunnitelman linjausten perusteella suunnitellaan tarvittaessa erillisissä toimenpidesuunnitelmissa. Edellinen hoito- ja käyttösuunnitelma Urho Kekkosen kansallispuistoon on vuodelta 2001 ja Kemihaaran erämaa-alueelle vuodelta 1999. Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on noin 310 000 hehtaaria, josta Urho Kekkosen kansallispuiston osuus on lähes 255 000 hehtaaria. Suunnittelualue sijoittuu Inarin Savukosken ja Sodankylän kuntien alueelle. Suunnittelualueen pinta-alasta 63 % sijoittuu saamelaisen kotiseutualueelle. Suunnittelualue sijoittuu Ivalon, Kemin-Sompion sekä Lapin paliskuntien laidun-alueille. Hoidon ja käytön suunnittelu sisältää nykytilan kuvauksen, jossa tunnistetaan alueen suojele- ja kulttuuriarvot. Nykytilan kuvauksen perusteella voidaan arvioida alueeseen kohdistuvia keskeisiä uhkia ja esittää toimenpiteitä niiden torjumiseksi. Tavoitteen asettelussa esitetään, kuinka toimenpiteiden toteutumista seurataan ja niiden vaikutuksia ja vaikuttavuutta arvioidaan. Toteutukseen on koottu Metsähallituksen vastuulla olevia toimenpiteitä ja niiden resurs-sitarpeita. Suunnitelma perustuu lakeihin ja asetuksiin, alueella tehtyihin selvityksiin, maastokäynteihin, paikallisten asukkaiden ja sidosryhmien esittämiin näkemyksiin sekä neuvotteluihin saamelais-käräjien kanssa. Suunnitelmaa varten perustettiin yhteistyöryhmä, johon kutsuttiin edustajat eri sidosryhmistä. Saamelaiskäräjät nimesi suunnitelman tueksi erillisen Akwé: Kon -työryh-män valmistelevaan ohjeiden mukaisia toimenpiteitä hoito- ja käyttösuunnitelman laadin-nassa. Pääasialliset muutokset suunnitelmassa koskevat kansallispuiston vyöhykejakoja, pyöräilyä, talvi- ja kesäajan maastoliikennettä ja ratsastusta. Ympäristöministeriö hyväksyi hoito- ja käyttösuunnitelman 2.9.2016. Hyväksytyn suunnitelman perusteella laaditaan uusi järjestyssääntö Urho Kekkosen kansallispuistoon ja tarvittaessa Sompion luonnonpuistoon.		
AVAINSANAT	hoito- ja käyttösuunnitelmat		
MUUT TIEDOT	Suunnitelman ovat kirjoittaneet: Esa Härkönen, Markku Seppänen, Pirjo Seurujärvi, Sakari Kankaanpää, Aini Magga, Tiina Aikio, Antero Aikio, Saara Tynys ja Pertti Itkonen		
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 143		
ISSN-L ISSN (VERKKOJULKAISU)	1796-2943 1796-2943	ISBN (PDF)	978-952-295-170-0
SIVUMÄÄRÄ	166 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	7.11.2016
UPPDRAKSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	2.9.2016
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	MH 4056/2015/06.02.03
TYP AV SKYDDSSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	nationalpark, naturreservat, ödemarksområde, myrskyddsområde, Natura 2000-område		
OMRÅDETS NAMN			
NATURA 2000-OMRÅDETS NAMN OCH KOD	UK-parken–Sompio–Kemihaara FI1301701		
REGIONENHET	Lapplands naturtjänster		
FÖRFATTARE	Forststyrelsen		
PUBLIKATION	Skötsel- och användningsplan för Urho Kekkonens nationalpark, Sompio naturreservat, Kemihaara ödemarksområde samt Vaaranaapa, Nalka-aapa och Uura-aapa myrskyddsområden		
SAMMANDRAG	Skötsel- och användningsplanen har utarbetats för nationalparken och naturreservatet enligt naturvårdslagen och för ödemarksområdet enligt ödemarkslagen. Nationalparken, naturreservatet och myrskyddsområdena ingår alla i samma Naturaområde. Skötsel- och användningsplanen uppgörs för 10–20 åt gången, och i den fastställs mål och åtgärder för hur man kan uppnå syftena för inrättandet av dessa skyddsområden. Planen uppdateras vart sjätte år och vid behov även vid andra tillfällen. Noggrannare åtgärder som följer riktlinjerna i planen tas fram vid behov i separata åtgärdsplaner. Den föregående skötsel- och användningsplanen för Urho Kekkonens nationalpark är från år 2001 och motsvarande plan för Kemihaara ödemarksområde från år 1999. Totalarealen för planeringsområdet är ca 310 000 hektar, varav Urho Kekkonens nationalpark upptar nästan 255 000 hektar. Planeringsområdet ligger i Savukoski och Sodankylä kommuner. Hela 63 % av planeringsområdets totalareal ligger inom samernas hembygdsområde. Inom planeringsområdet finns beten som hör till Ivalo, Kemi-Sompio och Lapplands renbeteslag. Skötsel- och användningsplanen omfattar en beskrivning av nuläget, där man presenterar planeringsområdets skydds- och kulturvärden. Utgående från beskrivningen av nuläget görs en bedömning av de centrala hoten mot området och föreslås åtgärder för att förebygga hoten. I kapitlet Måluppställning presenteras hur man följer upp hur åtgärderna förverkligas och bedöms åtgärdernas effekter samt verkningsfullhet. I kapitlet Förverkligande presenteras de åtgärder som Forststyrelsen ansvarar för och resursbehovet för dessa. Planen baserar sig på lagar, förordningar, utredningar gjorda i området, fältbesök, lokala invånares och intressentgruppers åsikter samt förhandlingar med sametingen. För uppgörandet av planen tillsattes en arbetsgrupp, till vilken kallades representanter för olika intressentgrupper. Sametingen utsåg en separat Akwé: Kon-arbetsgrupp som deltar i utarbetandet av skötsel- och användningsplanen genom att ta fram åtgärder som följer riktlinjerna. De huvudsakliga ändringarna i planen gäller zonindelningen av nationalparken, cykling, terrängtrafiken under sommaren och under vintern samt ridning. Miljöministeriet fastställde skötsel- och användningsplanen 2.9.2016. Utgående från den fastställda planen utarbetas en ny ordningsstadga för Urho Kekkonens nationalpark och vid behov för Sompio naturreservat.		
NYCKELORD	skötsel- och användningsplan		
ÖVRIGA UPPGIFTER	Planen har utarbetats av: Esa Härkönen, Markku Seppänen, Pirjo Seurujärvi, Sakari Kankaanpää, Aini Magga, Tiina Aikio, Antero Aikio, Saara Tynys och Pertti Itkonen		
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Forststyrelsens naturskyddspublikationer. Serie C 143		
ISSN-L ISSN (ONLINE)	1796-2943 1796-2943	ISBN (PDF)	978-952-295-170-0
SIDANTAL	166 s.	SPRAK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	

GOVVIDANSIIDU

ALMMUSTUHTTI	Meahciráđđehus	ALMMUSTUHTTINÁIGI	7.11.2016
DOAIMBANADDI		DOHKKEHANBEAIVEMEARRI	2.9.2016
LUHTOLAŠVUOHTA	Almmolaš	DIÁRANUMMIR	MH 4056/2015/06.02.03
SUODJANGUOVLOTIIPA/ SUODJALANPROGRÁMMA	Álbmotmeahcci, luonddumeahcci, meahcceguovlu, jekkiidsuodjalanguovlu, Natura 2000 - guovlu		
GUOVLLU NAMMA			
NATURA 2000-GUOVLLU NAMMA JA KODA	UK-álbmotmeahcci–Soabbat–Kemihaara FI1301701		
GUOVLOOVTTADAT			
DAHKKI(T)	Meahciráđđehus		
ALMMUSTUHTTIMA NAMMA	UK-álbmotmeahci, Soabbada luonddumeahci, Kemihaara meahcceguovllu sihke Vaaranaapa, Nalka-aapa ja Uura-aapa jekkiidsuodjalanguovlluid dikšun- ja geavahanplána		
ČOAHKKÁIGEASSU	Dikšun- ja geavahanplána dahkkojuvvo álbmotmeahci ja luonddumeahci várás luonddu-suodjalanlága ja meahcceguovlolága vuodul. Álbmotmeahcci, luonddumeahcci ja jekki-idsuodjalanguovllut gullet seamma Natura-guvlui. Dikšun- ja geavahanplána dahkkojuvvo 10–20 jahkái hávil ja das meroštallojit ulbmilat ja doaibmabijut guovlluid vuodđudanulbmiliid ollašuhttin dihte. Plána beivendárbu guorahallojuvvo sullii 6 jagi gaskkaid ja dárbbu mielde plána guorahallojuvvo muđui. Dárkilet doaibmabijut plána linnjemiid vuodul plánejuvvojit dárbbu mielde sierra doaibmabidjoplánain. Ovddit dikšun- ja geavahanplána UK-álbmotmeahci várás lea dahkkojuvvon 2001:s ja Kemihaara meahcceguovlui 1999:s. Plánenguovllu ollesviidodat lea sullii 310 000 hektára, mas UK-álbmotmeahci ossodat lea lagabui 255 000 hektára. Plánenguovlu lea Anára, Suovvaguokka ja Soađegiela gielddaid rájiid siste. Plánenguovllu viidodagas 63 % lea sámiiid ruovttuguovllus. Plánenguovlu sajáiduvvá Avvila, Kemin-Sompio ja Sámi bálgosiid guohtonguovlluide. Dikšun- ja geavahanplánas lea mielde dálá dili govvideapmi, mas identifiserejuvvojit guovlu suodjalan- ja kulturárvvut. Dálá dili govvideami vuodul sáhtta árvvoštallat dán guvlui čuohcci guovddáš áitagiid ja ovdanbuktit doaibmabijuid daid dusten dihte. Ulbmila ásaheamis ovdanbuktojuvvo, mo doaibmabijuid ollašuvvan čuvvojuvvo, ja daid váikkuhusat ja váikkuhanviidodat árvvoštallojit. Ollašuhttimii leat čohkkejuvvon Meahciráđđehusa vástidanvuloš doaibmabijut ja daid resursadárbbut. Plána vuodđuduvvá lágaide ja ásaheasaide, guovllus dahkkojuvvon čielggadusaide, báikkialdefitnamiidda, báikkálaš ássiid ja čanasjoavkkuid oainnuide sihke Meahciráđđehusa ja Sámedikki gaskasaš ráđđádallamiidda. Plána várás ásaheavvui ovtasbargojoavku, masa bovdejuvvojedje ovddasteaddjit sierra čanasjoavkkuin. Sámediggi nammadii plána doarjjan sierra Akwé: Kon bargojoavkku válmmaštallat rávvagiid mielde dahkkojuvvon doaibmabijuid dikšun- ja geavahanplána dahkamis. Plána nuppástusat gusket eanaš álbmotmeahci avádatjuhkui, sihkelastimii, dálvvi- ja geasiáigasaš meahccejohtalussii ja riidemii. Birasministeriija dohkkehii dikšun- ja geavahanplána 2.9.2016. Dohkkehuvvon plána vuodul dahkkojuvvo ođđa ortnetnjuolggadus UK-álbmotmeahci várás ja dárbbu mielde ođasmahttojuvvo Soabbada luonddumeahci várás.		
ČOAVDDASÁNI	dikšun- ja geavahanplána		
EARÁ DIEĐUT	Plána leaba čállán Esa Härkönen, Markku Seppänen, Pirjo Seurujärvi, Sakari Kankaanpää, Aini Magga, Tiina Aikio, Antero Aikio, Saara Tynys ja Pertti Itkonen		
RÁIDDU NAMMA JA NUMMIR	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja 143		
ISSN-L ISSN (INTERNETPREANTTUS)	1796-2943 1796-2943	ISBN (PDF)	978-952-295-170-0
SIIDOLOHKU	166 s.	GIELLA	suomagiella
GOASTTIDEADDJI	Meahciráđđehus	PRENTENBÁIKI	
JUOHKKI	Meahciráđđehus, luonddubálvalusat	HADDI	

SISÄLLYS

NYKYTILAN KUVAUS.....	11
1 Suunnittelualaueen kuvaus ja suunnittelutilanne	11
2 Perustamistarkoitus.....	18
3 Eloton luonto: vesistöt ja geologia	19
4 Natura 2000 -luontotyytit.....	23
5 Lajisto	32
6 Kulttuuriperintö	34
7A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu.....	42
7B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä	53
8 Erätalous: nykytila	55
9 Tutkimus.....	57
10 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset.....	59
10b Poronhoito	61
KESKEISET ARVOT JA UHAT	65
11 Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkat	65
TAVOITTEEN ASETTELU	69
12 Uhkatekijöiden torjuminen, vaikutusten arviointi ja seuranta	69
13A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	86
13B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke	87
13C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet	88
TOTEUTUS	90
14 Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet	90
15 Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	92
16 Erätalouden toimenpiteet	95
17 Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet.....	97
17b Poronhoidon toimenpiteet	103
18 Hallinto	104
19 Resurssit	107
20 Osallistaminen.....	109
LÄHTEET.....	112
LIITTEET	
Liite 1 Suunnittelualaueen lajiluettelo.....	115
Liite 2 Maakuntakaavakartat	121
Liite 3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	122
Liite 4 Lausuntoyhteenvedo	124
Liite 5 Vahvistuskirje	162

YHTEENVETO

Suunnittelualueen nimi, sijainti ja pinta-ala

Suunnittelualueeseen kuuluvat Urho Kekkosen kansallispuisto, Sompion luonnonpuisto, Kemihaaran erämaa-alue sekä Vaaranaavan, Uura-aavan ja Nalka-aavan soidensuojelualueet. Yhteispinta-ala on 310 404 ha.

Inarin, Savukosken ja Sodankylän kuntien alueella.

I Nykytilan kuvaus

63 % alueesta kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen.

Suunnittelualueen vesistöt kuuluvat kolmeen vesistöalueeseen.

Luontotyypeistä suurialaisimmat ovat luonnonmetsät, aapasuot, tunturikankaat ja tunturikoivikot.

Suunnittelualueella on runsaasti kulttuuriperintökohteita.

Kansallispuistossa on noin 300 000 käyntiä vuosittain. Suurimmat käyntimäärät sijoittuvat lähialueelle, Saariselän–Kiilopään matkailualueelle, missä on huollettujen latujen verkosto, kesäaikaan vastaavasti kattava polkuverkosto tulipaikkoineen ja päivätupineen. Ns. päiväretkeilijät muodostavatkin suurimman osan kansallispuistossa retkeilevistä. Urho Kekkosen kansallispuisto tarjoaa myös erinomaiset puitteet vaativaan eräretkeilyyn.

Kansallispuistossa on metsästysoikeus vain kuntalaisilla oman kunnan alueella. Sompion luonnonpuistossa metsästys on kielletty. Muulle suunnittelualueelle Metsähallituksella on mahdollista myöntää metsästyslupia. Kalastusta säädellään Urho Kekkosen kansallispuiston kalastussäännöllä, joka on voimassa 2014–2016.

Suunnittelualue on ollut ja on arvokas tutkimusalue useissa tutkimuksissa.

Ivalon, Lapin ja Kemin-Sompion paliskuntien porot laiduntavat suunnittelualueella. Suunnittelualue on tärkeä vasomisalue (Ivalon paliskunta) ja talvilaidunalue (Lapin ja Kemin-Sompion paliskunnat). Paliskuntien oman toiminnan kuvaukset esitetään lomakkeella 10 Poronhoito.

II Keskeiset arvot ja uhat

LUONTOARVOT:

Luontodirektiivin luontotyypit
Ekosysteemit
Uhanalaiset kasvi- ja eläinlajit
Luontodirektiivin lajit

KULTTUURIARVOT:

Arvokkaat rakennukset
Arkeologiset kohteet
Saamelaiskulttuuri
Paikalliskulttuuri

TUTKIMUS- JA SEURANTAMERKITYS -ARVOT:

Tutkimusmerkitys

ELINKEINOKÄYTTÖ-ARVOT:

Luonnon ja kulttuurikohteiden virkistyskäyttö
Poronhoito
Matkailun yritystoiminta

III Tavoitteen asettelu

Suunnitelman päämäärät

Päämäärä 1: Erityistä huomiota tarvitsevien lajien ja luontotyyppien säilyminen.
Päämäärä 2: Raakun lisääntymisen turvaaminen.
Päämäärä 3: Rakennusperinnön säilyminen.
Päämäärä 4: Arkeologisten kohteiden säilyminen.
Päämäärä 5: Raakkukantojen säilyminen.

Päämäärä 6: Saamelaiskulttuurin edellytysten turvaaminen.
Päämäärä 7: Metsähallituksen ylläpitämä virkistyskäyttäjiä palveleva reittien ja rakenteiden kokonaisuus säilyy vetovoimaisena ja turvallisena. Luonnonmaisemien turvaaminen.
Kehittämismahdollisuus 1: Luontoliikunnan mahdollisuuksien lisääminen.
Kehittämismahdollisuus 2: Luontomatkailun toimintaedellytysten kehittäminen kansainväliselle tasolle.
Kehittämismahdollisuus 3: Luontokeskusten kehittäminen.
Kehittämismahdollisuus 4: Tuuloman lohen palauttaminen.
Kehittämismahdollisuus 5: Laji- ja luontotyyppitiedon lisääminen.
Kehittämismahdollisuus 6: Kulttuuriperintötiedon tuotteistaminen luontomatkailussa.
Kehittämismahdollisuus 7: Kansallispuiston näkyvyyden ja luontotiedon saatavuuden parantaminen.
Kehittämismahdollisuus 8: Euroopanmajavan palauttaminen.

Päämäärien ja kehittämismahdollisuuksien vaikutusten arviointi ja seuranta.

Suunnittelualueen visio

Vyöhykejaon keskeiset ratkaisut

Retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeet: Saariselkä–Kiilopää, Tankavaara, Nuortti.

Syrjävyöhyke: Koilliskaira (suurin osa alueesta).

Rajoitusvyöhykkeet: Sompion luonnonpuisto, rajavyöhyke.

IV Toteutus ja toimenpiteet

Luonnonsuojelu

Raakkuinventoinnit, muut laji-inventoinnit.

Rakennusperinnön kunnostaminen ja arkeologisten kohteiden hoitaminen.

Arkeologisten ja saamelaisperintökohteiden inventointeja käytössä olevien resurssien puitteissa.

Luonnon virkistyskäyttö

Pyöräily sallitaan kaikilla merkityillä reiteillä sekä erikseen määriteltävillä reiteillä. Talvipyöräily on mahdollista koko suunnittelualueella lukuun ottamatta huollettuja latuja ja Sompion luonnonpuiston reittien ulkopuolista aluetta (ks. lomake 15).

Kestävöidään Saariselkä–Rumakuru–Luulampi-reitti ja kunnostetaan ja uudistetaan luontopolkuja.

Rakennetaan Saariselän lähialueelle luontomatkailua ja retkeilyä palveleva monipuolinen taukopaikka sekä taukopaikka Savukosken Rakitsalle.

Palvelutupakonsepti: Kehitetään palvelutoimintamallia ja -rakenteita.

Kunnostetaan kansallispuiston tupaverkostoa ja muutetaan tarvittaessa tupien käyttötapaa ja kehitetään kansallispuiston käymälä- ja jätehuoltoa.

Jatketaan voimassa olevaa käytäntöä, jonka mukaan Metsähallitus voi myöntää lupia huollettujen hiihtovaelusten järjestämiseen. Talvivaelluksilla osa kansallispuiston vuokra- ja varaustuvista on yritysten/yhdistysten käytettävissä osan talvesta.

Voidaan myöntää lupia asiakkaiden moottorikelkkareikikuljetukseen välille Kakslauttanen–Niilanpään tunturi-alue, välille Tankavaara–Jorpulipää ja välille Kemihaara–Korvatunturinmurusta. Voidaan myöntää lupia asiakkaiden moottorikelkkareikikuljetukseen välille Kakslauttanen–Kopsusjärvi 15.3. saakka.

Kansallispuistoa sivuava koiravaljakkoreitti (reitti Pieravaaran ympäri) säilytetään.

Tuetaan yritysten palvelutuotteiden kehittämistä liikuntarajoitteisille.

Kehitetään kesäkauden vaellusretkeilytuotteita yhteistyössä matkailuyrittäjien kanssa ja parannetaan Nuortin melontamahdollisuuksia.

Saariselän palvelukeskus Kiehin siirtyy uusiin tiloihin ja Tankavaaran luontokeskusta kehitetään erillisen suunnitelman mukaan.

Savukosken opastuskeskus Korvatunturi, yhteistyö kunnan ja metsätalouden kanssa.

Lakkautetaan matkailupalvelureitit Tankavaara–Kiilopää ja Saariselkä–Kivipää.

Lisätään sesonkiaikaista maasto-opastusta Saariselän–Kiilopään retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeellä.

Lisätään saamenkieliset nimikyltit tupiin.

Luodaan mobiiliopastus mm. kulttuuriperintökohteille.

Uudistetaan ja yhtenäistetään kansallispuiston opastus maastossa ja teiden varsilla.

Luodaan laadukkaat reittikuvaukset ja sisällöt keskeisimmille reiteille luontoon.fi:hin, palvelupisteisiin ja matkailuyrityksiin.

Erätalous

Rajataan puronierän esiintymisen nykyiseen levinneisyyteen.

Otetaan aktiivinen rooli Tuuloman lohen palauttamiseen liittyvissä asioissa.

Järjestetään vaeltavan taimenkannan säännöllinen seuranta.

V Ympäristövaikutusten arviointi

Suunnitelman ekologiset vaikutukset ovat positiivisia. Suunnittelualueen luonnontilaisuus lisääntyy, luontotyyppien ja lajien elinolosuhteet säilyvät ja jopa paranevat. Sosiokulttuuriset vaikutukset ovat positiivisia: mahdollisuudet ulkoiluun ja retkeilyyn paranevat. Taloudelliset vaikutukset ovat vaikeita arvioida, mutta todennäköisesti vaikutus on positiivinen, sillä kävijämäärää pyritään nostamaan ja luontomatkailun edellytyksiä ja alueen veto-voimaa parantamaan.

VI Suunnitelman seuranta

Hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen ja vaikuttavuuden seuranta käydään läpi 5, 10 ja 15 vuoden kuluttua tämän suunnitelman valmistumisesta. Samassa yhteydessä tarkastellaan suunnitelman päivittämistarve.

Lisätietoa suunnittelusta

Hoito- ja käyttösuunnitelma on kohdealueen maankäytön pitkän aikavälin strateginen suunnitelma ja linjaus. Sen avulla toteutetaan laeissa säädettyjen perustamistavoitteiden lisäksi alueiden hoidolle ja käytölle asetettuja tavoitteita. Suunnitelman avulla sovitetaan yhteen luonnonsuojelun, virkistyskäytön ja alueen muun käytön tavoitteet. Suunnitelmakausi on noin 15 vuotta.

Hoito- ja käyttösuunnittelu on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon periaatteiden mukaista osallistavaa suunnittelua. Osallistumistilaisuuksia ja palautemahdollisuuksia järjestetään koko suunnitteluprosessin ajan. Tavoitteena on saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä pohjaksi hoidon ja käytön ratkaisuille. Keskustelun avulla pyritään saamaan tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä sekä luomaan pysyvä yhteistyö ja vuorovaikutus eri toimijoiden kesken.

NYKYTILAN KUVAUS

1 Suunnittelalueen kuvaus ja suunnittelutilanne

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 1. Suunnittelalueen ja lähialueen päämaankäyttöluokat		
Selite	Lomakkeella luodaan yleiskuva suunnittelualueesta, maankäytön nykytilanteesta, kaavoituksesta ja muusta maankäytön suunnittelusta, saamelaisten kotiseutuasioista ja suunnittelutilanteesta. Lomake muodostaa perustan muiden jäljempänä seuraavien aiheiden käsittelylle.					
Suunnittelalueen nimi	Urho Kekkosen kansallispuisto, Sompion luonnonpuisto, Kemihaaran erämaa-alue sekä Vaaranaavan, Uura-aavan ja Nalka-aavan soidensuojelualueet			Pinta-ala (ha)	310 404	
				josta vesialuetta (ha)	2 921	
Maakunta	Lappi		Kunta	Inari, Savukoski, Sodankylä		

Suunnittelalueeseen sisältyvät Natura 2000 -alueet

Nimi	Koodi	Alueen kokonais-pinta-ala (ha)	Tyyppi ¹	Toteutustapa	Suunnitelman kattavuus
UK-puisto–Sompio–Kemihaara	FI1301701	309 771	SCI, SPA	Luonnonsuojelulaki, erämaalaki	Suunnitelma kattaa koko Natura-alueen

¹ SPA = Special Protection Area = lintudirektiivin nojalla muodostettavat erityiset suojelualueet; SCI = Sites of Community Importance = luontodirektiivin nojalla nimettävät, yhteisön tärkeinä pitämät alueet, joista muodostetaan SAC = Special Area of Conservation = luontodirektiivin nojalla muodostettava erityisten suojelutoimien alue.

Suunnittelualueen maankäyttö						
Perustetut suojelualueet	Valtionmaiden suojelualueet	Päämaan- käyttöluokka	Suojelu- aluetyyppi	Perustamis- ajankohta	Pinta-ala (ha)	Järjestyssääntö annettu (pvm)
	Urho Kekkosen kansallispuisto	202	Kansallispuisto	4.3.1983 (83/228), 22.3.1991 (91/565)	254 696	4.9.2007
	Sompion luonnonpuisto	201	Luonnonpuisto	21.12.1956 (56/634) 18.12.1981 (81/932)	17 915	14.8.2006
	Kemihaaran erämaa-alue	302	Erämaa	17.1.1991 (62/1991)	30 186	-
	Vaaranaavan soidensuojelualue	205	Soidensuojelu	30.9.1988 (88/851)	3 481	-
	Uura-aavan soidensuojelualue	205	Soidensuojelu	30.9.1988 (88/851)	2 246	-
	Nalka-aavan soidensuojelualue	205	Soidensuojelu	30.9.1988 (88/851)	1 543	-
	Yksityiset suojelualueet (YSA)			Kpl	Pinta-ala (ha)	
	Yksityiset suojelualueet yksityismailla			-	-	
	Valtion yksityiset suojelualueet			-	-	
	Muut perustetut alueet			-	-	
Suojeluun varatut val- tion alueet	Tyyppi	Maankäyttö- luokka	Kpl		Pinta-ala (ha)	Lisätietoja
	Vaaranaapa Natura	211	-		43	Ns. Natura-suikale alueen rajalla.
	Uura-aapa Natura	211	-		84	Ns. Natura-suikale alueen rajalla.
	Nalka-aapa Natura	211	-		12	Ns. Natura-suikale alueen rajalla.
	Urho Kekkosen kp Natura	211	-		198	
Muut suun- nittelualuee- seen kuulu- vat kohteet	Nimi, tyyppi	Päämaan- käyttöluokka	Kpl		Pinta-ala (ha)	Lisätietoja
	-					
	-					

Kansainväliset sitoumukset ja suojeluohjelmat		
	Tyyppi	Lisätietoja
-	-	-
Saamelaisten kotiseutualue		
Suunnittelualue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella		Lisätietoja
☒ Osittain	☐ Kokonaan	
Suunnittelualueen pinta-alasta 63 % kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen. Inarin kuntaan kuuluva osa kuuluu kokonaan saamelaisten kotiseutualueeseen. Sodankylän kuntaan kuuluva suunnittelualueen osa kuuluu lähes kokonaan saamelaisten kotiseutualueeseen. Savukosken kuntaan kuuluva suunnittelualue ei kuulu saamelaisten kotiseutualueeseen. Saamelaisten perustuslaillista kulttuurista ja kielellistä itsehallintoa toteuttaa saamelaiskäräjät (974/1995). Saamelaiskäräjät hoitaa saamelaisten kieltä ja kulttuuria sekä saamelais-ten asemaa alkuperäiskansana koskevia asioita. Saamelaiskäräjät edustaa saamelaisia kansallisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä. Kansainvälinen ja kansallinen lainsäädäntö tuo velvoitteita, jotka tulee huomioida HKS:n laadinnassa ja sen vaikutusten arvioinnissa. Perustuslain (PeL) 17 §:n 3 momentin mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Kysymys on saamelaisten perusoikeudesta omaan kieleensä ja kulttuuriinsa. Perustuslain 17 §:n 3 momentin tarkoitamana saamelaiskulttuurina pidetään vakiintuneesti mm. poronhoitoa, kalastusta ja metsästystä (HE 309/1993 vp ja PeVL 32/20 10 vp). Luonnonsuojelulain 16 §:n mukaan saamelaisten kotiseutualueella sijaitsevista kansallis- ja luonnonpuistoissa on turvattava saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset. Biodiversiteettisopimus (SopS 78/1992) velvoittaa valtioita turvaamaan saamelaisten luonnon monimuotoisuuteen liittyvän perinteisen tiedon, käytänteiden ja innovaatioiden säilymisen sekä turvaamaan perinteisen luonnonkäytön (artiklat 8j ja 10c). Sopimuksen artiklan 8(j) toimeenpanemiseksi biodiversiteettisopimuksen 5. osapuolikokous on hyväksynyt vapaaehtoiset Akwé: Kon -ohjeet (1/2). Akwé: Kon -ohjeiden tarkoitus on turvata luonnon monimuotoisuuden säilyminen sekä alkuperäiskansakulttuurien luontosuhteen ja perinteisen tiedon säilyminen. Suomessa Akwé: Kon -ohjeet on tarkoitettu sovellettavaksi saamelaisten kotiseutualueella toteuttavien sellaisten hankkeiden ja suunnitelmien kulttuuri-, ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten arvioinneissa, jotka voivat vaikuttaa saamelaiskulttuuriin, -elinkeinoihin ja kulttuuriperintöön. Ohjeet edellyttävät, että suunnitelmien ja hankkeiden laatimisen tulisi perustua alkuperäiskansojen tarpeisiin ja näkemyksiin. Alkuperäiskansojen tulisi osallistua hankkeen kaikkiin vaiheisiin suunnittelusta täytäntöönpanoon ja seurantaan. Metsähallituksella on pysyvä malli Akwé: Kon -ohjeiden soveltamiseksi. Saamelaiskäräjien nimeämä ns. Akwé: Kon -ryhmä osallistui suunnittelutyöhön koko projektin ajan. Akwé-Kon ryhmä osallistui suunnittelutyöhön pitämällä omia kokouksia ja osallistumalla yhteistyöryhmän kokouksiin. Ryhmä arvioi koko suunnitteluprosessia sekä saamelaisten luonnon monimuotoisuuteen liittyvää perinteisen tiedon ja luonnonkäytön huomioonottamista HKS:n laadinnassa. Kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus (SopS 7-8/1976) velvoittaa turvaamaan saamelaisten oikeuden nauttia omasta kulttuuristaan (artikla 27)*. Euroopan Neuvoston vähemmistöpuitesopimuksen (SopS 2/1998) artikla 5:ssä sopimuspuolet sitoutuvat edistämään olosuhteita, jotka ovat tarpeellisia, jotta kansallisiin vähemmistöihin kuuluvat henkilöt voivat ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan sekä säilyttää identiteettinsä oleelliset perustekijät nimittäin heidän uskontonsa, kielensä, perinnäistapansa ja kulttuuriperintönsä. Euroopan neuvoston maisemayleissopimuksen (SopS 14/2006) artikla 5 velvoittaa tunnistamaan maisemat olennaiseksi osaksi ihmisten ympäristöä, yhteisen kulttuuri- ja luonnonperinnön monimuotoisuuden ilmentymäksi ja identiteettinsä perustaksi sekä laatimaan ja toteuttamaan mainittujen erityistoimenpiteiden avulla maisemansuojeluun, -hoitoon ja -suunnitteluun tähtäävää maisemapoliittikkaa. YK:n alkuperäiskansajulistuksen 32 artikla velvoittaa, että alkuperäiskansoilla on oikeus määrätä ja kehittää ensisijaisia tavoitteita ja strategioita maidensa tai alueidensa ja muiden luonnonvarojensa kehittämistä tai käyttöä varten. Julistuksen 32 artiklan mukaan alkuperäiskansoilla on oikeus määrätä ja kehittää ensisijaisia tavoitteita ja strategioita maidensa tai alueidensa ja muiden luonnonvarojensa kehittämistä tai käyttöä varten.		

* Kp sopimus 27 artikla: "Niissä valtioissa, joissa on kansallisia vähemmistöjä, tällaisiin vähemmistöihin kuuluvilta henkilöiltä ei saa kieltää oikeutta yhdessä muiden ryhmänsä jäsenten kanssa nauttia omasta kulttuuristaan, tunnustaa ja harjoittaa omaa uskontoaan tai käyttää omaa kieltään."

Kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu			
Kaava tai suunnitelma	Hyväksymis- vuosi	Kattavuus	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Pohjois-Lapin maakuntakaava	2007	Inari, Sodankylä	SL (luonnonsuojelualue) Kansallispuisto, luonnonpuisto ja soidensuojelualueet. ma (Kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue) 5941 Tanka- vaara, 5957 Nattaset, 5058 Luirojärvi ja Pikku-Luirojärvi. SR (Rakennussuojelualue) 3072 Suomujoen kolttakenttä sekä Oskari järven ja Os- karinkosken kolttakenttä, 3076 Raja-Joosepin asuinkenttä, 3079 Rumakurun päi- vätuvat. sa (Saamelaiden kotiseutualue). mv (Matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistystyksen kehittämisen kohdealue) 8402 Saariselkä-Ivalo, 8407 Vuotso-Purnumukka. SM (Muinaismuistoalue) 3532 Nattushaara. RM (Matkailupalvelujen alue) 1425 Tankavaara. Ulkoilureitti-yhteys alueen halki. Kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti merkittävä tie tai reitti.
Itä-Lapin maakuntakaava	2004	Savukoski	SL (luonnonsuojelualue). Kansallispuisto ja soidensuojelualueet. Se (erämaa-alue) Erämaa-alue. Ulkoilureitti-yhteys alueen halki.
Metsähallituksen suunnitelma	Hyväksymis- vuosi	Kattavuus	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Urho Kekkosen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma	2001	Urho Kekkosen kansallis- puisto	-
Kemihaaran erämaan hoito- ja käyttö- suunnitelma	1999	Kemihaaran erämaa	-
Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelma 2012– 2021	2103	Inarin, Utsjoen ja Enontekiön kuntien sekä Sodankylän kunnasta Kuutuan alueen Metsähallituksen hallinnassa olevat maat ja vedet.	Alueen käytön ohjaus tehdään ensisijaisesti hoito- ja käyttösuunnitelmiin sekä suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteisiin perustuen.
Itä-Lapin luonnonvarasuunnitelma 2006– 2015	2006	Sodankylän kunnan alueen Metsähallituksen hallinnassa olevat maat ja vedet (pois lukien Kuutuan alue)	Alueen käytön ohjaus tehdään ensisijaisesti hoito- ja käyttösuunnitelmiin sekä suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteisiin perustuen.
Kytkeytyneisyystarkastelu			
Suunnittelualue on merkittävä osa itä-länsisuuntaista suojelualueverkostoa, joka ulottuu Venäjältä Suomen kautta Norjaan. Suunnittelualueella kohtaavat Metsä-Lapin borealiset luonnonmetsät ja aapasuot sekä Tunturi-Lapin tunturikoivikot ja -paljakat.			

Edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuminen		Lisätietoja	
☒ Osittain	☐ Kokonaan	Kemihaaran erämaan hoito- ja käyttösuunnitelma on toteutunut muuten, mutta Metsähallitus on omalla päätöksellään pidättäytynyt erämaa-alueen metsätaloustoiminnoista.	
		Urho Kekkosen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa määriteltiin uusittavat ja uudet tehtävät suunnitelmat. Seuraavassa näiden tarkastelu.	
		HKS Kalavesien hoito- ja käyttösuunnitelma	TOTEUTUMA Toteutunut. Urho Kekkosen kansallispuiston kalavesien hoito- ja käyttösuunnitelma 2005.
		Puunhuoltosuunnitelma Palontorjuntasuunnitelma Reittisuunnitelma Historiallisten kohteiden hoitosuunnitelma Suunnitelma kansallispuiston matkailukäytöstä Kansallispuiston tutkimussuunnitelma.	Toteutunut. Suunnitelma on voimassa vuoteen 2015. Toteutunut, palontorjuntasuunnitelma on Metsähallituksen yhteinen. Toteutunut. Urho Kekkosen kansallispuiston reitistösuunnitelma 2004, luonnos. Ei toteutunut, mutta rakennusperintökohteille on tehty erillisiä suunnitelmia. Toteutunut. Urho Kekkosen kansallispuiston luontomatkailusuunnitelma 2010, luonnos. Ei toteutunut.

Suunnittelualueen yleiskuvaus

Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on noin 311 000 hehtaaria. Se jakaantuu Inarin (3 %), Sodankylän (62 %) ja Savukosken (35 %) kuntien alueille.

Suunnittelualueen korkein tunturi on Sokosti, 718 metriä merenpinnan yläpuolella.

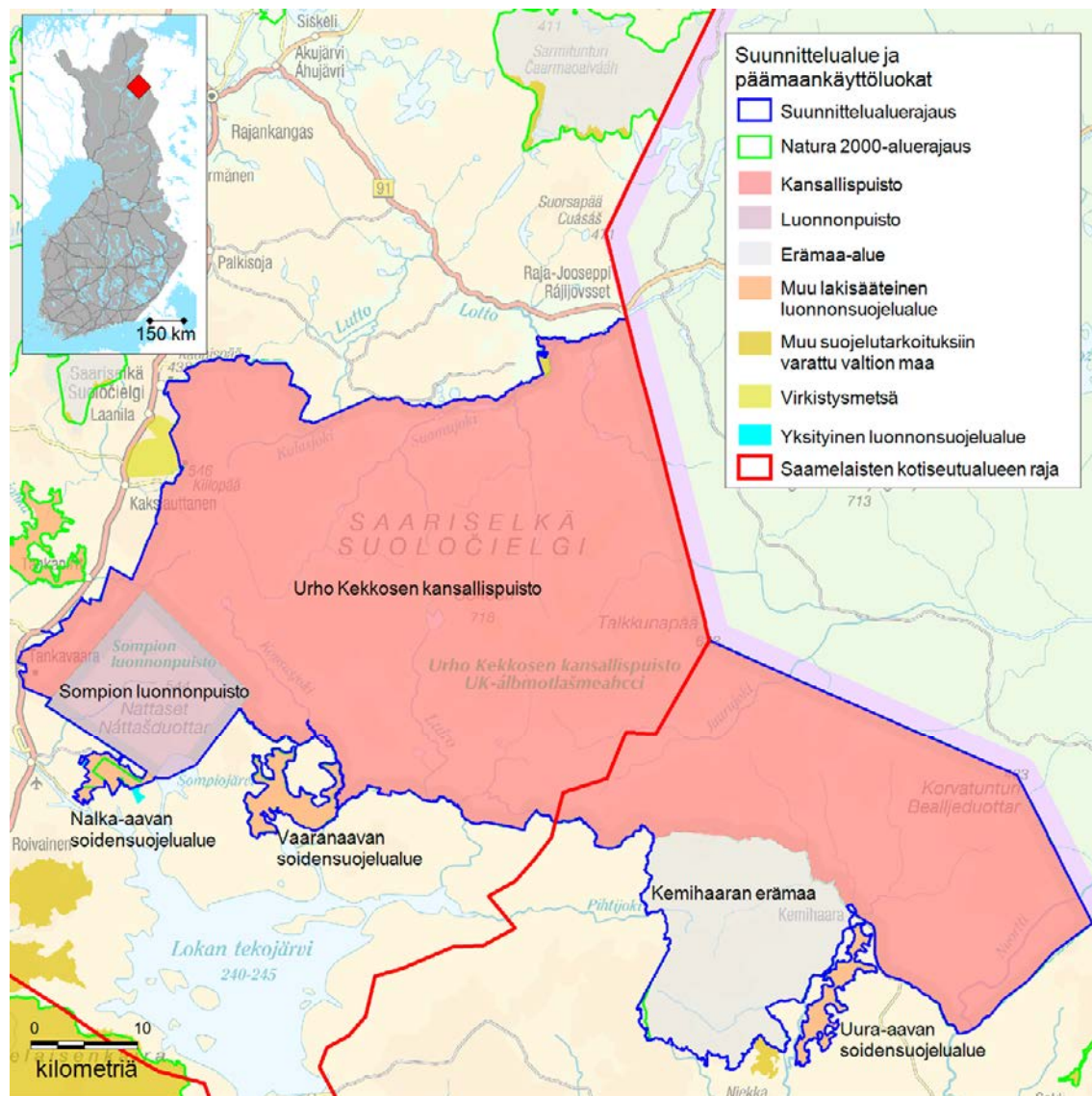
UK-kansallispuiston–Sompion–Kemihaaran alue on valtakunnallisesti tärkeä luonnonmetsien, tunturien ja aapasuoluonnon suojelukohde Metsä-Lapin vyöhykkeessä. Alue kuuluu ns. Fennoskandian vihreään vyöhykkeeseen.

UK-kansallispuiston–Sompion–Kemihaaran vesistöt kuuluvat kolmeen vesistöalueeseen: Puiston pohjois- ja itäosan joet laskevat Tuulomajoen kautta Jäämereen, suunnittelualueen eteläosassa joet laskevat Kemijoen kautta Pohjanlahteen. Pieni osa suunnittelualueen länsiosasta kuuluu Paatsjoen vesistöalueeseen.

Suunnittelualueella laiduntavat porojaan Ivalon, Lapin ja Kemin-Sompion paliskunnat. Ivalon paliskunnalle kansallispuisto on tärkeä vasotus- ja kesälaidunalue. Lapin paliskunnalle kansallispuiston alueella on erityinen merkitys, koska kansallispuisto on paliskunnan tärkein talvilaidunnusalue. Suunnittelualue on Kemin-Sompion paliskunnalle erityisen merkittävä laidunalue, joka mahdollistaa porojen hoitamisen luonnonlaitumilla ympäri vuoden ilman lisäruokintaa.

Suunnittelualue on paikallisväestölle hyvin merkittävä perinteinen eränkäyntikohde.

UK-kansallispuisto on profiililtaan Suomen paras vaellusretkeilyalue. Alueen maisemat, maastot, reitit ja tupa- ja taukopaikkaverkosto luovat erinomaiset puitteet vaelluksille. Saariselkä on yksi maan suurimmista matkailualueista ja kansallispuisto siihen liittyvänä alueena tulee olla luontomatkailun valtakunnallisen kehittämisen painopiste. Kehittämisen tavoitteena on kansainvälisen tason luontomatkailukokonaisuus. Kansallispuisto tarjoaa Saariselän matkailukeskuksen asiakkaille erinomaiset päiväretkeilymahdollisuudet. Kansallispuiston reitit ja rakenteet muodostavat keskeisen tuotealustan kansallispuistoon tukeutuvalle matkailun yritystoiminnalle. UK-kansallispuiston alueelle tehdään noin 300 000 käyntiä vuosittain.



Kuva 1. Suunnittelualueen ja lähialueen päämaankäyttöluokat.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

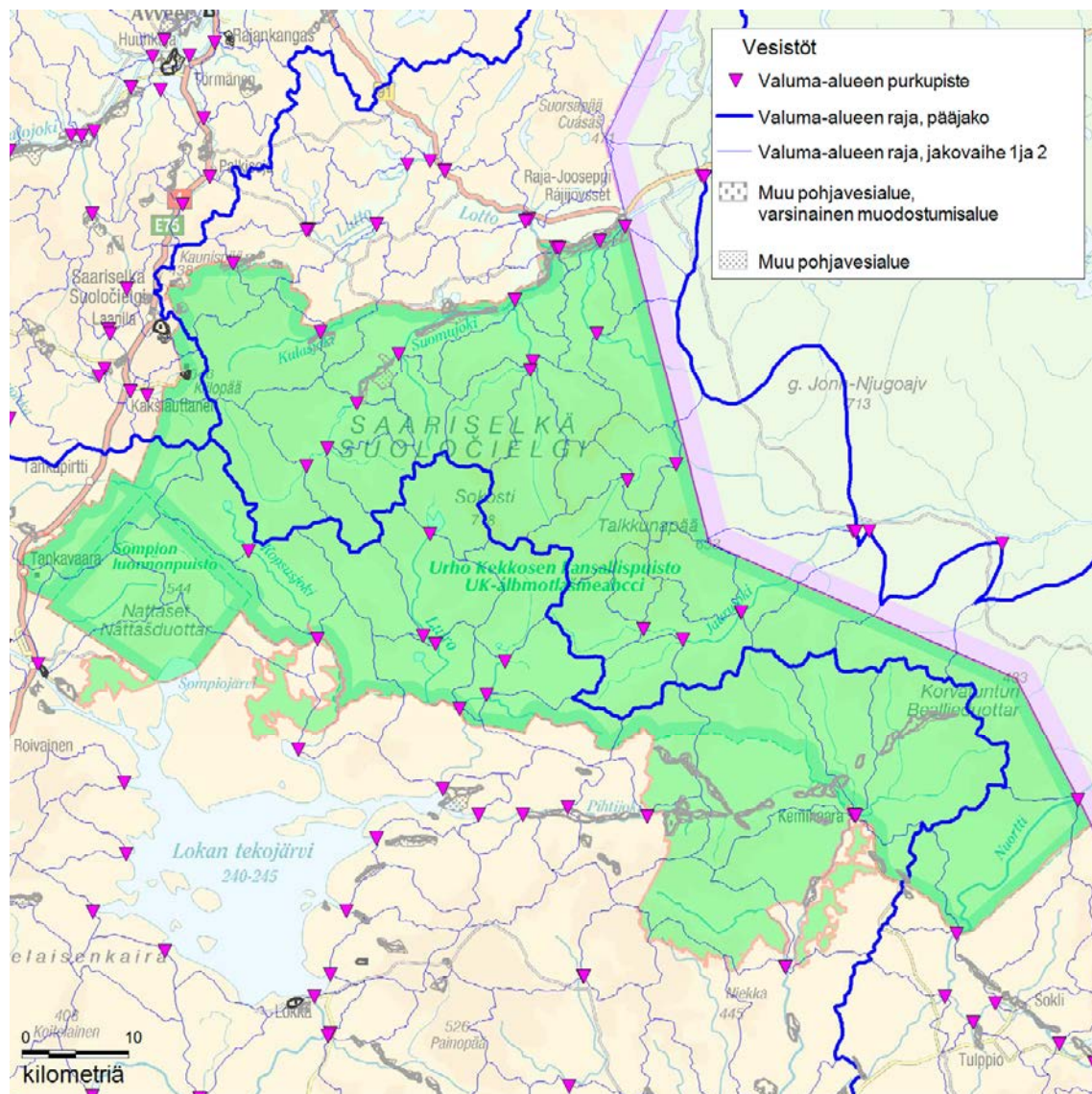
2 Perustamistarkoitus

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	
Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualueeseen kuuluvien suojelualueiden ja -ohjelmakohteiden perustamistarkoitus sekä tiettyjen suunnittelualuetta koskevien kansainvälisten sopimusten tavoitteet. Perustamissäädöksessä tai suojeluohjelmassa määritelty suojelualueen perustamistarkoitus on pohjana suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittelylle. Perustamistarkoitus vaikuttaa osaltaan myös suunnittelualueen vision määrittelyyn sekä kehittämistavoitteiden asettamiseen (ks. pääluku II). Suojeluohjelmakohteilla, joita ei vielä ole perustettu luonnonsuojelualueiksi, suojelun tarkoitus on määritelty ao. suojeluohjelmassa. Suojelualueisiin kohdistuvia tavoitteita sisältyy mm. kosteikkojen suojelua koskevaan Ramsarin sopimukseen.	
Suunnittelualueen tai sen osan nimi	Perustamissäädös, suojeluohjelma tai -sopimus	Alueen suojelutarkoitus
Urho Kekkosen kansallispuisto	Hallituksen esitys 8/1982 83/228, 91/565	Luonnonkauniin ja muuten luontonsa puolesta huomattavan paikan säilyminen sellaisenaan tai eläin- tai kasvilajin rauhoittaminen. Hallituksen esityksessä Urho Kekkosen kansallispuistosta (HE 8/1982) toodetaan, että perustamisen tarkoituksena on säilyttää Länsi-Euroopan viimeinen laaja ja tietön metsä-, suo- ja tunturierämaa-alue. Esityksen mukaan suojeluarvojen säilyttämiseksi on tärkeätä, että matkailua ja retkeilyä voidaan ohjata ja että alueen metsät säilytetään luonnontilaisina. Luonnonsuojelualuetta muodostettaessa ei esityksen mukaan ole tarkoituksena lopettaa tai vähentää alueelle kohdistuvaa matkailua ja retkeilyä, vaan pyrkiä ohjaamaan ne alueen luonnon kannalta sopiviin kohtiin.
Sompion luonnonpuisto	56/634, 81/932	Tieteellisiin tarkoituksiin, palvelee luonnonsuojelua, tutkimusta ja opetusta.
Kemihaaran erämaa-alue	62/1991	Alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi.
Vaaranaavan soiden-suojelualue	88/851	Luonnonkauniin ja muuten luontonsa puolesta huomattavan paikan säilyminen sellaisenaan tai eläin- tai kasvilajin rauhoittaminen.
Uura-aavan soiden-suojelualue	88/851	Luonnonkauniin ja muuten luontonsa puolesta huomattavan paikan säilyminen sellaisenaan tai eläin- tai kasvilajin rauhoittaminen.
Nalka-aavan soiden-suojelualue	88/851	Luonnonkauniin ja muuten luontonsa puolesta huomattavan paikan säilyminen sellaisenaan tai eläin- tai kasvilajin rauhoittaminen.
Natura-alueet	1998	Luontodirektiivissä mainittujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen sekä lintudirektiivissä mainittujen lintujen suotuisan suojelutason turvaaminen.
Yhteenveto		
Suunnittelualue on suojeltu eri tavoin ja eri aikoina vahvasti. Luonnonpuisto on vahvimmin suojeltu. Kansallispuistoa suojellaan puiston erillislailla. Erämaalaki suojaa Kemihaaran erämaata. Soidensuojelulaki turvaa soidensuojelualueita. Kaikkia alueita koskevat Natura-säädökset.		

3 Eloton luonto: vesistöt ja geologia

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒	Kuva 2. Alueen vesistöt, valuma-alueet ja pohjavesialueet Kuva 3. Alueen pinnanmuodot
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen veden laatua ja lintuvesiluonnetta makean veden ja merialueiden osalta. Laatuluokka kuvaa pintavesien ekologista tilaa ja lintuvesipisteet (ESA-pisteytys) kohteen lintuvesiarvoa. Lomakkeeseen liittyy kartta, joka kuvaa alueen vesistöjä ja vesistöaluejakoa			
Vesistöt				
Kuvaus alueen vesistöistä (järvet, syvyys, joet, valuma-alueet)				
UK-puiston–Sompion–Kemahaaran vesistöt kuuluvat kolmeen vesistöalueeseen. Puiston pohjois- ja itäosan suurimmat joet Suomu-, Lutto-, Kulas-, Muorravaarakka-, Kiertämä-, Anteri-, Jauru- ja Nuorttijoki laskevat Tuulomajoen kautta Jäämereen. Suunnittelualueen länsiosassa Tankajoen latvat ja eteläosassa Luiro-, Kopsus- ja Repojoki sekä Kemijoen latvat laskevat Kemijoen kautta Pohjanlahteen. Kemahaaran erämaan luoteisosassa Pihtijoki laskee Lokan tekoaltaaseen (viite 3/1). Kaksilauttanen laskee Tolosjoen kautta Ivalo-jokeen ja Paatsjoen vesistöön. Vesistöjen yhteispinta-ala on 4 600 ha, josta järviä ja lampia on 1 600 ha. Alueen merkittävimmät järvet Luirojärvi, Kopsusjärvi ja -lampi sekä Kiertämäjärvet ovat matalia ja vähähumuksisia. Alueen pintavedet ovat ekologiselta ja kemialliselta tilaltaan pääasiassa erinomaisten luokassa. Alueen vesistöt sisältyvät Kemijoen ja Tenon–Näätäjärven–Paatsjoen vesienhoitosuunnitelma-alueisiin (viitteet 3/2–5). Suunnittelualue kuuluu yhtenä Natura 2000 -alueena vesipuitedirektiivin (VPD) suojelualuekisteriin, ja se on merkittävä luontodirektiivin Liitteen I virtaavien vesien luontotyyppien, kuten Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (3210), pikkujoet ja purot (3260), tunturijoet ja purot (3220), suojelun kannalta (viite 3/6).				
Kuvaus alueen pohjavesistä				
Alueen pohjavedet, joiden tärkeimmät muodostumisalueet ovat suurimmilla harjumuodostumilla, edustavat III-luokkaa (Muut pohjavesialueet) ja niiden laatu on erinomainen (viite 3/7).				
Kuvaus alueen meristä (tyypit, syvyys jne)				
-				
Vesialueiden ja pohjaveden nykyinen käyttö (väylät, kalankasvatus, pohjaveden otto jne)				
Suunnittelualueella ei ole pohjavedenottoa.				
Pinta-alat ja osuus alueesta			Pintavesien tila (% pinta-alasta)	
Nimi	ha	%	Erin.om/hyvä	100 %
Järvet p-ala	1 620	0,5	Tyydyttävä	
Merialueet p-ala	-		Vält./huono	
Pohjavesialueet p-ala			Ei määritelty	
			Muuta	
			☒ VPD:n mukainen suojelualuekisterikohde	
			☐ Koskiensuojelukohde	
			☐ Osittain tai kokonaan säännöstelty vesistö	
			☐ Voimakkaasti muutettu vesistö	

Geologia	
Kuvaus alueen geologiasta (kallioperä)	
Suunnittelualueen kallioperä on yleisilmeeltään karua. UK-puiston kallioperä sijaitsee pääosin Lapin granuliittivyöhykkeellä, joka on syntynyt noin 1,9 miljardia vuotta sitten. Kemihaaran erämaa kuuluu iältään vielä vanhempaan Itä-Lapin graniittigneissialueeseen, ja sen pohjoisosassa tavataan myös Keski-Lapin liuskealueeseen kuuluvia kivilajeja. Sompion luonnonpuistossa sijaitsevilla Nattastuntureilla on Nattasten punaista graniittia. Mm. Pyhä-Nattasen huipulla esiintyy kulmikkaita kivimuodostumia tooreja, jotka ovat syntyneet graniitin lohjettua suorakulmaisesti (viite 3/8). Erikoisen muotoiset toorit ovat olleet muinoin pyhiä palvontapaikkoja. Nykyiset tunturit ovat kohonneet 30–50 miljoonaa vuotta sitten niin sanottuina lohkoliikuntoina. Lohkojen murrenlinjat näkyvät maastossa jokilaaksoina (viite 3/9). Puiston korkeimmat tunturit ovat Sokosti 718 m, Ukselmapää 698 m ja Vuomapää 689 m mpy.	
Kuvaus alueen geologiasta (maaperä ja geomorfologia)	
Kansallispuiston ytimessä sijaitseva Raututuntureiden–Saariselän alue on viimeisen jääkauden muovaamaa, helppokulkuista tunturialuetta. Mannerjäättikkö vetäytyi alueelta noin 9 500 vuotta sitten. Jääkauden aikaiset jäljet näkyvät maisemassa erilaisina harjuina, moreenimuodostumina sekä lieveuomina ja kuruina. Moreeni ja turve ovat yleisimmät maalajit. Merkittäviä harjujaksoja on kansallispuistossa Suomujoen varressa ja mm. Pihtijoen harjujaksoon kuuluva Vieriharju puiston itäosassa. Kemihaaran erämaassa tärkeimpiä harjualueita ovat Suopattivaaran harjut ja erämaata halkova Pihtijoen harjujakso. UK-puiston näyttävimpiä kuruja ovat Paratiisikuru, Lumikuru sekä Pirunportti ja Saariselän matkailukeskuksen liepeillä sijaitseva Rumakuru. Jääkauden jälkiä on nähtävissä runsaasti myös Saariselän matkailualueen tuntumassa, mm. lieveuomia ja kuruja Kiilopäällä, kumpumoreeneja Vellinsärpimäpäällä ja harjuja Luton varressa aivan laskettelukeskuksen tuntumassa. Rakka, joka peittää laajalti mm. Sokostin lakea ja Kemihaaran erämaan tuntureita, on muodostunut jääkauden jälkeen pakkasrapautumisen yhteydessä (viitteet 3/10–12).	
Muuta	
☐	Valtakunnallisesti arvokas moreenialue
☐	Valtakunnallisesti arvokas kalkkikallioalue



Kuva 2. Alueen vesistöt, valuma-alueet ja pohjavesialueet.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

4 Natura 2000 -luontotyytit

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu			Kartta	☒	☒	Kuvat 4, 5, 6 ja 7. Luontotyytit Kuva 8. Luontotyyppien edustavuus				
Selite	Lomakkeella kuvataan koko suunnittelualueen Natura 2000 -luontotyytit, niiden pinta-alat ja edustavuudet. Edustavuus-käsitteellä tarkoitetaan tässä yhteen- vetoa Natura-tietolomakkeiden edustavuus ja luonnontilaisuus -tiedoista. Edustavuus ilmentää, miten ”tyypillisenä” luontotyyppi alueella on, ja siihen vaikutta- vat mm. luontotyypin rakenne, toiminta ja ennallistamismahdollisuudet. Lomakkeella tarkastellaan myös suunnittelualueen asemaa suojelualueverkostossa ja kytkeytyneisyyttä muihin verkoston kohteisiin.										
Luontotyytit				Luontotyyppien edustavuus luokittain (ha), luontotyytit I ja II ²							
Koodi	Luontotyyppi * = ensisijaisen tärkeänä pidetty Natura 2000 -luontotyyppi	Pinta-ala, luontotyyppi I (ha)	Pinta-ala, luontotyyppi II (ha)	Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä	
				LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II
3110	Karut kirkasvetiset järvet	1 587		1 059		528		0			
3160	Humuspitoiset lammot ja järvet	35		21		13		1			
3210	Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit	163	2 017	147	1 489	15	528	0			
3220	Tunturijoet ja purot	90		90		0		0			
3260	Pikkujoet ja purot	841		841		0		0			
4060	Tunturikankaat	26 458		17 457		8 946		55			
6150	Karut tunturiniityt	406		405		1		0			
6270	Runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt*	0,7		0,7		0,0		0,0			
6450	Tulvaniityt	0,6		0,0		0,6		0,0			
7110	Keidassuot*	1 102		835		266		0			
7140	Vaiheittomissuot ja rantasuot	3 360		3 117		241		2			
7160	Lähteet ja lähdesuot	6,9	5,1	5,3	3,8	0,7	1,2	1,0	0,1		
7230	Letot	26	144	25	86	1	45	0	13		
7310	Aapasuot*	43 927		43 546		364		18			
8110	Tuntureiden vyörysoaikot ja -lohkareikot	66		66		0		0			
8220	Slikaattikalliot	7 301		7 301		1		0			
9010	Luonnonmetsät*	171 877	40	159 519	40	9 209		3 149			
9040	Tunturikoivikot	27 010		25 899		608		503			
9050	Lehdot	147		146		0		0			

9060	Harjumetsät	40		0		40		0			
9080	Metsäluhdat*	3	3	1		3	2	0	1		
91D0	Puustoiset suot*	3 409	4 266	3 270	3 693	136	454	2	119		
91E0	Tulvametsät*	51		38		11		1			
Luontotyyppien pinta-ala yhteensä (ha)		287 905	6 475	263 788	5 312	20 384	1 030	3 732	132		
Luontotyyppien osuus suunnittelualueesta (%)		93 %		85 %		7 %		1 %			
		Pinta-ala (ha)	Lisätietoja								
	Muu kuin Natura-luontotyyppi	17 446	Tiedot MHGIS 12.4.2013. Sompion luonnonpuiston ja UK-kansallispuiston luontokartoitus (LUOTI-aineisto) tehtiin v. 1996–1998, Kemihaaran ja Uura-aavan luontotyyppi-inventointi v. 2010–2011, Vaaranaavan ja Nalka-aavan soidensuojelualueiden inventointi v. 2013. Natura-luontotyyppisiin kuulumattomat alueet ovat tuntureiden rakkakivikoita ja aikaisemmin metsätalouden piirissä olleita kohteita. Lisäksi Natura-tietokannassa (viite 4/1) on ilmoitettu Tunturipajukot (4080), joista ei ole Met-sähallituksen inventointitietoja.								
	Ei inventoitu	5 193									
Kaikki kuviot yhteensä		310 543	LUOTI-aineiston tiedot pohjautuvat pääosin ilmakuvatulintaan. Kuviotiedoissa Natura-luontotyypin ja edustavuuden osalta voi olla epätarkkuuksia.								
Verkostotarkastelu											
UK-puiston–Sompion–Kemihaaran alue on valtakunnallisesti tärkeä luonnonmetsien, tunturien ja aapasuolunnon suojelukohde Metsä-Lapin vyöhykkeessä. Alue kuuluu ns. Fennoskandian vihreään vyöhykkeeseen ja se muodostaa Euroopan laajimman jäljellä olevan yhtenäisen luonnonmetsien alueen Hammastunturin ja Puljun erämaiden ja Lemmenjoen kansallispuiston kanssa. Suojelukokonaisuuteen liittyvät myös Norjan puolella oleva Øvre Anarjohkan kansallispuisto ja Lapin metsä Venäjän puolella.											

Yhteenveto											
Tiedot UK-puiston–Sompion–Kemihaaran luontotyypeistä perustuvat pääosin 1990-luvun lopun luontokartoitukseen (viite 4/2). Pääosin ilmakuvatulintaan perustuneesta kartoitustimenetelmästä johtuu, että esim. vaikeasti ilmakuvasta tulkittavien lettojen pinta-ala on todellisuutta pienempi. Toisaalta esim. tunturiniittyjen pinta-ala on taulukossa liian suuri, koska näihin sisältyy ilmeisesti myös avoimia heinävaltaisia puronvarsia. Monista muistakin luontotyypeistä, kuten letoista ja lähteiköistä, tiedot ovat puutteellisia. Luontotyyppitietoja on tarkistettu ja täydennetty Kemihaaran erämaassa vuonna 2011, UK-puistossa vuosina 2012–2013 ja soidensuojelualueilla vuonna 2013. UK-puiston–Sompion–Kemihaaran alueesta on metsien peittämää 55 %. Luonnonmetsät ovat pääosin kuivahkon kankaan mäntyvaltaisia metsiä, mutta alueella on myös laajoja kuusikoita mm. Itäkirassa. Reheviä lehtoja ja tulvametsiä on paikoin jokivarsissa. Alueen metsät ovat lähes luonnontilaisia; metsiä on hakattu vain paikoin UK-puiston eteläosassa ja erämaa-alueella. UK-puiston–Sompion–Kemihaaran alue on yksi Suomen 15 palojatkumalueesta, joissa turvataan palanutta puuta tarvitsevan kulolajiston säilyminen suojelualueilla eri puolilla valtakuntaa. Vuonna 2014 alkavassa Paahde-Life-hankkeessa on tarkoitus tehdä suunnittelualueelle palojatkumosuunnitelma ja alustavia polttopaikoita on katsottu UK-puistosta ja Kemihaaran erämaasta. Palojatkumosuunnitelman tavoitteena on polttaa 5 vuoden välein useita kohteita eri puolilla aluetta. Puiston itäosassa Jaurujoella on laaja myrskytuhoalue, jolla Metsäntutkimuslaitos tutkii puiden lahottajalajiston esiintymistä ja leviämistä.											

² Luontotyyppi II esiintyy päällekkäisenä luontotyypin I kanssa.

Suunnittelualueesta noin 16 % on suota, josta aapasuot ovat vallitsevin luontotyyppi. Suunnittelualan suot edustavat pääosin Metsä-Lapin rimpisiä ja jännerakenteeltaan verkkomaisia aapasuoyhdistymiä. Soidensuojelualueilta löytyy myös pohjoisessa harvinaisempia keidassoita mm. Uura-aavalta. Suot ovat enimmäkseen keskiravinteisia, mutta ravinteisiakin soita, mm. rimpilettoja esiintyy ainakin Repoaavalla ja Vaaranaavalla. Suunnittelualan suot ovat luonnontilaisia, lukuun ottamatta Sompion eteläosan soita, joihin ilmeisesti altaiden rakentaminen on jonkin verran vaikuttanut.

Tunturikoivikoiden (9040) ja tunturikankaiden (4060) osuus alueesta on noin 17 %. Paljakka-alueiden kasvillisuus on pääasiassa karua, eikä alueelta ole tiedossa kalkkikiveä tai muuta ravinnevaikutusta kallioperässä. Paikoin tavataan pienialaista ravinnevaikutusta, mikä näkyy kasvillisuudessa mm. kalkkia suosivan lapinvuokon esiintymisenä ja monipuolisena niittykasvillisuutena purojen varsissa. UK-puistossa esiintyvät Suomen tunturialueen laajimmat tunturikoivupensaikot. Raututunturien (mm. Teräväkivenpää, Kiilopää ja Kaunispää) erikoisuus on ns. Kiilopäänkoivu, joka on tunturikoivun maanmyötäisesti kasvava muoto. UK-puiston–Sompion–Kemihaaran alue on laajuudessaan merkittävä myös virtavesille. Alueen suurimmat joet kuuluvat luontotyyppiin Fennoskandian luonnontilaiset jokivesistöt.

UK-puistoon sisältyy kaksi vanhaa asuinkenttää: Orposen niitty ja Raja-Joosepin kenttä. Metsähallitus hoitaa niitä säännöllisesti niittämällä, minkä tarkoituksena on säilyttää kohteet avoimina ja kasvillisuus mahdollisimman monipuolisena. Kansallispuistossa harjoitetaan pienimuotoista kullanhuhdontaa Tankavaaran ja Kopsusjärven seuduilla, mikä on paikallisesti muuttanut ojanvarsien luonnontilaa.

Suomi raportoi EU:lle vuonna 2013 Suomessa esiintyvien Natura 2000 -luontotyyppien ns. suotuisan suojelun tasosta kaudelle 2007–2012 (viite 4/3). Suojelun taso katsotaan ”suotuisaksi” silloin, kun kyseisen luontotyypin levinneisyysalue ja esiintyminen sekä ominaispiirteet ja sille tyypillinen lajisto säilyvät. Monilla tyypeillä, mm. letoilla, lähteiköillä ja luonnonmetsillä arvioitiin suojelun tason olevan Suomessa riittämätöntä.

Suomen tunturialueella suojelutason arvioitiin olevan riittämätöntä tunturikankailla ja tunturikoivikoilla. Niiden levinneisyysalue ja pinta-alat eivät ole merkittävästi pienentyneet. Raportin mukaan tunturikankaiden ja -koivikoiden luonnontila on Suomessa heikentynyt voimakkaan laidunnuksen ja koivikoilla monin paikoin tunturimittarituhoon ja sen jälkeisen koivun hitaan uudistumisen takia. 1960-luvun tunturimittarituho aiheutti laajoja tuhoja tunturikoivikoissa Ylä-Lapissa (viite 4/2). Metsähallituksen paikkatietojärjestelmän (MHGIS) mukaan UK-puistossa on tunturimittarituhoalueita noin 1 500 ha, mikä on 3 % tunturialueiden pinta-alasta. Tunturikoivikot ovat elpymässä, eikä suunnittelualueella ole ollut mittarituhoja viime aikoina.

Suomen luontotyyppien tilaa tarkasteltiin myös vuonna 2008 valmistuneessa luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnissa (viite 4/12). Suunnittelualan uhanalaisista luontotyypeistä ei ole saatavilla tarkkoja ja kattavia tietoja. Uhanalaisia tunturiluontotyyppisiä alueella ovat variksenmarja-jäkälä-tunturikoivikot, kanervakankaat, tuulikankaat ja lapinvuokkokankaat, joista kaksi viimeksi mainittua ovat UK-puistossa levinneisyysalueensa etelälaidalla. Muita suunnittelualueella esiintyviä uhanalaisia luontotyyppisiä ovat mm. huurreksamallälähteet, letot, lettokorvet ja -rämeet, tuoreet niityt (Raja-Joosepin kenttä) sekä lehdot ja karukkokankaat.

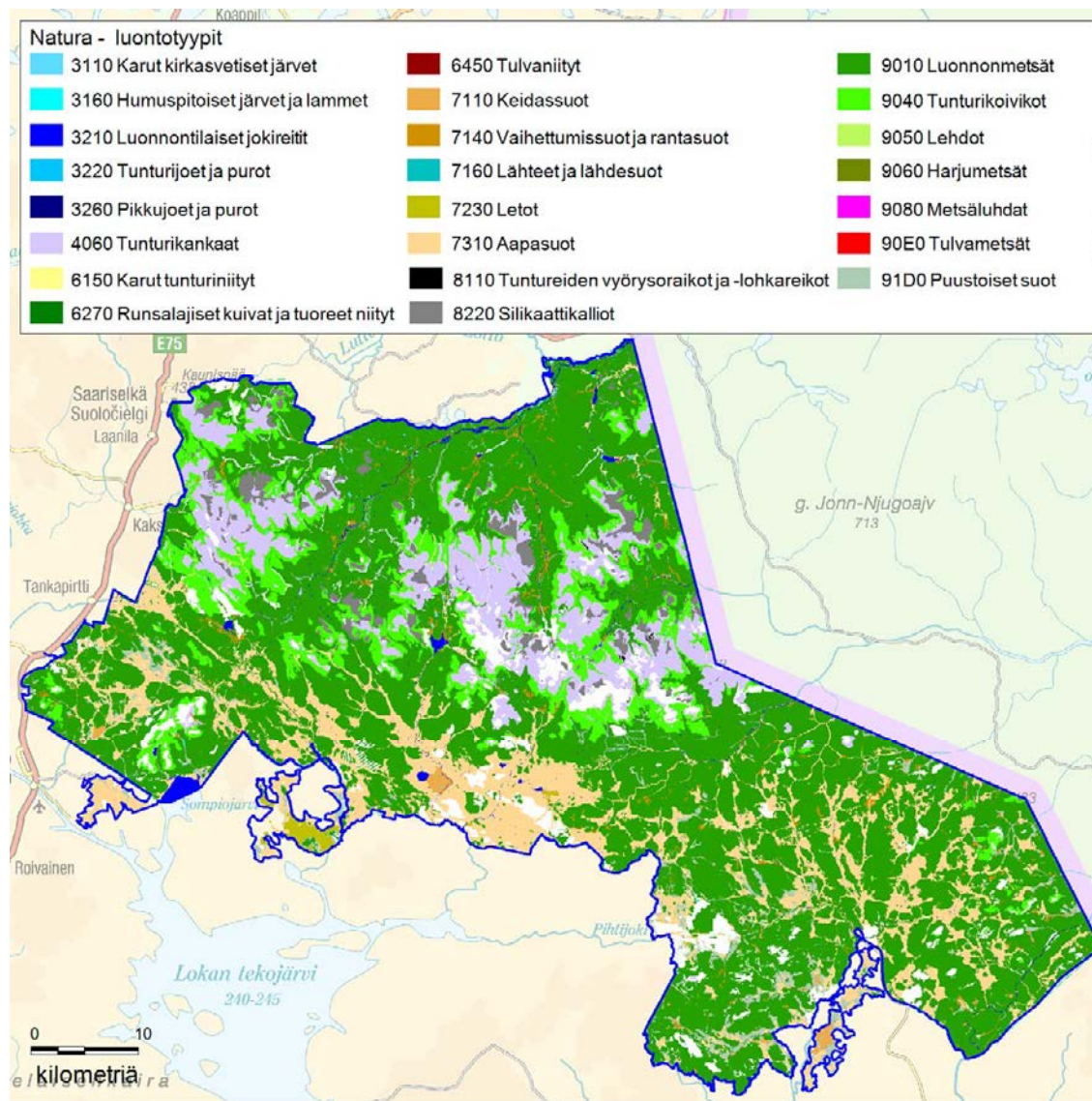
Porojen pitkäaikainen voimakas laidunnus muokkaa ja muuttaa kasvillisuuden koostumusta, rakennetta ja runsautta. Laidunnus vaikuttaa myös mm. humuskerroksen paksuuteen. Porojen talvilaidunnus vähentää selvimmin maajäkälän määrää. Talvilaidunnus ei vaikuta muuhun kasvillisuuteen yhtä voimakkaasti kuin kesälaidunnus. Kesälaidunnus vaikuttaa kasvien runsauteen ja muuttaa lajiston runsaussuhteita eri kasvillisuuskerroksissa (viitteet 4/4–5). Koivun uudistumiseen kesälaidunnuksella on suuri merkitys. Laidunnuksen vaikutukset näkyvät myös luonnonmetsien jäkäläköissä, etenkin kuivilla ja karukkokankailla.

Porojen talvilaidunalueet keskittyvät suunnittelualan koillisosaan ja itärajan tuntumaan. UK-puisto on pääasiassa porojen talvikäytössä olevaa laidunalueita. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen (RKTL) viimeisimmän laiduninventoinnin mukaan (viite 4/6) sekä Lapin paliskunnan että Kemin-Sompion paliskunnan talvilaidunalueiden jäkälälaitumet ovat olleet kohtuullisessa kunnossa. Lapin paliskunnassa jäkäläköjen kunto näyttää laiduninventoinnin mukaan jopa parantuneen verrattuna 1990-luvun puolivälin tilanteeseen. Jäkäläköet ovat paikoin ”hyvin uudistuvia” (jäkälän biomassa yli 1 000 kg/ha). Tähän on vaikuttanut paliskunnan laidunkierroksen järjestäminen laidunkiertäjäillä. Lapin paliskunnassa UK-puiston aluetta laidunnetaan vain talvella. Suunnittelualan länsiosassa Lapin paliskunnan alueella sen sijaan ei ole tapahtunut jäkäläköjen tilan parantumista. Siellä olevalla kesä- ja syyslaidunalueella jäkäläköjen todettiin olevan ”voimakkaasti kuluneita” (jäkälän biomassa alle 300 kg/ha). Laidunten kuntoon ovat osaltaan vaikuttaneet myös laidunalueiden pienentyminen suunnittelualan ulkopuolella muun maankäytön, mm. metsätalouden, kaivostoiminnan sekä Lokan ja Porttipahdan altaiden rakentamisen takia. Talousmetsäalueella vanhat metsät ja loppumetsät ovat vähentyneet, mikä on lisännyt laidunnuspainetta suunnittelualan alueella.

Kohtuullinen laidunnuspaine voi lisätä lajiston monimuotoisuutta ravinteisilla luontotyypeillä, kuten runsaslajisilla tunturiniityillä (viitteet 4/7–9). Laidunnuksen on todettu stimuloivan ravinteiden kiertoa ja lisäävän lajistossa mm. ruohojen ja heinien määrää. (viite 4/10). Poro laidunnuksellaan hillitsee pajukoitumista ja estää myös varvikoitumista (viite 4/11).

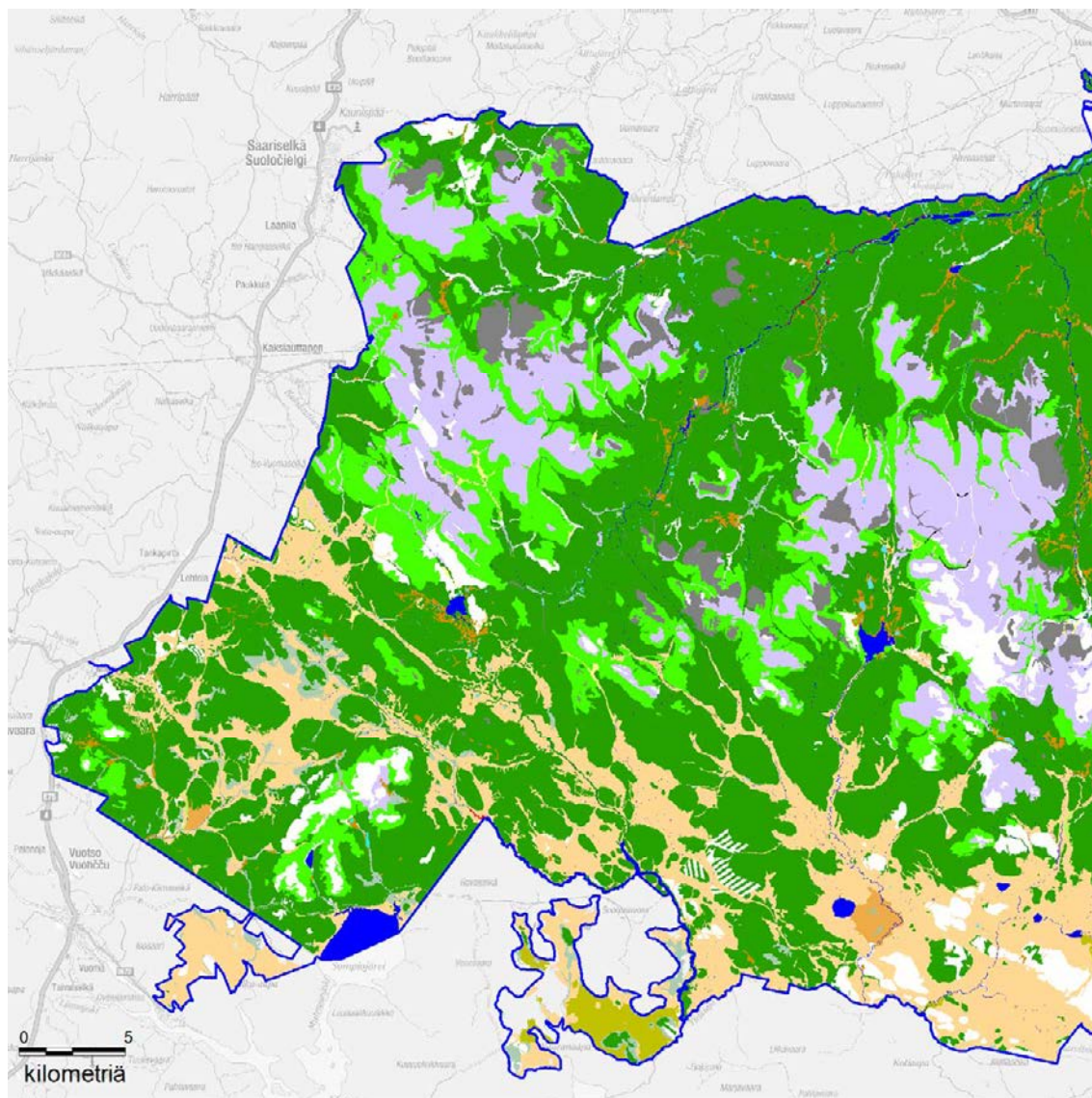
Ilmastomuutos on tulevaisuudessa yksi merkittävimmistä uhkia tunturiluontotyypeille Suomessa. Ilmaston lämpenemisen myötä metsänrajan ennustetaan siirtyvän pohjoisemmaksi ja ylemmäksi tuntureilla, mikä tulisi näkymään ensin eteläisimmillä tuntureilla. Pajukoitumisen oletetaan yleistyvän, mikä saattaa uhata joidenkin avointen ja pienialaisten luontotyyppien, kuten tunturiniittyjen, säilymistä (viite 4/12). Toisaalta joissakin viimeaikaisissa tutkimuksissa on todettu, että kesäaikainen porolaidunnus osaltaan hillitsee ilmastomuutoksen vaikutuksia tunturiluontoon (viitteet 4/13–15). On huomattava, että ilmastomuutoksen vaikutukset tunturiluontoon riippuvat kesä/talvilämpötilojen sekä sademäärin lisäksi paikallisista tekijöistä, kuten lumipeitteen jakaantumisesta, maaperäolosuhteista ja porolaidunnuksen voimakkuudesta (viite 4/12). Suunnittelualueen tunturialueet ovat pääasiassa porojen talvilaidunalueita. Ilmastomuutoksen paikallisia vaikutuksia suunnittelualueeseen on vaikea arvioida. Ilmastomuutoksesta tarvittaisiinkin lisää tutkimus- ja seurantatietoa.

Ihmisen aiheuttama (sekä jalankulku että mönkijöillä liikuttaessa) maastonkuluminen reittien varrella voi olla uhka pienialaisille luontotyypeille, kuten herkästi kuluville lähteiköille, tihkupinnoille ja ohutturpeisille soille etenkin Saariselän matkailualueen tuntumassa.



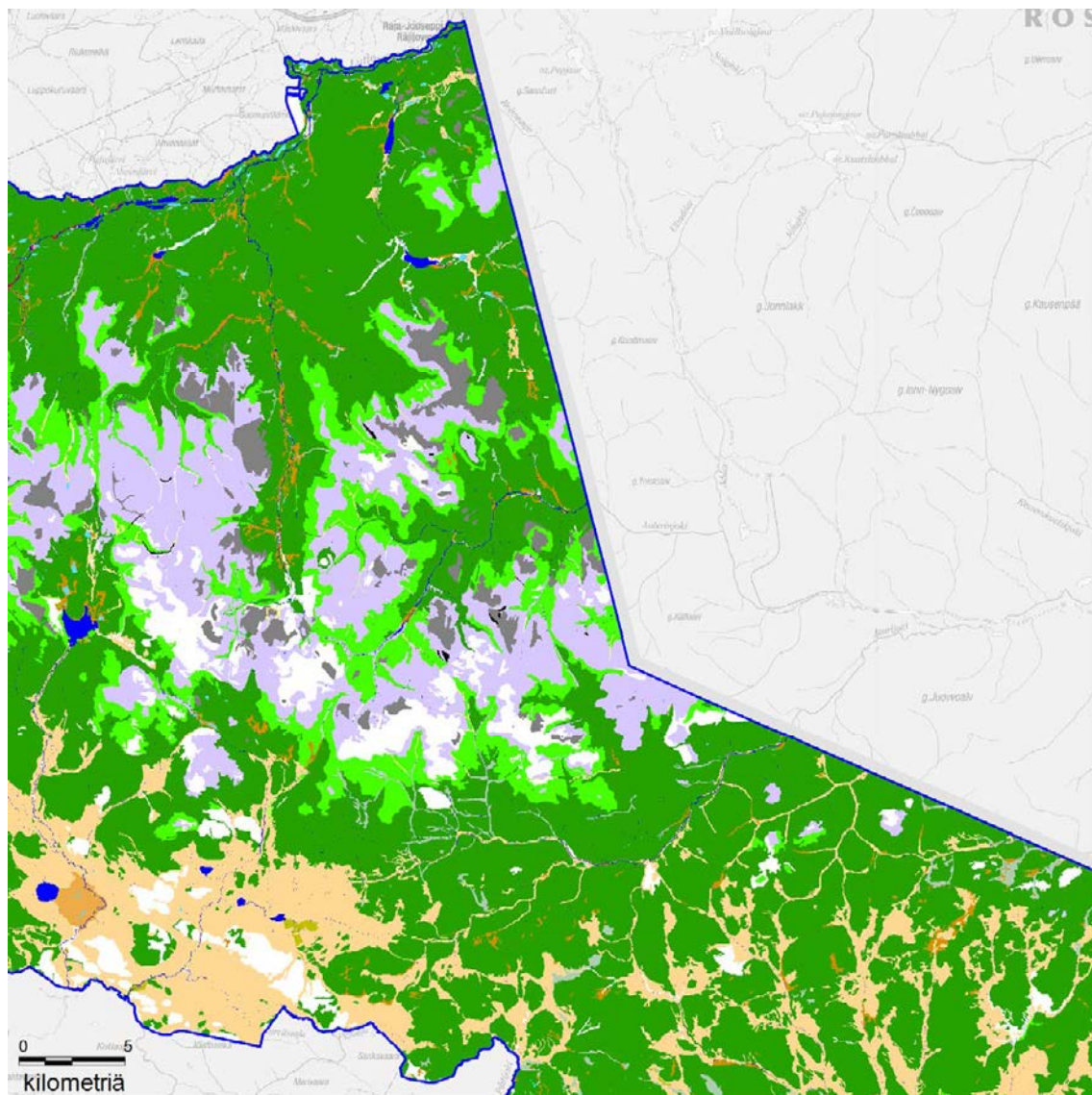
Kuva 4. Suunnittelualan luontotyytit.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.



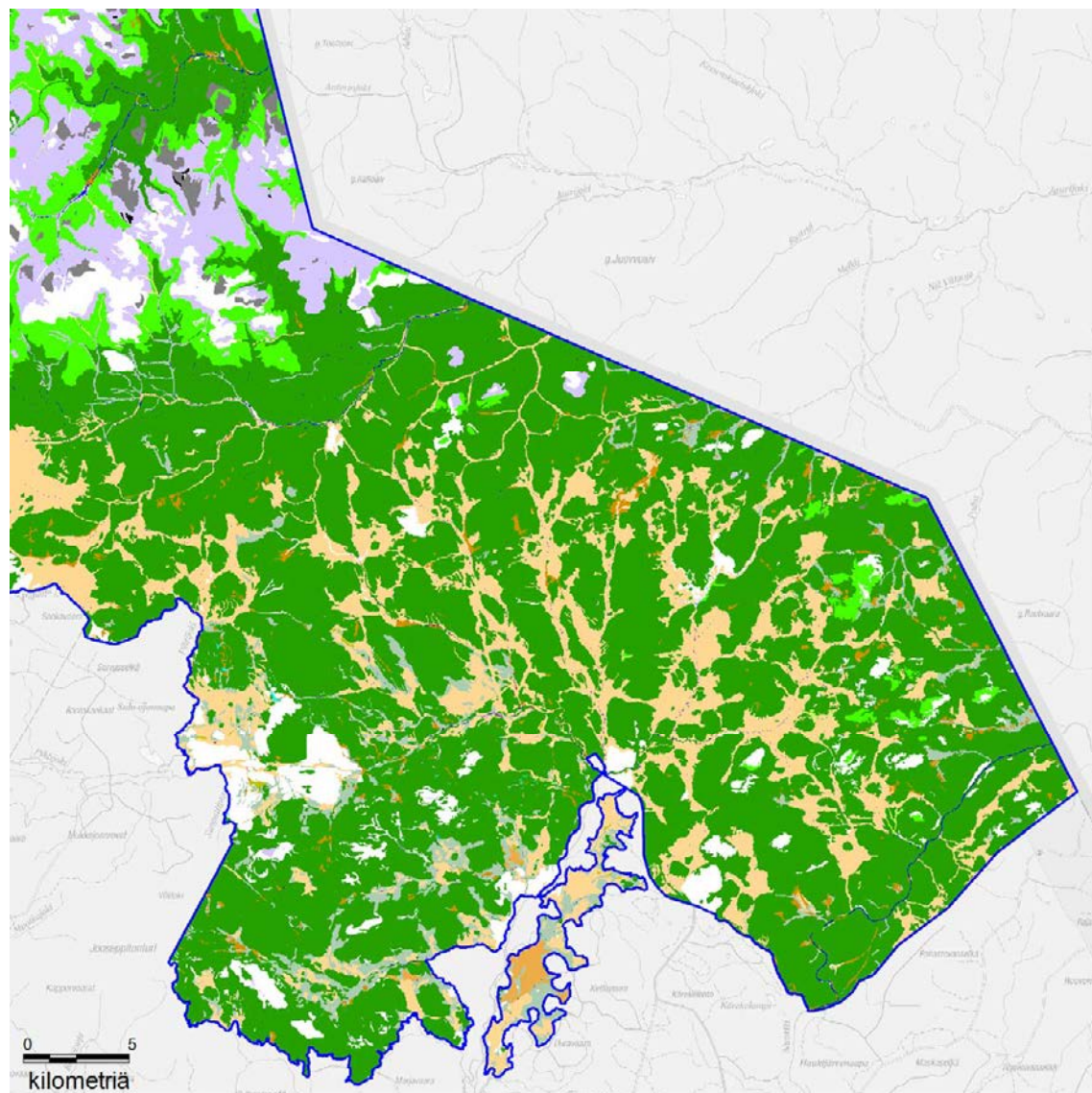
Kuva 5. Suunnittelualan luontotyytit.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttokeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.



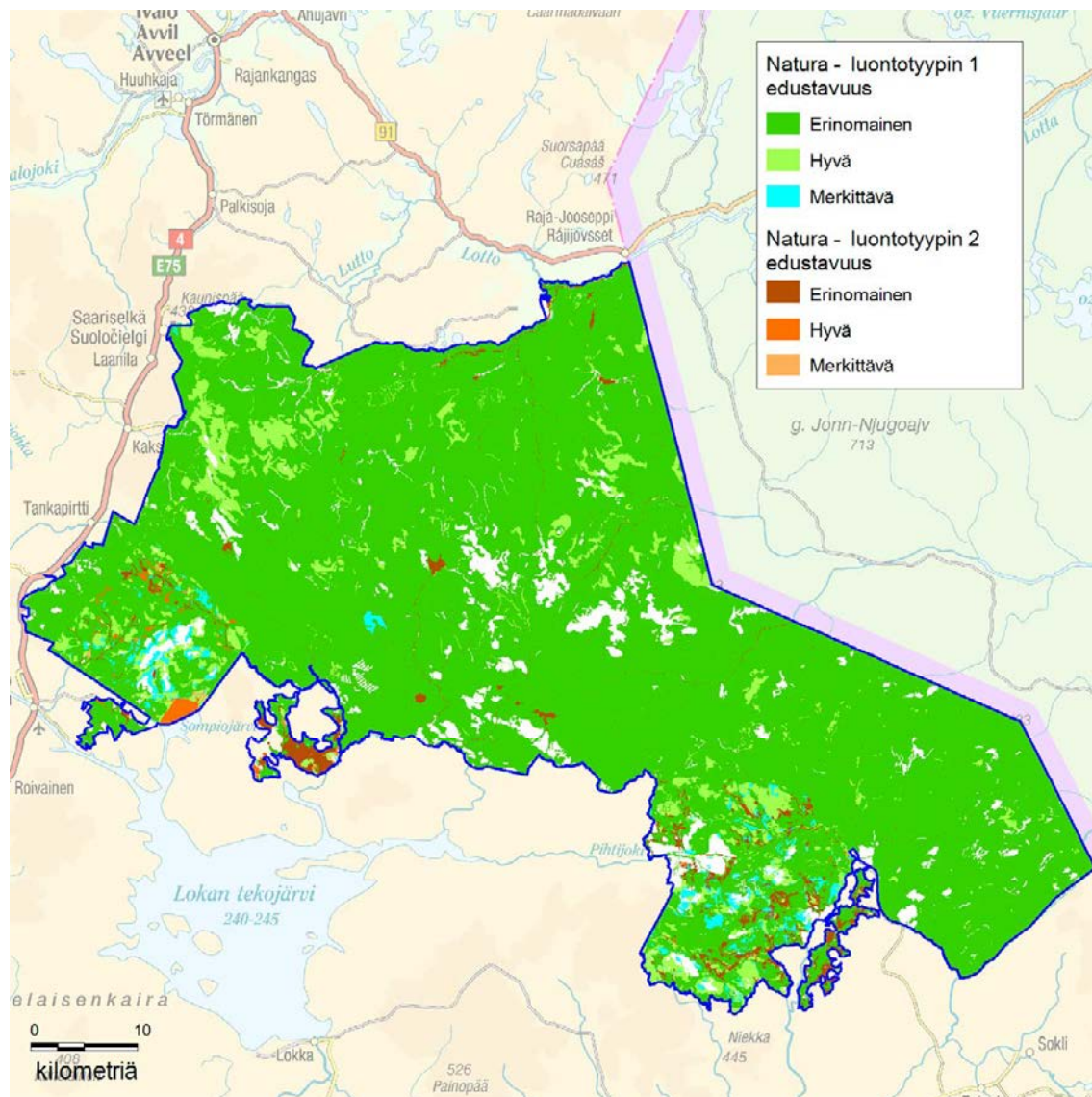
Kuva 6. Suunnittelualan luontotyytit.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttokeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.



Kuva 7. Suunnittelualan luontotyytit.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.



Kuva 8. Natura 2000 -luontotyyppien edustavuus.

Kuvio voi sisältää kaksi päällekkäistä luontotyyppiä. Esimerkiksi luontotyyppi 1 on aapasuo, ja luontotyyppi 2 on edellistä tarkentava letto. Tai luontotyyppi 1 on luonnontilaiset jokireitit ja luontotyyppi 2 on karut kirkasvetiset järvet.

Kartassa esitetään tarkentava luontotyyppi 2 silloin, kun se on käytettävissä.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

5 Lajisto

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu			Kartta		
Selite	Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueen keskeisistä lajistoarvoista sekä tuoda esiin lajiston piirteitä, jotka on huomioitava alueen hoidon ja käytön suunnittelussa. Sama laji voi sisältyä useampaan luokitukseen: esimerkiksi useat uhanalaiset lajit ovat myös direktiivilajeja. Kaikissa lajiryhmissä yksikkönä on ryhmään kuuluvien, alueella esiintyvien lajien kpl-määrä.					
Luokitus	Linnut	Muut selkärangaiset	Selkärangattomat	Putkilokasvit	Itiökasvit	Sienet
Erityisesti suojeltavat lajit	4		1		2	2
Muut uhanalaiset lajit	10	4	7	8	5	8
Silmälläpidettävät lajit	12	2	17	11	7	20
Alueellisesti uhanalaiset lajit				12	14	2
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura-alueita (luontodirektiivin liite II, lintudirektiivin liite I)	25	5	1	5	2	
Lajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua ja joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luontodirektiivin liite IV)		4	1	5		
Vierasperäiset tai haitallisesti runsastuneet lajit						
Lajistotietoa						
Kasvien uhanalaisuus Rassin ym. (2010) mukaan (viite 5/1). Linnut Tiainen ym. (2016) (viite 5/2) ja nisäkkäät Liukko ym. (2016) (viite 5/3) mukaan. Erityisesti suojeltavat/uhanalaiset voimassa olevan luonnonsuojeluasetuksen (viite 5/4) mukaan. Tiedot putkilokasveista, sammalista ja jäkälistä Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmästä 05/2013.						
UK-puiston–Sompion–Kemahaaran erämaakokonaisuus ja kolme soidensuojelualueutta niiden liepeillä tarjoavat runsaat elinympäristöt metsä-, suo- ja tunturilajistolle. Alueen peruslajistoon kuuluvat boreaalisen havumetsävyöhykkeen lajit. Suunnittelualueen lajistosta putkilokasvit lienee kartoitettu kattavimmin, joskin tiedot ovat monin paikoin puutteellisia, varsinkin soilla. Alueen uhanalaista sammallajistoa on kartoitettu tarkemmin vasta aivan viime vuosina, ja sen vähäisestä tuntemuksesta ovat osoituksena mm. viime vuonna löytyneet kaksi kansallispuistolle ja Suomelle uutta lajia: tundrakinnassammal ja kuparikivisammal. Pahdat ovat paljolti edelleen puutteellisesti tutkittuja, lähteiköistä puhumattakaan. Soidensuojelualueiden uhanalaisista lajeista ei ole juurikaan tietoja. Alueen uhanalaisista sienistä ja jäkälistä on heikoimmat tiedot. Tarvetta olisi tehdä lisää eri lajiryhmien kartoituksia. Kääväkälajistoa on kartoitettu systemaattisemmin Metsähallituksen toimesta Pohjois-Lapissa vasta 2000-luvun loppupuoliskolta lähtien (viitteet 5/5–7). Alueella esiintyy runsaasti vanhojen kuusi- ja mäntymetsien lajeja. UK-puisto on erittäin arvokas alue pohjoisen kääväkälajiston suojelulle.						

Suunnittelualueelta tunnetaan neljä erityisesti suojeltavaa lajia: sienistä sopulin- ja lutikkakäävät ja sammalista isonuijasammal sekä lettokehräsammal (liite 2). Alueelta on tiedossa kahdeksan uhanalaista putkilokasvilajia, jotka ovat pääasiassa soilla tavattavia lajeja. Kääväkkäistä tunnetaan kahdeksan uhanalaista vanhojen mänty- ja kuusimetsien lajia. Alueella esiintyy lisäksi silmälläpidettäviä kääväkkäitä yhteensä 20 lajia. Uhanalaiseen lajistoon kuuluu melko paljon alueellisesti uhanalaisia lajeja, etenkin putkilokasveja ja sammalia. Näistä osa on tunturilajistoa, joka on levinneisyysalueensa etelärajalla, esim. tunturikohokki ja tunturipoimulehti. Kansallispuiston keskeinen osa, Saariselän tunturialue, ja muukin suunnittelualue on kallioperältään karua, eikä kalkkivaikutusta juurikaan tunneta.

Direktiivilajeista puistossa esiintyvät laaksoarho, lapinhilpi, lapinleikki, lettorikko ja tundrasara (viite 4/1). Näillä lajeilla kullakin on suunnittelualueella 1–10 esiintymää, paitsi lapinleikki ja laaksoarho ovat hieman runsaslukuisempia. Tundrasaran kymmenkunta esiintymää UK-puistossa ovat ainoat Metsä-Lapin kasvillisuusvyöhykkeellä. Luontodirektiivin raportoinnissa kaudelle 2007–2013 (viite 4/3) on todettu lapinhilven, lapinleikin ja tundrasaran ns. suotuisan suojelutason olevan suotuisa boreaalisella alueella, ts. lajien levinneisyysalue on Suomessa riittävän laaja ja esiintymien tila on vakaa. Laaksoarhon ja lettorikon esiintymiä on tuhoutunut etelämpänä Lapissa voimaitosrakentamisen ja soiden ojituksien takia. Suunnittelualueella direktiivilajien esiintymillä ei ole uhkia tiedossa.

Ihmisvaikutus on voimakkaimmillaan Saariselän matkailukeskuksen tuntumassa, johon Saariselän—Kiilopään alueen kesä- ja talvireittien verkosto on keskittynyt. Ihmisen mukana kämppien pihoihin ja polkujen varsiin ovat levinneet mm. kylänurmikka, piharatamo ja polkusara. Suosituimmilla reiteillä polkujen leviäminen on ongelma, varsinkin kivisissä maastoissa ja soistuneilla kohdilla. Retkireittien varresta ei kuitenkaan ole tiedossa kuin joitakin uhanalaisten kasvilajien esiintymiä, jotka ovat turvattavissa hyvällä reittien ylläpidolla sekä kävijöiden opastuksella ja valistuksella.

Suunnittelualueen luonnonsuojelullisesti tärkein selkärangaton eläin on jokihelmisimpukka eli raakku (direktiivilaji). Raakkua on havaittu alueen virtavesistä, esimerkiksi Suomujoelta ja Kopsusjoelta. Isoissa joissa (Lutto, Suomu) lajin lisääntyminen on sidoksissa lohenpoikasiin. Koska lohen nousu Suomen puolelle on estynyt, puuttuvat piensimpukat näistä pääuomista. Sivujoissa ja latvapuroissa raakku on sopeutunut käyttämään glockidiotoukkien kasvualustana purotaimenta. Raakun lisääntyminen näin ollen on mahdollista tällä hetkellä vain niissä populaatioissa, joissa taimen on lajin pääisäntä. Raakun elinkierron on kaksi pullonkaulaa, joista glockidiotoukkavaihe on ensimmäinen. Toinen on pienpoikasvaihe, jolloin raakku elää useiden senttimetrien syvyydessä pohjasorassa (sedimentissä). Sedimentin on oltava riittävän happipitoista, jotta poikaset selviävät. Poikaset voivat tukehtua sedimenttiin rehevöitymisen ja kiintoaineksen lisääntymisen kautta. Näin ollen muutokset valuma-alueella voivat herkästi vaikuttaa raakkupopulaatioiden elinkykyyn. Koska raakku on erittäin pitkäikäinen (> 100 vuotta), voidaan ennallistamis- ja hoitotoimilla vaikuttaa raakun lisääntymismahdollisuuksiin sellaisissakin populaatioissa, joissa ei tällä hetkellä tapahdu lisääntymistä.

Raakun ohella muut vesiselkärangattomat tunnetaan huonosti. UK-kansallispuistosta on yhden silmälläpidettävän, harvinaisen vesiperhoslajin, kaamossirvikkään, havainto. Suunnittelualueen hyönteisistä parhaiten tunnetaan perhoset, erityisesti suurperhoset, joista on julkaistu yhteenveto (Laasonen ym. 1996). Huomionarvoisia lajeja ovat mm. pohjanharmoyökkönen, pohjanhopeatäplä ja kupariyökkönen. Alueen kuusikot ovat tärkeitä pohjanharmoyökköselle ja muille harmoyökkösille. Pohjanharmoyökkönen (direktiivilaji) elää Suomessa pohjoisimmissa kuusikoissa. Ilmastonmuutos todennäköisesti vaikuttaa haitallisesti lajiin elinympäristön muutosten ja elinkierto-ominaisuuksien kautta. Suunnittelualueen kuusikoiden suurperhoslajistoa olisi syytä seurata vuosittain. Vanhojen metsien ohella tärkeitä elinympäristöjä alueen tunnetulle Punaisen kirjan lajistolle ovat paljakkaka-alueet ja suot. Koska alueen tunturit ovat havumetsien saartamia yksittäistuntureita, voi näillä ns. isolaateilla olla suurempi sukupuuttodennäköisyys kuin yhtenäisellä tunturialueella. Tästä syystä suunnittelualueen suhteellisen helposti havainnoitavalle tunturiperhoslajistolle (sarakylmänperhonen, paljakkakylmänperhonen, pohjanhopeatäplä) olisi laadittava seurantaohjelma.

Yhteenvetona voidaan todeta, että alueen selkärangatonlajisto tunnetaan hyvin huonosti. Monista suurista hyönteisryhmistä (kovakuoriaiset, pistiäiset, kaksisiipiset) ei ole käytännössä lainkaan havaintoja. Edellä mainittujen seurantasuositusten ohella alueen lajistollinen peruskartoitus on syytä aloittaa.

Tiedot linnoista ja nisäkkäistä ovat kohtalaiset. Maalinnuston yleispiirteet ovat tehtyjen linjalaskentojen (viite 5/8) ansiosta hyvin tunnettuja, joskin varsinkin vähälukuisten lajien runsaustiedot ovat puutteellisia. Lajistoselvityksiin tuleekin varata aiempaa paremmat resurssit. Alueen vesilinnut ja niiden runsaus tunnetaan huomattavasti heikommin. Nisäkäslajisto on varsin hyvin tiedossa, mutta runsaus ja lisääntymistiedot ovat puutteellisia. Lintujen ja nisäkkäiden kannalta alueen suurin merkitys on sen erämaisuudessa, ja näin se tarjoaa rauhallisen alueen monille ihmisen toimintaa karttaville lajeille, kuten suurpedoille ja suurille petolinnuille. Vieraslajeista suunnittelualueelta tunnetaan minkki ja satunnaisena supikoira. Alueen alkuperäislajistoon ovat kuuluneet tunturipeura ja majava, joka hävisi alueelta metsästyksen takia 1800-luvulla.

6 Kulttuuriperintö

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒	Kuvat 9, 10 ja 11. Suunnittelualueen kulttuuriperintökohteet
Selite	Kulttuuriperinnön nykytilakuvaus käsittää suunnittelualueen maisema-arvojen sekä rakennusperinnön ja arkeologisten kohteiden kuvauksen. Kuvauksen tavoitteena on tunnistaa suunnittelualueen keskeiset kulttuuriperintöarvot.			

Alueen kuvaus, maisema

Suunnitelma-alue sijaitsee Peräpohjolan–Lapin maisemamaakunnassa. Maisemamaakunnan sisällä suurin osa alueesta sijoittuu Metsä-Lapin tunturiseudulle. Lounaisesta osasta pieni pala ulottuu Aapa-Lapin seudulle ja kaakkoisosa Itä-Lapin tunturi- ja vaaraseudulle.

Metsä-Lapin tunturiseutua luonnehtivat vaihtelevat, paikoin jyrkkäpiirteisetkin ja erämaiset tunturimaat (Ympäristöministeriö 1993). Alueelle ovat luonteenomaisia kallioiset tunturiselännealueet. Tunturit ja vaarat ovat usein moreenin tai louhikkoisen rakkakivikon peitossa. Aapa-Lappi on soiden maata, ja seutua luonnehtivat laajat suo- ja metsäkairat. Maasto on ympäröiviin seutuihin verrattuna melko tasaista. Itä-Lapin tunturi- ja vaaraseutua luonnehtivat myös jyrkkäpiirteiset vaara- ja tunturimaat.

Alueella ei ole valtakunnallisesti arvokkaiksi luokiteltuja maisema-alueita, mutta alueella on valtakunnallisesti tunnettuja ja arvostettuja maisemia. Niitä ovat muun muassa Saari-selän pyöreälakiset tunturit, Luirojärvi, Nuorttjoen kanjoni ja Nattaset. Raja-Joosepin asuinkenttä on luokiteltu arvokkaaksi perinnemaisemaksi. Pohjois-Lapin maakuntakaavassa Tankavaara on luokiteltu maakunnallisesti merkittäväksi ja Luirojärven–Pikku-Luirojärven alue seudullisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi ja Nattaset seudullisesti merkittäväksi luonnon- ja kulttuurimaisemaksi.

Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitystyö on menossa, joten myös suunnitelma-alueen arvokkaat maisema-alueet voivat muuttua lähitulevaisuudessa, samoin kuin myös maisemaseutujen rajat maisemamaakuntien sisällä.

Saamelainen kulttuuriympäristö

Kulttuuriympäristö koostuu ympäristössä olevasta aineellisesta kulttuurista ja ympäristöön liittyvästä aineettomasta kulttuurista. Saamelaiselle kulttuuriympäristölle on tyypillistä, että ympäristössä on melko vähän selvästi näkyviä jälkiä ihmistoiminnasta, mutta siihen liittyvä aineeton kulttuuriperintö on runsasta. Saamelainen kulttuurimaisema voi siten vaikuttaa luonnonmaisemalta, mutta esimerkiksi suullinen perimätieto alueen käytöstä ja arvoista, paikannimistö ja erilaiset paikkoihin liittyvät tarinat tekevät siitä kulttuurimaiseman.

Viitteet 6/1 ja 6/5

Alueen kuvaus, rakennusperintö ja arkeologia

RAKENNUSPERINTÖ

Suunnitelma-alueella on useita arvokkaita rakennusperintökohteita. Oskarinkosken, Oskarinjärven ja Suomujoen kolttakentät sekä Raja-Joosepin kenttä on arvotettu valtakunnallisesti merkittäviksi rakennetuiksi kulttuuriympäristöiksi. Kolttakentät ja Raja-Jooseppi on myös suojeltu asetuksella valtion omistamista rakennuksista (480/85) samoin kuin Metlan rakentama Rumakurun uusi päivätupa sekä alueen vanhin rakennus, Rumakurun vanha päivätupa. Näiden lisäksi alueella on muitakin arvokkaita rakennusperintökohteita, jotka eivät ole suojeltuja. Tällaisia ovat muun muassa Tammakolammen kammi, Raappanan kammi, Anterinmukan autiotupa saunoineen, Suomenruoktun museokämpä, Snellmaninmaja, Vongoivan kammi, Sudenpesän kammi ja Manto-ojan autiotupa. Suurin osa arvokkaista rakennuksista on keskinkertaisessa kunnossa. Joukossa on myös hyvä- ja huonokuntoisia rakennuksia.

ARKEOLOGISET KOHTEET

Suunnitelma-alueesta Urho Kekkosen kansallispuistossa on tehty muinaisjäännösten ja muiden arkeologisten kulttuuriperintökohteiden inventointeja ja tarkastuksia, mutta siitä huolimatta suurin osa kansallispuistosta on inventoimatta. Inventoinneissa on kartoitettu erityisesti retkeilyreittien varsilla olevia kohteita, jotka ovat suurimmassa tuhoutumisvaarassa. Sompion luonnonpuistosta tunnetaan muutamia kohteita, mutta luonnonpuiston kulttuuriperintökohteita ei ole systemaattisesti kartoitettu. Vaaranaapa, Uura-aapa, Nalka-aapa ja Kemihaara ovat kokonaan inventoimatta. Osa suunnitelma-alueen arkeologisista kohteista on muinaismuistolain suojaamia muinaisjäännöksiä, osa muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita. Suurin osa arkeologisista kohteista on hyväkuntoisia, mutta muutamat käytetyimmillä retkeilyalueilla olevat kohteet vaativat hoitotoimenpiteitä kohteiden säilymisen turvaamiseksi.

Esihistoriallinen aika

Alueen asukkaiden toimeentulo perustui esihistoriallisella ajalla metsästykseseen, kalastukseen ja keräilyyn. Kalastus ja keräily eivät kuitenkaan ole jättäneet maastoon juurikaan pysyviä jälkiä, mutta metsästyksessä kertovat suunnitelma-alueen peuranpyyntikuopat ja purnut. Vaikka alueesta on kartoitettu vasta pieni osa, tunnetaan pyyntikuoppia lähes kuudestakymmenestä eri paikasta. Niissä on yhteensä lähes 450 pyyntikuoppaa. Suuri osa pyyntikuopista on löydetty helppokaivuisilta, hiekkaisilta Suomujoen ja Luton varsilta. Suurin tunnettu järjestelmä on kuitenkin Nattushaaran tienoilla Sompion luonnonpuistossa, josta on löydetty 78 pyyntikuoppaa. Yli 20 kuopan järjestelmiä on myös Tuiskujoen suulla, Lankojärvellä, Auhtioella, Kopsusjärvellä ja Suomen-Villen lähellä. Esihistoriallinen asutus on keskittynyt vesistöjen varteen. Esihistoriallisia asuinpaikkoja tunnetaan muun muassa Sompiojärveltä, Kopsusjärveltä, Luirojärveltä, Kaptukaislammilta, Luulammilta, Alemmalta Kiertämäjärveltä sekä Somu- ja Luttojoen rannoilta.

Historiallinen aika

Suunnitelma-alue on historiallisella ajalla jakautunut Sompion, Keminkylän ja Suonikylän lapinkylien alueelle. Metsäsaamelaisväestön pääelinkeinot olivat metsästäys, kalastus ja keräily. Alueen peuranpyyntikuopista osa voi ajoittua historialliselle ajalle – pyyntikuoppia on Suomessa käytetty kivikaudelta aina 1800-luvulle asti. Alueelta on löytynyt liesilatomuksia, jotka voivat liittyä historiallisen ajan asutukseen. Liesilatomuksia on löydetty pääasiassa Suomujoen järvilaajentumien alueelta. Myös Sompiojärvellä on asuttu historiallisella ajalla.

Poronhoito

Poronhoito on saamelaisten kehittämä elinkeino, jolla on Koilliskairassa pitkät perinteet. Alun perin kesyporoja on käytetty mm. takkaporoina ja houkutuseläiminä peuranpyynnissä. Poronhoito siinä mittakaavassa, kuin se nykyisen kansallispuiston alueella tunnetaan, sai alkunsa 1800-luvun puolivälin jälkeen. Tuolloin alueelle saapui Enontekiön ja Kautokeinin porosaamelaista väestöä tuoden tullessaan suuret porotokkansa. Poronhoidon lisäksi muiden perinteisten luontaiselinkeinojen – metsästyksen, kalastuksen ja keräilyn – hyödyntäminen jatkui. Poronhoitoon liittyviä rakennelmia löytyykin runsaasti nykyisen kansallispuiston alueelta. Poronhoidon alkuvaiheeseen liittyvät mm. Pikku-Luirojärven aita- ja kotarakennelmien. Kiilopään ympäristössä on ollut yhteensä neljä eri aita, joista nuorimpana on edelleen pystyssä oleva Niilanpään aita kämppineen ja kotasijoineen. Poronhoito on leimannut ja leimaa edelleen vahvasti paikallista perinnettä. Se näkyy muun muassa tarina- ja muisteluskulttuurissa, puku- ja ruokakulttuurissa sekä rakennusperinteessä (viitteet 6/4–5).

Reitit

Urho Kekkosen kansallispuiston ja Sompion luonnonpuiston poikki kulkee Ruijanpoluksi kutsuttu ikivanha kulkureitti. Polku ulottui Sodankylästä Rieston kylän läheltä Saariselän tunturiylängön yli Kyrön kylään eli nykyiseen Ivaloon ja sieltä edelleen Pohjois-Norjaan. Polkua käytettiin ensisijaisesti talvella. Metsäisillä seuduilla polku merkittiin puihin iske-tyillä pilkoilla ja kivikkoisilla puuttomilla alueilla kivikasoilla. Näitä vanhoja merkkejä löytyy maastosta nykyäänkin runsaasti. Ruijanpolkua lienee käytetty ainakin 1500-luvulta lähtien 1900-luvun alkuun asti. Ruijanpolku on merkitty maastoon Sompiojärven ja Kiilopään välillä Sompio-seuran toimesta 1971. 2000-luvun alkupuolella osa polusta on entisöity retkeilyreitiksi ja merkitty maastoon uudestaan välillä Kiilopää–Laanila. Ruijanpolku on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi. Alueelta tunnetaan myös muita vanhoja kulkureittejä. Venäjälle kuljettiin Kemijoelta Vouhtujokea pitkin Sotataipaleen yli Sotajoelle ja sieltä Nuortijoelle, josta laskettiin itään. Kopsusjärvelle kulkee 1900-luvun alkupuolella kullankaivajien tekemä reitti, joka jatkui Vongoivalle asti. Venäjän rajan läheisyydessä kulkee lisäksi Luton suunniteltuja savotoita varten 1930-luvulla tehty tukkitie. Maantiekurun reitti kulki Sodankylän Riestosta Luirojärven ja Maantiekurun kautta pohjoiseen. Maantiekurun reitin varrella Helanderin kotajärvellä sijaitseva Helanderin kota on vanhin Saariselän alueen autiotupa, jossa on vielä säilyneitä rakenteita. Kämpässä on vierailut kuuluisiakin matkajia, sillä Elias Lönnrot ja Matias Aleksanteri Castrén tiettävästi yöpyivät kodassa jouluna v. 1841.

Metsätalouden historia

Metsähallitus käynnisti selvitykset Luton alueen metsävarojen hyödyntämismahdollisuuksista vuonna 1935, mutta talvisota keskeytti työt. Valmistelutöiden seurauksena kansallispuiston alueella on savottakämppien ja uittotammien jäännöksiä muun muassa Luiron latvoilla ja Luirojärvellä sekä tukkitie Venäjän rajan lähellä. Tukkitie kulkee Raja-Joosepista Luirolle asti. Tätä vanhempia metsätalouden historiaan liittyviä merkkejä tunnetaan Nuortijoelta, jonne suunniteltiin hakkuita 1900-luvun alussa.

Sotahistoria

Suunnitelma-alueelta tunnetaan paljon toisen maailmasodan ajalta peräisin olevia sotahistoriallisia rakenteita. Jatkosodan loppuvaiheessa Saksa valmistautui siihen, että Suomi tekisi erillisrauhan Neuvostoliiton kanssa. Tuolloin Saksan olisi varauduttava pitämään hallinnassaan Pohjois-Lappi Saksalle elintärkeän Petsamon nikkelin takia. Tankavaaraan alettiin suunnitella sitä varten puolustusasemaa keuhällä 1944, ja linnoitustyöt alkoivat saman vuoden kesällä. Asema sai nimen Schutzwall-Stellung eli Suojavalliasema. Asema suunniteltiin ulottumaan parinkymmenen kilometrin matkalle Jäämerentien molemmin puolin idästä Nattastuntureilta länteen Tankajoelle. Rakenteiden jäännöksiä on vieläkin runsaasti nähtävillä etenkin Tankavaaran ympäristössä. Osa rakenteista on kartoitettu. Schutzwallin suoja-aseman rakenteet Tankavaarassa ja siihen liittyvä Huuhkajanpäänpaistaman silta on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi.

Kullankaivun historia

Alueelta tunnetaan kullankaivuuseen liittyviä jäännöksiä, mm. kämppiä, kultavaltastusten rajamerkkejä ja kullanetsintäkuoppia. Lisäksi Kopsusjärven reitti on alun perin kullankaivajien tekemä. Aktiebolaget Prospektör etsi kultaa alueella 1900-luvun alussa ja Luttojoen kulta Oy 1930-luvulla. Kultaa on kaivettu myös Tankavaarassa. Tankavaaran kullon löysi 1930-luvulla purnumukkalainen Aleksanteri Sauva-Aslak Peltovuoma.

Retkeilyn historia

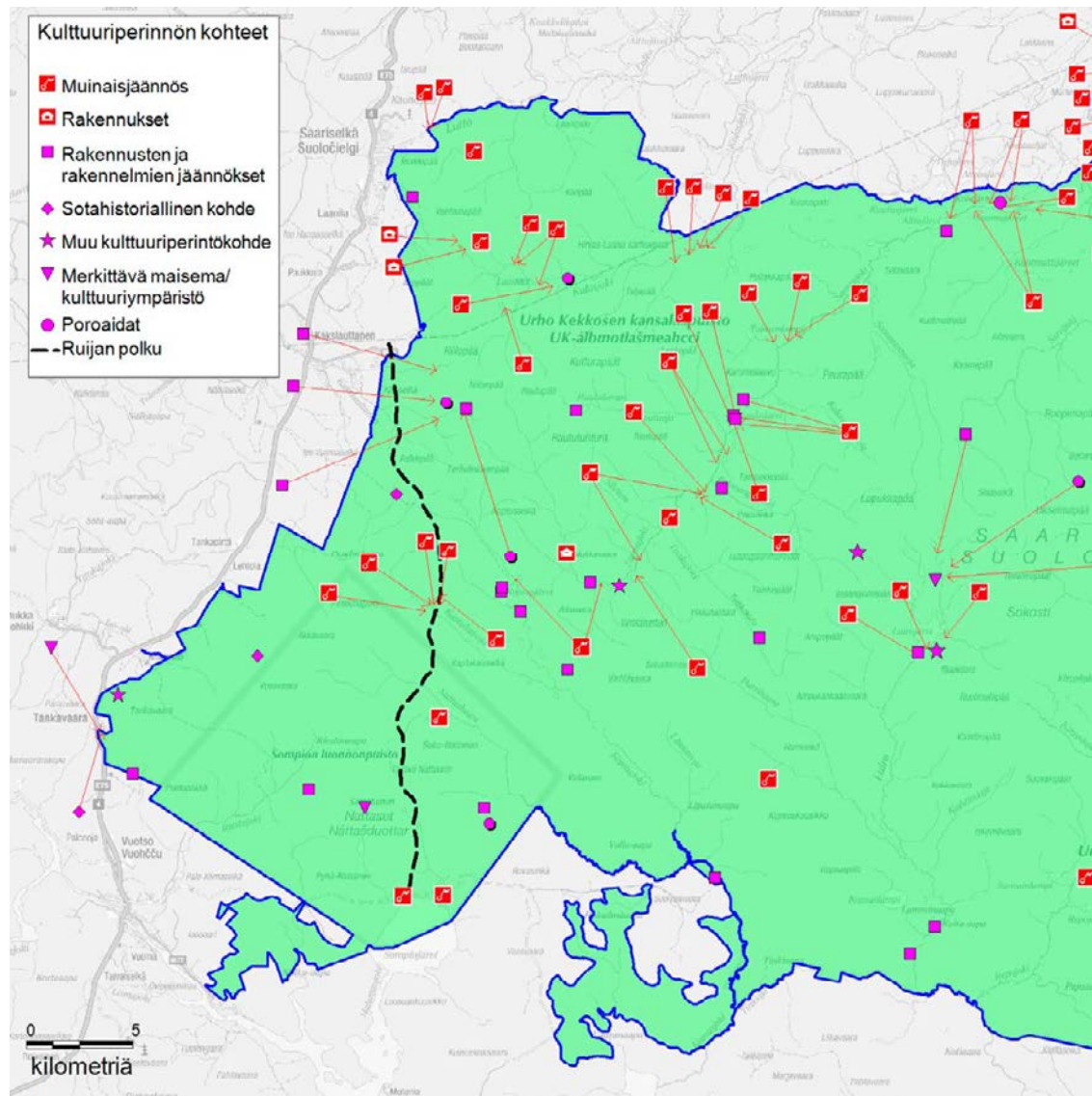
Saariselän alueen matkailu alkoi jo 1940-luvun lopulla, mutta seuraavalla vuosikymmenellä Kullervo Kemppisen kirjat alkoivat houkutella alueelle enemmän retkeilijöitä. Retkeilyjärjestöt, mm. Suomen Latu, ja eräät yksityishenkilöt alkoivat rakentaa alueelle tupia, korsuja ja kammeja 1950-luvulla. Moni näistä varhaisista retkeilyrakenteista on sittemmin tuhoutunut. Metsähallinto pystytti ensimmäiset retkeilyn tukikohdat 1960-luvun lopulla. Monet säilyneistä tuvista ovat kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita ja useat edelleen retkeilykäytössä.

Aineeton kulttuuriperintö

Alueen aineeton kulttuuriperintö on moninaista, ja siihen kuuluvat mm. paikannimet, paikkoihin ja henkilöihin liittyvät tarinat, perinnejoit sekä muu suullinen perimätieto. Alueen tarinaperinteeseen kuuluvat kertomukset muun muassa Iovinoita Akmeelin, Iso-Ponkun, Sauva-Aslakan, Meänteisen, Suomun-Villen, Moskun, Raja-Joosepin, Huhti-Heikin, Itäkirian prinsessan ja Lippo-Matin toiminnasta.

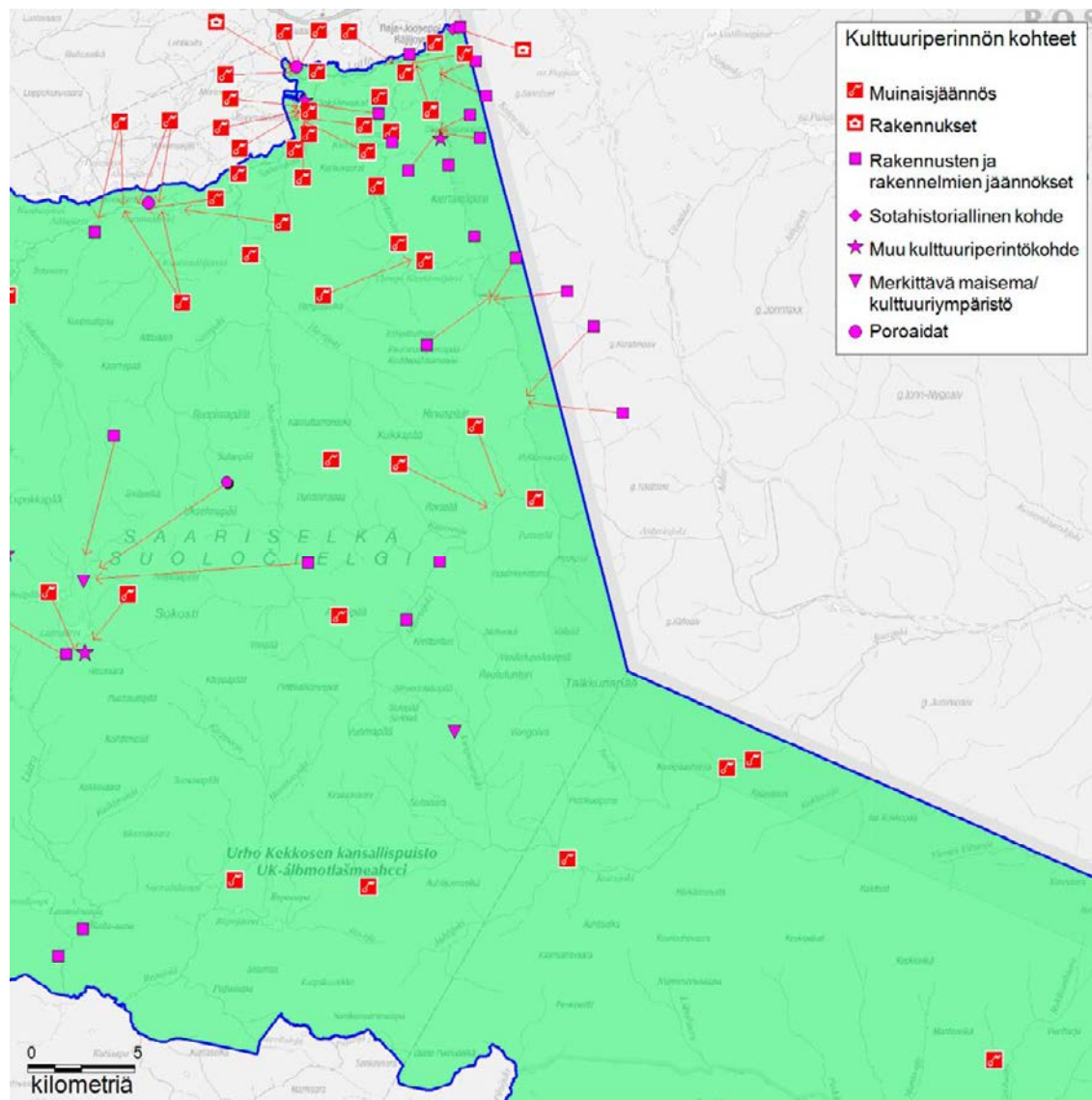
Viitteet 6/2–5					
Kohteet					
Maisema					
Luokka	Kpl	Nimi			
Arvokas perinnemaisema (Pohjois-Lapin maakuntakaava)	1	Raja-Joosepin kenttä			
Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö (Pohjois-Lapin maakuntakaava)	1	Tankavaara			
Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö (Pohjois-Lapin maakuntakaava)	1	Luirojärven–Pikku-Luirojärven alue			
Seudullisesti merkittävä luonnon- ja kulttuurimaisema (Pohjois-Lapin maakuntakaava)	1	Nattaset			
Lisätietoja					
Rakennusperintö					
Luokka	kpl	Nimi			
Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriperintökohde	6	Raja-Joosepin asuinkenttä (11 rakennusta tai rakennelmaa), Oskarinkosken kolttakenttä (8 rakennusta tai rakennelmaa), Oskarinjärven kolttakenttä (2 rakennusta tai rakennelmaa), Suomujoen kolttakenttä (8 rakennusta tai rakennelmaa), Schutzwallin puolustusaseman rakenteet, Ruijanpolku			
Asetuksella valtion omistamista rakennuksista suojeltu kohde	6	Rumakurun vanha päivätupa (1 rakennus), Rumakurun uusi päivätupa (1 rakennus), Oskarinkosken kolttakenttä (8 rakennusta tai rakennelmaa), Oskarinjärven kolttakenttä (2 rakennusta), Suomujoen kolttakenttä (8 rakennusta tai rakennelmaa), Raja-Joosepin asuinkenttä (10 rakennusta tai rakennelmaa)			
Metsähallituksen ja Museoviraston välisellä sopimuksella suojeltu kohde	1	Raja-Joosepin asuinkenttä (1 rakennus)			
Lisätietoja		Näiden lisäksi alueella on muitakin arvokkaita rakennusperintökohteita, jotka eivät ole suojeltuja, kuten Tammakkolammen kammi, Raappanan kammi, Anterinmukan autiotupa saunoineen, Suomenruoktun museokämppä, Snellmaninmaja, Vongoivan kammi ja Sudenpesän kammi.			
Arkeologiset kohteet		Muut arkeologiset kohteet		Muu kulttuuriperintö	
Tyyppi (muinaismuistorekisterikohde)	Kpl	Tyyppi (muut kohteet)	Kpl	Luokka	Kpl
asuinpaikat	27	asuinpaikat	32		
työ- ja valmistuspaikat	53	työ- ja valmistuspaikat	21		
kivi- ja maarakenteet	4	kivi- ja maarakenteet	2		
muinaisjäännösryhmät	5	liikennekohteet	60		

taide ja muistomerkit	2	taide ja muistomerkit	2		
löytöpaikat	4	puolustusvarustukset	4		
Saamelaiskulttuuri					
Saamelaisesta kulttuuriperinnöstä kerrotaan yllä alueen muun kulttuuriperinnön osana. Eryteisesti saamelaiskulttuuria koskevat osat on kopioitu tekstistä alle:					
Historiallisella ajalla alue on jakautunut Sompion, Keminkylän ja Suonikylän lapinkylän alueelle. Metsäsaamelaisväestön pääelinkeinot olivat metsästys, kalastus ja keräily. Alueen peuranpyyntikuopista osa voi ajoittua historialliselle ajalle – pyyntikuoppia on Suomessa käytetty kivikaudelta aina 1800-luvulle asti. Alueelta on löytynyt liesilatomuksia, jotka voivat liittyä historiallisen ajan asutukseen. Liesilatomuksia on löydetty pääasiassa Suomujoen järvilaaientumien alueelta. Myös Sompiojärven läheisyydessä on asuttu historiallisella ajalla. Poronhoito on saamelaisten kehittämä elinkeino, jolla Koilliskairassa on pitkät perinteet. Alun perin kesyporoja on käytetty mm. takkaporoina ja houkutuseläiminä peuranpyynnissä. Poronhoito siinä mittakaavassa, kuin se nykyisen kansallispuiston alueella tunnetaan, sai alkunsa 1800-luvun puolivälin jälkeen. Tuolloin alueelle saapui Enontekiön ja Kautokeinin porosaamelaista väestöä tuoden tullessaan suuret porotokkansa. Poronhoidon lisäksi muiden perinteisten luontaiselinkeinojen – metsästyksen, kalastuksen ja keräilyn – hyödyntäminen jatkui. Poronhoitoon liittyviä rakennelmia löytyykin runsaasti nykyisen kansallispuiston alueelta. Poronhoidon alkuvaiheeseen liittyvät mm. Pikku-Luononjärven aita- ja kotarakennelmien. Kiilopään ympäristössä on ollut yhteensä neljä eri aita, joista nuorimpana on edelleen pystyssä oleva Niilanpään aita kämppeineen ja kotasijoineen. Poronhoito on leimannut ja leimaa edelleen vahvasti paikallista perinnettä. Se näkyy muun muassa tarina- ja muisteluskulttuurissa, puku- ja ruokakulttuurissa sekä rakennusperinteessä. Kulttuuriympäristö koostuu ympäristössä olevasta aineellisesta kulttuurista ja ympäristöön liittyvästä aineettomasta kulttuurista. Saamelaiselle kulttuuriympäristölle on tyypillistä, että ympäristössä on melko vähän selvästi näkyviä jälkiä ihmistoiminnasta, mutta siihen liittyvä aineeton kulttuuriperintö on runsasta. Saamelainen kulttuurimaisema voi siten vaikuttaa luonnonmaisemalta, mutta esimerkiksi suullinen perimätieto alueen käytöstä ja arvoista, paikannimistö ja erilaiset paikkoihin liittyvät tarinat tekevät siitä kulttuurimaiseman. Alueen tarinaperinteeseen kuuluvat kertomukset muun muassa Iovinoita Akmeelin, Iso-Ponkun ja Sauva-Aslakan toiminnasta. Toisen maailmansodan jälkeen Suomi- ja Luttojoelle tuli evakkoon Suonikylän koltasaamelaisia, jotka myöhemmin asettuivat pysyvästi asumaan Sevettijärvelle. Näistä asuinpaikoista Oskarinkosken, Oskarinjärven ja Suomujoen koltakentät on arvotettu valtakunnallisesti merkittäviksi rakennetuiksi kulttuuriympäristöiksi, ja ne on suojeltu asetuksella valtion omistamista rakennuksista (480/85). Viitteet 6/2 ja 6/4–5.					
Lisätietoja					



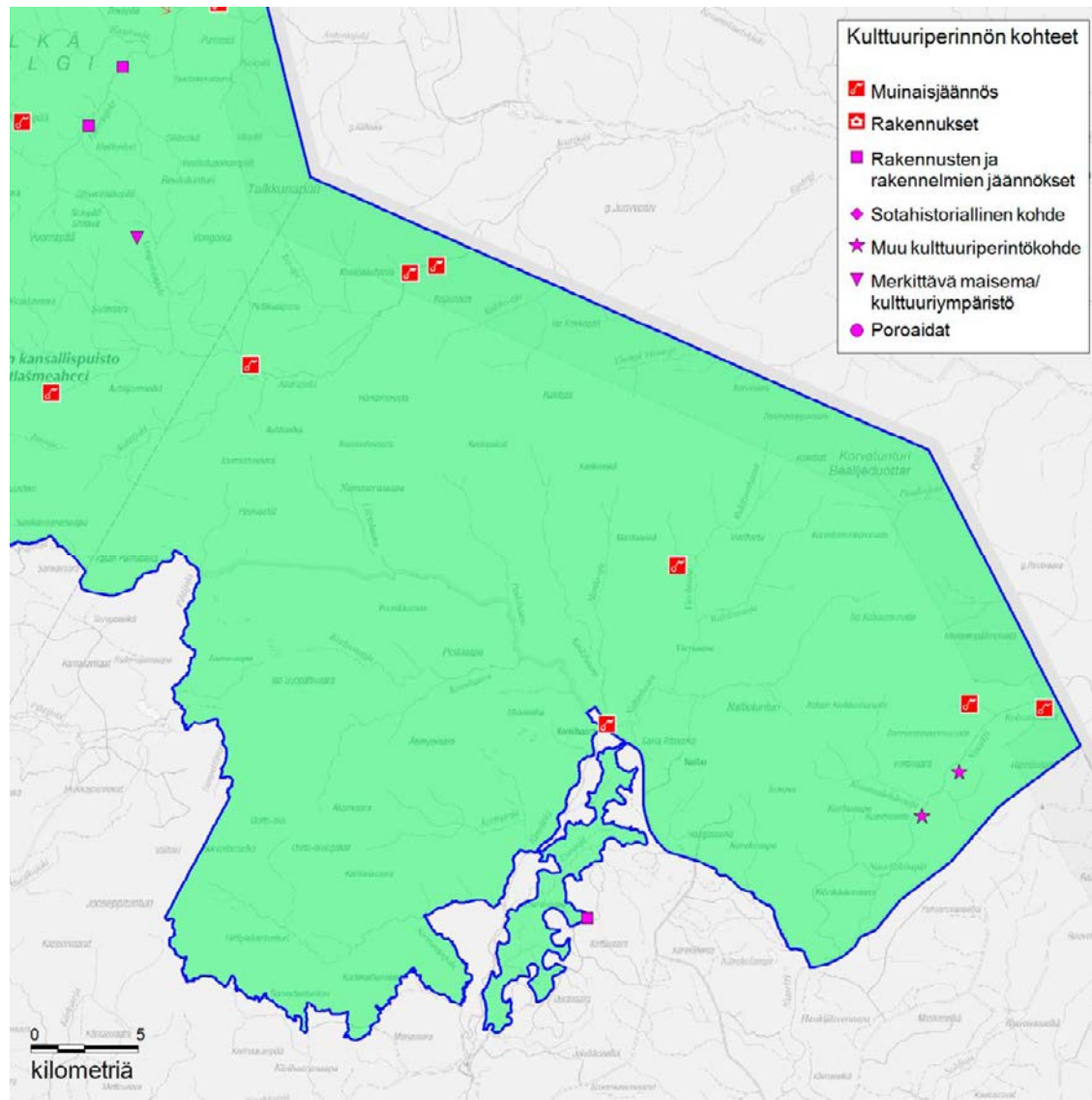
Kuva 9. Suunnittelualueen kulttuuriperintökohdet.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.



Kuva 10. Suunnittelualan kulttuuriperintökohteet.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.



Kuva 11. Suunnittelualueen kulttuuriperintökohteet.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

7A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö	Kartta	☒ ☒	Kuvat 12, 13 ja 14. Palveluvarustus Kuvat 15, 16 ja 17. Reitit
Selite	Nykyisestä luonnon virkistyskäytöstä kuvataan retkeilyn ja luontomatkailun toimintaympäristöä, suunnittelualueen vetovoimaa ja merkitystä virkistyskäyttökohteena sekä nykyistä kysyntää, tarjontaa ja matkailun yhteistyötä. Kysyntätietoja ovat mm. tiedot käyntimääristä ja asiakastytyväisyydestä. Tarjonnalla tarkoitetaan retkeilyreittien, rakenteiden ja rakennelmien määrää, kapasiteettia ja kuntoa. Tavoitteena on analysoida palvelujen ja palveluketjujen toimivuutta asiakaslähtöisesti.			
Toimintaympäristön kuvaus				
Urho Kekkosen kansallispuisto on pinta-alaltaan (2 550 km²) maamme toiseksi suurin kansallispuisto, jonne tehdään vuosittain noin 300 000 käyntiä. Kansallispuiston paikallistaloudelliset vaikutukset ovat erittäin merkittävät. Kansallispuiston kävijät ovat tällä hetkellä suurimmaksi osaksi omatoimiretkelijöitä. Kehittyvä luontomatkailu voi lisätä yritysvetoisten opastettujen ryhmien määrää tulevaisuudessa. Urho Kekkosen kansallispuistossa retkeily ja kestävä luontomatkailu tarkoittavat luonnon käyttöä retkeilyyn, virkistäytymiseen ja yritystoimintaan niin, että ne eivät vaaranna kansallispuiston luonnon ja maiseman suojelua, vaan pyrkivät säilyttämään sen suosittuna luonnonnähtävyytenä. Kansallispuistossa vierailaan luonnon ehdoilla paikallisia perinteitä ja kulttuureja kunnioittaen. Samalla jokamiesretkeilyn ja luontomatkailun tavoitteena on pyrkimys kansalaisten hyvinvoinnin turvaamiseen ja lisäämiseen. Luontomatkailu edistää aluetaloutta ja työllisyyttä. Urho Kekkosen kansallispuistoon sopivat sellaiset kaupalliset palvelut, jotka eivät edellytä merkittävää rakentamista, eivät muuta alueen luonnontilaa eivätkä aiheuta häiriötä suojelualueen muille kävijöille. Luontomatkailua kehitettäessä on huomioitava myös porotalouden toimintaedellytysten turvaaminen. Kansallispuistossa tehtävä luontomatkailu ja yritystoiminta perustuvat kestävä luontomatkailun periaatteille. Yhtenä tavoitteena on hyödyntää kansallispuiston ulkopuolista reitistöä ja rakentaa sitä yhä paremmin matkailua tukeväksi kuten Saariselällä on johdonmukaisesti tehty. Motorisoitu safaritoiminta ohjataan suojelualueiden ulkopuolelle ja sille osoitetaan sopivat reitistöt käyttöön. Tavoitteena on, että kaikki kansallispuistossa toimivat ohjelmapalveluyritykset saadaan sopimuskäytännön piiriin. Yhteistyöyritykset voivat markkinoinnissaan hyödyntää kansallispuiston läheisyyttä, vaikka eivät toimisi lainkaan kansallispuiston rajojen sisällä. Suurimmat käyntimäärät Urho Kekkosen kansallispuistossa sijoittuvat lähialueelle, Saariselän–Kiilopään matkailualueelle, missä on huollettujen latujen verkosto ja kesäaikaan vastaavasti kattava polkuverkosto tulipaikkoineen ja päiväutupineen. Ns. päiväretkeilijät muodostavatkin suurimman osan kansallispuistossa retkeilevistä. Urho Kekkosen kansallispuisto tarjoaa erinomaiset puitteet myös vaatimaan eräretkeilyyn. Kansallispuiston itäisin osa, ns. Itäkaia on retkeilykäytöltään kansallispuiston hiljaisinta aluetta. Kävijöitä kansallispuistossa liikkuu läpi vuoden, kaikkina vuodenaikoina, mutta vilkkaimmat retkeilysezonit ovat ruska-aika sekä kevättalven hiihtosesonki. Voimassa olevassa vuoden 2001 hoito- ja käyttösuunnitelmassa Urho Kekkosen kansallispuisto on jaettu hoitoa ja käyttöä varten erilaisiin osa-alueisiin. Perusosalla leiriytymisen ja tulenteon on sallittua vain osoitetuilla paikoilla. Saariselän ja Nuortin erämaaosilla tulenteon on sallittua vain osoitetuilla tulentekopaikoilla, leiriytymä voi vapaasti lukuun ottamatta Paratiisikurua ja Lumikurua. Kemin–Sompion erämaaosaa on paikoin soista, paikoin metsäistä aluetta, jossa voi leiriytyä ja tehdä retkitulen vapaasti. Vain ns. lähialueella Saariselän–Kiilopään ympäristössä on merkittyjä reittejä sekä Nuortinjoen varrella kulkeva 40 km:n mittainen retkeilyreitti. Lisäksi vanha Ruijanreitti kulkee noin 15 km verran kansallispuiston sisällä. Muualla ei ole merkittyjä/huollettuja reittejä, mutta maastossa on lukuisia vuosikymmenten saatossa muodostuneita reittejä, joita retkeilijät käyttävät vuosi toisensa jälkeen. Vaikka reitin voi kansallispuistossa valita vapaasti, aina on suositeltavaa käyttää olemassa olevia polkuja.				

Sompion luonnonpuisto on perustettu v. 1956 tieteellisiin tarkoituksiin, ja se palvelee ensisijaisesti luonnonsuojelua ja tutkimusta sekä suojelun sallimissa rajoissa myös opetusta. Luonnonpuiston ydinosa muodostaa seitsemänkertainen Nattastuntureiden jono. Sompion luonnonpuistossa voi retkeillä kaikkina vuodenaikoina ainoastaan merkityillä reiteillä. Paikallisilla asukkailla (Sodankylän kuntalaisia) on Sompion luonnonpuistossa tiettyjä järjestyssäännöissä tarkemmin määriteltyjä erityisoikeuksia liittyen mm. poronhoitoon. Paikalliset voivat liikkua luonnonpuistossa reittien ulkopuolella marjastuksen ja sienestyksen yhteydessä. Sompion suot ovat tärkeitä hillastuspaikkoja paikallisille.

Sompion luonnonpuiston eteläosan halki kulkee Sompiojärven metsäautotie, jossa kulkeminen autolla on sallittua. Sompiojärven tieltä lähtee rengasreitti Pyhä-Nattaselle, joka on suosittu retkikohde. Pyhä-Nattasen laella on 1950-luvulla rakennettu Palovartijan tupa, joka toimii nykyisin päivätupana. Toinen merkitty reitti menee Sompiojärven metsäautotieltä Tankavaaraan. Tämä reitti kulkee pääosin saksalaisten toisen maailmansodan aikana tekemiä teitä pitkin. Kolmas merkitty reitti on 1500-luvulta lähtien käytössä ollut vanha Ruijanpolku, joka kulkee luonnonpuiston halki jatkuen Laanilaan saakka. Ruijanpolulta on merkitty yksisuuntainen reitti Terävä-Nattasen huipulle. Sompiojärven rannassa on leiriytymispaikka, veneenlaskuluiska ja lintutorni. Muualla luonnonpuistossa leiriytyminen ei ole sallittua. Tulenteko on luvallista vain merkityillä paikoilla.

Kemihaaran erämaa-alue rajoittuu pohjoisessa Urho Kekkosen kansallispuistoon ja idässä Kemijokeen ja sen sivuhaaroihin. Kemihaaran eteläosaa hallitsevat Uittiekan-tunturi ja Sorvortantunturi, jotka kohoavat yli 420 metrin korkeuteen. Alueen keskiosassa on useita paljaslakisia vaaroja, korkeimpina Akanvaara ja Ätimysvaara. Pohjoisosassa on laajoja aapasaita, joilta saavat alkunsa monet Kemijoen ja Pihtijoen latva- ja oja-alueet. Erämaa-alueella on yksi autio-varaustupa; merkittyjä reittejä ja latuja ei ole. Alue soveltuu erinomaisesti vaatimaan eräretkeilyyn. Alueella on hyviä hilla- ja vaarojen rinteillä runsaat mustikkamaat. Lisäksi Kemihaaran erämaa-alue on suosittu kalastus- ja metsästyskohde.

Vetovoima ja merkitys

Kävijälaskentakohteet		Kävijätutkimus				Viipymä	
Tunnus	Nimi	Kävijätutkimuksen nimi	UK-kansallispuiston kävijätutkimus	Vuosi	2010	Viipymä yöpyjät vrk	5,4
		Kävijätyytyväisyys indeksi			4,2	Kävijä vrk	160 000 (laskettu 10 %:n osuudella, vrt. kävijätutkimus*)
Kävijälaskennan kattavuus suunn.alueesta %		Tyytyväisyys palveluihin			4,0	Polttopuun käyttö ja jäte	
		Tyytyväisyys ympäristöön			4,3		
Kävijälaskentatiedot		Odotusten täyttyminen			4,5	Vuosi	2013
Vuosi	Käyntimäärä	Häiriötekijöiden kokeminen			4,3	Sekajäte	30 m³
2013	292 575 (UK-kansallispuisto)	Paikalliset kävijät %			1	Biojäte	30 m³
2013	3500 (Sompion lp, arvio)	Kotimaiset matkailijat (%)			94	Polttopuu	650 pm³
2013	12 000 (Tuntsan ja Kemihaaran erämaa-alueet, Vintilänkaira, Kaijrioki. Kivitunturi ja Savukoski-					Kaasu	110 pulloa (11 kg)

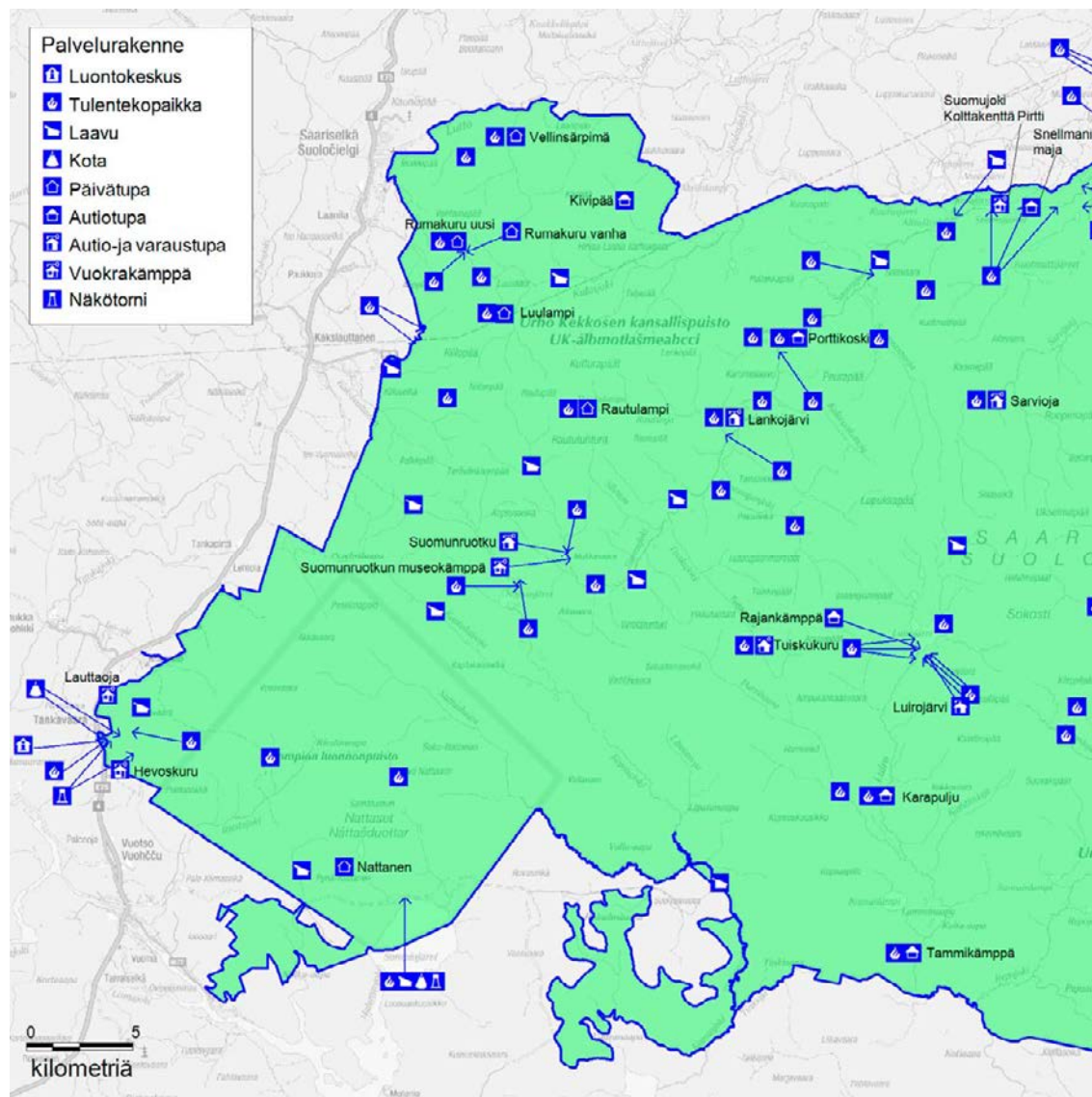
	Tuntsa alueen talousmetsien virkistyskohteet, arvio.)				
Paikallistaloudelliset vaikutukset		Ulkomaalaiset matkailijat (%)	6		
Vuosi (uusin)	2013				
Työllisyysvaikutus	292 htv	Päiväkävijät (%)	64 % *		
Tulovaikutus milj. e	22,2	Yöpyjät alueella (%)	36 % *		
Lisätietoja		Viipymä päiväkävijät h	4,2		
Lisätietoja:					
Edellä oleva tieto koskee UK-kansallispuistoa, missä kävijätutkimus on tehty. Sen lisäksi Sompion luonnonpuistossa arvioitiin olleen vuonna 2013 3 500 käyntiä. Kemihaaran erämaa-alueella ei ole tarkkaa kävijälaskentaa, käytössä on vain yhteinen arviolaskuri. Tähän kokonaisuuteen kuuluu Savukosken–Tuntsan alueen muiden kuin jatkuvan seurannan piirissä olevien alueiden käyntimääräarviot (Tuntsan erämaa-alue, Kemihaaran erämaa-alue, Vintilänkaira, Kairijoki, Kivitunturi ja Savukosken–Tuntsan alueen talousmetsien virkistyskohteet). Vuonna 2013 arviokäynnit yhteensä em. alueilla oli 12 000 kävijää.					
* Kävijätutkimuksessa saatu yökävijöiden suhde päiväkävijöihin ei vastaa todellisuutta. Yöpyjien määrä on todellisuudessa pienempi, noin 10 %. Kävijätutkimuksen tuloksesta tuli suurempi, koska erämaakohteissa vastausprosentti nousi suureksi suhteessa kokonaiskävijämäärään.					

Retkeilypalvelujen tarjonta							
Rakennukset	Lkm	Kapasiteetti (hlö)	Kunto				Lisätietoja
			Hyvä	Kesk.	Huono	Mh	Muu
UK-puiston autiotuvat ja -kammit	19		14 kpl	3 kpl; Snellmaninmaja, Peskihaara ja Vongoivan kammi	2 kpl; Tammi-kämpä ja Raappanan kammi	MH	Kemin-Sompion paikalliskunnan omistamia: Vieriharjun ja Härkävaaran autiotuvat ja saunat.
UK-puiston yhdistetty autio-/varaustupa	13		10 kpl	2 kpl; Hirvas-hauta, Muoravaarakka	1 kpl; Karhuoja	MH	
UK-puiston päivätuvat	5		3 kpl	2 kpl; Rumakuru (vanha ja uusi)		MH	
UK-puiston vuokratuvat ja -kammit	6		6 kpl			MH	
UK-puiston huoltotuvat	5		5 kpl			MH	
Sompion luonnonpuisto (päivätupa)	1		1 kpl			MH	
Kemihaaran erämaa-alue (autio-varaustupa)	1		1 kpl			MH	

Rakennelmat	Lkm	Kapasiteetti	Kunto			
			Hyvä	Kesk.	Huono	Mh
UK-puiston keittokatokset	5		2	3		MH
UK-puiston kodat	6		5	1		MH
UK-puiston tulipaikat	125		72	43	10	MH
UK-puiston laavut ja puolikodat	24		21	3 (Jussinmurusta, Saukkosuvannon-vaara, Aittajärvi)		MH
UK-puiston kuivakäymälät (itsenäiset rakennelmat)	59		50	8	1 (Raappana)	MH
UK-puiston polttopuusuoja/kuivakäymälä/varasto	5		4	1 (Karhuoja)		MH
UK-puiston polttopuusuoja/kuivakäymälä	17		13	4 (Vellinsärpimä, Ylempi Kiertämäjärvi, Jussinmurusta)		MH
UK-puiston polttopuusuoja + jätepiste	2		2			MH
UK-puiston polttopuusuoja	66		45	21		MH
Sillat	49		38	10	1 (Paasjoki)	MH
UK-puiston saunat	10			2 (Jooseppi, Suomujoen kolttakenttä)	1 (Oskarinkosken kolttakenttä)	MH
UK-puiston pitkoksia	118 kohdetta (n. 17 km)		64 kohdetta	31 kohdetta	23 kohdetta	MH
Sompion luonnonpuiston sekajäteastiat	1					MH
Sompion luonnonpuiston kodat, puolikodat ja laavut	3		3			MH
Sompion luonnonpuiston kuivakäymälät	3		3			MH
Sompion luonnonpuiston pitkokset	4		2	2 (Kivivosa, Siltamaa)		MH
Sompion luonnonpuiston liiterit	3		3			MH
Sompion luonnonpuiston tulentekopaikat	4		4			MH
Kemihaaran erämaa-alueen polttopuusuoja / kuivakäymälä	1			1		MH
Kemihaaran erämaa-alueen pitkokset	1 (61 m)		1			MH
Kemihaaran erämaa-alueen						MH

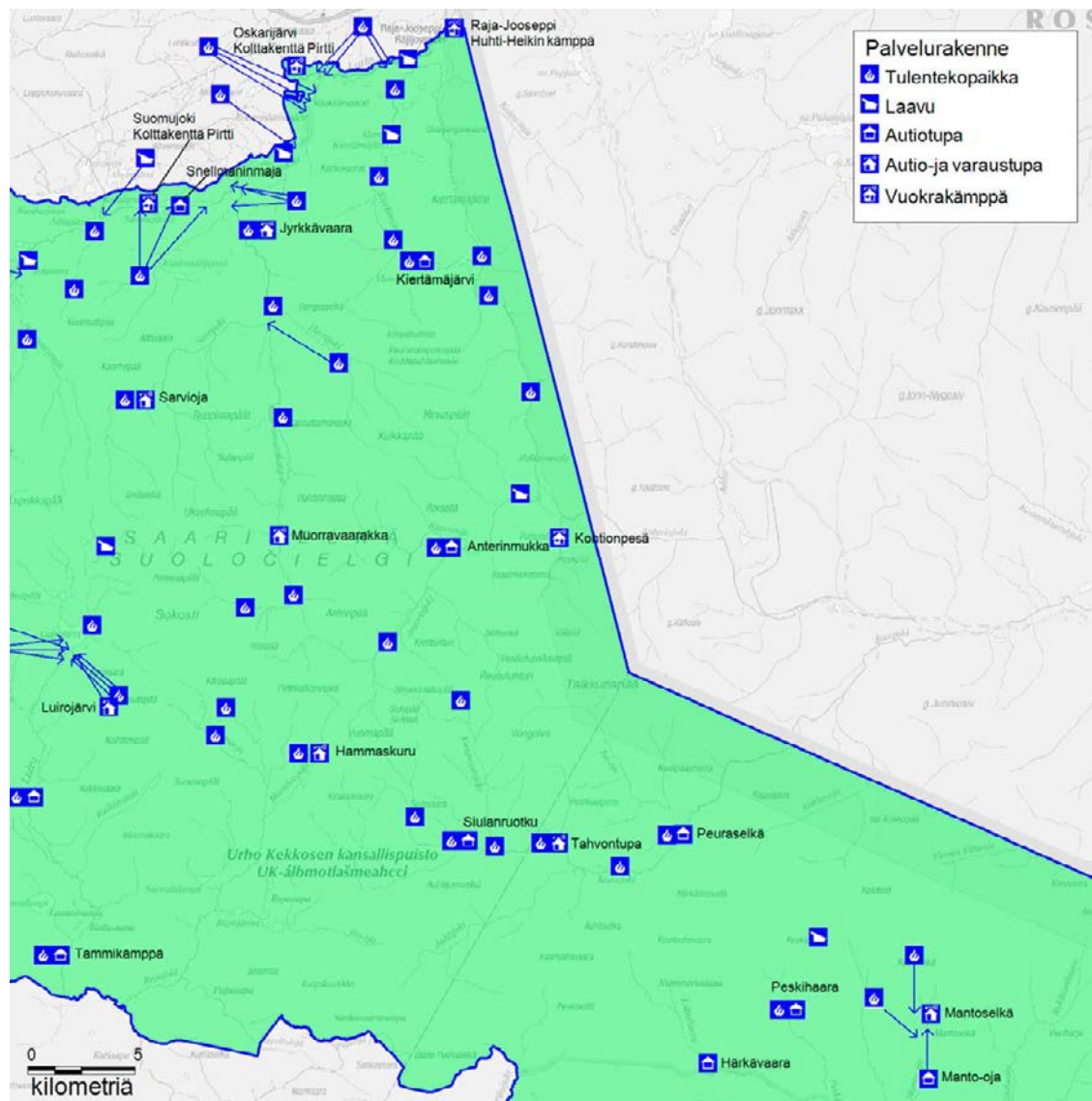
Reitit	Km	Esteetön (km)	Päällyste (km)	Ylläpito (km)	Muulla kuin valtion alueella
				Mh	Muu
UK-puiston luontopolut (9 kpl, talvella lumikenkäreiteinä)	34 km			34 km	
UK-puiston pyöräilyreitit (4 kpl)	58 km			58 km	
UK-puiston ratsastusreitit (2 kpl)	22 km			22 km	
UK-puiston Korvatunturin matkailupalvelureitti	20 km			20 km	
UK-puiston patikkareitit	202 km			202 km	
UK-puiston ladut, vain perinteinen	24 km			24 km; MH, (Saariselän hoito-osuuskunnalla latujen ylläpito)	24 km; MH, (Saariselän hoito-osuuskunnalla latujen ylläpito)
UK-puiston ladut, perinteinen ja vapaa	154 km			154 km; MH, (Saariselän hoito-osuuskunnalla latujen ylläpito)	154; km MH, (Saariselän hoito-osuuskunnalla latujen ylläpito)
UK-puiston koiravaljakkoreitti	4 km			4 km; MH ja sopimusyrittäjät	
Sompion luonnonpuiston reitit *	29 km			29 km	
* Sompion luonnonpuistossa saa liikkua kaikkina vuodenaikoina vain näillä merkityillä reiteillä.					

Matkailun yhteistyön kuvaus							
Vuosi	2013	Yhteistyöyritysten lukumäärä	2 kpl	Yhteistyöyritysten suunnittelualueella palvelimien asiakkaiden lukumäärä	vähäinen	Yhteistyöyritysten tyytyväisyys palveluihin (asteikolla 1 = erittäin tyytymätön, ... 5 = erittäin tyytyväinen)	-
Lisätietoja							



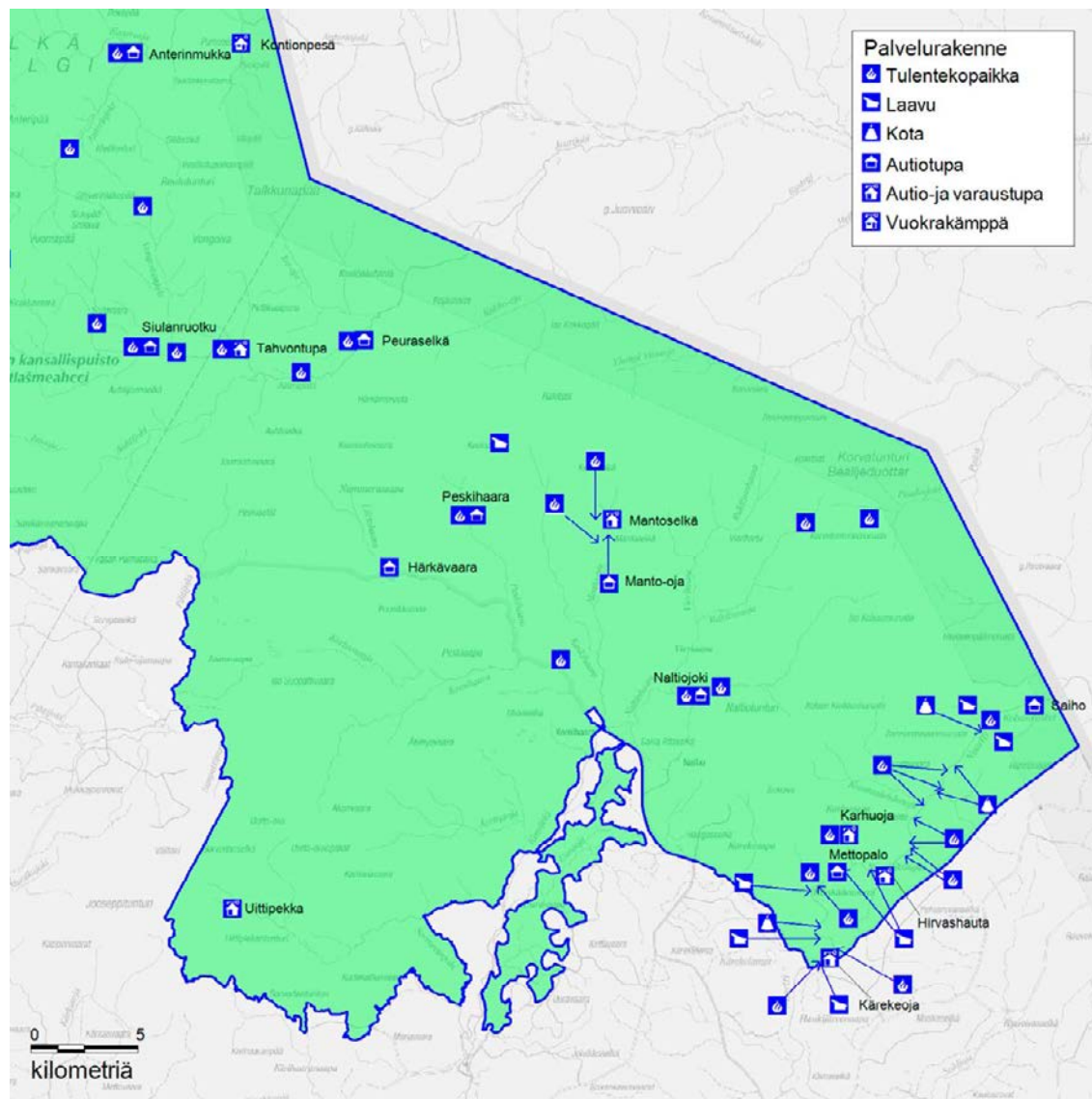
Kuva 12. Suunnittelualan palveluvarustus.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.



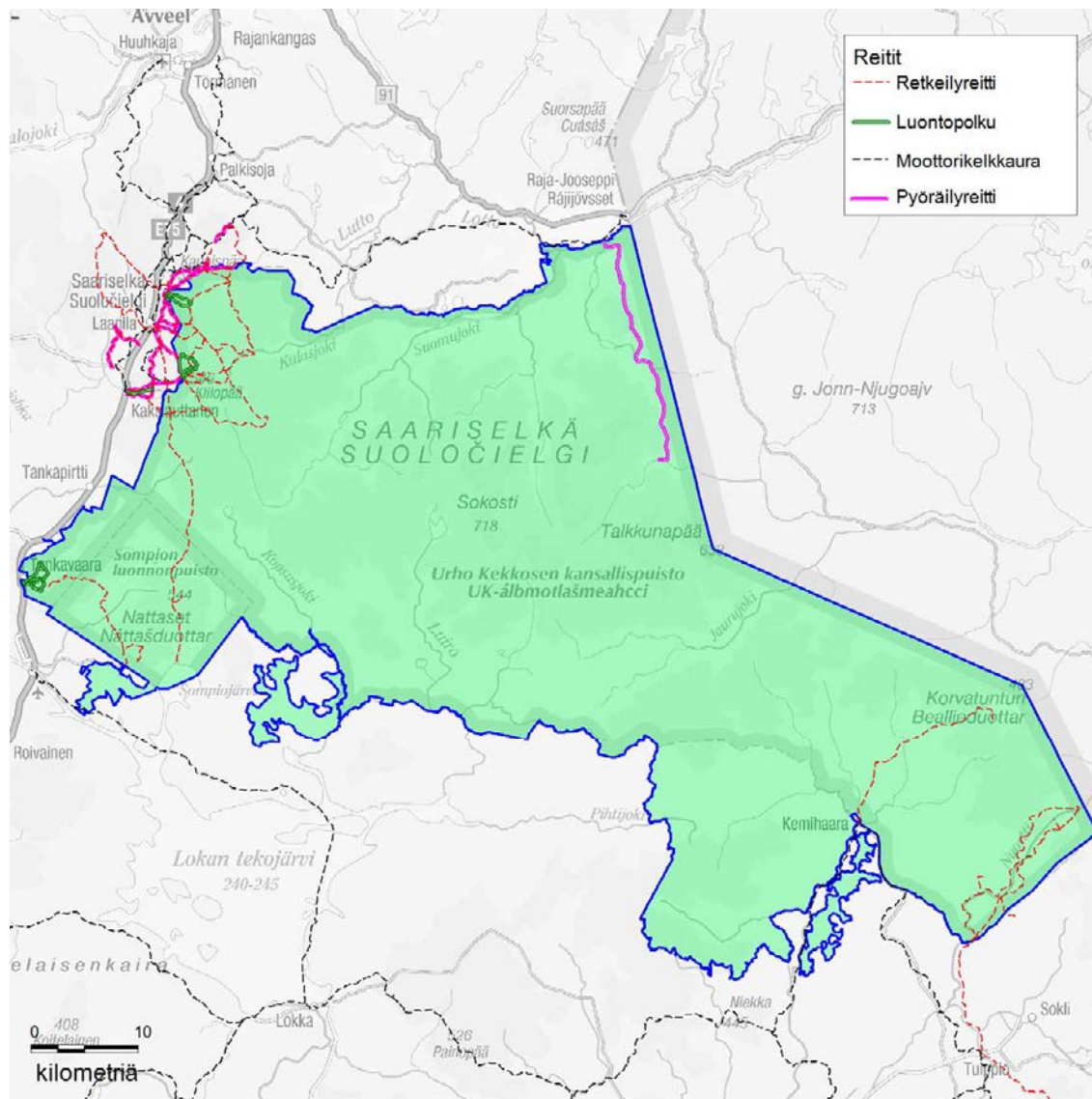
Kuva 13. Suunnittelualueen palveluvarustus.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MM/16.



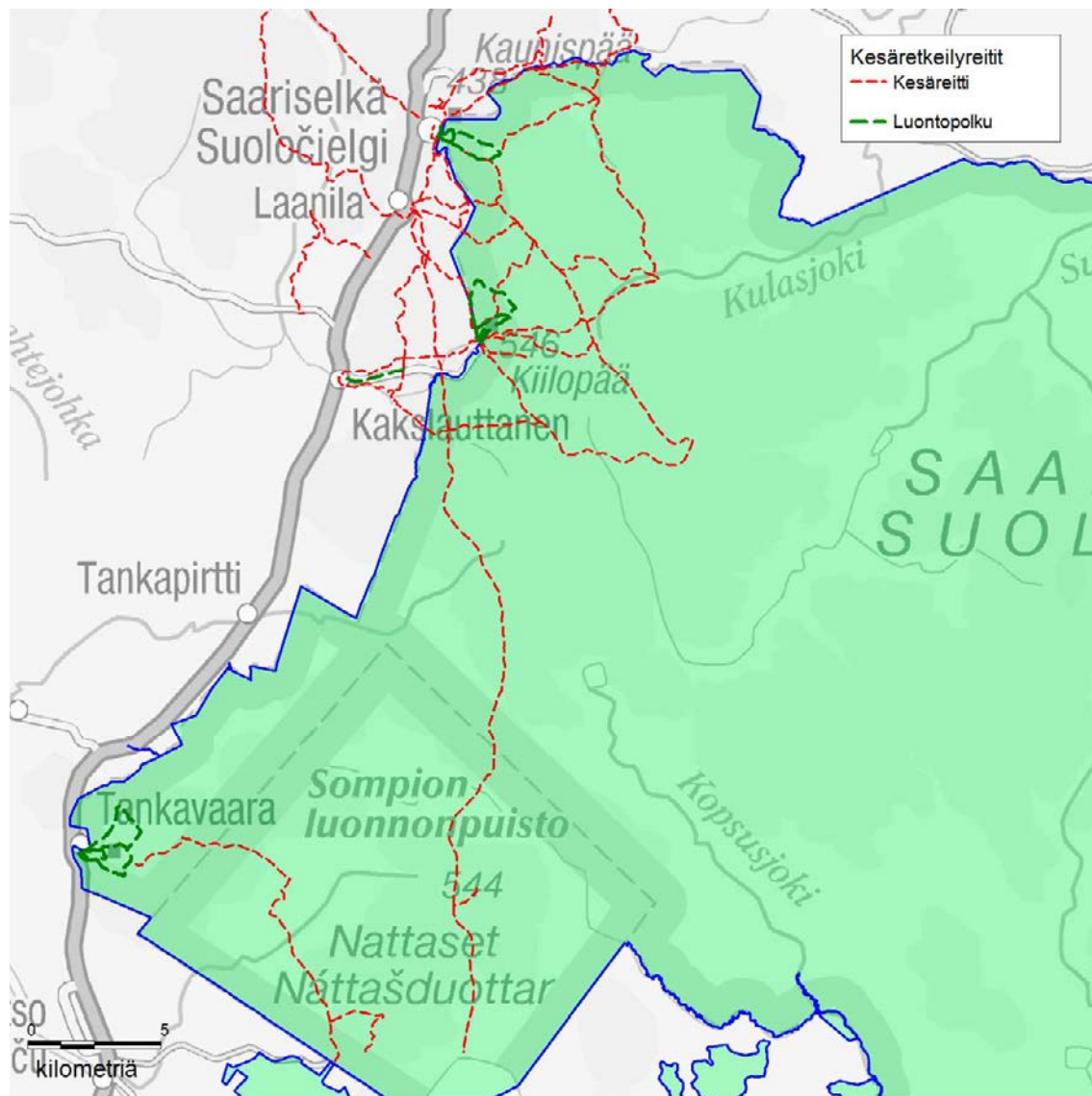
Kuva 14. Suunnittelualan palveluvarustus.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.



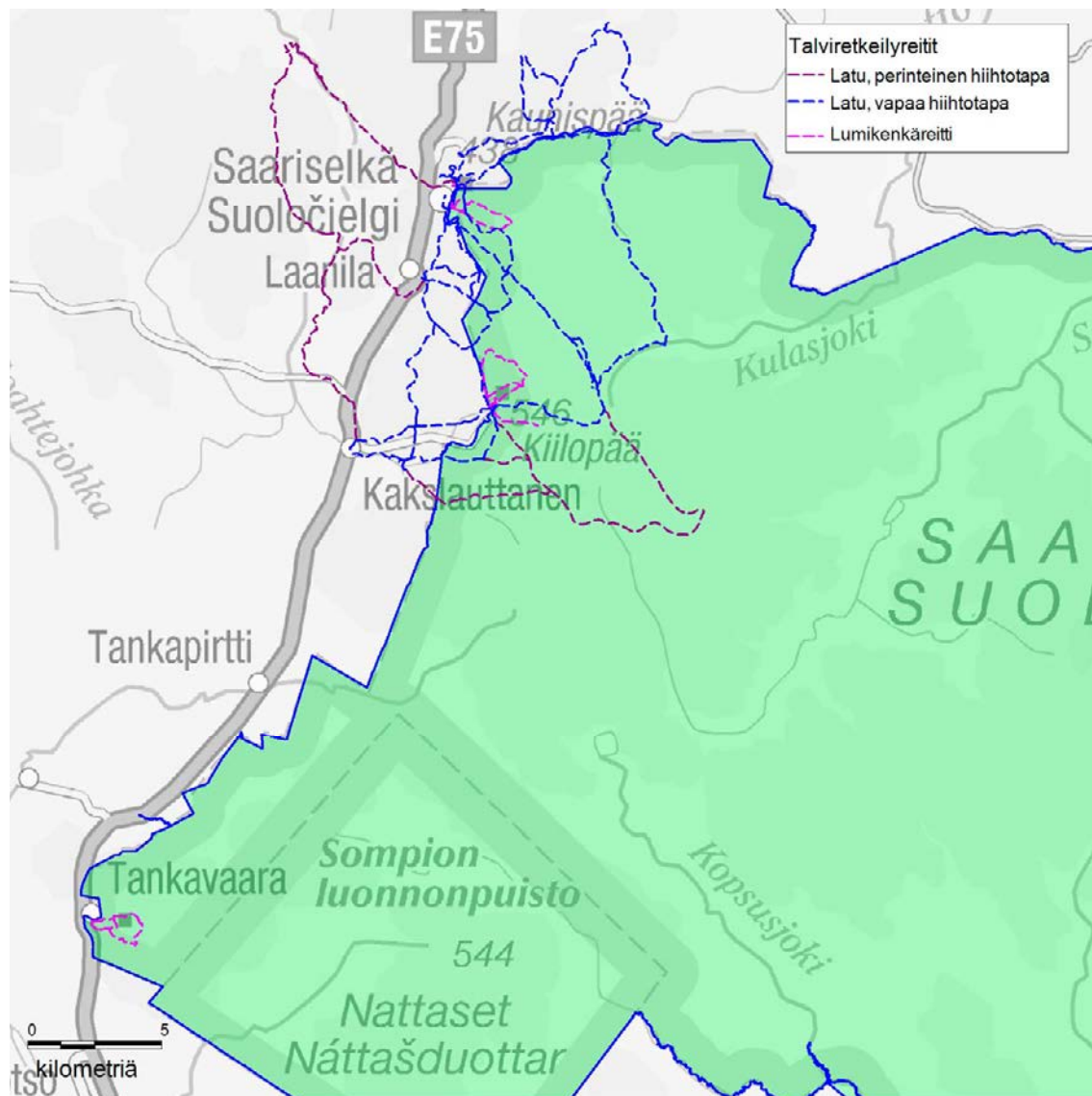
Kuva 15. Suunnittelualueen reitit.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.



Kuva 16. Suunnittelualan kesäretkeilyreitit.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.



Kuva 17. Suunnittelualan talviretkeilyreitit.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

7B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö						Ei karttaa			
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualuetta koskevan opastusviestinnän keskeiset tunnusluvut sekä Metsähallituksen ja yhteistyökumppaneiden opastusviestinnän keinot. Opastusviestintää tehdään asiakaspalvelupisteissä, Luontoon.fi-sivuilla ja maastossa. Keinoja ovat mm. henkilöopastus, sähköisen ja painetun opastusmateriaalin tuottaminen ja maasto-opasteet.									
Metsähallituksen opastusviestintä suunnittelualueella										
käynnit			Asiakastyytyväisyys asiakaspalvelupisteissä							
Vuosi	Asiakaspalvelupisteissä		Asiakaspalvelupisteet					Vuosi	Asiakastyytyväisyys (asteikolla 1 = erittäin tyytymätön, ... 5 = erittäin tyytyväinen)	
2013	7 510 (Savukosken opastusk. Korvatunturi)		Savukosken opastuskeskus Korvatunturi					2013	4,4	
2013	13 820 (Tankavaaran luontok.)		Tankavaaran luontokeskus					2013	4,3	
2013	47 748 (Saariselän palvelup. Kiehin)		Saariselän palvelupiste Kiehin					2013	4,3	
vuosi	Luontoon.fi-sivuilla käynnit		Asiakkaita opastetuissa ryhmissä asiakaspalvelupisteissä					Asiakkaita opastetuissa ryhmissä maastossa		
2012	41 885 (suo) + Saaris. 3 575 (tuvat puuttuvat)		Vuosi		Henkilöä		Vuosi		Henkilöä	
2012	12 236 (eng) + Saariselkä 733 (tuvat puuttuvat)		2013		6	Kiehin		2013	756	Kiehin
2012	440 (saame) + Saariselkä 6 (tuvat puuttuvat)		2013		3 096	Tankavaara		2013	8	Tankavaara
2012	707 (ruotsi) + Saaris. 85 (tuvat puuttuvat)		2013		220	Korvatunturi		2013		Korvatunturi
Lisätietoja										

Opastusviestinnän keinot suunnittelualueella	Ajantasainen lkm	Uusittava 1–5 vuotta, lkm	Uusittava heti	Yhteensä	
Asiakaspalvelupisteet	0	3	0	3	
Opastuspisteet	-	-	-	-	
Luontoon.fi-sivut	59 + 12 Saariselän aluesivua				
Maasto-opasteet (UK-puisto)	48	Noin 15, täsmentyy hankesuunnittelussa		63 (UK-puiston kohdeopasteet ja opastetaulut)	
Maasto-opasteet (Sompion luonnonpuisto)	2			2	Uusittu järjestyssäännön uusimisen yhteydessä 2007.
Luontopolut		4		9	
Esitteet ja muu painomateriaali	UK-puiston taitelehtinen	Tehdään Matkailuyrittäjän opas			Esite uusittu 2010, päivitetty 2013
	Nuortin retkeilyreitin esite				
Sähköiset opastustuotteet	-	Toteutetaan joitakin mobiiliopastustuotteita	-	-	
Luontomatkailusuunnitelma	☐ ajantasainen	☐ uusittava5v	☐ uusittava heti	Kesken, tekeillä	
Opastusviestintäsuunnitelma	☐ ajantasainen	☐ uusittava5v	☐ uusittava heti	Ei ole	
Lisätietoja					

8 Erätalous: nykytila

Vastuuprosessi	Erä	Kartta	☐	Metsästyskieltoalueet
			☐	Lupa- ja sopimusmetsästysalueet
Selite	Lomakkeessa esitetään erätalouden nykykäytännöt ja sopimus- sekä lupatilanne. Metsästyksen osalta kenttään on kirjattu nykyinen tilanne ja sopimusten voimassaoloaika. Lomakkeen tarkoituksena on antaa riittävät tiedot siihen, että alueen käyttöarvoa näiden toimintojen osalta voidaan arvioida.			
Metsästys				
Kuvaus alueen metsästyskäytöstä	Sompion luonnonpuisto: Metsästys on kielletty. Kansallispuisto: Metsästyslain 8 §:n mukainen metsästysoikeus. Metsähallituksella ei ole mahdollista myöntää metsästyslupia alueelle. Soidensuojelualueet ja erämaa-alue: Metsästyslain 8 §:n mukainen metsästysoikeus. Metsähallituksella on mahdollista myöntää metsästyslupia alueelle. Suunnittelualue (poisluettuna Sompion luonnonpuisto) on valtakunnallisesti merkittävä karhun ja muiden suurpetojen metsästysalue. Suomen riistakeskus on myöntänyt suunnittelualueelle (pois luettuna Sompion luonnonpuisto) poikkeuslupia erityistä vahinkoa tekevien suurpeto- ja riistakärsäalueiden poistamiseksi.			
Arvio alueen riistakannasta	Riistakannat ovat keskimääräiset.			
Arvio metsästyspaineesta alueella	☐	Suuri	☒	Keskinkertainen
			☐	Pieni
				Tarkennus
	Luonnonpuisto: ei metsästystä. Muilla alueilla keskinkertainen.			
ML 8 §:n aluetta (kunnan asukkailla oikeus metsästyseen valtion mailla)	☒	Kuvaus	-	
Yleistä vesialuetta (metsästysoikeus ML 7 §:n mukaisesti)	☐	Kuvaus	Ei yleisiä vesialueita.	
Metsästys maanomistajan luvalla (MH:n hallinnoimat alueet)	Lisätietoja			
MH:n pienriistan lupametsästysaluetta	☒	Luonnonpuiston ja kansallispuiston ulkopuoliset alueet sisältyvät lupametsästysalueisiin.		
MH:n hirvieläinten lupametsästysaluetta	☒	Luonnonpuistossa ei metsästystä. Kansallispuistossa metsästyslain 8 §:n mukaiset pyyntiluvat. Muut alueet sisältyvät Metsähallituksen aluelupa-alueisiin.		
MH:n pienriistan sopimusmetsästysaluetta	☐	-		
Metsästyskäytön ulkopuolella tai rajoitetussa käytössä	Lisätietoja			
MH:n hallinnoima metsästyskäytön ulkopuolella oleva alue	☒	Sompion luonnonpuisto.		
MH:n hallinnoiman alueen paikalliset/ajalliset rajoitukset	☒	Kansallispuisto: Metsästyslain 8 §:n mukainen metsästysoikeus. Metsähallituksella ei ole mahdollista myöntää metsästyslupia alueelle.		
YSA-alueiden metsästyskieltoalueet	☐	-		
Metsästys maanomistajan luvalla yksityismailla ja YSA-alueille		-		

Kalastus									
Vesistön tila kalaston kannalta		Kalasto on pääasiassa luonnontilainen. Ylikemin vesistöön vaikuttavat 1970-luvulla Kemijoen vesistöön tehdyt vieraan kalalajin, puronierian, istutukset. Puronieriaa on istutettu myös Suomujoen vesistöön Kuutuan alueelle. Puronieria on levinnyt molemmille alueille ja muodostanut luontaisesti lisääntyvät kannat. Alkuperäiseen kalastoon kuulunut lohien nousu on estynyt Venäjän puolella olevan Ylä-Tuuloman voimalaitospadon vuoksi. Lokan ja Porttipahdan tekojärvet ovat muuttaneet puistoon kuuluvien latvavesien kalastoa. Tämä näkyy mm. särkikalajien lisääntymisenä.							
Kalavesien toteutuneet hoitotoimet		Alueella ei ole tehty eikä tehdä aktiivista kalavesien hoitoa. Kalaston hoito perustuu kalastuksen säätelyyn.							
Kuvaus alueen kalastuskäytöstä ja sen merkityksestä		Alueelle kohdistuu etupäässä virkistyskalastusta. Verkkokalastusta harjoitetaan vähäisessä määrin Luiro-, Kopsus- ja Kiertämäjärvisissä. Lutto-, Kulas-, Suomu-, Anteri-, Jauru- ja Nuorttijoki ovat tärkeitä järvitäimenen ja lohien kutu- ja poikastuotantoalueita. Taimenkanta on heikko ja osa kutu- ja poikastuotantoalueista on tyhjiä. Tuulomajoen vesistöalueella esiintyy Suomen runsaimmat raakkukannat. Ammattikalastusta harjoitetaan Sompiojärven, Kopsusjoella ja Vaaranojalla.							
Arvio kalastuspaineesta alueella		☐	Suuri	x	Keskinkertainen	☐	Pieni	Tarkennus	
Alueella on ammattikalastusta		☒	Kalastusopastustoimintaa			☐			
Yleiset vesialueet (kalastuslaki)		-		Kuvaus	-				
Yleiskalastusoikeuteen perustuva pilkkiminen, onkiminen ja viehekalastus		Yleiskalastus kielletty ☐		Li-satieto	Lapin Ely-keskus on kieltänyt pilkkimisen, onkimisen ja viehekalastuksen Muoravaara-, Kulas-, Suomu- ja Anteriössä. Kielto on voimassa 31.12.2016 asti.				
Sallittu osittain x									
Kalastus maanomistajan luvalla (MH:n hallinnoimat alueet)			Lisätietoja						
MH:n lupakalastusalueita		x	Kaksi erillistä virkistyskalastusalueita. Inarin kuntalaisilla oikeus saada KL 12 §:n mukainen maksuton kalastuslupa Inarin kunnan alueelle.						
MH:n vuokra-alueita		☐	-						
Kalastuskäytön ulkopuolella tai rajoitetussa käytössä			Lisätietoja						
MH:n hallinnoima kalastuskäytön ulkopuolella oleva alue		☐	-						
YSA-alueiden kalastuskieltoalueet		☐	-						
Kalastusrajoitukset		☐	Urho Kekkosen kansallispuiston kalastussääntö, voimassa 2014–2016.						
Paikalliset erityisoikeudet		☐	-						
Kalasto	Taimen, harjus, siika, hauki, ahven, made, mutu, puronieria		Istutukset	-					

9 Tutkimus

Vastuuprosessi Luonnonsuojelu ja alueiden hallinta

Selite Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen nykyinen tutkimuskäyttö ja mahdolliset tutkimuskoealat ja muut vastaavat, jotka tulee huomioida suunnittelussa. Tutkimus sisältää myös esimerkiksi pitkäaikaiset ympäristön tilan seurannat. Mikäli alueella ei ole tutkimuskäyttöä, se todetaan lomakkeella.

Alueella tehty tutkimus

Metsäntutkimuslaitos on tehnyt palojatkumotutkimusta jo pitkään kansallispuiston itäosissa. Valtakuntien metsien inventointien koealoja on myös kansallispuiston alueella.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos on keskittynyt Tuuloman vesistön kalakantojen seurantaan. Tärkeimpiä vuosittaisia seurantajokia ovat Lutto, Suomu, Muorravaarakka ja Nuotti. Erityisesti taimenkannan tilaa seurataan vuosittain sähkökoekalastuksella ja sukellusinventointimenetelmällä. RKTL:n porontutkimus liittyy koko poronhoitoalueen laiduntutkimuksiin.

Ilmatieteen laitoksella on pysyvät pienehköt mittausasemat Niilanpään ja Luuvaaran alueella. Näissä mittauspisteissä tehdään perustutkimusta, kuten routa- ja lumitukimusta.

Raakkuinventoinneissa on kartoitettu raakkujen esiintymiä. Näitä on tehty eri hankkeiden yhteydessä.

Yliopistoilla ja ammattikorkeakouluilla on vuosittain eri opinnäytetöihin liittyviä selvityksiä tai opinnäytetöitä, jotka kohdistuvat esim. matkailuun, retkeilyyn tai eläin- ja kasvilajiin. Muinaismuistoja on kartoitettu viime vuosina ja tehty kulttuuriperintöinventointeja.

Alueen matkailu- ja virkistyskäyttöä on tarkasteltu puiston perustamisen aikoihin: tutkimus kolmen mahdollisen alueelle soveltuvan käyttömuodon, poronhoidon, metsätalouden ja matkailun, tuottamista taloudellisista arvoista alueella (Saastamoinen 1982). Tutkimuksessa korostui erityisesti matkailun taloudellinen merkitys. Saarinen [2001] on tarkastellut laajasti ja monipuolisesti alueen virkistys- ja matkailukäyttöä sekä myös matkailun muutosta aikojen saatossa. Hallikaisen (1998) tutkimuksessa Suomen erämaiden virkistyskäyttöön liittyen korostuu UKK-puiston asema Suomen suosituimpana erämaavirkistyskohteena. Inarin luonnonkäyttöä selvittävässä tapaustutkimuksessa aineisto kerättiin Saariselän matkailukeskuksessa (Rovanperä ym. 2010). Tutkimus linjaa Inarin alueen metsien- ja maankäyttöä laajemmin, mutta siinä otetaan kantaa myös puiston yhteydessä olevan matkailukeskuksen ja -alueen kehittämisvaihtoehtoihin sekä puiston merkitykseen.

Kansallispuistot ovat hyviä ekologisten prosessien tutkimusalueita. Jaurujen myrskytuhoalueelle on kohdistunut metsäekologista tutkimusta. Saarenmaan ym. (1990) tutkimus selvitti Jaurujen tuulenkaatojen hyönteistuhon ja sinistymistä. Tulokset osoittivat, että koleat sääet hillitsivät voimakkaita hyönteistuhon alueella. Kauhanen (1989, 1991, 2001) on selvittänyt Jaurun jokilaakson myrskytuhoon jälkeistä metsädynamiikkaa, kuten uudistumista tuulenkaatojen paljastamalle maalle. Eri puolilla Lappia sijaitsevista metsänrajan seuranta-kohteista kaksi sijaitsee UKK-puiston tuntumassa Saariselän keskuksen läheisyydessä (Juntunen ym. 2002). Paraikaa laaditaan käsikirjoitusta 26 vuoden aikajakson metsänrajan kehityksestä näihin koealoihin perustuen. – Viitteet 9/1, 9/2, 9/3, 9/4.

Nykyinen tutkimuskäyttö ja sen merkitys

Ks. edellinen kappale.

Tutkimustahot			
Metsäntutkimuslaitos, RKTL, Ilmatieteen laitos, yliopistot, ammattikorkeakoulut			
☒	Alue kuuluu luonnonhoidon seurantaverkostoon	☒	Alueella on koealoja
☒	Alue kuuluu ennallistamisen seurantaverkostoon	Lisätietoja	

10 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☐				
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen luonnonvarojen käyttö (pl. riista- ja kalakannat) sekä alueen kiinteistöihin (lähinnä valtion maalla) kohdistuvat rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset. Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueelle kohdistuvista, luonnonvarojen käyttöön, rasitteisiin, käyttöoikeuksiin ja sopimuksiin liittyvistä maankäytön paineista.						
Marjastus ja sienestys							
☒	Sallittu koko alueella, Sompion luonnonpuiston alueella sallittu vain paikallisille (oman kunnan) asukkaille		☐	Kielletty koko alueella.			
☐	Lisätieto	Paju-, Repo- ja Lamminaavan avosuo-osilla on liikkuminen kielletty lintujen pesimäaikaan 15.5.–15.7.					
Luontaiselinkeinot (muut, sis. metsästys/kalastus/marjastus elinkeinona)							
		Kuvaus					
		-					
Kaivostoiminta ja valtaukset kuvaus							
Alueen kaivostoiminta on ainoastaan kullanhuuhtontaa perinteisin menetelmin. Yksi kaivospiiri ja 4 valtausta sijaitsevat Tankavaaran alueella. Yksi valtaus sijaitsee Kopsusjoen latvoilla. Kullanhuuhtontavaltauksia ja -lupa-alueita on lukuisia suunnittelualueen länsipuolella Ivalojoen–Kutturantie-alueella. Noin 5 km:n päässä suunnittelualueen rajasta sijaitsee Soklin kaivospiiri.							
Kaivosvaltaukset	Lkm	5	Kaivoskivennäiset	huuhdontakulta	Osuus alueesta %	pieni	
Malmietsintäluvat	Lkm	0	Kaivoskivennäiset	-	Osuus alueesta %	-	
Kaivospiirit	Lkm	1	Kaivoskivennäiset	huuhdontakulta	Osuus alueesta %	pieni	
Maa-ainesten otto	Otetaan	Maa-aineksia voidaan ottaa vain kullanhuuhtontaan yhteydessä voimassa olevilta kultavaltauksilta ja kaivospiireiltä.					
Polttopuun otto	Otetaan	Erillisen suunnitelman mukaan kansallispuiston tarpeisiin. Poronhoitolain mukaan poronhoitotöiden yhteydessä.					
Pohjaveden otto	Ei oteta.	-					
Metsätalous							
MH:n alueet	-	Mt-käytössä (ha)	-	Raj. käytössä ha	-	Kuvaus	-
Yksityiset maat	-	Mt-käytössä (ha)	-	Raj. käytössä ha	-	Kuvaus	-

Rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset				
Vuokra- ja käyttöoikeus-sopimukset	Kpl	17	Kuvaus	Poroaita (29406, 20976, 22609, 33562, 24542, 2511) Paliskuntain yhdistys (14927, 35120) Tieoikeus (33813) Sähköjohto (28125, 28828) Rajavartiosto käyttöoikeus, useita kohteita (23509) Liikealue (TeliaSonera Sokosti 10229) Muu käyttöoikeus (Sompio-seura 24458 ja 33121, Puolustusvoimat 33750, Ilmatieteen laitos 35651) Anteri entinen rajavartiosto (31150, voimassa 21.12.2015 saakka)
Alueen suojeluun tai käyttöön vaikuttavat rasitteet	Lehtolan yksityistiloille tienkäyttöoikeus Ylisenvaaran vanhaa saksalaistietä pitkin.			

10 b Poronhoito

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒ ☐	Kuva 18. Paliskunnat ja porotalousrakenteet
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen poronhoidon tilanne			
Poronhoidon nykytilan kuvaus				

Suunnittelualuetta käyttää kolme paliskuntaa: Ivalo, Kemin-Sompion ja Lappi. Seuraavassa ovat paliskuntien tuottamat kuvaukset paliskuntien poronhoidosta.

Ivalon paliskunta:

Ivalon paliskunta sijaitsee Inarin kunnassa. Rajoina ovat idässä valtakunnan raja, etelässä Inarin ja Sodankylän kunnan raja, lännessä Sotajoki–Ivalojoki ja pohjoisessa Inarijärvi ja Paatsjoki. Paliskunnan kokonaisala on 2 884 neliökilometriä. Paliskunta sijaitsee saamelaiden kotiseutualueella. Paliskunnan alueella sijaitsee Saariselän matkailukeskus, josta tehdään eniten retkiä UKK-puiston alueelle. Siksi matkailun ja porotalouden yhteensovittaminen on erittäin tärkeää.

Paliskunnan suurin sallittu elopuomäärä on 6 000 poroa. Poronhoitajia on 95, joiden keski-ikä 41 vuotta (v. 2015). Nuoret poroperheet ovat sitoutuneet poroelinkeinoon ja jatkamaan poronhoitoa. Poronhoitajat asuvat Tolosen, Törmäsen, Alajoen, Ivalon, Akujärven ja Nellimin kylissä.

UKK-puiston alue on erittäin tärkeä paliskunnan vasomaisalue ja myös laidunnusalue syksyisin ja alkutalvesta. Talviaikana alueella ei ole kovin paljon poroja.

Poronhoitovuosi alkaa 1.6. ja päättyy 31.5. Kesäkuun puolivälissä alueelta kerätään kesätoivot vasanmerkitykseen Moitakuruun. Vasanmerkitys kestää noin pari viikkoa. Kesän aikana porot palaavat puiston alueelle, josta ne syksyllä ja alkutalvesta kerätään erotuksiin. Keväällä huhti-toukokuussa porot tulevat vasomaan puiston alueelle. Vasat syntyvät toukokuussa.

Kemin-Sompion paliskunta:

Kemin-Sompion paliskunta on Suomen suurin paliskunta. Paliskunta on muodostunut vanhojen Lapinkylien, Keminkylän ja Sompion, alueista ja sijaitsee pääosin nykyisen Savukosken kunnan alueella. Paliskunnan suurin sallittu elopuomäärä on 12 000 poroa ja paliskunta on parhaina vuosina tuottanut lähes 10 % koko Suomen poronlihasta.

Kemin-Sompion paliskunnassa on noin 160 poronhoitajaa, ja poroelinkeino on Savukosken kunnan merkittävimpiä työllistäjiä sekä pitää monia syrjäisempiä kyliä asuttuna. Porokulttuurilla on pitkät ja vahvat perinteet, ja se näkyy erityisesti elinkeinon jatkuvuudessa – nuoria poroperheitä on sitoutunut elinkeinoon ja jatkamaan esi-isänsä arvokasta työtä.

Kemin-Sompion paliskunnan poronhoito perustuu luonnonlaitumien ympärivuotiseen käyttöön sekä porojen luontaiseen laidunkiertoon. Tämän vuoksi puhtaalla luonnolla ja erämaisella toimintaympäristöllä on suuri merkitys poroelinkeinoille.

UKK-puisto, Kemihaaran erämaa ja Soklin alue ovat paliskunnan poronhoidolle elintärkeitä alueita, joissa poroilla on mahdollisuus laiduntaa riittävän rauhallisissa olosuhteissa. Näillä alueilla sijaitsevat myös ne talvilaitumet, jotka on rajattu laidunkiertotaidoilla pelkästään porojen talvilaitumiksi. Laidunkiertotaidoilla hyödynnetään porojen luontaista pohjois-eteläsuuntaista laidunkiertoa ja ohjataan laidunten kestävä käyttöä.

Lapin paliskunta:

Lapin paliskunnan suurin sallittu eloporomäärä on 8 000 poroa.

Lapin paliskunnan alueelle rakennettiin 1960-luvun lopulla Porttipahdan ja Lokan tekoaltaat, jotka ovat Länsi-Euroopan suurimmat tekoaltaat. Paliskunta menetti tuolloin 11 % laitmistaan veden alle ja siten pois poronhoitokäytöstä. Aluemenetykset kohdistuivat sekä laitumiin että asutukseen, ja niiden seurauksena perinteinen tokkakuntajärjestelmä murentui ja siirryttiin paimentamaan ns. palkisen tokkana.

Aluemenetykset, voimaperäinen metsätalous ja matkailu ovat vaikuttaneet Lapin paliskunnan poronhoitoon, ja paliskunta on joutunut sopeuttamaan poronhoitoaan muuttuneisiin olosuhteisiin monin eri tavoin. Koska muut maankäyttömuodot pirstovat pienentynyttä paliskuntaa, laajat yhtenäiset alueet ovat yhä tärkeämpiä.

Urho Kekkonen kansallispuistossa ovat Lapin paliskunnan tärkeimmät talvilaidunalueet. Lapin paliskunnassa ohjataan aktiivisesti laidunkiertoa ja haetaan näin kestävyyttä elinkeinolle. Yhtenä keinona on rakennettu laidunkiertoa paliskunnan sisälle. Laajan, yhtenäisen ja hyväkuntoisen talvilaidunalueen merkitys on niin huomattava, että esim. tarvetta lisäruokinnalle Lapin paliskunnassa suunnittelualueella ei ole. Lapin paliskunta onkin Suomessa niitä harvoja paliskuntia, jossa porojen talvilaidunnus perustuu lähes täysin luonnonlaitumiin. Paliskunnassa vain suunnittelualueen ulkopuolella, Vuotson kanavan eteläpuolisella alueella, käytetään lisäruokintaa. Laidunten kestokyvyn vuoksi on äärimmäisen tärkeää, että porot laiduntavat paliskunnan eri puolilla suunnitellusti ja kontrolloidusti.

Lapin paliskunnalle Kiilopään alue on ollut aiemmin tärkeä vasonta-alue, mutta lisääntyneen matkailun ja retkeilyn takia porot ovat siirtyneet vasomaan rauhallisimmille seuduille. Tällä hetkellä Kiilopään alue on merkittävää syys- ja talvilaidunaluetta. Vuomaselkä on Lapin paliskunnan pääerotuspaikka, ja se sijaitsee lähellä Kopsusjärven–Niilanpään aluetta. Erotusten jälkeen porot kulkevat alueen läpi ja osa poroista jää laiduntamaan alueelle.

Kansallispuiston alueella on sallittu poronhoito ja sen edellyttämät toimenpiteet. Poronhoitajat eivät tarvitse poronhoitotöissä liikkueensa poltto- ja laavupuunottolupaa. Maastoliikenneläin mukaan poronhoitotöissä on sallittua liikkuu moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla.

Poronhoitolaki asettaa paliskuntien poronhoidolle yhtenäiset perustat ja pyrkii turvaamaan poronhoidon harjoittamisen edellytykset mutta jättää myös toiminnallista vapautta paliskunnan hallinnolle. Poronhoito onkin hyvin erilaista eri paliskunnissa ja tavat voivat vaihdella paliskunnan sisällä sen eri osissa. Poronhoito on pohjoisessa ainoa perinteinen luontaiselinkeino, joka on edelleen taloudellisesti kannattavaa.

Poronhoito perustuu laidunkiertojärjestelmään, joka noudattelee porojen biologiaa ja poronhoitajien perinteisiä tapoja. Poroilla on perinteiset kevättalven, kesän, syksyn ja talven laidunalueet sekä lisääntymisaikaiset (vasoma- ja rykimä-) alueet. Poronhoito perustuu luonnonlaitumiin ja poron luontaiseen laidunkiertoon. Porolaitumet, porojen laidunkierro, poronhoidon rakenteet sekä porojen kulku- ja kuljetusreitit muodostavat poronhoidon toiminnallisen kokonaisuuden. Poroja kuljetetaan laidunalueilta toisille tai erotusaitoihin perinteisesti vuosisatojen aikana muodostuneita reittejä pitkin (vesistöt, harjut, selänteet). Paliskuntien sisällä on yleensä muutamia kyläkuntia, tokkakuntia, siitoja tai työporukoita (nimitykset vaihtelevat paliskuntien välillä ja poronhoitoalueen eri osissa kunkin kulttuuriperimän mukaisesti), jotka hoitavat poronhoitotyöt (porojen paimentamisen, kokoamisen yms.) tietyssä osassa paliskuntaa. Näiden ”työporukoiden” väliset rajat eivät ole staattisia vaan voivat vaihdella vuosittaisten luonnonolojen laiduntilanteiden mukaan paliskunnan rajojen sisällä.

Poronhoito on kulttuurinen elinkeino, jossa erittäin keskeistä on elämäntavan, identiteetin ja kulttuurin siirtäminen sukupolvelta toiselle. Poronhoitokulttuuriin kasvatetaan syntymästä lähtien. Poronhoito tuottaa materiaalia perinteisille käsityöille ja ylläpitää poronhoitoon liittyvää kieltä, perinteistä tietoa ja perinteitä. Poronhoidon kieli on keskeinen osa poronhoitokulttuuria ja poronhoitajien ammattitaitoa. Kielen ja ammattitaidon säilyminen edellyttää aktiivista ja elinvoimaista poronhoidon harjoittamista.

Paliskunta			Suunnittelualueesta kuuluu paliskuntaan (%)		Paliskunnan pinta-alasta suunnittelualueella (%)		Paliskunnan suurin sallittu poromäärä	
Ivalo			3		3		6 000	
Kemin-Sompio			35		19		12 000	
Lappi			62		44		8 000	
Rakenteet	Porokämpät	useita	Erotusaitaukset	useita	Muut rakenteet		Maaseutuelinkeinolain mukaisia paimentopaikkoja.	

Saamelainen poronhoito

Tämä kappale kuvaa saamelaista poronhoitoa yleisesti, ei erityisesti suunnittelualueella.

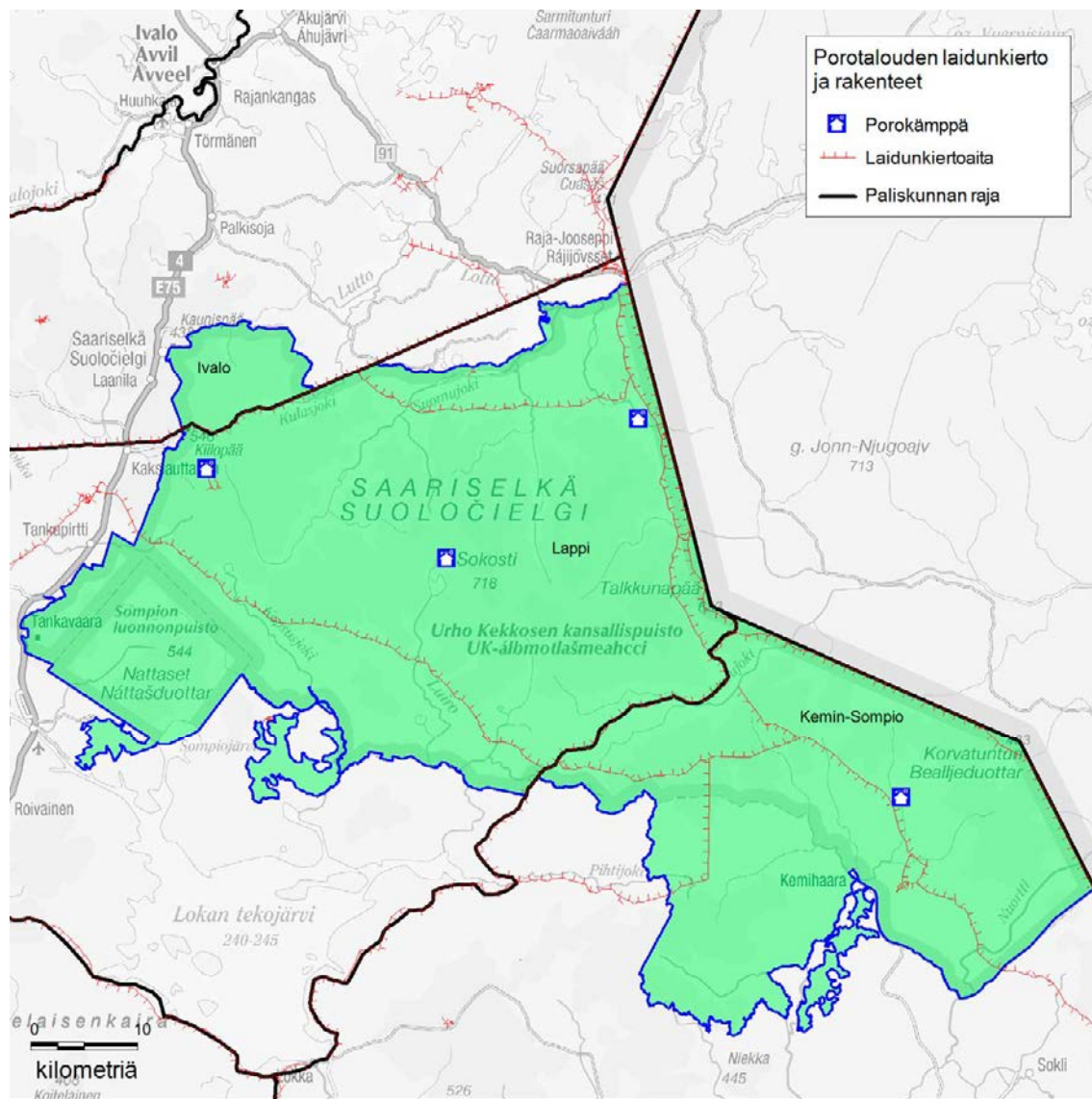
Saamen kieli on osa poronhoitajien ammattitaitoa ja perinteistä tietoa. Saamelaiseen poronhoitokulttuuriin kuuluu vahvasti myös saamelainen käsityöperinne. Saamelainen poronhoito on elämäntapa. Saamelaisporonhoitoa harjoitetaan siidoissa, jotka ovat muutaman poroperheen muodostamia sukulaisuuteen perustuvia paimennusyksiköitä. Siitä ohjaa poronhoidon harjoittamista omalla nautinta-alueellaan. Saamelainen poronhoito perustuu laidunkiertojärjestelmään, joka pohjautuu porojen biologiaan ja poronhoitajien kulttuurisiin tapoihin. Poroja laidunnetaan eri kesä- ja talvialueilla; lisäksi keväällä on oma laidunalue vasomista varten ja syksyllä porojen rykimisalue. Poronhoidossa eri alueiden riittävyys on välttämättömyys. Siirtyminen eri laidunalueille noudattaa perinteisiä jutama- eli paimennusreittejä. Liikkumisessa käytetään hyväksi luonnollisia ja helppokulkuisia kulkuväyliä, kuten vesistöjä, kankaita ja harjuja.

Vaikka poronhoitolain kautta on pyritty yhdenmukaistamaan poronhoitoa, saamelainen poronhoito on säilynyt ainutlaatuisena ja erityisenä. Poronhoito on ainoa saamelaisten perinteinen elinkeino, joka on kannattava. Saamelaisporonhoito on sukukeskeistä. Poronhoidon vuotuistapahtumat, vasanmerkitykset ja poroerotukset kokoavat suvut perinteisille kesä- ja talvialueilleen edelleen ja ovat tärkeitä poronhoitotaidon siirtämisessä sukupolvelta toiselle. Saamelaisporonhoitoa harjoitetaan siidoissa, jotka ovat muutaman poroperheen muodostamia sukulaisuuteen perustuvia paimennusyksiköitä. Suomen kielessä siitoja voidaan kutsua myös tokkakunniksi. Siitä ohjaa poronhoidon harjoittamista omalla nautinta-alueellaan. Paliskunnan alueella paimentaa monia siitoja. Siitojen nautinta-alueiden rajat eivät ole staattisia, vaan niitä voidaan muuttaa laidunolosuhteiden mukaan ja siidat voivat myös yhdistyä.

Poronhoito perustuu luonnonlaitumiin ja laidunten kantokyvyn turvaamiseen. Poronhoitoa harjoitetaan suhteessa toisiin siitoihin eli pyritään paimentamaan poroja siten, että eri siitojen porot eivät mastaa eli sekoitu toisiinsa. Nykyajan saamelaisten talviajan poronhoito on suurelta osin poroelon paimentamista siten, että eloa ajetaan ympäri ja tarkistetaan poroelon ja laidunten kunto ja palautetaan yksinäiset porot takaisin eloon. Poroelon annetaan kaivaa rauhassa ja, kun kaivualue on kiekeröitynyt, eloa siirretään puhtaan lumeen eli laiduntamattomalle laidunalueelle.

Saamen kieli, saamenkielinen terminologia ja kielen sisältämä perinteinen tieto ovat oleellinen osa saamelaisporonhoitoa ja poronhoitajien ammattitaitoa. Saamelaisporonhoito on selkeästi kulttuurinen elinkeino, jossa erityisen tärkeää on kulttuurin ja elämäntavan siirtäminen sukupolvelta toiselle, toisin sanoen kulttuuriin kasvetaan. Poronhoito tuottaa raaka-aineita saamen käsityölle ja ylläpitää saamen kieltä, perinteistä tietoa ja perinteitä.

Saamelaisporonhoito on selkeästi kulttuurinen elinkeino, jossa erityisen tärkeää on kulttuurin ja elämäntavan siirtäminen sukupolvelta toiselle. Saamelainen korvamerkkijärjestelmä ilmentää saamelaista sosiaalista järjestelmää, korvamerkit seuraavat edellisten sukupolvien korvamerkkejä joko suoraan tai pienin muutoksin. Korvamerkkien perusteella voidaan identifioida tietty poro tiettyyn sukuun ja alueeseen kuuluvaksi. Paimentolaisporonhoito vaatii aivan erilaisen ammattitaidon kuin tarhausporonhoito. Paimentolaisporonhoito vaatii tuntemusta poron biologiasta ja käyttäytymisestä, laajan maantieteellisen alueen tuntemusta ja sen kasvillisuuden tuntemusta sekä luonnonolosuhteiden tuntemusta.



Kuva 18. Suunnittelualan paliskunnat ja porotalousrakenteet.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

KESKEISET ARVOT JA UHAT

11 Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkat									
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö arvojen määrittelyssä on tärkeää								
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen keskeiset luonto-, kulttuuriperintö- ja käyttöarvot. Suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittely tehdään nykytilan kuvauksen pohjalta ottaen huomioon alueen perustamistarkoitukset sekä luonnonsuojelulain ja muiden aluetta koskevien säädösten yleiset tavoitteet. Arvojen määrittely on hoito- ja käyttösuunnitelman tärkeimpiä kohtia, sillä suunnitelman päämäärät ja tavoitteet kohdistuvat suunnittelualueen keskeisten arvojen säilyttämiseen ja parantamiseen.								
Nro	Arvoluokka ja tyyppi	Arvon kuvaus	Uhkakuvaus	Uhkaluokka	Merkittävyys	Uhkan kesto	Kohdistuminen	Laajuus	Mahd. vaikuttaa
1.1	LUONTOARVOT: Luontodirektiivin luontotyypit	Suunnittelualueen laaja-alaisimmat ja merkittävimmät luontotyypit ovat luonnonmetsät (9010) ja aapasuot (7130), jotka ovat EU:n erityisen tärkeinä pitämiä luontotyyppisiä. Alueen metsät on tärkeä elinympäristö boreaalille metsälajistolle. Tunturialueilla vallitsevat tunturiluontotyypit ovat tunturikoivikot (9040) ja tunturikankaat (4060). UK-puistossa esiintyvät mm. Suomen eteläisimmät tuulikan- kaat ja lapinvuokkokankaat, jotka ovat uhanalaisia luonto- tyyppejä.	Laiduntaminen: Porojen pitkäaikainen voimakas laidun- nus muokkaa ja muuttaa kasvillisuuden koostumusta, rak- ennetta ja runsautta. Porojen talvilaidunnus vähentää selvimmin maajäkäliden määrää. Talvilaidunnus ei vaikuta muuhun kasvillisuuteen yhtä voimakkaasti kuin kesä- laidunnus. RKTL:n viimeisimmän laiduninventoinnin mukaan suun- nittelualueen jäkäliköt Lapin ja Kemin-Sompion paliskun- tien talvilaidunalueilla UK-puiston itäosissa olivat hyvä- kuntoisia ("hyvin uudistuvia") tai kohtuullisessa kunnossa ("hitaasti uudistuvia"). Suunnittelualueen jäkäliköt olivat voimakkaimmin kuluneita Lapin paliskunnan länsiosassa. (4/5). Jos jäkäliköiden talvilaidunnus tai jäkäliköiden ja tunturi- koivikoiden intensiivinen kesäaikainen laidunnus ja tal- laus ovat liian voimakkaita, luontotyyppien tila voi heiken- tyä.	Laidunnus	Merkittävä	Jatkuva	S-alue ja ulkopuolinen alue	Koko alue	Paliskuntien lai- dunkiertojärjes- telmällä vaikuti- taan positiivi- sesti laidunten kuntoon. Hoito- ja käyttö- suunnitelmalla ei ole merkittävää vaikuttamismah- dollisuutta poro- jen laiduntami- seen.

1.2	LUONTOARVOT: Ekosysteemit	Vesistöjä uhkaa Nuorttijoien latvoille suunnitellun Soklin kaivoksen toiminta, joka vaikuttaa alueen vesitalouteen. Suunnitelman mukaan vettä johdetaan kaivokseen Nuorttijoien vesistöstä. Jätevedet johdetaan Kemijoen vesistöön. Kullanhuuhdonnan ja kaivostoiminnan mahdollinen lisääntyminen voi uhata myös vesiluontoa.	Kaivosprosessin vaatima veden- tarve ja sen käsittely Nuorttijoien latvoilla aiheuttaa ympäristöriskin. Veden ottaminen vähentää Nuort- tijoien virtaamaa ja vaikuttaa lohi- kalojen tuotantoalueisiin negatiivi- sesti. Jätevesien käsittelyssä hai- tallisia aineita voi päästä ympäris- töön.	Kaivos toiminta	Merkittävä	Jatkuva	S-alue ja ulkopuoli- nen alue	Osa suunnittelu- alueesta	Edellyt- tää vah- vaa edunval- vontaa.
1.3	LUONTOARVOT: Uhanalaiset kasvi- ja eläinlajit	Alueella esiintyy mm. lähteikköjä ja pahtoja, joissa esiintyy uhanalaisia ja silmälläpidettäviä sammallajeja, kuten huurre- ja kinnassammalia.	Retkeily: Ihmisen aiheuttama tal- laaminen ja kasvillisuuden kulumi- nen saattavat uhata reittien var- silla olevia uhanalaisesiintymiä.	Retkeily	Erittäin merkittävä	Jatkuva	Suunnittelualue	Pistemäiset ja alue- maiset kohteet	Lomake 12
1.4	LUONTOARVOT: Luontodirektiivin lajit	Alueella esiintyvät laaksoarho, lapinhilpi, lapinleinikki, lettorikko ja tundrasara sekä sammalista isonuija- ja kiiltosirppisammal.	Ei uhkia tiedossa						
1.5	LUONTOARVOT: Uhanalaiset kasvi- ja eläinlajit	Alueella esiintyvät suurpedoista ahma, karhu, susi ja ilves.	Poronhoitoalueella säädellään suurpetokantoja lupamenettelyllä. Suurpetojen luvaton tappaminen heikentää kantoja.	Muu tekijä: laitton metsästys					Edellyt- tää teho- kasta val- vontaa ja yhteis- työtä.

1.6	LUONTOARVOT: Uhanalaiset kasvi- ja eläinlajit	Kuutuan alueelle istutettu puronieriä kilpailee vieraana kalalajina alkuperäisten kalalajien kanssa. Nieriä syrjäyttää alkuperäisen taimenen, joka on välttämätön raakun lisääntymisen kannalta.	Raakun elinkierro katkeaa, koska alkuperäinen taimenkanta taantuu tai häviää.	Vieraslajit	Erittäin merkittävä	Jatkuva	S-alue ja ulkopuolinen alue	Lutto- ja Suomu-joen vesistöt	Lomake 12
2.1	KULTTUURIARVOT: Arvokkaat rakennukset	Suunnitelma-alueella on kuusi valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriperintökohdetta. Useita rakennuksia on suojeltu asetuksella tai varjeltu sopimuksella.	Rakennetun kulttuuriperinnön rapistuminen: Resurssit rakennusten kunnossapitoon ovat niukat. Resurssien puute aiheuttaa rakennusten rapistumista.	Käytön tai hoidon puute	Erittäin merkittävä	Jatkuva	Suunnitelma-alue	Pistemäiset ja aluemaiset kohteet	Lomake 12
2.2	KULTTUURIARVOT: Arkeologiset kohteet	Arkeologisia kohteita (mm. sotahistorialliset kohteet, pyyntikuopat, asuinpaikat) on alueella runsaasti.	Arkeologisten kohteiden tuhoutuminen: maanpinnan kuluminen saattaa vaarantaa muinaisjäännösten säilymisen vilkkaissa retkeilykohteissa. Kaikkien arkeologisten kohteiden sijaintia ei tunneta (voidaan tuhota vahingossa).	Retkeily- ja matkailutoiminta	Erittäin merkittävä	Jatkuva	Suunnitelma-alue	Pistemäiset ja aluemaiset kohteet	Lomake 12
2.3	KULTTUURIARVOT: Saamelaiskulttuuri	Saamelaiset ovat Suomen alkuperäiskansa. Hoito- ja käyttösuunnitelman tavoitteena on turvata saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytyksiä. Saamelaiskulttuuriin kuuluu poronhoito, kalastus, metsästys, keräily sekä <i>duodji</i> saamen käsityö.	Uhkana saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytysten heikkeneminen mm. saamen kielen ja saamelaiskulttuurin häviämisen myötä sekä maankäytön muutosten, esim. koiravaljakkotoiminnan, mahdollisesti lähialueella lisääntyvän kullanhuuhton ja kaivos-toiminnan myötä.	Muu tekijä: paikalliskulttuurin heikentyminen	Erittäin merkittävä	Jatkuva	S-alue ja ulkopuolinen alue	Saamelaisten kotiseutualue	Lomake 12
2.4	KULTTUURIARVOT: Paikalliskulttuuri	Perinteinen paikallinen luonnonkäyttö suunnittelu-alueella: metsästys, kalastus, marjastus.	Ei uhkia.						

3.1	TUTKIMUS- JA SEURANTAMERKITYS: Tutkimusmerkitys	Raakun suojele. Raakku ilmentää vesistön tilaa.	Seurantojen päättymisen.	Tietämyksen puute	Erittäin merkittävä	Jatkuva	Suunnitelma-alue	Suunnitelma-alueen vesistöt	Lomake 12
4.1	VIRKISTYS- JA ELINKEINOKÄYTTÖ: Luonnon ja kulttuuri-kohteiden virkistyskäyttö	Luontoliikunnan terveys- ja hyvinvointivaikutukset ovat merkittäviä.	Ei erityisiä uhkia, sen sijaan runsaasti kehittämismahdollisuuksia.						Lomake 12
		Suunnittelualue on erittäin merkittävä luonnonnähtävyys ja vetovoimainen retkeilykohde.	Rakenteiden rapistuminen ja lahoaminen on asiakasturvallisuusriski. Huonokuntoiset rakenteet myös heikentävät alueen vetovoimaa. Maaston kulumisen heikentää maisema-, luonto- ja kulttuuriarvoja ja häiritsee kävijöiden luontokokemusta.						Lomake 12
4.2	VIRKISTYS- JA ELINKEINOKÄYTTÖ: Poronhoito	Koko suunnittelualue on poronhoitoaluetta. Erityisesti alueen tunturi- ja vanhan metsän alueet ovat porotalouden kannalta arvokkaita.	Porotaloutta uhkaavat pedot, hallitsematon matkailu ja Soklin kaivos.						Suunnitelmalla ei voida vaikuttaa petokantoihin. Matkailua ohjataan suunnitelmassa hallitusti. Soklin kaivokseen vaikutetaan edunvalvonnalla.
4.3	VIRKISTYS- JA ELINKEINOKÄYTTÖ: Matkailun yritystoiminta	Suunnittelualue on valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittävä luontomatkailukokonaisuus, joka tuottaa merkittäviä paikallistaloudellisia vaikutuksia.	Ei erityisiä uhkia, sen sijaan runsaasti kehittämismahdollisuuksia.						Lomake 12.
Yhteenveto									

TAVOITTEEN ASETTELU

12 Uhkatekijöiden torjuminen, vaikutusten arviointi ja seuranta									
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö tavoitteenasettelussa on tärkeää								
Selite	Lomakkeella määritellään päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet alueen keskeisiin arvoihin kohdistuvien uhkatekijöiden torjumiseksi. Lomake muodostaa perustan suunnitelman toteutusosassa tarkennettaville toimenpiteille. Päämäärä on selkeä kuvaus suojelu- tai käyttöarvon toivotusta kehityksestä pitkällä aikavälillä, ja sitä tarkennetaan edelleen tavoitteen kuvauksessa. Päämäärät kuvaavat alueen hoidosta ja käytöstä vastaavien tahotilaa suhteessa suunnittelualueen arvoihin. Tavoite on toivottu muutos suunnittelualueen tilassa lyhyellä aikavälillä. Tavoitteilla tarkennetaan suunnitelman yleisluontoisempia päämääriä. Toimenpiteillä tähdätään tavoitteiden toteutumiseen, ja sitä kautta edelleen pitkällä aikavälillä päämäärien saavuttamiseen.								
Päämäärät									
Päämäärä 1	Tavoite	Toimenpide	Ekologinen vaik.	Sosiaalinen vaik.	Taloudellinen v.	Riskien torjunta		Toteutuksen seuranta	Vaikutavuuden seuranta
Eriytistä huomiota tarvitsevien lajien ja luontotyyppien säilyminen	Harvinaisten ja/tai uhanalaisten lajien ja luontotyyppien, kuten huurresammallähteikköjen ja pahtojen lajitojen, kartoitus reittien varsilla.	Suojeltavan lajin kartoitus	x						
	Reittien ja taukopaikkojen läheisyydessä olevien esiintymien säilyttäminen.	Esiintymien suojaaminen rakenteilla ja opastuksella	x		x				
Päämäärä 2									
Raakun lisääntymisen turvaaminen	Puronieriän leviämisen estäminen.	Haitallisen lajin poisto	x		x				
Päämäärä 3									
Rakennusperinnön säilyminen	Kulttuurihistoriallisesti merkittävät ja asetuksilla suojellut ja sopimuksilla varjellut rakennukset ovat hyvässä kunnossa. Rakennuksia korjataan ja huolletaan resurssien sallien erillisten toimenpidesuunnitelmien mukaan.	Rakennusperinnön kunnostaminen		x	x				
Päämäärä 4									
Arkeologisten kohteiden säilyminen	Retkeilytoiminta ei aiheuta uhkaa arkeologisten kohteiden säilymiselle.	Arkeologisen kohteen hoito		x	x				
Päämäärä 5									
Raakkukantojen säilyminen	Raakkuseurantojen varmistaminen. Katso myös kehittämismahdollisuus 4.	Suojeltavan lajin kartoitus	x						

Päämäärä 6										
Saamelaiskulttuurin edellytysten turvaaminen	Saamen kieli näkyväksi kansallispuistossa saamelaisten kotiseutualueella. Tupiin lisätään saamenkieliset nimikyltit.	Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	x							
	Luontoon.fi-sivustoa täydennetään saamelaiskulttuurin osalta.									
	Paikannimistön selvitys.	Käytön ohjaaminen								
	Koiravaljakkotoiminnan ja moottorikelkkareikukuljetusten haittavaikutukset porotaloudelle minimoidaan ohjaamalla koiravaljakkotoiminta porotalouden kannalta hyväksyttävään kohteeseen.									

Päämäärä 7									
Metsähallituksen ylläpitämä virkistyskäyttäjiä palveleva reittien ja rakenteiden kokonaisuus säilyy vetovoimaisena ja turvallisena. Luonnonmaisemien turvaaminen.	Virkistyskäytön rakenteiden kunto ja turvallisuus säilyvät hyvinä.	Palveluva- rustuksen ylläpito	x	x					
	Reittien kulumisen ja levenemisen estäminen turvaa myös maisema-arvot. Kartat ja näyttelyt ovat ajantasaiset ja saavutettavissa.								

Kehittämismahdollisuudet									
Kehittämismahdollisuus 1	Tavoite	Toimenpide	Ekologinen vaik.	Sosiaalinen vaik.	Taloudellinen v.	Riskien torjunta	Toteutuksen seur- anta	Vaikutavuuden seuranta	
Luontoliikunnan mahdollisuuksien lisääminen	Maastopyöräilyn mahdollisuuksien lisääminen kansallispuiston alueelle. Tar- kemmin lomakkeessa 15.	Käytön ohjaa- minen	x	x					
	Päiväretkeilyn edellytysten parantaminen erityisesti Saariselän–Kiilopään luon- tomatkailu- ja virkistysvyöhykkeellä. Tarkemmin lomakkeessa 15.	Palveluvarus- tuksen raken- taminen							
	Nuorttiin melontareitin tuotteistaminen.	Luontomatkai- lun tuotekehiti- tely							

71

Vaikutusten arviointitaulukko

Päämäärä / kehittämis mahdollisuus	Toimenpide	Vaikutusten arviointi	Ekologinen vaikutus	Sosiaalinen vaikutus	Taloudellinen vaikutus	Riskien torjunta
Päämäärä 1: Erityistä huomiota tarvitsevien lajien ja luontotyyppien säilyminen	Suojeltavan lajin kartoitus	Tiedon laadun ja määrän paraneminen.	x			
	Esiintymien suojaaminen rakenteilla ja opastuksella	Esiintymien säilyminen.	x			
Päämäärä 2: Raakun lisääntymisen turvaaminen	Haitallisen lajin poistaminen	Raakun lisääntyminen on turvattu.	x			
Päämäärä 3. Rakennusperinnön säilyminen	Rakennusperinnön kunnostaminen	Parantaa alueen kulttuuriarvojen säilymistä ja tuo lisäarvoa alueen retkeilijöille. Rakennusperinnön kunnostaminen vaatii resursseja. Ilman niitä rakennusperintö on vaarassa tuhoutua.		x	x	
Päämäärä 4. Arkeologisten kohteiden säilyminen	Arkeologisen kohteen hoito	Retkeilyreittien varrella olevat arkeologiset kohteet altistuvat tuhoutumiselle, jos kulutus rikkoo maanpintaa. Retkeilyreittien ohjaaminen arkeologiset kohteet huomioon ottaen parantaa kulttuuriarvojen säilymistä alueella.		x	x	
Päämäärä 5: Raakkukantojen säilyminen	Suojeltavan lajin kartoitus	Tiedon seurannalla ja lisäämisellä varmistetaan raakkukantojen säilyminen. Ajantasainen tieto raakkukantojen tilan kehittymisestä.	x			

Päämäärä 6: Saamelais- kulttuurin edellytysten turvaaminen	Opastusai- neiston laati- minen ja yllä- pito Käytön oh- jaaminen	Akwé: Kon -ryhmän arvio suunnitelman vaikutuksista saamelaiskulttuuriin: Hoito- ja käyttösuunnitelma mahdollistaa perinteisen luonnonkäytön jatkumisen alueella. Oikeus ottaa raaka-aineita saamen käsityön tarpeita varten tukee perinteisen tiedon säilymistä. Suunnitelman tavoite perinteisen laidunkiertojärjestelmän ja laidunten turvaaminen saamelaisen poronhoidon harjoittamisedellytysten turvaamiseksi ei tue biodiversiteettisopimuksen tavoitteita ja saamelaiskulttuurin säilymistä suunniteltujen Kakslauttanen–Niilanpään tunturialue-, Tankavaara–Jorpulipää- ja Kakslauttanen–Kopsusjärvi-reittien osalta. Koiravaljakkotoiminta ja asiakkaiden rekikuljetus moottorikelkoilla eivät sovi Kakslauttanen–Niilanpään tunturialue -reitille, koska toiminnot haittaavat merkittävästi porotalouden harjoittamista. <i>Metsähallituksen esitys 29.5.2015:</i> - <i>Metsähallitus poistaa suunnitelmasta esityksen koiravaljakkoreitistä välille Kakslauttanen–Niilanpään tunturialue.</i> - <i>Kakslauttanen–Niilanpään tunturialue -reitti pistoreitti: meno ja paluu tapahtuvat samaa reittiä.</i> - <i>Kakslauttanen–Niilanpään tunturialue -reitti sijoittuu poronhoidon kannalta reuna-alueelle, jossa on jo muutenkin matkailutoiminta ja huoltoajoa.</i> Akwé: Kon -ryhmä vastustaa mahdollisuutta asiakkaiden kuljettamiseen moottorikelkalla Kopsusjärvelle, koska se haittaa perinteistä poronhoitoa. <i>Metsähallituksen esitys 29.5.2015:</i> - <i>Metsähallituksen esityksessä rajoitetaan mahdollisuus asiakkaiden kuljetukseen moottorikelkalla ajallisesti (kuljetus mahdollista 15.3. saakka)</i> Huolletut talvivaellustuotteet tuovat kansallispuistoon lisää moottorikelkkaliikennettä. Tämä saattaa haitata porotaloutta (tämän vaikutusta on vaikea arvioida, koska toiminnan järjestely ei ole vielä tiedossa). Työryhmä vastustaa tätä esitystä. <i>Metsähallituksen esitys 29.5.2015:</i> - <i>Osa kansallispuiston vuokra- ja varaustuvista on myös yritysten/yhdistysten käytettävissä osan talvesta.</i> Suunnitelmassa esitetään hanketta saamenkielisten paikannimien keräämiseksi ja tallentamiseksi suunnittelualueella. Paikannimien kerääminen ja tallentaminen tukevat saamelaisen perinteisen tiedon säilymistä alueella. Metsähallituksen tupiin lisätään saamenkieliset nimikyltit. Näitä lisättäessä työryhmä velvoittaa kielen oikeinkirjoituksen varmistamista kyseisen kielen asiantuntijoilta. Suomenkielen kylteissä työryhmä on havainnut myös kielipollisesti väärin kirjoitettuja paikannimiä, esim. Kotajärvi Suomujoen varressa on todistustasi väärin kirjoitettu. Suunnitelmassa on todettu, että Lapin ja Ivalon paliskuntien eli saamelaispaliskuntien laidunkiertojärjestelmällä vaikutetaan positiivisesti laidunten kuntoon. Myös RKTL:n tutkimustulokset todistavat, että kyseisillä		×		
--	---	---	--	---	--	--

		saamelaispaliskunnilla on toimivat laidunkiertojärjestelmät. Tutkimusten mukaan muun muassa Lapin paliskunnan talvilaitumet ovat hyvässä kunnossa. Suunnitelmalla ei ole mahdollista vaikuttaa porojen laidunnukseen. Saamelaisporonhoito ylläpitää saamen kieltä, perinteistä tietoa, tavanomaista luonnonkäyttöä ja alueen erämaisyyttä. Poronhoito kuuluu saamelaisten kotiseutualueen suunnittelualueelle, soveltuu luonnonsuojelulain tavoitteisiin ja poronhoitoa on harjoitettu saamelaisten kotiseutualueen suunnittelualueella kautta historian. Poronhoidon tulevaisuutta uhkaa ilmastonmuutos ja elinkeinon heikko kannattavuus. Paikallisten saamelaisten virkistyskalastusta UK-puiston suunnittelualueella uhkaavat roskakalat, kuten ahven, särkikalat, hauki, jotka ovat levinneet Lokan tekoaltaista puiston suuriin luonnonjokiin kuten Luiro- ja Kopsusjoki, Nattushaara yms. Akwé:kon -työryhmä tukee suunnitelman suositusta Orposen mönkijän pitkospuiden korjaamiseksi. Työryhmä toivoo pikaisia toimenpiteitä kyseisessä asiassa. Suunnittelualueen saamelaisalueesta 76 % kuuluu syrjävyöhykkeeseen, mikä turvaa luonnon monimuotoisuuden ja poronhoidolle tärkeiden laidunten säilymisen siten kuin asiaan voi vaikuttaa hoito- ja käyttösuunnitelmalla. Alueen pyhiä paikkoja ei ole inventoitu. Alueen kulttuuriperintöä hoidetaan ja ylläpidetään entisellä tavalla. Työryhmä esittää alueelle uutta rakentamista. Työryhmä esittää Ahmaojan liiterille ja Hirvaspäänpalon liiteri ja tulistelupaikoille retkeilijöiden käyttöön wc:t. Raja-Joosepista lähdettäessä Anterin suuntaan seuraava wc on vasta Anterissa. Tämä välimatka on retkeilijälle pitkä. Wc:n rakentamisella tulee olemaan maisemallinen vaikutus. Keskittämällä jätökset yhteen paikkaan vältetään ympäristön roskaamiselta.				
Päämäärä 7: Metsähallituksen ylläpitämä virkistyskäyttäjiä palveleva reittien ja rakenteiden kokonaisuus säilyy vetovoimaisena ja turvallisena. Luonnonmaisemien turvaaminen.	Palveluvarustuksen ylläpito	Retkeilyrakenteiden ylläpito varmistaa turvallisen liikkumisen. Luonnon kulumisen vähenee reittejä vahvistamalla ja kulkemista ohjaamalla. Tiedotus, kartat ja näyttelyt ovat merkittäviä vetovoimatekijöitä kansallispuistoon.		×	×	

Kehittämis-mahdollisuus 1: Luontoliikun- nan mahdolli- suuksien li- sääminen	Käytön oh- jaaminen	Maastopyöräily on uusi tapa luontomatkailuun kansallispuistossa.		x	x	
	Palveluva- rustuksen ra- kentaminen	Päiväretkeilyn edellytykset paranevat.		x	x	
	Luontomat- kailun tuote- kehittely	Nuortin melontareitti tuo liiketoimintamahdollisuuksia vaikuttaen positiivisesti paikallistalouteen.		x	x	

Kehittämis-mahdollisuus 2: Luontomatkai- lun toiminta- edellytysten kehittäminen kansainväli- selle tasolle	Luontomat- kailun tuote- kehittely	Luontomatkailun edellytykset paranevat Luulammen reitillä.		x	x	
	Luontomat- kailun tuote- kehittely	Huolletut hiihtovaellustuotteet luovat uusia liiketoimintamahdollisuuksia vaikuttaen positiivisesti paikallista- louteen.		x	x	
	Palveluva- rustuksen ra- kentaminen	Luontopalvelua palveleva taukopaikka mahdollistaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia vaikuttaen positiivi- sesti paikallistalouteen.		x	x	
	Palveluva- rustuksen ra- kentaminen	Lähiluontopolut tarjoavat vaihtoehtoja retkeilyyn.		x	x	

Kehittämis-mahdollisuus 3: Luontokes- kusten kehit- täminen	Palvelupis- teiden yllä- pito	Kiehisien siirtyminen uusiin tiloihin: Saavutettavuuden paraneminen, kävijämäärien kasvu, näkyvyyden lisääntyminen, palvelutason nousu.		x	x	
	Palvelupis- teiden yllä- pito	Tankavaaran luontokeskus: Toiminnan uudistaminen erillissuunnitelman mukaan.		x	x	
	Palvelupis- teiden yllä- pito	Savukosken opastuskeskus Korvatunturi: Luontotalo on merkittävä osa Savukosken luontomatkailuver- kostoa.		x	x	

Kehittämismahdollisuus 4: Tuuloman lohen palauttaminen ja vaeltavan taimenkannan turvaaminen	Asian edistäminen	Pitkäaikaisena tavoitteena lohen palauttaminen vesistöön. Taimenen vaelluksen ja lisääntymisen turvaaminen.	x			
Kehittämismahdollisuus 5: Laji- ja luontotyyppitiedon lisääminen	Lajien ja luontotyyppien inventointi	Tiedon lisääminen ja tiedon laadun paraneminen edistävät mahdollisten suojelutoimien kohdentamista.	x			
		Sisävesien tarkempi ominaisuustieto edistää alueiden käytön suunnittelussa.				
		Entistä tarkempi tieto luonnosta edistää alueiden käytön suunnittelussa.				
Kehittämismahdollisuus 6: Kulttuuriperintötiedon tuotteistaminen luontomatkailussa	Luontomatkailun tuotekehittely	Kulttuuriperintötieto on yhä useamman asiakkaan saavutettavissa.		x	x	
		Luulammen ja Kopsusjärven kohdeopastus tukee alueiden suojelua.				
Kehittämismahdollisuus 7: Kansallispuiston näkyvyyden ja luontotiedon saatavuuden parantaminen	Opastus ja ympäristökasvatus	Ajantasainen opastus maastossa ja verkossa tukee kestävästä luontomatkailusta.		x		
Kehittämismahdollisuus 8: Euroopanmajavan palauttaminen	Edellytysten kartoitus	Selvitys antaa ajantasaisen tiedon palauttamisen edellytyksistä.	x			

Vyöhykejako:	Käytön ohjaaminen: vyöhykkeet	Vyöhykejako ohjaa vahvasti retkeily- ja luontomatkailuaktiviteetit vyöhykkeiden sisään. Samalla porotalouden tarpeet huomioidaan jättämällä Saariselän–Kiilopään ja Tankavaaran vyöhykkeiden väliin erittäin tärkeä paliskunnan poronhoitoalue syrjävyöhykkeeksi.				
	Käytön ohjaaminen: tulentekosääntö	Vyöhykejaon merkittävä muutos on tulentekosäännön muuttuminen. Syrjävyöhyke muuttuu alueeksi, missä: Tulenteko on suositeltavaa huolletuilla tulipaikoilla. Muualla tulenteko on sallittu käyttäen risuja, kuivia oksia ja pieniä juurakoita. Leiriytyminen ja tulenteko on kielletty seuraavilla paikoilla: Paratiisikuru, Lumikuru sekä Raja-Joosepin museoalue ja kolttakentät. Voimassa olevassa hoito- ja käyttösuunnitelmassa tulen tekeminen vapaasti oli sallittua vain osalla nykyistä syrjävyöhykettä (ns. erämaaosalla). Vyöhykejaon muutoksella ei arvioida olevan merkittävää käytännön merkitystä luonnon kulumiseen. Vyöhykejaolla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia lajeihin tai luontotyypeihin.	x			
Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteenveto		Suunniteltujen toimien ympäristövaikutus on vähäinen tai positiivinen. Ei tarvetta luonnonsuojelulain 65 §:n mukaiseen Natura-arvointiin.				

Seuranta

Toimenpiteiden toteutumisen seuranta							
Päämäärä / kehittämis-mahdollisuus	Toimenpide	Mittari	Nykytaso (teksti)	Nyky-taso (nu-mero)	Tavoitetaso	Yksikkö	Tavoitevuosi
Päämäärä 1: Erityistä huo-miota tarvitse-vien lajien ja luontotyyppien säilyminen	Suojeltavan lajin kartoitus	Kartoituksen kattavuuden muutos	Yksittäisiä kohteita kartoitettu		Retkeily- ja luon-tomatkailu-vyöhyke kartoit-tettu		2024
	Esiintymien suojaaminen rakenteilla ja opastuksella	Suojattujen kohteiden määrä	Muutamia suojattu		Retkeily- ja luon-tomatkailu-vyöhykkeen kohteet suojattu		2024
Päämäärä 2: Raakun li-sääntymisen turvaaminen	Haitallisen lajin poista-minen	Nieriän esiintymisalue.	Nieriä ei Suomu-joessa.		Nieriä ei Suomu-joessa.		Jatkuva
Päämäärä 3: Rakennuspe-rinnön säilymi-nen	Rakennus-perinnön kunnostami-nen	Kunnostettujen rakennusten määrä/5 v.	Suurin osa suojel-luista ja varjelluista rakennuksista on keskinkertaisessa kunnossa. Hyvä-kuntoiseksi voidaan luokitella muutama rakennus, myös huonokuntoisia on.		Suojellut ja var-jellut rakennuk-set hyvässä kunnossa.		Jatkuva
Päämäärä 4: Arkeologisten kohteiden säi-lyminen	Arkeologisen kohteen hoito	Arkeologisten kohteiden sijainti suhteessa retkeilyreit-teihin on tiedossa.					Jatkuva

Päämäärä 5: Raakkukantojen säilyminen	Suojeltavan lajin kartoitus	Raakkuinventointien määrä kansallispuistossa	Osa alueesta inventoitu		Koko alue inventoitu		2024
Päämäärä 6: Saamelaiskulttuurin edellytysten turvaaminen	Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	Tupien nimikyltit myös saamenkielellä.	ei		kyllä		2020
		Luontoon.fi-sivujen saamelaiskulttuuritieto.	vähäinen		enemmän		2020
		Paikannimiselvitys tehty.	ei		kyllä		2024
	Käytön ohjaaminen	Matkailutoiminnan ja porotalouden kohtaaminen.	Vähäinen		Vähäinen		2020
Päämäärä 7: Metsähallituksen ylläpitämä virkistyskäyttäjiä palveleva reittien ja rakenteiden kokonaisuus säilyy vetovoimaisena ja turvallisena. Luonnonmaisemien turvaaminen.	Palveluvarustuksen ylläpito	Virkistyskäytön rakenteet hyvässä kunnossa. Reitit vahvistettu, liikkumista ohjataan. Tiedotus ajantasaista. Kartat ja näyttelyt ovat ajantasaista.					Jatkuva
Kehittämismahdollisuus 1: Luontoliikunnan mahdollisuuksien lisääminen	Käytön ohjaaminen	Pyöräilyn käytettävien urien määrä kansallispuistossa.	Muutama ura käytössä		Suunnitelman mukaiset urat käytössä		2019
	Palveluvarustuksen rakentaminen	Päiväretkeilyn asiakaskyselyt.					Jatkuva
	Luontomatkailun tuotekehittäminen	Melontareitti huolletusti käytössä.	Ei		Kyllä		

Kehittämis-mahdollisuus 2: Luontomatkailun toiminta-edellytysten kehittäminen kansainväliselle tasolle	Luontomatkailun tuotekehittely	Luulammen rakenteita uudistettu	Vähäinen		Erillisen suunnitelman mukaan		
	Luontomatkailun tuotekehittely	Huollettujen hiihtovaellustuotteiden määrä	0		➤ 0		2024
	Palveluvarustuksen rakentaminen	Taukopaikka rakennettu.	Ei		Kyllä		2020
	Palveluvarustuksen rakentaminen	Lähiluontopolut korjattu ja rakennettu.	Ei		Kyllä		2020
Kehittämis-mahdollisuus 3: Luontokeskusten kehittäminen	Palvelupisteiden ylläpito	Kiehisien siirtyminen toteutunut, reitti toteutettu.	Ei		Siirto tapahtunut, reitti käytössä.		2024
		Tankavaaran luontokeskus, kehittämissuunnitelman mukainen toiminta käynnissä.					2020
		Savukoski: hyvä yhteistyö paikallisten toimijoiden kanssa.					Jatkuva
Kehittämis-mahdollisuus 4: Tuuloman lohien palauttaminen	Asian edistäminen	Lohella vapaa pääsy lisääntymisalueelle. Taimen vaeltaa ja lisääntyy.	Ei		Kyllä		Jatkuva
Kehittämis-mahdollisuus 5: Laji- ja luontotyyppitiedon lisääminen	Lajien ja luontotyyppien inventointi	Luontotyyppi- ja laji-inventoinnit, ha, esiintymien lkm.	Perusinventoinnit on tehty		Täydennysinventointeja tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan		Jatkuva
Kehittämis-mahdollisuus 6: Kulttuuriperintötiedon tuoteistaminen luontomatkailussa	Luontomatkailun tuotekehittely	Mobiiliopastettuja kulttuuriperintökohteita, kpl.	vähäinen		vakiintunut toiminta		2019
		Luulampi ja Kopsusjärvi: opasteet kunnossa.	Ei		Kyllä		2016

Kehittämismahdollisuus 7: Kansallispuiston näkyvyyden ja luontotiedon saatavuuden parantaminen	Opastus ja ympäristökasvatus	Opastusten määrä.					
		Luontopolkujen sisältö	vanha		uudistettu		2020
		Luontoon.fi-sivujen ajantasaisuus					Jatkuva
Kehittämismahdollisuus 8: Euroopanmaajan palauttaminen	Edellytysten kartoitus	Selvityksen vaihe	Selvitystä ei tehty.		Selvitys tehty		2019
Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteenveto		Suunnitelman toteuttamisella ei ole heikentäviä vaikutuksia Natura 2000 -alueen valintaperusteena oleviin luonnonarvoihin, eikä luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista erillistä arviointia tarvitse tehdä					
Vyöhykejako:	Käytön ohjaaminen: tulentekosääntö	Ohjeistuksen muutoksen vaikutusta seurataan normaalin toiminnan yhteydessä ja tarvittaessa ohjetta muutetaan.	Seurataan jatkuvasti.		Seurataan jatkuvasti.		jatkuva

Vaikuttavuuden seuranta

Päämäärä / kehittämis- mahdollisuus	Vaikuttavuusmittari	Nykytaso		Tavoitetaso		Tavoitevuosi
Päämäärä 1: Erityistä huomiota tarvitsevien lajien ja luontotyyppien säilyminen	Tiedossa olevien lähteikköjen määrä	vähäinen		alue tunnetaan		2024
	Reittien ja taukopaikkojen läheisyydessä olevien pilaantuneiden tai vaarantuneiden esiintymien määrä.			0		2024
Päämäärä 2: Raakun li- sääntymisen turvaaminen	Nuoria raakkuja esiintyy inventoinneissa.	esiintyy		esiintyy		Jatkuva
Päämäärä 3: Rakennuspe- rinnön säilymi- nen	Rakennusten kuntoluokan muutos.	Rakennusten kunto on tie- dossa.		suojellut ja varjellut ra- kennukset hyvässä kunnossa		Jatkuva
Päämäärä 4: Arkeologisten kohteiden säi- lyminen	Retkeilytoiminta ei uhkaa arkeologisia kohteita.	-		-		Jatkuva
Päämäärä 5: Raakkukanto- jen säilyminen	Raakkuesiintymien määrän muutos kansallispuistossa	Tunnetaan osalla alueesta		Tunnetaan koko alueelta		2024

Päämäärä 6: Saamelaiskulttuurin edellytysten turvaaminen	Tunnetuimpien tupien saamenkieliset nimet tunnettuja (asiakaskyselyssä).	-		Tupien nimet tulevat tunnetuiksi.		2024
	Luontoon-fi-sivut tunnetaan saamelaiskulttuurin tietolähteenä/selvitys	-		-		Jatkuva
	Merkittävimmät saamenkieliset paikannimet asiakirjoissa.	-		-		Jatkuva
	Koiravaljakkotoiminta ja porotalous toimivat matkailukeskuksen lähialueella.	Ei.		Kyllä.		2020
	Akwé: Kon -ryhmän arvio suunnitelman toimenpiteiden vaikutuksesta saamelaiskulttuuriin.	Akwé: Kon -ryhmä mukana suunnitelman laadinnassa.		Akwé: Kon -ryhmä mukana suunnitelman laadinnassa.		Suunnitelman välitarkastelu.
Päämäärä 7: Metsähallituksen ylläpitämä virkistyskäyttäjiä palveleva reittien ja rakenteiden kokonaisuus säilyy veto-voimaisena ja turvallisena. Luonnonmiesmies turvaaminen.	Virkistysrakenteiden kuntoa koskevat palautteet.	-		-		Jatkuva
	Asiakastyytyväisyys reittien kunnosta.	-		-		Jatkuva
	Asiakaspalaute tiedotuksesta, opasteista ja näyttelyistä.	-		-		Jatkuva
Kehittämismahdollisuus 1: Luontoliikunnan mahdollisuuksien lisääminen	Pyöräilijöiden määrä reiteillä	erittäin vähäinen		lisääntynyt		2019
	Luontomatkailijoiden määrä Saariselän–Kiilopään luontomatkailuvyöhykkeellä					
	Nuortin melontareitti aktiivikäytössä.	Ei.		Kyllä.		2024
Kehittämismahdollisuus 2: Luontomatkailun toimintaedellytysten kehittämisen kansainväliselle tasolle	Luontomatkailijamäärä Luulammella	10000 / vuosi		50 % kasvu		2024
	Huollettu hiihtovaellus osa luontomatkailua	Ei.		Kyllä.		2020
	Saariselän lähialueen taukopaikka on merkittävä luontomatkailun osa.	Ei.		Kyllä.		2018

Kehittämismahdollisuus 3: Luontokeskusten kehittäminen	Luontomatkailijamäärä Kiehisessä	47 000		70 000		2024
	Tankavaaran luontokeskus, erillinen suunnitelma.	-		-		Arvioidaan suunnitelman tarkastamisen yhteydessä.
	Toimintaa kehitetään yhteistyössä Savukosken kunnan ja matkailutoimijoiden kanssa.	-		-		Jatkuva.
Kehittämismahdollisuus 4: Tuuloman lohen palauttaminen	Lohen ja taimenen luontainen lisääntyminen onnistuu.	Ei.		Kyllä.		Jatkuva.
Kehittämismahdollisuus 5: Laji- ja luontotyyppitiedon lisääminen	Luontotiedon laadukkuus ja tarkkuus.	Hyvä		Parempi		Jatkuva.
Kehittämismahdollisuus 6: Kulttuuriperintötiedon tuotteistaminen luontomatkailussa	Mobiiliopastus aktiivisessa käytössä.	Ei		Kyllä		2019
	Luulammen ja Kopsusjärven kulttuuriperintökohteet on suojattu.	Ei		Kyllä		2015
Kehittämismahdollisuus 7: Kansallispuiston näkyvyyden ja luontotiedon saatavuuden lisääntyminen	Kansallispuistotietous, luonto-opastus ja verkkoaineistot ajan tasalla	Ei		Kyllä		Jatkuva
Kehittämismahdollisuus 8: Euroopanmajavan palauttaminen	On olemassa tieto päätöksentekoa varten.	Tietoa ei ole.		Tieto on.		2019

13A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 19. Suunnittelualueen vyöhykkeet	
Selite	Suunnittelualueen yleisökäyttöpaineita ohjataan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle. Korkean kävijätiheyden lähtökohta asettaa erityisiä vaatimuksia vyöhykkeen sisällä mm. aktiivisella opastuksella ja palvelurakenteilla tehtävälle käytön ohjaukselle, jonka tehtävänä on varmistaa käytön kestävyys ja kävijöiden turvallisuus.				
Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	Yleismääräys: Vyöhyke on retkeily- ja luontomatkailukäytön kannalta vetovoimainen alue, jonne ohjataan kävijöitä aktiivisesti opastuksella ja palvelurakenteilla. Vyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita ja retkeilyreittejä tai poistaa nykyisiä. Kävijöitä ohjataan merkityille reiteille. Leiriytyminen on mahdollista vain siihen tarkoitukseen osoitetuilla paikoilla. Tulenteko on mahdollista vain siihen tarkoitukseen rakennetuilla paikoilla. Paikallinen asukas voi marjastaessaan, metsästäessään ja kalastaessaan leiriytyä ja tehdä tulen vapaasti käyttäen risuja, kuivia oksia ja pieniä juurakoita.				
Nimi	Vyöhykkeen tavoite	Ohje		Pinta-ala	
Saariselkä–Kiilopää	Luontoliikunnan ja -matkailun tukeminen	Pyöräily on sallittu merkityillä reiteillä sekä seuraavilla ei-merkityillä reiteillä: Niilanpää–Suomunruoktu ja Kaksilauttanen–Kopsusjärvi. Huolletut ladut, kävelyreitit ja lumihenkäilyreitit ylläpidetään tällä alueella. Alueella voidaan järjestää tapahtumia ja ohjelmapalvelutoimintaa. Voidaan myöntää lupia asiakkaiden moottorikelkkareikikuljetuksiin välillä Kaksilauttanen–Niilanpään tunturialue. Ratsastus on sallittu kansallispuiston rajalta Kopsusjärven maastouran laavulle ja takaisin. Voidaan myöntää ratsastuslupia Saariselän lähireitille (hissitien puolelta 1,5 km, valmistuu 2015) ohjelmapalveluna. Koiravaljakoille ei myönnetä lupia.		20 000	
	Kävijämääräennuste				
	350 000				
Tankavaara	Luontoliikunnan ja -matkailun tukeminen	Alueella sijaitsee Tankavaaran luontokeskus ja kävelyreitit. Alueella voidaan järjestää tapahtumia ja ohjelmapalvelutoimintaa. Voidaan myöntää lupia asiakkaiden moottorikelkkareikikuljetuksiin välillä Tankavaara–Jorpulipää. Pyöräily on sallittu vain merkityillä reiteillä. Ratsastus ei ole sallittu.		2 200	
	Kävijämääräennuste				
	20 000				
Nuortti	Erämatkailun tukeminen	Alueen aktiviteetteja ovat vesiretkeily, kalastus ja vaellusretkeily. Voidaan myöntää maastoliikennelupa kanoottien kuljettamiseen joelta tien varteen olemassa olevaa Rannissaaran uraa pitkin. Pyöräily on sallittu vain merkityillä reiteillä. Koiravaljakoille ei myönnetä lupia. Ratsastus ei ole sallittu.		8 000	
	Kävijämääräennuste				
	6 000				
		Pinta-ala yhteensä ha, osuus suunnittelualueesta (%)		30 200	10
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet					
-					

13B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		Kartta	☒	Kuva 19. Suunnittelualueen vyöhykkeet.	
Selite	Syrjävyöhyke on alhaisen kävijätiheyden ja pinta-alan nähden pienen käyntimäärän aluetta, missä käytön ohjaus suunnitellaan toteuttamaan tätä tavoitetta. Sinne soveltuvat erityisesti sellaiset käyttömuodot, joille alhainen kävijätiheys on erityinen arvo ja jopa edellytys. Vyöhykkeen käytön ohjauksessa huomioidaan erityisesti paikallisen väestön tarpeet alueen käyttöön.					
Syrjävyöhyke	Yleismääräys: Syrjävyöhyke on alue, jonne ei rakenneta uutta palveluvälineistöä. Aluetta voidaan käyttää erikseen määriteltujen luontaiselinkeinojen tarpeisiin ja alueen erämaaluonteeseen soveltuviin matkailupalveluihin, kuten opastettuihin retkiin. Muilla kuin luonnonsuojelualueilla vyöhykkeelle voi sijoittua myös luonnonvarojen hyödyntämiseen tähtääviä toimintoja. Syrjävyöhykkeellä liikkuminen on sallittua jokamiehenoikeuksien mukaisesti pyöräilyä ja ratsastusta lukuun ottamatta (ks. pyöräilyn ja ratsastuksen ohje alla).					
Nimi	Vyöhykkeen tavoite		Ohje		Pinta-ala	
Koilliskaira	Erämaaluonnon säilyttäminen, vaellusretkeilyn tukeminen, paikallisen eräkalustuksen säilyttäminen, poronhoidon ja saamelaiskalustuksen tukeminen		Olemassa oleva palvelurakenne voidaan ylläpitää, siirtää ja korvata uusilla rakenteilla tai poistaa. Rakitsan tupa/laavu voidaan rakentaa. Leiriytyminen on sallittu koko alueella. Tulenteko on suositeltavaa huolletuilla tulipaikoilla. Muualla tulenteko on sallittu käyttäen risuja, kuivia oksia ja pieniä juurakoita. Leiriytyminen ja tulenteko on kielletty seuraavilla paikoilla: Paratiisikuru, Lumikuru sekä Raja-Joosepin museoalue ja kolttakentät. Pyöräily on sallittu kansallispuistossa merkityillä reiteillä. Lisäksi pyöräily sallitaan kansallispuistossa seuraavilla syrjävyöhykkeen ei-merkityillä reiteillä: Kemihaara–Peskihaara–Keskipakat, Kemihaara–Mantoselkä, matkailupalvelureitti Kemihaara–Rakitsa ja Rajajoosseppi–Anterinmukka. Ratsastus sallitaan kansallispuistossa seuraavilla syrjävyöhykkeen ei-merkityillä reiteillä: Kemihaara–Peskihaara–Keskipakat, Kemihaara–Mantoselkä, matkailupalvelureitti Kemihaara–Rakitsa ja Rajajoosseppi–Anterinmukka. Erämaa-alueella ja soidensuojelualueilla pyöräily ja ratsastus on sallittu. Koiravaljakoille ei myönnetä lupia kansallispuiston syrjävyöhykkeelle.		237 772	
			Pinta-ala yhteensä ha, osuus suunnittelualueesta (%)		237 772	76
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet						
-						

13C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 19. Suunnittelualueen vyöhykkeet.	
Selite	Rajoitusvyöhykkeellä liikkuminen on kiellettyä tai rajoitettua. Rajoituksella turvataan alueen luontoarvoja. Rajoitukset voivat olla myös määräaika- ja käyttösuunnitelmassa määritellä liikkumisrajoituksia. Näille alueille on kuitenkin joskus tarpeen määritellä suosituksia liikkumisen tai maihinnousun rajoittamiseksi, jotta alueen erityiset luontoarvot pystyttäisiin turvaamaan.				
Rajoitusvyöhykkeet	Rajoitusvyöhyke, yleismääräys: "Vyöhyke säilyttää alueen luonnonsuojelulliset arvot liikkumis- tai muilla kävijöitä koskevilla rajoituksilla. Rajoitusvyöhykkeet toteutetaan luonnonsuojelulakiin (1096/1996) perustuvalla järjestyssäännöllä, alueen perustamissäädöksellä tai yksityisten suojelualueiden rauhoituspäätöksellä. Luonnonsuojeluyistä annettu rajoitus perustuu siihen, että eläimistön tai kasvillisuuden säilyminen sitä vaatii (luonnonsuojelulaki 18 ja 24 §:t). Rajoitusvyöhykeitä ovat myös Puolustusvoimien liikkumiskieltovyöhyke ja rajavyöhyke."				
	Olemassa oleva palvelurakenne voidaan ylläpitää tai poistaa. Merkityllä reitillä liikkuminen on sallittua. Pyöräily on sallittu luonnonpuiston merkityillä reiteillä. Luonnonpuistossa Sompiojärven metsäautotiellä on sallittua kulkea autolla ja ratsastaen. Koiravaljakkoille ei myönnetä lupia luonnonpuistoon. Leiriytyminen on mahdollista vain siihen tarkoitukseen osoitetuilla paikoilla. Paikallinen asukas voi marjastaessaan liikkua, leiriytyä ja tehdä tulen vapaasti käyttäen risuja, oksia ja juurakoita.				
Rajoitusvyöhyke					
Nimi	Rajoitusaika alkaa	Rajoitus päättyy	Pinta-ala	Peruste	
Sompion luonnonpuisto	aina	aina	17 915	Luonnonpuiston säännökset.	
Rajavyöhyke	aina	aina	19 500	Rajavartiolaki (578/2005).	
Pinta-ala yhteensä			42 432	Osuus suunnittelualueesta (%)	14
Luonnonarvovyöhyke					
-	-	-	-	-	
Pinta-ala yhteensä			-	Osuus suunnittelualueesta (%)	-
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet					
-					

TOTEUTUS

14 Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☐	Luonnonsuojelun toimenpiteet
Selite	Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuvat toimenpidesuunnitelmissa. Luonnonsuojelun toimenpiteet kohdistuvat luontotyypeihin ja lajeihin, esimerkiksi ennallistamisen tai perinnebiotooppien hoidon muodossa.			
Luonnonsuojelu				
Toimenpide	Kiireellisyysaste ³	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Yksikkö	Kuvaus
Suojeltavan lajin kartoitus	suuri	Kansallispuisto		Raakkukantojen inventointi erillisen suunnitelman mukaan. Harvinaisten ja/tai uhanalaisten lajien ja luontotyyppien, kuten huurreksamallähteikköjen ja pahtojen lajitojen, kartoitus.
Yksityiset maat ja YSA-alueet				
Kulttuuriperinnön suojelu				
Rakennusperintö	Kiireellisyysaste ⁴	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Yksikkö	Kuvaus
Rakennusperinnön kunnostaminen	suuri			Kunnostetaan resurssien sallimissa puitteissa erillisten toimenpidesuunnitelmien mukaan.
Arkeologiset kohteet	Kiireellisyysaste ⁵	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Yksikkö	Kuvaus
Arkeologisen kohteen hoito	suuri			Arkeologiset kohteet ovat tuhoutumisvaarassa retkeilyreiteillä maanpinnan kulumisen takia. Arkeologiset kohteet otetaan huomioon retkeilyreittejä tai muita toimenpiteitä suunniteltaessa ja tarvittaessa reittien linjauksia ohjataan uudelleen. Kohteita (esim. sotahistorialliset kohteet) hoidetaan tarpeen vaatiessa erillisten suunnitelmien mukaan.

³ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.

⁴ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.

⁵ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.

Saamelaiskulttuurikohteet	Kiireellisyysaste ⁶	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Yksikkö		Kuvaus
Saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytysten turvaaminen	suuri				Arkeologisten ja saamelaisperintökohteiden inventointeja toteutetaan käytössä olevien resursien puitteissa.
Yksityiset maat ja YSA-alueet					

⁶ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.

15 Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö		
Selite	Lomakkeella täsmennetään luonnon virkistyskäyttöä, lähinnä retkeilyä ja luontomatkailua, koskevia tavoitteenasettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä. Toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti määritellään riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuvat toimenpidesuunnitelmissa.		
Käyntimääräennuste	350 000	vuosi	2020
Kysynnän kuvaus (tavoitetilassa) ja muutos nykytilaan			
Saariselkä on yksi maan suurimmista matkailualueista, ja kansallispuisto siihen liittyvänä alueena on luontomatkailun valtakunnallisen kehittämisen painopiste. Tavoitteena on luoda alueesta kansainvälisen tason luontomatkailukokonaisuus. Kansallispuiston reitit ja rakenteet muodostavat keskeisen tuotealustan kansallispuistoon tukeutuvalle matkailun yritystoiminnalle. Kansallispuisto tarjoaa Saariselän matkailukeskuksen asiakkaille erinomaiset päiväretkeilymahdollisuudet. Asiakaskuntaa on mahdollista edelleen laajentaa ja monipuolistaa. Päiväretkeilyssä ja aktiviteettipohjaisessa luontomatkailussa on suuret kehittämismahdollisuudet erityisesti kansainvälisten asiakkaiden palvelutarpeiden näkökulmasta. Kansallispuistotuotteita ja markkinointia tulee kehittää. UK-kansallispuisto on profiililtaan Suomen paras vaellusretkeilyalue. Alueen maisemat, maastot, reitit ja tupa- ja taukopaikkaverkosto luovat erinomaiset puitteet vaellukselle. Vaellusretkeilyn tuotteistaminen esimerkiksi mobiililaitteisiin perustuvien opastuspalvelujen, geokätkennän tai rikkaan kulttuuriperinnön pohjalle voisi tuoda uusia harrastajia. Kulumista vähentävien ja liikkumista helpottavien reittipohjaratkaisujen avulla tarjotaan aikaisempaa suuremmalle joukolle mahdollisuus päästä luontoon ilman että maaston kuluminen merkittävästi lisääntyy. Retkeilyn ja luontomatkailun edellyttämien reittien ja taukopaikkojen kantokyky tulee turvata. Jäte- ja polttopuuhuollon ratkaisuja tulee kehittää: kapasiteettia, käytettävyyttä ja huollettavuutta pitää lisätä ja parantaa.			
Rakennus, rakennelma, reitti			
Toimenpide	Kuvaus	Kiireellisyys	Kustannus
Käytön ohjaaminen	Pyöräily sallitaan merkityillä reiteillä sekä seuraavilla reiteillä: - Kaksilauttanen–Kopsusjärvi - Niilanpää–Suomunruoktu - Rajajooseppi–Anterinmukka - Kemihaara–Peskihaara–Keskipakat - Kemihaara–Mantoselkä - Matkailupalvelureitti Kemihaara–Rakitsat. Pyöräilyyn käytettävä reitti voidaan sulkea tai muuttaa perustelusta syystä (esim. luontokohteen suojelu, kulttuuriperinnön suojelu tai merkittävä haitta poronhoidolle). Talvipyöräily on mahdollista koko suunnittelualueella lukuun ottamatta huollettuja latuja ja Sompion luonnonpuiston reittien ulkopuolista aluetta.	2015	5 000
	Geokätköjen sijoittaminen palvelurakenteisiin on mahdollista.	2015 -	-

Palveluvarustuksen rakentaminen	Saariselkä–Rumakuru–Luulampi-reitin kestäväointi (Kiilopää–Luulampi toteutettu 2013–2014).	2015–2016	300 000
	Luontopolkujen kunnostus ja uudistaminen.	2015–2020	200 000
	Kansallispuiston tupaverkoston kunnostus.	heti-2020	
	Rakennetaan luontomatkailua ja retkeilyä palveleva monipuolinen esteetön taukopaikka Saariselän lähialueelle (aloitettu 2015) ja taukopaikka Savukosken Rakitsalle.	2015	170 000
Palveluvarustuksen rakentaminen	Kansallispuiston käymälä- ja jätehuollon kehittäminen.	2015 alkaen	120 000

Luontomatkailun tuotekehittely	Palvelutupakonsepti: palvelurakenteiden ja palvelutoimintamallin kehittäminen.	2019	500 000
	Tarkastellaan ja muutetaan tarvittaessa tupien käyttötapaa, kansallispuiston periaatteisiin sopiva käytätapa.	2016–2020	
	Huolletut talviretkeilytuotteet: Moottorikelkalla huollettuihin talviretkiin, esim. hiihtovaelluksiin voidaan myöntää lupia. Osa kansallispuiston vuokra- ja varaustuvista on myös yritysten/yhdistysten käytettävissä osan talvesta. Päiväretkikohteet: Ensisijaisesti Kivipään tupa ja Kopsusjärven maastouran laavu ovat myös yritysten/yhdistysten käytettävissä taukopaikkoina. Voidaan myöntää lupia asiakkaiden moottorikelkkaretkikulkutukseen välille Tankavaara–Jorpulipää. Voidaan myöntää lupia asiakkaiden moottorikelkkaretkikulkutukseen välille Kaksilauttanen–Niilanpään tunturialue. Reitin linjaus sovitaan yhdessä paliskunnan, matkailuyrittäjien ja Metsähallituksen kanssa. Reitti sijoitetaan mahdollisuuksien mukaan olemassa oleville urille. Voidaan myöntää lupia asiakkaiden moottorikelkkaretkikulkutukseen välille Kemihäärä–Korvatunturin-murusta Voidaan myöntää lupia asiakkaiden moottorikelkkaretkikulkutukseen välille Kaksilauttanen–Kopsusjärvi 15.3. saakka. Voidaan myöntää lupia porosafaritoimintaan. Kaikki edellä mainitut reitit voidaan sulkea tai muuttaa perustelusta syystä (esim. luontokohteen suojele, kulttuuriperinnön suojele tai merkittävä haitta poronhoidolle). Yritykset voivat kehittää liikuntarajotteisten asiakkaiden palvelutuotteita: Saariselän lähialueelle rakennettava taukopaikka toteutetaan esteettömäksi ja yrityksille voidaan myöntää maastoajoneuvolu-pia liikuntarajotteisten asiakkaiden kulkutuksiin.	2015	7 000
	Kesäkauden vaellusretkeilytuotteiden kehittäminen yhteistyössä matkailuyrittäjien kanssa.	2019	
	Nuortin melontamahdollisuuksien parantaminen myöntämällä lupia yrittäjille/yhteisöille tuoda mönki-jällä kanootti joelta tien varteen Rannisvaaran uraa pitkin.	2015	50 000

Palvelupisteiden ylläpito	Saariselän palvelupiste Kiehisen siirtyminen suurempiin tiloihin, yhteysreitti kansallispuistoon.	2017	
	Tankavaaran luontokeskus/opastustoiminnan kehittäminen erillisen suunnitelman mukaan yhdessä Tankavaaran muiden toimijoiden ja kunnan kanssa.	2016–	
	Savukosken opastuskeskus Korvatunturi toiminnan kehittäminen yhteistyössä metsätalouden, Savukosken kunnan ja Hotelli Samperin Savotan ja muiden yhteistyökumppanien kanssa.	2015–	

Palveluvarustuksen purkaminen	Lakkautetaan matkailupalvelureitit Tankavaara–Kiilopää ja Saariselkä–Kivipää.	heti	
	Poistetaan huonokuntoisia ja vähällä käytöllä olevia palvelurakenteita erillisen suunnitelman mukaisesti.	heti–2020	
	Poistetaan vähällä käytöllä ollut reitti Tankavaara–Sompiojärvi.	heti	

Viestinnän ja opastuksen toimenpiteet			
Toimenpide	Kuvaus	Kiireellisyys	Kustannus
Opastus ja ympäristökasvatus	Sesonkiaikaisen maasto-opastuksen lisääminen Saariselkä–Kiilopää-retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeellä.	2019	8 000
Opastus maastossa	Lisätään saamenkieliset nimikyltit tupiin.	2020	10 000
	Lisätään kansallispuiston näkyvyyttä alueella. Kansallispuiston opastuksen uudistaminen ja yhtenäistäminen maastossa ja teiden varilla.	2015 alkaen	40 000
	Uusitaan Saariselän ja Kiilopään luontopolkutaalut. Saariselän ja Kiilopään reittien lähtöpaikkojen opasteet uusitaan.	2015 alkaen	150 000
Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	Toteutetaan saamenkielinen paikannimiselvitys.	2020	15 000
	Tehdään laadukkaat reittikuvaukset ja sisällöt keskeisimmille reiteille Luontoon.fi:hin, palvelupisteisiin ja matkailuyrityksiin.	2015 alkaen	100 000
Luontomatkailun tuotekehittely	Toteutetaan mm. kulttuuriperintökohteiden mobiiliopastus.	2015	10 000
Yksityismaat ja YSA-alueet			
-			

16 Erätalouden toimenpiteet

Vastuuprosessi	Erä	Kartta	☐ ☐	Metsästys Kalastus
Selite	Lomakkeella määritellään erätalouteen liittyvät toimenpiteet, ohjeet ja määräykset. Lomakkeen tarkoituksena on täsmentää tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella.			
Metsästys ja riistanhoito				
Kuvaus alueen metsästyskäytön muutoksesta	Nykyiset käytännöt ovat toimivia.			
Riistakantojen kestävä hyödyntämisen suunnittelu	Metsähallituksen yleiset metsästyksen suunnitteluperiaatteet. Riistakantojen arviointi (riistakolmiot, suurpetolaskennat, riekkojen linjalaskenta).			
Metsästys metsästyslain 8 §:n perusteella valtion alueilla				
	Muutos	Syy	Ala	kuvaus
ML 8 §:n aluetta (kunnan asukkailla oikeus metsästyseen valtion mailla)	Ei muutosta, ks. lomake 8.	-	-	-
Yleistä vesialuetta	Ei muutosta, ks. lomake 8.	-	-	-
Muutos metsästyksen maanomistajan luvalla (Metsähallituksen maat)				
MH:n pienriistan lupametsästysalue	Ei muutosta, ks. lomake 8.	-	-	-
MH:n hirvieläinten lupametsästysalue	Ei muutosta, ks. lomake 8.	-	-	-
MH:n pienriistan sopimusmetsästysalue	Ei muutosta, ks. lomake 8.	-	-	-
MH:n hirvieläinten sopimusmetsästysalue	Ei muutosta, ks. lomake 8.	-	-	-
Muutos metsästyskäytön ulkopuolella ja rajoitetussa käytössä olevilla alueilla				
MH:n metsästyskäytön ulkop. oleva alue	Ei muutosta, ks. lomake 8.	-	-	-
MH:n paikalliset / ajalliset rajoitukset	Ei muutosta, ks. lomake 8.	-	-	-
YSA-alueiden metsästyskielot	Ei muutosta, ks. lomake 8.	-	-	-

Erätalouden toimenpiteet				
Toimenpide	Kuvaus	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Yksikkö	Kiireellisyys
-				
Muut alueet (YSA ja yksityisalueet), mahdolliset suositukset:		-		
Kalastus				
Kalaveden ja kalakantojen hoito	Kalakantojen hoito perustuu suunnittelualuetta koskevaan kalastussääntöön (nykyinen voimassa 2014–2016).			
Alueen kalastuskäytön muutos	Ei muutosta, ks. lomake 8.			
Muutos kalastukseen KL perusteella yleisillä vesialueilla ja muutokset yleiseen kalastusoikeuteen (pilkkiminen, onkiminen...)				
	Muutos	Syy	Ala	Kuvaus
Yleisen vesialueen muutos KL:n alue	Ei muutosta, ks. lomake 8.			
Yleinen kalastusoikeus	Ei muutosta, ks. lomake 8.			
Muutos kalastukseen maanomistajan luvalla (Metsähallituksen maat)				
MH:n lupakalastusalue	Ei muutosta, ks. lomake 8.			
MH:n vuokra-alue	Ei muutosta, ks. lomake 8.			
Muutos kalastuskäytön ulkopuolella ja rajoitetussa käytössä olevilla alueilla				
MH:n kalastuskäytön ulkop. oleva alue	Ei muutosta, ks. lomake 8.			
Kalastusrajoitukset	Ei muutosta, ks. lomake 8.			
Muutostarve YSA-alueiden kalastuskäytössä	Ei muutosta, ks. lomake 8.			
Paikalliset erityisoikeudet	Ei muutosta, ks. lomake 8.			
Erätalouden toimenpiteet				
Toimenpide	Kuvaus	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Yksikkö	Kiireellisyys
Vieraan lajin poistaminen	Puronieriän esiintymisen rajaaminen nykyiseen levinneisyyteen.	-	-	Heti
Asian edistäminen	Aktiivinen rooli Tuuloman lohen palauttamiseen liittyvissä asioissa.	-	-	Heti
Asian edistäminen	Vaeltavan taimenkannan säännöllisen seurannan järjestäminen.	-	-	Heti
Muut alueet (YSA- ja yksityisalueet), mahdolliset suositukset:				

17 Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella määritellään ne suunnittelualueen luonnonvarojen ja alueiden käyttömuodot, jotka eivät ole tulleet esille aikaisemmillä lomakkeilla. Näitä ovat marjastus, sienestys, poronhoito, liikenteen ja liikkumisen järjestelyt, urheilutapahtumat, partio- ja muu leiritoiminta, kaivostoiminta sekä maa-ainesten, polttopuun ja pohjaveden otto.		
Marjastus ja sienestys			
☐	Sallittu	☒	Rajoitettu
Perustelu	Rajavyöhykkeellä liikkuminen on sallittu vain Rajavartiolaitoksen luvalla. Sompion luonnonpuistossa on sallittu vain Sodankylän kuntalaisille.		
Luontaiselinkeinot (sis. metsästys/kalastus/marjastus elinkeinona)			
Kuvaus	Luontaiselinkeinoon liittyvä marjastus on sallittu koko suunnittelualueella (Sompion luonnonpuistossa sallittu vain Sodankylän kuntalaisille). Luontaiselinkeinoon liittyvä kalastus on mahdollista voimassa olevien kalastussäännösten mukaan.		

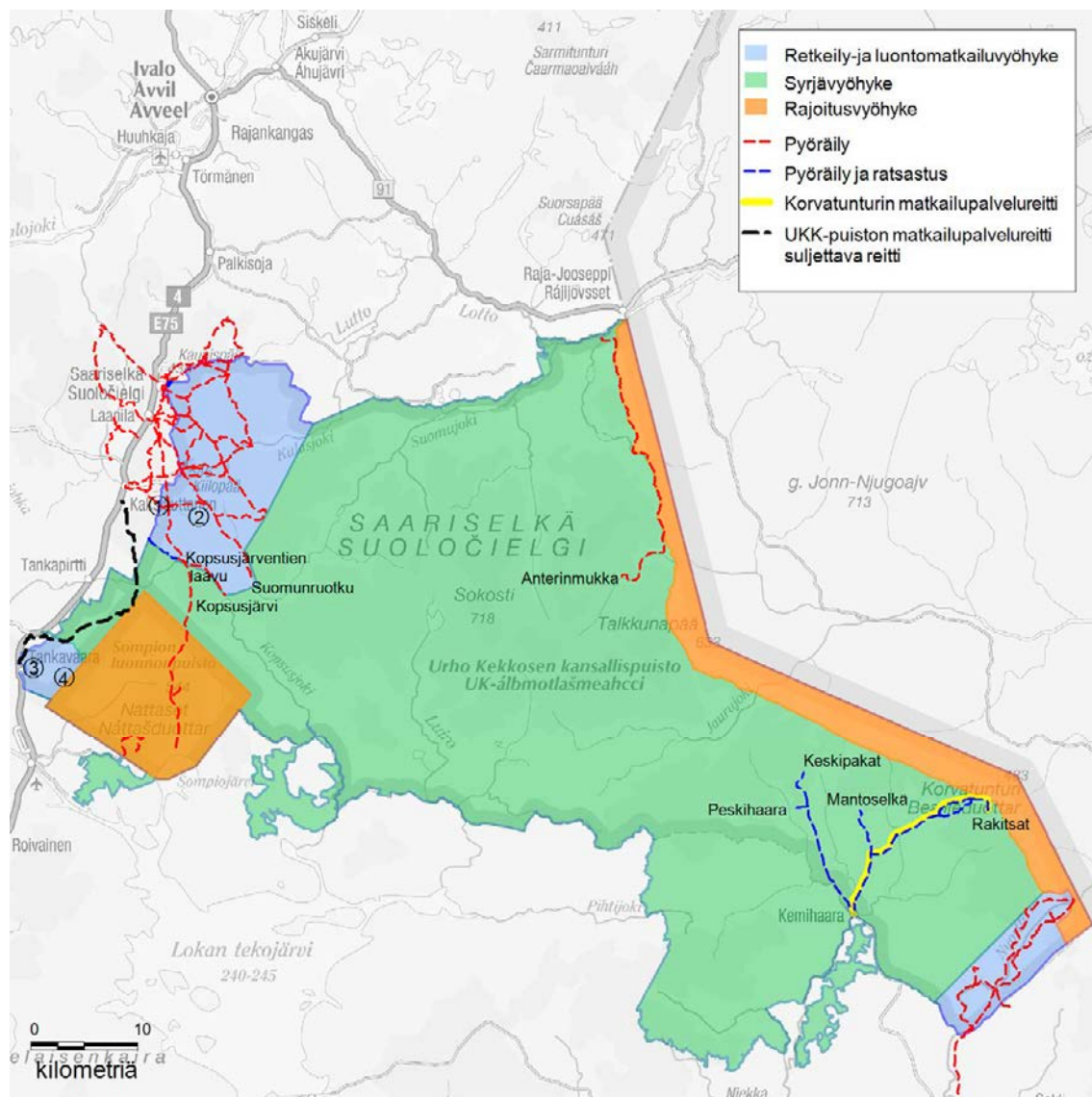
Ohjaus		Kuvaus
Maastoliikenne lumipeitteiseen aikaan	Käytön ohjaaminen	Maastoliikennelain 4 ja 28 §:ien mukainen liikkuminen on ilman erillistä Metsähallituksen lupaa sallittu (mm. poronhoitotöissä) Maastoliikennelain 4 ja 28 §:ien mukainen liikkuminen on ilman erillistä Metsähallituksen lupaa sallittu vaikeasti liikuntavammaisen henkilön ja hänen saattajansa liikkumiseen maastossa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi hakea myöntää henkilölle, jonka liikuntakyky on iän, vamman tai sairauden vuoksi rajoittunut, luvan poiketa 4 tai 8 §:issä säädetystä kiellosta tai rajoituksesta. Metsähallitus voi myöntää lupia voimassa olevien lupien myöntämisperiaatteiden ja -ohjeiden mukaisesti perusteltuun tarpeeseen. Luontomatkailun luvat: Metsähallitus voi myöntää maastoliikennelupia huollettuihin päiväretki- tai hiihtovaelluksiin (ei koske Sompion luonnonpuistoa). Metsähallitus voi myöntää luvan matkailuyrittäjille asiakkaan kuljettamiseen moottorikelkan reessä reitillä Kemihaara–Korvatunturi. Metsähallitus voi myöntää lupia matkailuyrittäjille asiakkaiden rekikuljetukseen Kakslauttasen–Niilanpään tunturialueen väliselle reitille. Metsähallitus voi myöntää lupia matkailuyrittäjille asiakkaiden rekikuljetukseen Tankavaaran ja Jorpulipään välille.

		Metsähallitus voi myöntää lupia matkailuyrittäjille asiakkaiden rekikuljetukseen välille Kakslauttanen–Kopsusjärvi 15.3. saakka. Metsähallitus voi myöntää lupia matkailuyrittäjille liikuntarajoitteisten asiakkaiden kuljettamiseen. Paikallisten oikeudet luonnon hyödyntämiseen: Metsähallitus voi myöntää maastoliikenneluvan kalastustarkoitukseen Inarin, Sodankylän ja Savukosken kuntien asukkaille oman kunnan alueella. Metsähallitus voi myöntää maastoliikenneluvan hirven pyynnin huoltoajoon. Metsähallitus voi myöntää maastoliikenneluvan hirven ja karhun lihojen hakuun. Metsähallitus voi myöntää maastoliikenneluvan pienpetojen pyyntiin.
Maastoliikenne sulan maan aikaan	Käytön ohjaaminen	Maastoliikennelain 4 §:n ja 28 §:n mukainen liikkuminen on ilman erillistä Metsähallituksen lupaa sallittu (mm. poronhoitotöissä). Maastoliikennelain 4 ja 28 §:ien mukainen liikkuminen on ilman erillistä Metsähallituksen lupaa sallittu vaikeasti liikuntavammaisen henkilön ja hänen saattajansa liikkumiseen maastossa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi hakemuksesta myöntää henkilölle, jonka liikuntakyky on iän, vamman tai sairauden vuoksi rajoittunut, luvan poiketa 4 tai 8 §:issä säädetystä kiellosta tai rajoituksesta. Metsähallitus voi myöntää lupia voimassa olevien lupien myöntämisperiaatteiden ja -ohjeiden mukaisesti perusteltuun tarpeeseen. Kesäaikainen maastoliikenne pyritään pitämään minimissään. Luontomatkailun luvat: Metsähallitus voi myöntää luontomatkailuyrittäjälle/yhteisölle maastoliikenneluvan mönkijällä kanootin siirtämiseen Nuorttijoelta läheisen tien varteen Rannisvaaran kautta. Metsähallitus voi myöntää lupia matkailuyrittäjille liikuntarajoitteisten asiakkaiden kuljettamiseen. Paikallisten oikeudet luonnon hyödyntämiseen: Metsähallitus voi myöntää maastoliikenneluvan hirven pyynnin huoltoajoon olemassa olevia reittejä pitkin. Reittikarttaa ylläpidetään yhdessä paikallisten metsästäjien kanssa. Metsähallitus voi myöntää maastoliikenneluvan hirven ja karhun lihojen hakuun.

		Metsähallitus voi myöntää maastoliikenneluvan hillan kuljetukseen luontaiselinkeinon harjoittajalle (ei Sompion luonnonpuistoon).
Muu liikenne	Käytön ohjaaminen	Ilmailu: Kansallispuisto ja luonnonpuisto: Lentokoneiden ja muiden ilma-alusten laskeutumiseen tarvitaan Metsähallituksen lupa lukuun ottamatta poromiesten poronhoitotöissä ja viranomaisten virkatehtävissä käyttämiä ilma-aluksia. Erämaa-alue ja soidensuojelualueet: Erämaalaissa ei ole ilmailua koskevia säädöksiä, vaan ne löytyvät ilmailulaista (281/1995). Ilma-alusten noususta ja laskeutumisesta säädetään muun muassa seuraavaa: "Ilma-aluksen lentoonläh- töön ja laskuun saa ilmailulaitoksen antamien määräysten mukaisesti tilapäisesti käyttää avointa vesialuetta sekä alu- een omistajan tai haltijan suostumuksella muuta maa- tai vesialuetta, vaikka aluetta ei ole sellaiseen tarkoitukseen erityisesti järjestetty." Metsähallituksessa tätä on tulkittu siten, että lentokoneet voivat laskeutua erämaan ja soiden- suojelualueen järville ja nousta niiltä ilman Metsähallituksen lupaa, kun kyseessä ei ole säännöllinen reittiliikenne. Sen sijaan helikopterin laskeutuminen maalle on luvanvaraista eräin poikkeuksin (pelastus- ja virkatoimet sekä porotalou- den ja luontaiselinkeinojen tarpeet). Vesiliikenne: Kansallispuisto: Moottoriveneen käyttö metsästyksen, kalastuksen ja marjastuksen yhteydessä sallitaan Urho Kekko- sen kansallispuistossa sodankyläläisille Luiro- ja Repojoella. Savukoskelaisille moottoriveneen käyttö on sallittua met- sästyksen ja marjastuksen yhteydessä Kemijoen latvavesissä. Poronhoitotyössä on sallittua käyttää moottoriveneitä. Muualla tai muussa tarkoituksessa moottoriveneiden käyttöön tarvitaan lupa. Erämaa-alue ja soidensuojelualueet: Erämaalaki ei sisällä säädöksiä vesialueiden kulkuyhteyksistä eikä vesillä liikku- misen oikeuksista. Nämä säädökset löytyvät vesilaista (264/1961). Vesilain mukaan "Jokaisella on oikeus, välttäm- än tarpeetonta häiriön aiheuttamista, kulkea vesistöissä, missä se on avoinna. Vesistö katsotaan avoimeksi, jos sitä lailli- sen oikeuden perusteella ei ole suljettu. Mitä edellä on sanottu kulkemisesta vesistöissä, koskee vastaavasti kulke- mista jäällä." Esitetty vesilain kohta tarkoittaa käytännössä sitä, että vesialueilla liikkuminen esimerkiksi moottorive- neellä ja moottorikelkalla on kaikille vapaata. Soidensuojelualueella on vesialueilla liikkumista mahdollista rajoittaa luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla annetulla järjestyssäännöllä. Matkailun yritystoiminnan yhteydessä moottorivenekuljetukset ovat sallittuja kansallispuistossa Luirojoella. Muualla suunnittelualueen vesillä moottorivenekuljetukset ovat sallittuja (ks. edellinen kappale). Latujen huolto: Metsähallitus voi myöntää lupia latuhuoltokoneiden käyttöön suunnittelualueella.

Liikkuminen		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
Maastopyöräily	Käytön ohjaus	Kansallispuisto ja luonnonpuisto: Katso lomake 15 . Maastopyöräily on sallittu merkityillä reiteillä ja erikseen osoite- tuilla urilla. Muu suunnittelualue: Maastopyöräily on sallittua.
Ratsastus	Käytön ohjaus	Kansallispuisto: Ratsastus on mahdollista seuraavilla reiteillä: - Kemihaara–Peskihaara–Keskipakat - Kemihaara–Mantonselkä - Matkailupalvelureitti Kemihaara–Rakitsat - Kansallispuiston rajalta Kopsusjärven maastouran laavulle - Voidaan myöntää lupia Saariselän lähireitille (hissitien puolelta 1,5 km) ohjelmapalveluna. Luonnonpuisto: Ei sallittu lukuun ottamatta Sompiojärven tietä. Muu suunnittelualue: On sallittu.
Koiravaljakko	Käytön ohjaus	Kansallispuisto: Kansallispuistossa on yksi koiravaljakkoreitti (Pieravaaran ympäri). Luonnonpuisto: Ei sallittu. Muu suunnittelualue: On sallittu. Säännölliseen koiravaljakkotoimintaan voidaan myöntää lupia.
Porovaljakko	Käytön ohjaus	Metsähallitus voi myöntää lupia porosafaritoimintaan koko suunnittelualueella.
Kiipeily	Käytön ohjaus	Kiipeily ohjataan tarvittaessa sopiville kohteille.
Urheilutapahtumat ja järjestetty seuratoiminta sekä partio tai muu vastaava toiminta		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
Suunnistuskilpailu	Käytön ohjaus	Suunnistuskilpailun järjestäminen on mahdollista Metsähallituksen suostumuksella.
Partioleiri	Käytön ohjaus	Leiritoiminta on sallittua Metsähallituksen suostumuksella.
Muu järjestetty toiminta maas- tossa	Käytön ohjaus	Erätaikokilpailut/hiihtotapahtumat tai vastaavat joukkotapahtumat: Järjestäminen on mahdollista Metsähal- lituksen suostumuksella.
Maa-ainesten otto ja muu käyttö/otto		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
Maa-ainesten otto	Käytön ohjaus	Maa-ainesten ottaminen ei ole sallittua lukuun ottamatta voimassa olevalla valtauksella tai kaivospiirillä tapahtuvaa kullanhuuhtontaa (lapiokaivu). Kaivukoneiden käyttö on kielletty kansallispuistossa.
Malminetsintä	Käytön ohjaus	Metsähallitus ei myönnä kaivoslain tarkoittamia maanomistajansuostumuksia malminetsintään kansallisten luonnonsuojeluohjelmien vielä perustamattomille alueille, Natura-alueille, erämaa-alueille eikä ylipäättään koko saamelaiden kotiseutualueelle. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES) on lupaviranomainen. Erämaa-alueelle voidaan myöntää tutkimuslupia geologiseen tutkimukseen. Soidensuojelualueille malminetsintäluvan voi myöntää ympäristöministeriö.

Polttopuun otto	Käytön ohjaus	Kansallispuiston käyttöön tarvittava polttopuu tuodaan pääsääntöisesti kansallispuiston ulkopuolelta. Vain erittäin perustelluista syistä polttopuuta voidaan ottaa kansallispuistosta erillisen suunnitelman mukaan. Poronhoitajat eivät tarvitse poronhoitotöissä liikkueensa poltto- ja laavupuunottolupaa (Poronhoitolaki 848/1990). Metsähallitus voi lisäksi myydä porotalouden tarpeeseen puuta suunnittelualueelta. Rajavartiosto voi ottaa kansallispuistossa sijaitseville tuvilleen polttopuuta rajavyöhykkeeltä kansallispuiston alueelta. Luonnonpuistosta ei oteta polttopuuta. Muu suunnittelualue: Polttopuun ja muun tarvepuun ottolupia voidaan antaa alueen kivennäismaalle vähäiseen tarpeeseen.		
Pohjaveden otto	Käytön ohjaus	Suunnittelualueella on viisi kaivoa: Luulampi, Harrijärvi, Anteri (entinen rajavartiosto), Rajajoosepin kenttä ja Sompiojärvi. Luulampi ja Sompiojärvi ovat retkeilijöiden käytössä.		
Muu käyttö	Käytön ohjaus	Jätkälänotto ei ole sallittua suunnittelualueella.		
Muu käyttö	Käytön ohjaus	Saamelaiskäsiyöperinne: Saamelaisen käsiyöperinteen turvaamiseksi säilytetään oikeus ottaa valtion maalta käsitöiden raaka-aineeksi vähäisiä määriä pajua, leppää, koivua ja haapaa. Myös vähäisiä määriä juuria, kenkäheinää, niittymaarianheinää ja väinönputkea voi ottaa korvauksetta. Otto-oikeus ei koske kansallis- tai luonnonpuistoja, eikä raaka-aineena tapahtuva jälleenmyynti tai välitys ole sallittua.		
Metsätalous				
Tavoitteet (metsätalous)	Suunnittelualueella ei harjoiteta metsätaloutta.			
Toimenpiteet (menetelmät ja rajoitukset)	-			
Metsätalousmaan muutos	Mt-käytössä	Rajoitetussa mt-käytössä	Kuvaus	
	-	-	-	
Toimenpiteet Natura It-kuvioilla	Kuvaus			
-	-			
Suosituksia yksityismaiden metsäsuunnitteluun				
-				



Kuva 20. Suunnittelualan vyöhykkeet, pyöräily- ja ratsastusreitit.

Asiakkaiden rekikuljetus moottorikelkalla:

- Kakslauttanen (1) – Niilanpään tunturialue (2)
- Tankavaara (3) – Jorpulipää (4)
- Kakslauttanen (1) – Kopsusjärvi (15.3. saakka)
- Korvatunturin matkailupalvelureitti

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

17b Poronhoidon toimenpiteet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella määritellään ne suunnittelualueen luonnonvarojen ja alueiden käyttömuodot, jotka eivät ole tulleet esille aikaisemmillä lomakkeilla. Näitä ovat marjastus, sienestys, poronhoito, liikenteen ja liikkumisen järjestelyt, urheilutapahtumat, partio- ja muu leiritoiminta, kaivostoiminta sekä maa-ainesten, polttopuun ja pohjaveden otto.
Poronhoito	
Toimenpiteet ja käytännöt	Poronhoitolaki (848/1990) ohjaa poronhoitoa. Metsähallitus jatkaa yhteistyötä paliskuntien kanssa, neuvottelee paliskuntien kanssa ja pyytää niiltä lausuntoja maankäyttöön liittyvissä asioissa. Porojen maastoruokinnasta ei ole säännöksiä poronhoitolaissa, joten sen suhteen toimitaan luonnonsuojelulain (1096/1996), jätehuoltolain (1072/1993) roskaamiskiellon ja Natura-säännösten mukaan. Porojen ruokkiminen valtion hallinnassa olevien vesistöjen päällä ja vesistöjen välittömässä läheisyydessä on kielletty. Kuivaa heinää voidaan kuitenkin käyttää apuna jääpeitteisillä vesialueilla ja niiden välittömässä läheisyydessä porojen kokoamiseksi erotuksiin ja porojen siirtämistä varten. Porojen kokoamiseen käytetyt heinät on siivottava välittömästi toiminnan jälkeen, jos heinää jää merkittävästi vesistöjen päälle. Metsähallitus osoittaa Paliskunnille ne uhanalaisten kasvien ja luontotyyppien esiintymispaikat, joilla ei tule ruokkia poroja. Poronhoitajat eivät tarvitse poronhoitotöissä liikkueensa poltto- ja laavupuunottolupaa (Poronhoitolaki 848/1990).
Suosituks	Huonokuntoinen Orposen mönkijäpitkos tulisi kunnostaa ja sitä pitäisi jatkaa. Kemihaaran huonokuntoiset mönkijäpitkokset tulisi kunnostaa. Petojen tappamista poroista tulee ilmoittaa paliskuntaan.
Toimenpiteet ja käytännöt	
Suosituks	Irti päässeet koirat (sekä yksittäiset että valjakoista karanneet) olisi ilmoitettava välittömästi paliskunnalle.

18 Hallinto

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☐	Laajennusalueet
Selite	Lomakkeella määritellään suunnittelualueen hallintaan liittyvät linjaukset, ohjeet ja määräykset. Suojelualueen hallintaan ja hallintoon olennaisesti liittyviä asioita ovat kannanotto suojelualueen mahdolliseen laajentamiseen, järjestyssääntö, turvallisuus, valvonta ja pelastustoiminta sekä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.			
Suunnittelualueesta vastaavat tahot				
Kirjaa vastuutaho tähän	Metsähallitus, Lapin luontopalvelut.			
Suojelualueiden perustamistoimet ja hallinta				
Toimenpide	Kuvaus			
Järjestyssäännön laatiminen	Laaditaan uudet järjestyssäännöt Urho Kekkosen kansallispuistoon ja Sompion luonnonpuistoon.			
Liikkumiskiellon kumoaminen	Kumotaan Paju-, Repo- ja Lamminaavan avosuo-osilla oleva liikkumisrajoitus lintujen pesimäaikaan 15.5.–15.7. välisenä aikana.			
Rajan tarkistaminen	Selvitetään mahdollisuus kansallispuiston rajan siirtämiseen Tankavaaran opastuskeskuksen tontin ja Suomun Villen osalta.			
Rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset				
Toimenpide	Kuvaus			
-	-			
Turvallisuus ja valvonta				
Toimenpide	Kuvaus			
Vuokra- ja käyttöoikeussopimusten laatiminen	Metsähallitus voi tehdä ja jatkaa käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia edellyttäen, että niiden käyttötarkoitus on lakien ja alueiden käyttöperiaatteiden mukainen. Poronhoidon tarpeisiin voidaan tehdä käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia.			

Valvonta	Metsähallitus valvoo luonnonsuojelualueiden käyttöä viranomaisena ja alueiden haltijana. Metsähallituksen valvontatoiminnan koordinoinnista ja organisoinnista alueilla vastaavat erätarkastajat. Erätarkastajien toimivaltuudet perustuvat lakiin Metsähallituksen erävalvonnasta (1157/2005). Erävalvonta kuuluu myös poliisin ja rajavartioston virkatehtäviin. Valvonnalla on tärkeä ennaltaehkäisevä vaikutus rikosten ja luvattoman toiminnan ehkäisyyn. Metsähallituksen valvonnan tärkeät pääpainoalueet ovat suunnittelualueella sekä laillisuuden että luvallisuuden valvonnassa seuraavat: 1) metsästyksen, kalastuksen, erämaalain, luonnonsuojelulain ja maastoliikennelain valvonta 2) suurpetoihin kohdistuvien laittomuuksien valvonta 3) käyttöoikeus- ja vuokrasopimusten noudattaminen 4) jäte- ja ympäristösuojelulakien säädöksiä valvonta 5) jokamiehenoikeuksien valvonta 6) luonnossa liikkuvien opastaminen kestäväan ja ympäristötietoiseen luonnonkäyttöön 7) uhanalaisten eläinlajien pesinnän tarkastus ja seuranta (mahdollisten häiriötekijöiden valvonta) Erätarkastaja vastaa valvonnan koordinoinnista ja organisoinnista yhteistyössä Metsähallituksen henkilöstön ja valvontaviranomaisten kanssa.		
Valmiudet	☐	Öljyonnettomuussuunnitelma	Ei ole.
	☒	Metsäpalontorjuntasuunnitelma	Toimitaan Metsähallituksen palontorjuntasuunnitelman mukaan.
Palvelurakenteiden turvallisuus	☐	Rakennusten pelastussuunnitelma	Tehdään suunnittelualueen rakennuksissa ohjeen mukaan.
	☒	Rakennusten palotarkastus	Noudatetaan pelastusviranomaisen antamia ohjeita.
	☐	Kohteiden nimi- ja koordinaattimerkinnot	Löytyvät Metsähallituksen paikkatietojärjestelmästä (Reiska).
	☒	Pelastusyhteistyö	Yhteistyössä pelastusviranomaisen kanssa.
Yhteistyö			
Toimenpide	Kuvaus		
Alueellinen ja paikallinen yhteistyö	Kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä on Metsähallituksen apuna Urho Kekkosen kansallispuiston neuvottelukunta. Keskeisimpien sidosryhmien mm. saamelaiskäräjien ja paliskuntien kanssa suunnittelualueen asioita käsitellään tarpeen mukaan. Saamelaiskäräjälain 9 §:n neuvottelut. Poronhoitolain 53 §:n neuvottelut. Järjestetään vuosittain saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien ja Metsähallituksen yhteistoimintapäivä, johon osallistuvat paliskuntien poroisännät ja Metsähallituksen edustajia. Osallistutaan Saamelaiskäräjien, ympäristöministeriön, Koltien kyläkokouksen, Lapin Ely-keskuksen ja Metsähallituksen yhteistapaamiseen. Erävalvonnassa yhteistyö Lapin rajavartioston, poliisin ja tullin kanssa on tiivistä. Metsähallitus neuvottelee useiden eri tahojen kanssa lupametsästyksen järjestelyistä vuosittain järjestettävissä kokouksissa.		
Kansainvälinen yhteistyö	Kansallispuistossa työskentelee vuosittain ulkomaalaisia ja kotimaisia vapaaehtoisia.		
Paikallinen yhteistyö	Paliskunnat, Saamelaiskäräjät, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kunnat, Inarin ja Sodankylän kuntien yhteistyöryhmä, Lapin rajavartiosto. Vuohçu Sámiid Searvi rs. (Vuotson saamelaisseura). Yhteistyön tavoitteena on lisätä vuorovaikutusta eri käyttäjäryhmien kesken ristiriitojen välttämiseksi ja estämiseksi.		

Muu rakennuskanta (ei retkeily / virkistyskäytössä oleva)				
Toimenpide	Kohde (nimi)	Omistaja	Kpl	Toimenpiteen kuvaus
	Anterin rajavartioston (entinen) rakennukset	Senaatti-kiinteistöt	useita rakennuksia	Tontin vuokrasopimus päättyy 31.12.2015. Toimenpiteenä rakennusten purkaminen Senaatti-kiinteistöjen toimesta, jos niille ei löydy suojelusäädöksen sallimaa käyttöä (tutkimus- tai opetuskäyttö). Metsähallitus ei ota kohdetta omistukseensa. Mikäli kohteelle tulee uusi taho omistajaksi tutkimus tai opetuskäyttöön, tulee sen vastata mahdollisista purku- yms. kustannuksista tulevaisuudessa.
	Huoltotuvat (Harrijärvi, Luirojärvi, Kiilopää, Kemihaara)	Metsähallitus	5	Tarkoituksenmukainen käyttö
	Akmeelinkota	Kotiseutuyhdistys Sompio-seura ry.	2	Vuokrasopimus
	Kaptukaikota	Kotiseutuyhdistys Sompio-seura ry.	2	Vuokrasopimus
	Hevoskurun museokämppä	Metsähallitus	1	Osa kullankaivun historiaa
	Lauttaojan kämppä	Metsähallitus	1	Osa kullankaivun historiaa
	Suomun-Ville	Metsähallitus	1	Liitetään tupaverkostoon yleisökäyttöön
Ysa-alueet ja muu yksityisessä omistuksessa oleva alue				
-				

19 Resurssit

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella määritellään toiminnan suunnittelun pohjaksi hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kerta- ja jatkuvaluonteiset kustannukset. Lisäksi määritellään muut alueen hoitoon ja hallintoon liittyvät kustannukset, mikä tukee hoito- ja käyttösuunnitelman kytkemistä vuotuisen toiminnan suunnitteluun. Hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kustannuksista vastaa lähinnä Metsähallitus. Mikäli suunnitelmaan kirjataan muita tahoja, kuten ELY-keskusta tai kuntaa koskevia sitoumuksia, myös niiden kustannukset esitetään lomakkeella.		
Vuosi, jonka kustannustasoon arviot perustuvat		2016	
	Jatkuvaluonteiset kulut €/vuosi	Kertaluonteiset menot €	Lisätietoja
Rakennukset	200 000	800 000	
Rakennelmat	70 000	600 000	
Reitit	20 000	900 000	
Opastuspalvelut ja opastusviestintä	200 000	300 000	
Kävijälaskenta, kävijä-, yritys- ym. tutkimukset	10 000	30 000	
Virkistyskäyttö yhteensä	500 000	2 630 000	
Ennallistaminen	-	-	
Lajistonhoito	-	-	
Muu luonnonhoito	1 000		Niitot: Orponen ja Raja-Jooseppi.
Luonnonsuojelun seurannat	8 000	16 000	Selkärangattomat eläimet: vastuulajit, direktiivilajit. Selkärangaiset: vastuueläinten seurannat, suurpetoseurannat ja muut lintuseurannat, kertaluonteisena vastuueläinten pesien etsintä. Direktiivi- ja uhanalaisten putkilokasvilajien seurannat, kertaluonteisena direktiivi- ja uhanalaisten sammalten ja jäkälien esiintymisen kartoitus. Luontotyyppitietojen (LUOTI-aineisto) tarkastaminen (ilmakuvatukinta) ja täydentäminen maastossa.
Luonnonsuojelu yhteensä	9 000	16 000	
Rakennusperintö	2 000	40 000	Jatkuvaluonteiset: rakennusten kunnan seuranta; kertaluonteiset: Raja-Joosepin rakennusten kattojen kunnostus sekä kolttakenttien rakennelmien kunnostus
Arkeologiset kohteet	2 000	10 000	Jatkuvaluonteiset: toimenpidesuunnitelmien edellyttämät tarkastukset; kertaluonteiset: Luulammen kivikautista asuinpaikkaa suojaavat rakenteet
Muu kulttuuriperinnön hoito	-	-	

Kulttuuriperintö yhteensä	4 000	50 000	
Hallinto- ja muut kulut	-	-	
Kaikki yhteensä	513 000	2 696 000	Kaikki kustannukset yhteensä suunnitelmakaudella (15 vuotta) € 10 391 000

20 Osallistaminen

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Kansalaisten ja sidosryhmien kuuleminen suunnittelussa on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon toimintatapa. Osallistamisen tavoitteena on: saada luonnonsuojeluun liittyville tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä, vähentää ristiriitoja Metsähallituksen ja eturyhmien välillä sekä eri eturyhmien kesken, saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä ratkaisuille pohjaksi, saada yhteistyötahot sitoutumaan suunnitelman tavoitteisiin ja keskeisiin ratkaisuihin sekä luoda pysyvä yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken.		
Kohdennettu osallistaminen	Osallistetut tahot	Nimetty edustaja	Tapa
	Hallinto ja viranomaistahot		
Yhteistyöryhmä	Kutsutut Inarin kunta Savukosken kunta Sodankylän kunta Saamelaiskäräjät Koltien kyläkokous Saamelaismuseum Siida Kultamuseo Ivalon paliskunta Lapin paliskunta Kemin-Sompion paliskunta Paliskuntain yhdistys Inarin riistanhoitoyhdistys Savukosken riistanhoitoyhdistys Sodankylän riistanhoitoyhdistys Inarin kalastusalue Lokka-Porttipahdan kalastusalue Sodankylän kalastusalue Yli-Kemin kalastusalue Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos Inarin luonnonystävät Sompion luonnonystävät Inari-Saariselkä Matkailu Savukosken kehittämissyhistys Vuotson kyläyhdistys Kotiseutuyhdistys Sompio-seura Keminkylän ja Sompion lapinkylän yhdistys Inarinmaan lapinkyläyhdistys Suomen Latu Lapin Sudet Saariselän latuhoito-osuuskunta Lapin ELY-keskus Metsäntutkimuslaitos Rajavartiola Metsähallitus: Laatumaa Metsähallitus: Metsätalous		Kokoukset: 14.5.2013 21.8.2014 8.1.2015
Paliskunnat, matkailuyrittäjät, Metsähallitus	Paliskunnat (Lappi, Kemin-Sompio, Ivalo), matkailuyrittäjät, Metsähallitus.		16.9.2014

Akwé: Kon -ryhmä			
Saamelaiskäräjien nimitykset	Inkermarja Hetta	Kokouksia yhteensä 8 kpl.	
	Jouni Alakorva		
	Inga-Briitta Magga		
	Jouko Hetta		
Kolttien kyläkokouksen edustaja	Veikko Feodoroff		
Porotalouslain ja Saamelaiskäräjälain mukaiset neuvottelut			
Porotalouslain mukainen neuvottelu		28.1.2015	
Saamelaiskäräjälain mukainen neuvottelu		19.2.2015	
Neuvottelukunta			
Urho Kekkosen kansallispuiston neuvottelukunta		2.4.2014 ja 28.1.2015	
Avoimet osallistamistilaisuudet	Paikka	Pvm	Osallistujat (lkm)
Yleisötilaisuus	Tankavaara	14.5.2013	11
	Savukoski	15.5.2013	17
	Ivalo	19.8.2014	5
	Saariselkä	19.8.2014	1
	Savukoski	20.8.2014	6
	Sodankylä	20.8.2014	3
	Tankavaara	21.8.2014	7
Verkkokeskustelu		20.–24.5.2013	
Savukosken kunnan edustajien kanssa keskustelu	Savukoski	20.8.2014	
Sodankylän kunnan edustajien kanssa keskustelu	Sodankylä	19.8.2015	
Yhteenveto osallistamisen vaikutuksesta suunnitelmaan			
Osallistaminen tuotti arvokasta eri alueen käyttäjien näkökulmasta tärkeää tietoa nykytilasta ja toiveita tulevasta.			
Yhteistyöryhmä tuki lähes yhtenäisesti esitettyjä pyöräilyn linjauksia. Esitys matkailijoiden kuljettamisesta rekikuljetuksena ja koiravaljakoilla Kakslauttasesta (ja Tankavaara) toi esille näkökulmaerot (matkailuyritykset ja muut toimijat pääsääntöisesti tukivat, paliskunnat ja Saamelaiskäräjät vastustivat).			
Akwé: Kon -työryhmä vaikutti merkittävästi suunnittelualueen vyöhykejakoon Tankavaara–Kiilopää-alueella korostaen yhtenäisen syrjävyöhykkeen merkitystä Lapin paliskunnan porotalouden laidunjärjestelyissä. Koiravaljakkoreitti Kakslauttanen–Niilanpään tunturialue poistettiin suunnitelmasta Akwé: Kon -työryhmän esityksestä.			
Savukoskelta aloitteen saanut ajatus Nuortin tuomisesta melojien käyttöön nähtiin laajasti hyväksi uudistukseksi.			

Lausunnot ja palaute				
Pyydetyt lausunnot (kpl)	42	Saadut lausunnot (kpl)	25 (+ 8 netti-lausuntoa)	Lausuntoyhteenveto on suunnitelman liitteessä 4.

LÄHTEET

Viittaus	Tekijä(t)	Julkaisun nimi	Julkaisutiedot	Julkaisuvuosi
3/1	WSOY	Koilliskaira. Ulkoilukartta	Genimap	2004
3/2	Lapin ELY-keskus	Tenon, Näätämöjoen ja Paatsjoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuoteen 2015	www.ymparisto.fi > Ympäristönsuojelu > Vesiensuojelu > Vesienhoitoalueet > Tenon, Näätämöjoen ja Paatsjoen alue	2009
3/3	Lapin ELY-keskus	Tenon, Näätämöjoen ja Paatsjoen vesienhoitoalueen pintavesien ekologinen ja kemiallinen tila	www.ymparisto.fi > Ympäristön tila > Pintavedet > Vesien tila > Pintavesien ekologinen ja kemiallinen tila > Tenon, Näätämöjoen ja Paatsjoen vesienhoitoalue	2009
3/4	Lapin ELY-keskus	Kemijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuoteen 2015	www.ymparisto.fi > Ympäristönsuojelu > Vesiensuojelu > Vesienhoitoalueet > Kemijoen alue	2009
3/5	Lapin ELY-keskus	Kemijoen vesienhoitoalueen pintavesien ekologinen ja kemiallinen tila	www.ymparisto.fi > Ympäristön tila > Pintavedet > Vesien tila > Pintavesien ekologinen ja kemiallinen tila > Kemijoen vesienhoitoalue	2009
3/6	Suomen ympäristökeskus	OIVA – Ympäristö- ja paikkatietopalvelu asiantuntijoille.	http://www.ymparisto.fi/oiva	
3/7	Suomen ympäristökeskus	Pohjavesitietojärjestelmä	www.ymparisto.fi > Vesivarojen käyttö > Pohjaveden käyttö > Pohjavesialueiden kartoitus ja luokitus > Pohjavesitietojärjestelmä (POVET)	
3/8	Kujansuu Raimo ja Hyyppä Juho	Vuotson kartta-alueen maaperä. Suomen geologinen kartta 1: 100 000. Maaperäkartojen selitykset. Lehti 3742.	Geologian Tutkimuskeskus	1995
3/9	Manner Raimo & Tervo Tapani	Lapin geologiaa	Lapin lääninhallitus, Rovaniemi	1988
3/10	Tynys Tapio (toim.)	Kemihaaran erämaan luonto ja käyttö	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja Sarja A No 109	1999
3/11	Johansson Peter ja Kujansuu Raimo	Pohjois-Suomen maaperä	Geologian tutkimuskeskus, Espoo	2005
3/12	Johansson Peter, Huhta Pekka, Nenonen Jari ja Hirvasniemi Hannu	Kultakaira: Geologinen retkeilykartta ja opaskirja Ivalojoen - Saariselkä 1 : 50 000 - Geological outdoor map and guidebook 1 : 50 000.	Geologian tutkimuskeskus, Rovaniemi	2000
4/1	Lapin ELY-keskus	UK-puisto-Sompio-Kemihaara	www.ymparisto.fi > Luonto > Suojelualueet > Natura 2000-alueet > Lapin ELY-keskus	
4/2	Sihvo Juha	Ylä-Lapin luonnonhoitoalueen ja Urho Kekkosen kansallispuiston luontokartoitus. Loppuraportti osa 2: Ylä-Lapin luontotyytit.	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja Sarja A No 137	2002

4/3	Suomen ympäristökeskus	Raportti luontodirektiivin toimeenpanosta Suomessa 2007-2012	http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Luontotyytit/Luontodirektiivin_luontotyytiraportit	2013
4/4	Norokorpi Y, Mäkelä K, Tynys S, Heikkinen R, Kumpula J, Sihvo J, Eeronheimo H, Eurola S, Johansson P, Neuvonen S, Virtanen R	Tunturit – julkaisussa: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 1. Tulokset ja arvioinnin perusteet. s. 175-208.	Suomen ympäristö 8/2008	2008
4/5	Kumpula Jouko & Virtanen Risto	Porojen laidunnus ja luontotyyppien tila tunturialueella.	Julkaisematon selvitys. Luontotyyppien uhanalaisuusarviointi-hanke. Riista ja kalatalouden tutkimuslaitos ja Oulun yliopisto. 28.5.2007.	2007
4/6	Kumpula Jouko, Tanskanen Ari, Colparet Alfred, Anttonen Marja, Törmänen Heikki, Siitari Jukka ja Siitari Sari	Poronhoitoalueen pohjoisosan talvilaitumet vuosina 2005-2008. Laidunten tilan muutokset 1990-luvun puolivälin jälkeen.	Riista- ja kalatalous – tutkimuksia 3/2009	2009
4/7	Olofsson J & Oksanen L.	Effects of reindeer density on vascular plant diversity in North Scandinavian mountains.	Rangifer 25(1):5-18.	2005
4/8	Eskelinen Anu ja Virtanen Risto	Local and regional processes in low-productive mountain plant communities: the roles of seed and microsite limitation in relation to grazing.	Oikos 119: 360-368.	2005
4/9	Eskelinen Anu ja Oksanen Jari	Changes in the abundance, composition and species richness of mountain vegetation in relation to summer grazing by reindeer.	Journal of Vegetation science 17: 245-254.	2006
4/10	Virtanen, Risto	Effects of grazing on above-ground biomass on a mountain snowbed, NW Finland.	Oikos, 90: 295-300.	2000
4/11	Pajunen, Anu	Willow-characterised shrub vegetation in tundra and its relation to abiotic, biotic and anthropogenic factors.	Acta Univ. Oul. A 546, University of Oulu. 65pp.	2010
4/12	Raunio Anne, Schulman Anna & Kontula Tytti (toim.)	Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 1. Tulokset ja arvioinnin perusteet. Osa 2. Luontotyyppien kuvaukset.	Suomen ympäristö 8/2008	2008
4/13	Cohen J. et. Al.	Effect of reindeer grazing on snowmelt, albedo and energy balance based on satellite data analyses.	Remote Sensing of Environment 135 (2013) 107-117.	2013
4/14	Den Herder et. Al.	Reindeer herbivory reduces willow growth and grouse forage in a forest-tundra ecotone	Basic and Applied Ecology 9 (2008) 324-331.	2008
4.15	Eskelinen et. Al.	Herbivory and nutrient limitation protect warming tundra from lowland species invasion and diversity loss.	Global Change Biology http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pub-med/27343482	2016
5/1	Rassi Pertti, Hyvärinen Esko, Juslén Aino & Mannerkoski Ilpo (toim.)	Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010	Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki	2010
5/2	Tiainen J, Mikkola-Roos M, Below A, Jukarainen A, Lehtikoinen A, Lehtiniemi T, Pessa J, Rajasärkkä	Suomen lintujen uhanalaisuus 2015	Ympäristöministeriö. Erillisjulkaisu, 49 s.	2016

	A, Rintala J, Sirkiä P ja Valkama J.			
5/3	Liukko U-M, Henttonen H, Hanski I.K., Kauhala K, Kojola I, Kyheröinen E-M ja Pitkänen J	Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus 2015	Ympäristöministeriö 2016.Erillisjulkaisu,34s.	2016
5/4	Ympäristöministeriö	Luonnonsuojeluasetuksen muutos 19.6.2013 lajeihin, joihin sovelletaan luonnonsuojelulakia.	<u>Finlex</u> > <u>Lainsäädäntö</u> > <u>Ajantasainen lainsäädäntö</u>	2013
5/5	Pennanen Jorma	UK-kansallispuiston kääväksinventointi 2012.	Raportti. Metsähallitus, Luontopalvelut, Lappi. 7.10.2013. 38 s. MH 1688/2013.	2013
5/6	Kinnunen Juha	Ylä-Lapin mäntymetsien kääpäinventointiraportti 2007	Raportti metsähallituksen luontopalveluille. 11s.	2008
5/7	Kunttu Panu	Kääväkkäiden havaintoaineisto, julkaisematon.	Metsähallituksen lajistoinventointihanke	2007
5/8		Metsähallituksen linnustolaskennat, julkaisematon aineisto		
6/1	Ympäristöministeriö	Maisemanhoito. Maisema-alue työryhmän mietintö I. Mietintö 66/1992. Ympäristöministeriä Ympäristönsuojeluosasto. Helsinki.	Ympäristöministeri	1993
6/2	Borg, Pekka	Koilliskaira – erämaan ääni vapauden kaipuu	Suomen ympäristösuunnittelu Oy	2013
6/3	Lilja, Erkki	Jäämerenkäytävä. Pohjois-Suomen rata- ja tiehankkeiden historiaa, näkijöitä – tekijöitä –kulkijoita – salaisia suunnitelmia	Hipputeos Oy	2013
6/4	Magga, Päivi	Saamelaisesta kulttuuriympäristöstä. Teoksessa Magga, Päivi (toim.) Birrasis. Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi -hankkeen saamelaisosion loppuraportti.	Publications of Giellagas Institute NR 7 2007.	2007
6/5	Magga, Päivi & Ojanlatva, Eija (toimi.).	Ealli biras. Elävä ympäristö. Saamelainen kulttuuriympäristöohjelma.	Sámi museum - Saamelaismuseosäätiö.	2013
9/1	Hallikainen, V.	The Finnish wilderness experience.	Metsäntutkimuslaitoksen tiedonanto ja 711.	1998
9/2	Helle, T., Hallikainen, V., Särkelä, M., Haapalehto, M., Niva, A. & Puoskari, I.	Effects of a holiday resort on the distribution of semi-domesticated reindeer.	Annales Zoologici Fennici 49:23-35.	2012
9/3	Juntunen, V., Neuvonen, S., Norokorpi, Y & Tasanen, T.	Potential for timberline advance in northern Finland, as revealed by monitoring during 1983 - 99.	Arctic 55(4): 348 - 361.	2002
9/4	Kauhanen, H.	Jaurujoki-alueen tuulenkaatoalueen inventointi Urho Kekkosen kansallispuistossa.	Folia Forestalia 736:59-66	1989

Liite 1. Suunnittelualueen lajiluettelo

Vastuuprosessi		Luonnonsuojelu				
Selite		Lomakkeella esitetään luettelo suunnittelualueella esiintyvistä uhanalaisiksi luokitelluista lajeista sekä luonto- ja lintudirektiivien lajeista. Kullekin suunnittelualueeseen kuuluvalla Natura-alueella sekä muille merkittävälle alueille (esim. Metsähallituksen suojelumetsät, jotka eivät kuulu Natura-verkoston) täytetään oma lomakkeensa.				
Alue		UK-puisto–Sompio–Kemihäärä				
Laji-ryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
M	Susi	<i>Canis lupus</i>	EN	Lu II, IV, V		NATA
M	Ahma	<i>Gulo gulo</i>	CR	Lu IIp		NATA-lomake
M	Saukko	<i>Lutra lutra</i>	NT	Lu II, IV		NATA
M	Ilves	<i>Lynx lynx</i>	VU	Lu II, IV		NATA
M	Karhu	<i>Ursus arctos</i>	VU	Lu II, IV		NATA
M	Taimen (sisävesikanta)	<i>Salmo trutta</i>	NT			
L	Helmipöllö	<i>Aegolius funereus</i>	NT	Li I		NATA
L	Suopöllö	<i>Asio flammeus</i>		Li I		NATA
L	Pyy	<i>Bonasa bonasia</i>		Li I		NATA
L	Huuhkaja	<i>Bubo bubo</i>	NT	Li I		NATA
L	Lapinsirri	<i>Calidris temminckii</i>	VU, U			NATA
L	Keräkurmitsa	<i>Charadrius morinellus</i>	NT	Li I		NATA
L	Koskikara	<i>Cinclus cinclus</i>	VU, U			NATA
L	Sinisuohaukka	<i>Circus cyaneus</i>	VU, U	Li I		NATA
L	Laulujoutsen	<i>Cygnus cygnus</i>		Li I		NATA
L	Palokärki	<i>Dryocopus martius</i>		Li I		NATA
L	Ampuhaukka	<i>Falco columbarius</i>		Li I		NATA
L	Tuulihaukka	<i>Falco tinnunculus</i>				NATA
L	Kuikka	<i>Gavia arctica</i>		Li I		NATA
L	Varpuspöllö	<i>Glaucidium passerinum</i>		Li I		NATA
L	Kurki	<i>Grus grus</i>		Li I		NATA
L	Jänkäsirriäinen	<i>Limicola falcinellus</i>		Li I		NATA

Liite 1. Suunnittelualueen lajiluettelo

L	Jänkäkurppa	<i>Lymnocyrtes minimus</i>				NATA
L	Uivelo	<i>Mergus albellus</i>		Li I		NATA
L	Vesipääsky	<i>Phalarobus lobatus</i>	VU, U	Li I		NATA
L	Suokukko	<i>Philomachus pugnax</i>	EN, U	Li I		NATA
L	Lapinuunilintu	<i>Phylloscopus borealis</i>	NT	Li I		NATA
L	Idänuunilintu	<i>Phylloscopus trochiloides</i>		Li I		NATA
L	Pohjantikka	<i>Picoides tridactylus</i>		Li I		NATA
L	Kapustarinta	<i>Pluvialis apricaria</i>		Li I		NATA
L	Lapintiira	<i>Sterna paradisaea</i>		Li I		NATA
L	Lapinpöllö	<i>Strix nebulosa</i>		Li I		NATA
L	Hiiripöllö	<i>Surnia ulula</i>		Li I		NATA
L	Metso	<i>Tetrao urogallus</i>	NT	Li I		NATA
L	Mustaviklo	<i>Tringa erythropus</i>				NATA
L	Liro	<i>Tringa glareola</i>		Li I		NATA
S	Jokihelmisimpukka	<i>Margaritifera margaritifera</i>	EN, U, E	Lu II, IV		P. Oulasvirta (henk.koht.)
S	Keroheinäsirkka	<i>Aeropedellus variegatus</i>	NT			http://www.hepokatti.net/havainnot.html
S	Pohjanjuuriyökkönen	<i>Apamea maillardi</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S		<i>Apotomis lemniscatana</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Tundrahopeatäplä	<i>Boloria chariclea</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Muurainhopeatäplä	<i>Boloria freija</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
S	Pohjanhopeatäplä	<i>Boloria polaris</i>	VU, U			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Kaamossirvikäs	<i>Brachypsyche sibirica</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
S	Keltatäplähiipijä	<i>Carterocephalus palaemon</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S		<i>Cosmotriche lobulina</i> ssp. <i>junia</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Metsäpohjanmittari	<i>Entephria caesiata</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Sysipohjanmittari	<i>Entephria polata</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Kairanokiperhonen	<i>Erebia disa</i>	VU, U			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Paljakkakirjoyökkönen	<i>Lasionycta staudingeri</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)

Liite 1. Suunnittelualueen lajiluettelo

S	Paljakkakylmänperhonen	<i>Oeneis bore</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Sarakylmänperhonen	<i>Oeneis norna</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Suokirjosiipi	<i>Pyrgus centaureae</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Lapinkaalikoi	<i>Rhigognostis kuusamoensis</i>	VU, U			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Pohjanlehtimittari	<i>Scopula frigidaria</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Isohopeayökkönen	<i>Syngrapha diasema</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Kupariyökkönen	<i>Syngrapha hochenwarthi</i>	EN, U			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Pohjanharmoyökkönen	<i>Xestia borealis</i>	VU, U	Lu II		NATA
S	Savuharmoyökkönen	<i>Xestia gelida</i>	VU, U			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Vaaleaharmoyökkönen	<i>Xestia sincera</i>	VU, U			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Ruskoharmoyökkönen	<i>Xestia tecta</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
P	Tesmayrtti	<i>Adoxa moschatellina</i>				NATA
P	Tunturipoimulehti	<i>Alchemilla alpina</i>	RT			NATA
P	Kissankäpälä	<i>Antennaria dioica</i>	NT			NATA
P	Lapinhilpi	<i>Arctagrostis latifolia</i>	NT	Lu II, IV		NATA
P	Pohjannoidanlukko	<i>Botrychium boreale</i>	VU, U			NATA
P	Suikeanoidanlukko	<i>Botrychium lanceolatum</i>	VU, U			NATA
P	Ketonoidanlukko	<i>Botrychium lunaria</i>	NT			NATA
P	Ahonoidanlukko	<i>Botrychium multifidum</i>	NT			NATA
P	Mustasara	<i>Carex atrata</i>	NT			NATA
P	Lettonuppisara	<i>Carex capitata</i>	RT			NATA
P	Kanervisara	<i>Carex ericetorum</i>				NATA
P	Lettosara	<i>Carex heleonastes</i>	VU, U			NATA
	Tundrasara	<i>Carex holostoma</i>	RT	Lu II, IV		NATA
P	Soukkasara	<i>Carex parallela</i>	RT			NATA
P	Kalliosara	<i>Carex rupestris</i>	NT			NATA
P	Rantahernesara	<i>Carex viridula</i> var. <i>viridula</i>	RT			NATA
P	Kalkkihaurasloikko	<i>Cystopteris fragilis</i> ssp. <i>dickieana</i>	RT			NATA

Liite 1. Suunnittelualueen lajiluettelo

P	Suopunäkämme	<i>Dactylorhiza incarnata</i> ssp. <i>incarnata</i>	VU, U			NATA
P	Kaitakämme	<i>Dactylorhiza traunsteineri</i>	VU, U			NATA
P	Metsänemä	<i>Epipogium aphyllum</i>	VU, U			NATA
P	Himmeävilla	<i>Eriophorum brachyantherum</i>	VU, U			NATA
P	Lettovilla	<i>Eriophorum latifolium</i>	RT			NATA
P	Rimpiruostevilla	<i>Eriophorum russeolum</i>				Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
P	Suovalkku	<i>Hammarbya paludosa</i>	NT			NATA
P	Tunturipiippo	<i>Luzula wahlenbergii</i>	RT			NATA
P	Laaksoarho	<i>Moehringia lateriflora</i>	NT	Lu II, IV		NATA
P	Pohjanluhtalemmikki	<i>Myosotis nemorosa</i>	NT			NATA
P	Jäkki	<i>Nardus stricta</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
P	Idänkeulankärki	<i>Oxytropis campestris</i> ssp. <i>sordida</i>	RT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
P	Lapinleinikki	<i>Ranunculus lapponicus</i>		Lu II, IV		NATA
P	Lettorikko	<i>Saxifraga hirculus</i>	VU, U	Lu II, IV		NATA
P	Purorikko	<i>Saxifraga rivularis</i>	RT			NATA
P	Tunturikohokki	<i>Silene acaulis</i>	RT			NATA
P	Suomentähtimö	<i>Stellaria fennica</i>	NT			NATA
P	Leskenlehti	<i>Tussilago farfara</i>	RT			NATA
Si	Pursukääpä	<i>Amylocystis lapponica</i>	NT			NATA
Si	Riekonkääpä	<i>Antrodia albobrunnea</i>	NT			NATA
Si	Kalkkikääpä	<i>Antrodia crassa</i>	EN, U			NATA
Si	Erakkokääpä	<i>Antrodia infirma</i>	VU, U			NATA
Si	Kairakääpä	<i>Antrodia primaeva</i>	VU, U			NATA
Si	Sudenkääpä	<i>Boletopsis grisea</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
Si	Sirppikääpä	<i>Cinereomyces lenis</i>	NT			NATA
Si	Aihkinahka	<i>Crustoderma corneum</i>	NT			NATA
Si	Salokääpä	<i>Dichomitus squalens</i>	VU, U			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
Si	Lohkokääpä	<i>Diplomitoporus crustulinus</i>	VU, U			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä

Liite 1. Suunnittelualueen lajiluettelo

Si	Kaarnakääpä	<i>Diplomitoporus flavescens</i>	NT			NATA
Si	Rusokantokääpä	<i>Fomitopsis rosea</i>	NT			NATA
Si	Helttä-aidaskääpä	<i>Gloeophyllum abietinum</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
Si	Liekokääpä	<i>Gloeophyllum protractum</i>	VU, U			NATA
Si	Oranssikääpä	<i>Hapalopilus aurantiacus</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
Si	Hoikkaorakas	<i>Hydnellum gracilipes</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
Si	Viherkarhikka	<i>Kavinia alboviridis</i>				NATA
Si	Louhennahka	<i>Laurilia sulcata</i>	NT			NATA
Si	Mäntyraspikka	<i>Odonticum romellii</i>	NT			NATA
Si	Korkkikerroskääpä	<i>Perenniporia subacida</i>	NT			NATA
Si	Ruostekääpä	<i>Phellinus ferugineofuscus</i>				NATA
Si	Piilo-orakas	<i>Phellodon secretus</i>	VU, U			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
Si	Pohjanrypykkä	<i>Phlebia centrifuga</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
Si	Sopulinkääpä	<i>Piloporia sajanensis</i>	EN, U, E			NATA
Si	Hentokääpä	<i>Postia lateritia</i>	NT			NATA
Si	Kitukääpä	<i>Postia parva</i>	NT			NATA
Si	Rustikka	<i>Protomerulius caryae</i>	NT			NATA
Si	Istukkakääpä	<i>Rhodonja placenta</i>				NATA
si	Lamokääpä	<i>Skeletocutis chrysella</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
Si	Lutikkakääpä	<i>Skeletocutis jelicii</i>	EN, U, E			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
Si	Korpiludekääpä	<i>Skeletocutis odora</i>	NT			NATA
Si	Välkkyludekääpä	<i>Skeletocutis stellae</i>	VU, U			NATA
Si	Kielinahakka	<i>Stereopsis vitellina</i>				NATA
Si	Lapinkynsikääpä	<i>Trichaptum laricinum</i>	NT			NATA
I	Kiiltoluppo	<i>Bryoria nitidula</i>	VU, U			NATA
I	Kalliokeuhkojäkälä	<i>Lobaria scrobiculata</i>	VU, U			NATA
I	Lupporustojäkälä	<i>Ramalina thrausta</i>	VU, U			NATA
I	Lapinkarstasammal	<i>Andreaea obovata</i>	RT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
I	Suopykäsammal	<i>Barbilophozia binsteadii</i>	RT			NATA

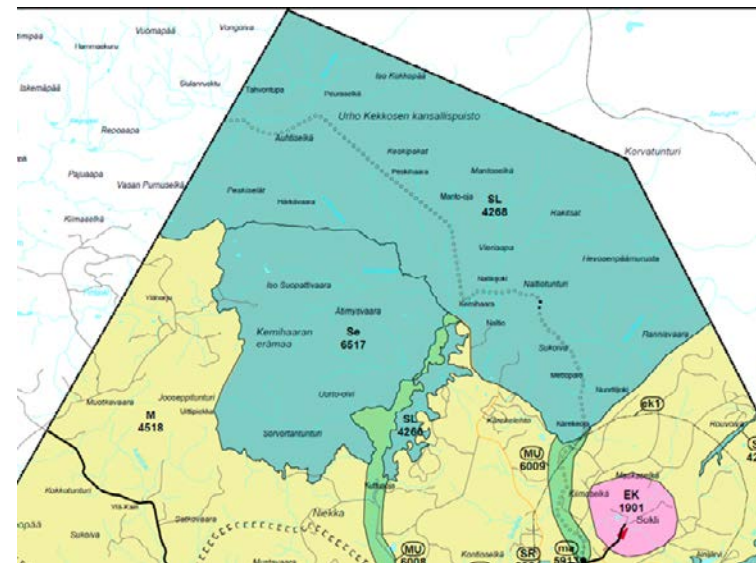
Liite 1. Suunnittelualueen lajiluettelo

I	Kultasuikerosammal	<i>Brachythecium turgidum</i>	RT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
I	Isovesikonsammal	<i>Dichodontium palustre</i>				NATA
I	Tunturikivisammal	<i>Grimmia elongata</i>	NT			NATA
I	Pörrökivisammal	<i>Grimmia incurva</i>				NATA
I	Tunturihopeasammal	<i>Gymnomitrium concinnum</i>				Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
I	Korallihopeasammal	<i>Gymnomitrium corallioides</i>				NATA
I	Kiiltosirppisammal	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	VU, U	Lu II		NATA
I	Purokorvasammal	<i>Jungermannia exsertifolia</i> ssp. <i>cordifolia</i>	RT			NATA
I	Paljakka-ahmansammal	<i>Kiaeria glacialis</i>	RT			NATA
I	Kivikoukerosammal	<i>Lescuraea saxicola</i>	RT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
I	Paljakkapussisammal	<i>Marsupella brevissima</i>	RT			NATA
I	Lapinpussisammal	<i>Marsupella condensata</i>	RT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
I	Kalliopussisammal (sis. puro- pussisammal)	<i>Marsupella emarginata</i> (Ehrh.) Dumort (incl. <i>Marsu- pella aquatica</i> (Lindenb.) Schiffn.)	RT			NATA
I	Pohjanpussisammal	<i>Marsupella sphacelata</i>	VU, U			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
I	Isonuijasammal	<i>Meesia longiseta</i>	EN, U, E	Lu II		Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
I	Lettokehräsammal	<i>Moerckia hibernica</i>	VU, U, E			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
I	Sirppihaarresammal	<i>Palustriella falcata</i>	NT			NATA
I	Ahdinsammal	<i>Platyhypnidium riparioides</i>	NT			NATA
I	Pohjankoukerosammal	<i>Pseudoleskea radicata</i>	RT			NATA
I	Lapintierasammal	<i>Racomitrium macounii</i> ssp. <i>alpinum</i>				NATA
I	Tunturitierasammal	<i>Racomitrium sudeticum</i>	RT			NATA
I	Lapinkinnassammal	<i>Scapania hyperborea</i>				Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
I	Kaltiokinnassammal	<i>Scapania uliginosa</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
I	Sopulinsuikerosammal	<i>Sciuro-hypnum latifolium</i>	NT			NATA
I	Kiirunansuikerosammal	<i>Sciuro-hypnum tromsoense</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä

Liite 2. Maakuntakaavakartat



Pohjois-Lapin maakuntakaava (Lähde: Lapin liitto/lapinliitto.fi)



Itä-Lapin maakuntakaava (Lähde: Lapin liitto/lapinliitto.fi)

Liite 3. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteet jakautuvat yleistavoitteisiin, jotka ovat periaatteellisia linjauksia, ja erityistavoitteisiin, jotka sisältävät alueiden käytön suunnittelua koskevia velvoitteita. Metsähallituksen luontopalveluiden, valtion viranomaisena, tulee toiminnassaan etsiä tapoja toteuttaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet			
	Yleistavoitteet	Erityistavoitteet	Toteutuminen suunnitelmassa
Kulttuuri- ja luonnonpe- rintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat	<i>Alueidenkäytöllä edistetään kansallisen kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön sekä niiden alueellisesti vaihtelevan luonteen säilymistä.</i>		Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetään toimenpiteitä arkeologisten kohteiden turvaamiseksi ja rakennetun kulttuuriperinnön ylläpitämiseksi.
	<i>Alueidenkäytöllä edistetään elollisen ja elottoman luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä.</i>		Hoito- ja käyttösuunnitelmalla turvataan uhanalaisten eläin- ja kasvilajien esiintyminen Natura 2000 -alueella.
	<i>Alueidenkäytöllä edistetään luonnon virkistyskäyttöä sekä luonnon ja kulttuurimatkailua parantamalla moninaiskäytön edellytyksiä. Suojelualueverkoston ja arvokkaiden maisema-alueiden ekologisesti kestävä hyödyntämistä edistetään virkistyskäytössä, matkailun tukialueena sekä niiden lähi-alueiden matkailun kehittämisessä suojelutavoitteita vaarantamatta.”</i>		Hallituksen esityksessä Urho Kekkosen kansallispuistosta (HE 8/1982) todetaan, että perustamisen tarkoituksena on säilyttää Länsi-Euroopan viimeinen laaja ja tietön metsä-, suo- ja tunturierämaa-alue. Esityksen mukaan suojelualueiden säilyttämiseksi on tärkeätä, että matkailua ja retkeilyä voidaan ohjata ja että alueen metsät säilytetään luonnontilaisina. Luonnonsuojelualueita muodostettaessa ei esityksen mukaan ole tarkoituksena lopettaa tai vähentää alueelle kohdistuvaa matkailua ja retkeilyä, vaan pyrkiä ohjaamaan ne alueen luonnon kannalta sopiviin kohtiin. Hoito- ja käyttösuunnitelmalla pyritään näiden lain asettamien, hieman ristiriitaistenkin, tavoitteiden yhteensovittamiseen. Vyöhykeistäminen ohjaa suunnittelualueen kovimman virkistyskäyttöpaineen Saariselkä–Kiilopää-alueelle. Alueen suojelu-arvot ja luontaiselinkeinojen edellytykset turvataan.

	<i>Alueidenkäytöllä edistetään vesien hyvän tilan saavuttamista ja ylläpitämistä.</i>		Suunnitelman vesistöt ovat pääasiassa luonnontilaisia. Uhkia, jotka vaikuttavat vesiluontotyyppien luonnontilaisuuteen, ei ole.
		<i>"Alueidenkäytössä varmistetaan, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon alueiden käytön suunnittelun lähtökohtana."</i>	Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetään toimenpiteitä arkeologisten kohteiden turvaamiseksi ja rakennetun kulttuuriperinnön ylläpitämiseksi.
Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet	<i>Alueidenkäytöllä edistetään Lapin tunturialueiden säilymistä luonto- ja kulttuuriarvojen kannalta erityisen merkittävänä aluekokonaisuuksina. Samalla varmistetaan, että asumisen ja elinkeinotoiminnan harjoittamisen edellytykset säilyvät. Alueiden erityispiirteet tunnistetaan ja alueidenkäyttö sovitaan mahdollisimman tasapainoisesti yhteen poikkeuksellisten luonnonolojen, luonnon kestokyvyn ja kulttuuriarvojen turvaamiseksi.</i>		Suunnittelualue koostuu kansallispuistosta, luonnonpuistosta ja soidensuojelualueista. Näiden alueiden suojelutavoitteet ovat ensisijalla alueiden käytön suunnittelussa. Nämä tavoitteet huomioon ottaen suunnitelmassa esitetään toimia, joiden toteutuminen antaa uusia mahdollisuuksia matkailuyrittäjille hyödyntää kansallispuistoa liiketoiminnassa.
	<i>Saamelaisten kotiseutualueen alueidenkäytössä otetaan huomioon saamelaisille alkuperäiskansana kuuluva oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kulttuuriaan saamelaisten perinteisten elinkeinojen kehittämisedellytysten turvaamiseksi. Poronhoitoalueella turvataan poronhoidon alueidenkäytölliset edellytykset.</i>		Metsähallituksesta annetun uuden lain 6 § edellyttää, että Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu sovitaan yhteen saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan sekä siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään. Suunnitelman saamelaiskulttuurille aiheutuvia vaikutuksia on koko suunnitteluprosessin ajan käsitelty yhteistyöryhmässä, johon saamelaiskäräjät nimesi viisi edustajaa varmistamaan Akwé: Kon -periaatteiden noudattamisen suunnitelmassa.

Liite 4. Lausuntoyhteenvedo

Lausuntokooste			
Lausunto ja lausuja	Suunnitelman osa/lomake	Metsähallituksen vastine	Aiheutunut toimenpide
Saamelaiskäräjät	Yhteenvedo: Suunnitelman yhteenvedo-osiota tulee kehittää informatiivisemmaksi.	Suunnitelman yhteenvedo-osa on täydennetty.	Täydennetty
	Kirjaukset saamelaisia koskevista lainsäädännöstä ja sopimuksista: Esitetään tietoja täydennettäväksi.	Tietoja on täydennetty.	Täydennetty
	Porolaidunnuksen kirjaukset suunnitelmassa: Saamelaiskäräjät esittää, että poronhoitoa ei pidetä uhkana hoito- ja käyttösuunnitelmassa ja hoito- ja käyttösuunnitelmaa täydennetään tutkimusviiteillä.	Uhka-analyysissä tarkastellaan laidunnusta. Kohtaa on muutettu RKTL:n uusimpien tutkimusten mukaiseksi. Tutkimusviitteitä on täydennetty.	Muutettu.
	Kulttuuriperintöä koskevat kirjaukset: Esitetään tietoja tarkennettavaksi.	Saamelainen kulttuuriperintö liitetty osaksi muuta alueen kulttuuriperinnön kuvausta, koska kommenttien perusteella nykyinen kappalejako on epäselvä. Lisäksi saamelaista kulttuuriperintöä koskevia tietoja, mm. lapinkyliä ja peuranpyyntiä, on täydennetty.	Muutettu.
	Poronhoitoa koskevat kirjaukset: Esitetään tarkennettavaksi.	Porotalouden nykytilaa koskevat yleiskuvaukset ovat Paliskuntain yhdistyksen aiempiin hoito- ja käyttösuunnitelmiin antamia tekstejä. Saamelainen poronhoito -kappaletta on tarkennettu. Teksti on Akwé: Kon -työn tuottamaa.	Muutettu.
	Saamelaiskulttuuri kulttuuriarvona ja saamelaiskulttuurin uhkakuvat suunnitelmaluonnoksessa: Esitetään saamelaiskulttuurin uhkakuvauksen uudistamista ja ilmastomuutoksen huomioimista suunnitelmaan.	Saamelaiskulttuurin uhkakuvausta on tarkennettu. Ilmastomuutosta on tarkasteltu kohdissa 4 (Natura luontotyytit) ja 5 (Lajisto).	Muutettu.
	Suunnitelmaluonnoksen esitysten vaikutus saamelaiskulttuurin harjoittamiseen: Suunnitelmaluonnos ei Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan perustu saamelaisten tarpeisiin ja näkemyksiin, eikä Ivalon ja Lapin paliskuntien sekä saamelaiskäräjien Akwé: Kon -työryhmän näkemyksiä ole otettu huomioon suunnitelmaluonnoksen laadinnassa. Saamelaiskäräjät yhtyy Iva-	Edellisessä vuoden 2001 suunnitelmassa ja järjestysäännessä on mahdollistettu huolletut vaellustuotteet kansallispuistossa. Suunnitelmaan esitetyt uudet toiminnot (asiakkaiden rekikuljetus ja asiakkaiden koiravaljakkokuljetus, Kakslautanen–Niilanpään tunturialue ja Tankavaara–Jorpulipää) on suunniteltu toteutettavaksi si-	Muutettu.

	lon ja Lapin paliskuntien sekä Akwé: Kon -työryhmän kantaan ja vastustaa maastoliikennelupien sekä koiravaljakkotoimintaan oikeuttavien lupien myöntämistä matkailutoiminnan tarkoituksiin UK-puiston alueella.	ten, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän haittaa muulle maankäytölle mutta tarjoavat hiihtotaidotomille matkailijoille mahdollisuuden päästä kokemaan tunturiluonto. Metsähallituksen esitys 29.5.2015: - Metsähallitus poistaa suunnitelmasta esityksen koiravaljakkoreitistä välille Kakslautanen–Niilanpään tunturialue.	
	Suunnitelmaluonnoksen esitysten vaikutus saamelaiskulttuurin harjoittamiseen: Suunnitelmaluonnos ei sisällä vielä Akwé: Kon -ohjeiden edellyttämää ympäristö-, sosiaalisten ja kulttuuristen vaikutusten arviointia, vaikka suunnitelmaluonnoksen edellä mainituilla esityksillä olisi toteutuessaan merkittävä vaikutus alueen saamelaiskulttuuriin (erityisesti poronhoitoon). Saamelaiskäräjät korostaa ja pitää välttämättömänä, että Akwé: Kon -työryhmä kutsutaan koolle käsittelemään lausuntokierroksen perusteella tehtyjä mahdollisia tarkennuksia suunnitelmaan sekä laatimaan suunnitelman vaikutuksen arvioinnin saamelaiskulttuurille.	Suunnitelman osaa Vaikutusten arviointi on täydennetty Akwé: Kon -työryhmän kokouspöytäkirjojen perusteella.	Muutettu.
Inarin kunta	Kunnanhallitus lausuu, että 1. sillä ei ole hoito- ja käyttösuunnitelman sisällöstä mitään huomautettavaa 2. Metsähallituksen pitää vastaavissa suunnitteluprosesseissa huomioda paikallisyhteisöjen osallistuminen suunnitteluun esim. kuntien edustajien osallisuudella 3. hoito- ja käyttösuunnitelman sivulla 24 (3. rivi) muutetaan seuraava lause muotoon "Alueen asukkaiden eli Inarin ja Sompion lappalaisten toimeentulo perustui kivikaudelta pitkälle historialliselle ajalle eräntyntiin."	Suunnitelman yhteistyöryhmään kutsuttiin laajasti mahdollisimman moni paikallinen ja alueellinen toimija. Täten pyrittiin varmistamaan kaikkien – myös paikallisten – yhteisöjen ääni suunnittelussa. Ei muuta kommenttia.	Ei muutosta.

Savukosken kunta	UKK-puiston perustamistarkoituksen tavoite ohjata retkeilyä eikä vähentää tai lopettaa sitä on tärkeä Savukosken kannalta. Kaikki toimenpiteet, jotka lisäävät matkailijoiden määrää Savukoskella, ovat erittäin myönteisiä kunnan ja yrittäjien kannalta. Tuulamojen lohen palauttaminen lisää kalastusmatkailijoiden määrää Nuortilla. UKK-puistolla ja Kemihaaran erämaalla on tärkeä merkitys Kemin-Sompion paliskunnalla talvilaidunalueena.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
	Paikallisten metsästäjien maastoliikennelupien myöntäminen hirvenpyynnin huoltoajoon, karhun ja hirven lihojen hakuun, pienpetojen pyyntiin ja kalastukseen on hyvä säilyttää samantyyppisenä joustavana menettelynä kuin nykyisinkin. Nuorttijen melontamahdollisuuden parantaminen on erittäin hyvä asia. Huollettuihin päiväretki- ja hiihtovaelluksiin maastoliikennelupien myöntäminen lisää matkailijoiden määrää. Matkailuyrittäjälle voidaan myöntää lupa asiakkaan kuljettamiseen reitillä Kemihaara-Korvatunturi vanhan hyvän tavan mukaisesti.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
	Hillan kuljettamisen salliminen vain luontaiselinkeinojen harjoittajille on kuntalaisia eriarvoistavaa, joten se tulee muuttaa ja myöntää maastoliikennelupa kaikille kuntalaisille luvanhakijoille.	Tällainen lupakäytäntö on ollut voimassa kansallispuiston perustamisesta lähtien. Kesäaikaista maastoliikennettä ei voida nykyisestä laajentaa.	Ei muutosta.
	Rakitsan taukopaikan rakentaminen vuodelle 2015 on kannatettava. Tavoitteena Kemihaarasta pohjoiseen menevien mönkijäpitkosten kunnostaminen. Muissakin pitoksissa on uusimisen tarvetta.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.

	Palveluvarustuksen purkamisesta poistamalla huonokuntoisia ja vähällä käytöllä olevia rakenteita...tulee aina tapahtua yhteistyössä kuntien kanssa.	Asiallinen huomio, neuvotellaan mahdollisesta purkamisesta.	Ei muutosta.
	Savukosken opastuskeskuksen kehittäminen yhdessä metsätalouden, Savukosken kunnan ja Hotelli Samperi Savotan kanssa on tärkeä.		Ei muutosta.
	Savukosken kunnan alueelle olevien rakenteiden kunnossapitoon ja peruskorjaukseen on yleensä käytetty huomattavasti vähemmän määrärahoja kuin muissa kunnissa perustelemalla päätöstä, kun ei ole matkailijoita ei myöskään panosteta; toisaalta pienilläkin oikein suunnatuilla töillä voidaan saavuttaa merkittäviä tuloksia.		Ei muutosta.
	Yleinen määrärahojen väheneminen julkishallinnon puolella valtiolla ja kunnissa lisää tarvetta yhteistyölle, jolloin yhdistämällä vähäisiä resursseja voidaan saavuttaa kustannusten säästöjä.		Ei muutosta.
	Tulevaisuudessa merkittävä keino saada rästissä olevia töitä tehdyksi ovat talkootyöleirit, joihin voivat osallistua myös paikalliset yritykset, yhteisöt sekä yksittäiset kansalaiset ja kuntalaiset.		Ei muutosta.
Sodankylän kunta	UK-puisto–Sompio–Kemihaara -Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelman laatimiseen on osallistunut Saamelaiskäräjien nimeämä Akwé: Kon -työryhmä. Hoito- ja käyttösuunnitelman sivulla 3 on kuvattu Akwé: Kon -ohjeiden tarkoitusta. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa on virheellisesti tulkittu Akwé: Kon -ohjeiden koskevan vain alkuperäiskansoja ja sitä kautta päädytty rajaamaan Akwé: Kon -työryhmä vain Saamelaiskäräjien nimeämään ryhmään. Akwé: Kon -ohjeiden mukaan ohjeisto koskee alkuperäiskansojen ja paikallisyhteisöjen osallistamista suunnitteluun. Edellä kuvatun mukaisesti Akwé: Kon -ohjeiden tarkoittama työryhmän kokoonpano olisi tullut olla laajempi kuin Saamelaiskäräjien nimeämä työryhmä. Akwé: Kon -ryhmän kokoonpanon puutteellisuudesta johtuen on luonnoksessa esitetty joitakin virheellisiä johtopäätöksiä. Hoito- ja käyttösuunnitelman kohteena olevasta alueesta 65 % kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen, ja loput 35 %	Suomessa Akwé: Kon -ohjeet on tarkoitettu sovellettavaksi saamelaisten kotiseutualueella toteuttavien sellaisten hankkeiden ja suunnitelmien kulttuuri-, ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten arvioinneissa, jotka voivat vaikuttaa saamelaiskulttuuriin, -elinkeinoin ja kulttuuriperintöön. Ohjeita sovelletaan saamelaiskäräjien sekä koltta-alueella yhdessä kolttien kyläkokouksen kanssa. Suunnitelman yhteistyöryhmään kutsuttiin laaja mahdollisimman moni paikallinen ja alueellinen toimija. Täten pyrittiin varmistamaan kaikkien – myös paikallisten – yhteisöjen ääni suunnittelussa.	Ei muutosta.

	sen ulkopuolelle. Tästä runsaasta kolmanneksesta kuuluu valtaosa Savukosken kuntaan ja osa Sodankylään. Luonnoksesta on nähtävissä, että suunnittelussa ei ole otettu huomioon koko alueen tarpeita. Luonnoksen sivulla 7 viitataan hallituksen esitykseen Urho Kekkosen kansallispuistosta (8/1982), mutta on osittain unohdettu ne paikallisen väestön oikeudet puiston käyttöön, jotka hallituksen esitykseen sisältyvät		
	Suunnittelualueen luonnon perinteinen käyttömuoto on erätalous, johon kuuluvat metsästys, kalastus ja keräilytalous. Erätalous on ollut alueella paljon ennen porotaloutta. Suurporotalous tuli alueelle, kun sinne muutti saamelaisia Norjasta ja Ruotsista 1900-luvun vaihteessa. Erätalous oli alun perin myös metsäsaamelaisten ja sompiolaisten pääasiallinen toimeentulon lähde. Erätalous on paikallisille asukkaille edelleen merkittävä elinkeinomuoto.	Suunnitelmaa tarkennettu.	Muutettu.
	Lomakkeen sivulla 45 todetaan virheellisesti, ettei alueella esiinny ammattikalastusta. Suunnittelualueeseen kuuluvilla Sompiojärvellä, Kopsusjoella ja Vaaranojalla harjoitetaan edelleen jonkin verran ammattikalastusta. Lisäksi paikalliset asukkaat ovat perinteisesti harjoittaneet kotitarvekalastusta alueen vesissä, kuten Luirojärvellä ja muissa pienemmissä vesistöissä.	Tekstiä korjattu.	Muutettu.
	Lomakkeessa 10b käsitellään poronhoitoa. Lomakkeella on nykytilanteeseen nähden varsin erikoisia kannanottoja. Lomakkeessa todetaan mm., että poronhoito on pohjoisessa ainoa perinteinen luontaiselinkeino, joka on edelleen taloudellisesti kannattavaa. Tekstistä jää epäselväksi, mihin tämä perustuu ja mitä tarkoitetaan pohjoisella. Jopa saamelaisten kotiseutualueella on merkittävää ammattimaista kalastusta ja jopa kannattavaa metsästystä. Lisäksi porotalouden kuvaus tokkakuntineen on nykyisellään paikkansapitämätön. Suunnittelualueella on kaikissa paliskunnassa vain yksi tokkakunta, eli paliskuntien osakkaat harjoittavat alueellaan paliskuntien johdolla poronhoitoa.	Porotalouden nykytilaa koskevat yleistekstit ovat Paliskuntain yhdistyksen aiempiin hoito- ja käyttösuunnitelmiin antamia tekstejä. Saamelainen poronhoito -kappaletta on tarkennettu. Teksti on Akwé: Kon -työn tuottamaa.	Muutettu.
	Yhteenvetona lausunnossa esitetään, että paikkakuntalaisille tulisi taata tasapuolisesti hallituksen		Ei muutosta.

	esityksen (8/1982) mukaiset oikeudet, kuten moottorikelkkojen ja mönkijöiden käyttö erätalouden yhteydessä, lainsäädännön puitteissa. Tämä toimii jo hyvin mm. suurriistan pyynnin yhteydessä. On luonnollisesti selvää, ettei toiminta saa aiheuttaa luonnolle liiallista haittaa. Suunnittelualueella on riittävästi puiston huoltohenkilökunnan ja poromiesten tekemiä kulku-uria. Myös matkailuelinkeinon tulisi voida käyttää uria huoltotoimintaan.		
	Suunnittelualueella tulisi toimia hallituksen esityksen (8/1982) hengen mukaisesti, eikä suinkaan ns. Akwé: Kon -ohjeiden kiistanalaisen tulkinnan mukaan, etenkin koska suuri osa suunnittelualueesta ei kuulu Akwé: Kon -ohjeen alueeseen. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa tulisikin määrittää selvästi ne toiminnot, joita paikalliset voivat tehdä suunnittelualueella, ja kuka kulloinkin antaa luvan kyseisiin toimintoihin.	Akwé: Kon -työryhmän toimialue on saamelaisalue eikä se käsittele saamelaisalueen ulkopuolisia asioita. Lupakäytännöt – myös paikallisia asukkaita koskevat – ovat lomakkeessa 17.	Ei muutosta.
Kemin-Sompion paliskunta	Suunnittelualue kuuluu kokonaisuudessaan erityiseen poronhoitoalueeseen ja myös historialliseen saamelaisalueeseen, käsittäen mm. Sompion ja Kemikylän Lapinkylien alueita (kuva 1). Tämä tulee tuoda esiin suunnitelman yhteenvedossa. Poronhoito suunnittelualueella ei ole ollut pelkästään suurporonhoitoa, vaan alueella on ollut metsäsaamelaiden harjoittamaa vähäporoista pyyntikulttuuria. Sitten peuranpyynti muuttui nykyisenkaltaiseksi poronhoidoksi suurporonhoidon tultua alueelle 1800- luvun puolivälin jälkeen. Entisten Sompion ja Kemikylän Lapinkylien alueella asuu edelleen metsäsaamelaisia, jotka polveutuvat alueella pitkään asuneista lappalaisista ja harjoittavat edelleen katkeamattomasti esivanhemmiltaan perimiään lappalaiselinkeinojaan. Tämä kansa ei ole kuollut tai väistynyt uudisasutuksen myötä eikä ole luovuttanut mitään oikeuksiaan ja omistuksiaan pois. Tämä on korjattava myös suunnitelmaan.	Tietoja täydennetty lapinkylien ja peuranpyynnin osalta. Kappalejako selkiytetty.	Muutettu.
	Kemihaaran erämaa ja Uura-aapa sijaitsevat kokonaan Kemin-Sompion paliskunnan alueella ja myös UKK-puistosta huomattava osa. Nämä alueet käsittävät suunnittelualueesta enemmän	Uudelleenlaskenta tuotti tuloksen 37 %.	Muutettu.

	kuin 35 %, joten tuo pinta-alan osuus tulee tarkistaa suunnitelman osalta.		
	Yhteenvedossa oleviin päämääriin on lisättävä poronhoidon edellytysten turvaaminen joko kohtaan 6 tai sitten omaksi kohdakseen. Tämä on kuitenkin niin keskeinen osa suunnittelualueen historiaa ja nykypäivää, että se on selkeästi tuotava esiin suunnitelmassa.	Porotalous lisätty arvo- ja uhkatarkasteluihin. Porotalous tarkastellaan erillisissä suunnitelman luvuissa 10b ja 17b.	Muutettu.
	Biodiversiteettisopimus koskettaa myös Kemin-Sompion paliskunnan aluetta. Kemin-Sompion paliskunnasta olisi tullut olla edustus Akwé: Kon -työryhmässä alusta saakka. Hoito- ja käyttösuunnitelmasta vastaavan Metsähallituksen tulee esittää Saamelaiskäräjille ja Kolttien kyläkokoukselle, että myös Kemin-Sompion paliskunnan ja metsäsaamelaisten edustajat pääsevät mukaan Akwé: Kon -työryhmään.	Suomessa Akwé: Kon -ohjeet on tarkoitettu sovellettavaksi saamelaisten kotiseutualueella toteuttavien sellaisten hankkeiden ja suunnitelmien kulttuuri-, ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten arvioinneissa, jotka voivat vaikuttaa saamelaiskulttuuriin, -elinkeinoihin ja kulttuuriperintöön. Ohjeita sovelletaan saamelaiskäräjien sekä koltta-alueella yhdessä kolttien kyläkokouksen kanssa.	Ei muutosta.
	Suunnitelmassa tulee ottaa selkeä vastustava kanta Soklin kaivokseen, koska sen haitalliset vaikutukset ulottuisivat suoraan ja välillisesti ainakin UKK-puiston alueelle. Kaivostoiminta romuttaisi puiston alkuperäistä tarkoitusta, aiheuttaisi huomattavaa haittaa poronhoidolle ja ympäristölle sekä aiheuttaisi vakavana esteen lohen palauttamiselle Tuuloman ja myös Kemijoen vesistöön.	Suunnitelman kirjaus mahdollisesta Soklin kaivoksesta on riittävä.	Ei muutosta.
	Sivulle 5 on korjattava, että suunnittelualue on Kemin-Sompion paliskunnalle erityisen merkittävä laidunalue, joka mahdollistaa porojen hoitamisen luonnonlaitumilla ympäri vuoden ilman lisäruokintaa.	Kirjaus tarkennettu.	Täydennetty.
	Vesistöjen osalta korjattava tekstiä siten, että myös Pihtijoki laskee melkein samasta kautta kuin Luirojoki Lokan tekoaltaaseen. Nyt tekstistä saa käsityksen, että Pihtijoki olisi oma erillinen vesistönsä. Käytännössä Pihtijoki laskee Luiroon, vaikka onkin siinä vaiheessa jo altaan vaikutusalueella.	Hyvä huomio. Vesistöalue-tekstiä tarkennettu.	Muutettu.
	Sivulla 13 on mainittu palojatkumosuunnitelmasta (Paahde-Life). Tällaisten suunnitelmien tekeminen tulee toteuttaa yhteistyössä paliskuntien kanssa, jotta suunnitelmilla ei aiheuteta haittaa alueen poronhoidolle.	Tärkeä huomio.	Ei muutosta.
	Sivulla 14 olevat viittaukset laiduntutkimuksiin ja pohjoisimpiin paliskuntiin eivät kuulu kaikilta osin	Oikea huomio. Kohtaa on tarkennettu.	Muutettu.

	suunnittelualueeseen. Käsitksemme mukaan suunnittelualueen laitumet ovat paremmassa kunnossa kuin pohjoisissa paliskunnissa yleensä.		
	Sivulla 30 oleva saamelaiskulttuuri tulee kirjoittaa uudelleen ja tunnustaa siinä alueen oikea historia peuranpyynnistä nykypäivään. Metsäsaamelaiset eivät ole alueelta hävinneet mihinkään vaan heidän jälkeläisensä harjoittavat yhä elinkeinojaan suunnittelualueella. Esimerkiksi Kemin-Sompion ja Lapin paliskunnan poronhoito suunnittelualueella ei eroa mitenkään toisistaan.	Lomake 6: Saamelainen kulttuuriperintö liitetty osaksi muuta alueen kulttuuriperinnön kuvausta, koska kommenttien perusteella nykyinen kappalejako on epäselvä. Lisäksi saamelaista kulttuuriperintöä koskevia tietoja, mm. lapinkyliä ja peuranpyyntiä, on täydennetty.	Muutettu.
	Sivulla 44 tulee erätaloudessa huomioda, että Riistakeskuksen poikkeusluvilla tapahtuvassa suurpetojen pyynnissä kuntalaisuus ei olisi este pyynnin järjestelyissä. Nyt kansallispuiston osalta on ongelmana pyytäjien kotikunta, kun pyynti tapahtuu naapurikunnan puolella.	Kyseinen ongelma on tunnettu, mutta muutos vaatii lakimuutoksia.	Ei muutosta.
	Sivuilla 50–51 olevat poronhoito ja saamelainen poronhoito tulee yhdistää yhdeksi kokonaisuudeksi siten, että se kuvaa oikein suunnittelualueen poronhoitoa. Poronhoitoa ei tule eriyttää kahdeksi erilaiseksi kokonaisuudeksi kuten nyt on tehty. Nyt kohdassa saamelainen poronhoito kuvataan tietyiltä osin lähinnä Enontekiön suunnalla olevaa tokkakuntaista poronhoitoa, jota ei tällä suunnittelualueella ole olemassa. Kyseisen osuuden kirjoittamisessa tulee suunnitelman laatijan käyttää asiantuntijoita paliskunnista ja hyväksyttää lopullinen teksti suunnittelualueen paliskunnilla.	Porotalouden nykytilaa koskevat yleistekstit ovat Paliskuntain yhdistyksen aiempiin hoito- ja käyttösuunnitelmiin antamia tekstejä. Saamelainen poronhoito -kappaletta on tarkennettu. Teksti on Akwé: Kon -työn tuottamaa.	Muutettu.
	Sivulla 54 otetaan kantaa jäkälälaidunten kunnan heikentymiseen, mutta siinä on unohdettu laidunten kuntoon vaikuttavista tekijöistä talousmetsissä toiminut tehometsätalous, jonka vuoksi vanhat metsät ja loppometsät ovat vähentyneet. Talousmetsäalueella tapahtunut voimakas metsien käsitely on lisännyt laidunnuspainetta suunnittelualueella. Paliskunnat ovat kuitenkin omilla toimillaan (mm. laidunkiertojärjestelmät ja teurasporojen aikaisempi teurastaminen) kehittäneet kestävästi suunnittelualueen laidunkäyttöä. Tämä on lisättävä suunnitelmaan.	Lomakkeen 12 uhka-analyysiä laidunnuksesta on tarkennettu. Porolaidunnusten vaikutuksia käsitellään lomakkeessa 4.	Muutettu.
	Sivulla 55 on tarkennettava Soklin kaivoksen haitallisia vaikutuksia. Soklin kaivos on suunniteltu suoraan Nuortin latvavesien päälle (mm. Yli-	Uhkataarkastelu mahdollisesta Soklin kaivoksesta on riittävä.	Ei muutosta.

	Nuortti, Sokli-oja, Jänesoja). Sen vaikutukset Nuorttijokeen eivät ole pelkästään vedenottamista vaan myös kokonaisia latvaojia tuhotaan. Lisäksi tulee pöly- ja meluhaittoja, jotka leviävät suunnittelualueelle. Erämaa kansallispuiston kyljessä muuttuisi teollisuusalueeksi, joka vaikuttaisi haitallisesti suunnittelualueeseen ja sen imagoon.		
	Sivulla 57 elinkeinojen käyttöarvoista puuttuu poronhoito. Poronhoito on kuitenkin keskeinen suunnittelualueen käyttöarvoista. Poronhoidon uhkina alueella ovat liian suuret petomäärät, kaivostöiminnan uhkakuvat ja hallitsemattomasti kehittyvä turismi.	Porotalous on lisätty arvo- ja uhkatarkasteluun. Porotalous tarkastellaan erillisissä suunnitelman luvuissa 10b ja 17b.	Muutettu.
	Paliskunta puoltaa kesäaikaista Kemihaarasta kolmella reitillä tapahtuvaa pyöräilyn kehittämistä. Pyöräily ei saa olla moottorikäyttöistä ja se tulee tapahtua kyseisillä reiteillä nimenomaan kesäaikaan. Paliskuntaan tulee olla yhteydessä tarkempia suunnitelmia laadittaessa ja paliskunnan toiveet mahdollisista rajoitusajoista tulee ottaa huomioon.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
	Paliskunta puoltaa asiakkaiden moottorikelkkareikukuljetuksia Kemihaara–Korvatunturinmurusta välillä aikaisemman käytännön mukaisesti. Paliskuntaan tulee olla yhteydessä tarkempia suunnitelmia laadittaessa ja paliskunnan toiveet mahdollisista rajoitusajoista tulee ottaa huomioon. Uusia moottorikelkkareittejä ei hyväksytä paliskunnan alueelle. Lapin paliskunnan alueelle suunniteltujen uusien reittien osalta tulee Lapin paliskunnan lausunto ottaa ensisijaisesti huomioon.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
	Koiravaljakkotoimintaa paliskunta ei hyväksy suunnittelualueelle.	Suunnitelmaan esitetyt uudet toiminnot (asiakkaiden rekikuljetus ja asiakkaiden koiravaljakkokuljetus, Kakslauttanen–Niilanpään tunturialue ja Tanka-vaara–Jorpulipää) on suunniteltu toteutettavaksi siten, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän haittaa muulle maankäytölle mutta tarjoavat hiihtotaidotomille matkailijoille mahdollisuuden päästä kokemaan tunturiluonto. Metsähallituksen esitys 29.5.2015: - Metsähallitus poistaa suunnitelmasta esityksen koiravaljakkoreitistä välille Kakslauttanen–Niilanpään tunturialue.	Muutettu.

		Metsähallituksen esitys 29.8.2016: - Metsähallitus poistaa suunnitelmasta esi- tyksen koiravaljakkoreitistä välille Tanka- vaara–Jorpulipää.	
	Paliskunta puoltaa Nuorttin melontareitin kehittä- mistä. Kehittämissuunnitelman tarkemmassa laa- timisessa tulee olla yhteydessä paliskuntaan.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
	Paliskunta puoltaa ratsastuksen sallimista Kemi- haarasta mainitulla kolmella reitillä. Paliskuntaan tulee olla yhteydessä tarkempia suunnitelmia laa- dittaessa ja paliskunnan toiveet mahdollisista ra- joitusajoista tulee ottaa huomioon.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
	Sivulla 91 oleva malminetsintäluopien käsittelyyn liittyvä menettely tulee kirjata koskemaan koko suunnittelualuetta, ei vain saamelaiden kotiseutu- aluetta.	Aiheellinen kommentti. Metsähallitus ei myönnä kai- voslain tarkoittamia maanomistajansuostumuksia malminetsintään kansallisten luonnonsuojeluohjel- mien vielä perustamattomille alueille, Natura-alu- eille, erämaa-alueille eikä ylipäätään koko saame- laisten kotiseutualueelle.	Muutettu.
	Sivulla 93 tulee olla maininta, että porojen hätä- ruokinta ja porojen kokoamisessa tapahtuva hei- nittäminen tulee olla mahdollista suunnittelualue- ella. Suositukseen tulee lisätä, että petojen tappa- mista poroista tulee ilmoittaa paliskuntaan.	Porojen ruokintaa ja heinittämistä koskevat ohjeet ovat lomakkeella 17b. Suositus on lisätty lomakkeelle 17b.	Muutettu.
	Sivulla 95 alueellisessa ja paikallisessa yhteis- työssä tulee ottaa mukaan myös Kemin-Sompion paliskunta esimerkiksi yhteistoimintapäiville.	Kemin-Sompion paliskunta on edustettuna kansal- lispuiston neuvottelukunnassa. Metsähallituksen metsätalous järjestää paliskunta- neuvotteluita, joihin Metsähallituksen luontopalvelut osallistuu tarvittaessa.	Ei muutosta.
	Sivulla 105 on susi kirjattu väärään direktiiviliitteen- seen. Susi kuuluu poronhoitoalueella liitteeseen V eikä liitteeseen IV, kuten suunnitelmaan on kir- jattu. Tämä on suunnitelmaan korjattava.	Korjattu.	Muutettu.
Lapin paliskunta	Luonnoksen lomakkeessa 4 mainitaan RKTL:n tutkimuksesta (Poronhoitoalueen pohjoisosan tal- vilaitumet vuosina 2005–2008), jonka mukaan La- pin paliskunnan itäosan (suunnittelualue) jäkäliköt ovat ”hitaasti uudistuvia”. Kuitenkin on huomata- tava, että saman tutkimuksen mukaan jäkälien peittävyys ja jäkälien korkeus ovat 1990-luvulta kasvaneet Lapin paliskunnan alueella. Lisäksi jä- kälän biomassassa suunnittelualueen itäosassa on tapahtunut selkeä muutos parempaan.	Tekstiä on tarkennettu.	Muutettu.

	Hoito- ja käyttösuunnitelma luonnoksessa on ehdotettu lomakkeissa 15 ja 17 runsaasti uusia reittejä kansallispuiston alueelle. Paliskunta on neuvotellut reitistöistä Metsähallituksen sekä matkailuyrittäjien kanssa syksyllä Kiilopäällä ja tuonut jo tuolloin näkemyksiään reiteistä esille. Paliskunnan pääerotusaita, Vuomaselkä, sijaitsee lähellä Kopsujärvi–Niilanpää-alueella. Paliskunnan erotuksissa eloon luetut porot kulkevat alueen läpi ja osa poroista jää laiduntamaan alueelle. Alueella suunnitellut reitit aiheuttavat haittaa porojen laidunnukselle, porot alkavat kulkea reittejä pitkin ja reiteillä oleva kelkka ja koiraliikenne karkottaa porot. Tästä johtuen porot voivat päivän aikana laukkoa kelkkojen ja koirien edessä tarpeettomasti jopa kymmeniä kilometrejä. Pahimmassa tapauksessa porot voivat karkottua perinteiseltä laidunalueelta kokonaan ja siirtyä paliskunnan muihin osiin, tämä lisää laidunnus painetta muilla alueilla tarpeettomasti. Lapin paliskunta on Suomessa niitä harvoja paliskuntia, jossa porojen talvilaidunnus perustuu lähes täysin luonnonlaitumiin. Paliskunnassa vain Vuotson kanavan eteläpuolisille alueella käytetään lisäruokintaa talvisin. Tämän vuoksi on äärimmäisen tärkeää, että porot laiduntavat paliskunnan eri puolilla suunnitellusti ja kontrolloidusti. Em. syistä lapin paliskunta vastustaa Kopsujärvi–Niilanpää-alueelle suunniteltuja uusia koira- ja kelkkakuljetusreittejä.	Matkailupalvelureitti Tankavaara–Kakslauttanen lakautetaan. Neuvottelun (16.9.2014 Lapin, Kemi-Sompiön ja Ivalon paliskunnat, Saariselkä-Kiilopään matkailuyrittäjät, Metsähallitus) perusteella Metsähallitus on valinnut reitit siten, että ne haittaavat mahdollisimman vähän poronhoitoa: - Uudet reitit ovat pistoreittejä: meno ja paluu tapahtuvat samaa reittiä. - Kakslauttanen–Niilanpään tunturialue -reitti sijoittuu poronhoidon kannalta reuna-alueelle, jossa on jo muitakin matkailutoimintaa ja huoltoajoa. - Kopsujärven reitille esitetään aikarajaa (15.3.). Metsähallituksen esitys 29.5.2015: - Metsähallitus poistaa suunnitelmasta esityksen koiravaljakkoreitistä välille Kakslauttanen–Niilanpään tunturialue.	Muutettu.
	Lomakkeissa 15 ja 17 on esitetty myös lupien myöntämistä huollettujen hiihtovaellusten järjestämiseen. Paliskunta näkee tällaisten lupien myöntämisen ongelmallisena, jos tällaisista hiihtovaelluksista tulisi suosittuja ja niitä tehdään paljon, on suurena vaarana hyvinkin huomattava moottorikelkkaliikenne puiston alueelle. Esityksessä ei myöskään lue, miten ja kuka näitä lupia voisi hakea ja saada. Puiston pääreitistöä ajetaan jatkuvasti puiston henkilökunnan ja poromiesten toimesta, nämä henkilöt osaavat kohdata porot ja varoa/väistää niitä, tottumattoman kelkkakuskin ja perässä hiihtävän mahdollisesti suurenkin ryhmän kanssa tilanne on erilainen. Voidaan todeta hiihto-	Edellisessä vuoden 2001 suunnitelmassa ja järjestyssäännössä on mahdollistettu huolletut vaellustuotteet kansallispuistossa. Lupakäytännöllä toiminta pidetään pienimuotoisena ja hallittuna.	Ei muutosta.

	vaellukselle lähtijän pystyvän kantaa omat tarvikeensa ja ruokansa ja pystyvän majoittumaan autio/varaustuvissa ilman huoltoakin. Hiihtäminen hien valmiilla kelkkajäljellä ei pitäisi olla ongelma. Paliskunta vastustaa myös huollettujen hiihtovaelusten luvittamista puiston alueella		
	Lomakkeessa 17 mainitussa vesiliikenteessä olisi hyvä mainita poromiesten käyttävän moottoriveneitä poronhoitotöissä. Poromiehet liikkuvat veneellä muuallakin kuin Luiro- ja Repojoella.	Täydennetty.	Täydennetty
	Paliskunta vastustaa myös suunniteltuja hevosreittejä. Hevoset eivät kuulu kansallispuistoon. Hevonen ei ole eikä ole koskaan ollutkaan perinteinen kulkuneuvo puistossa.	Kemin-Sompion paliskunnan alueelle suunnitellut hevosreitit ovat todennäköisesti erittäin vähäisellä käytöllä. Lapin paliskunnan alueen reitti on lyhyt menopaluureitti Kopsusjärventien laavulle.	Ei muutosta.
	Kuvassa 18 on esitetty suunnittelualueen paliskunnat ja porotalousrakenteet. Kartasta puuttuu mm. Lapin paliskunnan Harrijärven kämppä, lisäksi Lapin ja Kemin-Sompion paliskuntien raja on lähellä Venäjän rajaa Talkkunapään seudulla piirretty väärin sekä Lapin ja Ivalon paliskuntien raja Joosepin lähellä on väärin.	Harrijärvi merkitään kartalle. Käytössä olevat digitaaliset aineistot sisältävät paikoin epätarkkuuksia. Metsähallitus on raportoinut karttavirheistä.	Täydennetty
	Lomakkeessa 18 on maininta Anterin vanhasta rajavartioasemasta. Paliskunnan mielestä Anterin vartioasemaa ei tulisi vuokrata opetus tai tutkimuskäyttöön vaan se pitäisi ensisijaisesti purkaa.		Ok.
Paliskuntain yhdistys	Viimeisin yhteistyöryhmän kokous on ollut 21.8.2014. Tämän jälkeen luonnokseen on lisätty asioita, joita ei ole yhteistyöryhmälle kerrottu. Suunnittelualueelle ei ole aiemmin ollut tarkoitus tehdä uusia koiravaljakkoreittejä. Nyt luonnoksesta löytyy maininta kahdesta uudesta alueesta, johon koiravaljakkolupia voidaan myöntää. Alueet ovat Lapin paliskunnan laidunalueita. Koiravaljakotoiminta aiheuttaa häiriötä poroeläimille. Lapin paliskunta vastustaa uusien koiravaljakkoreittien perustamista.	Neuvottelun (16.9.2014 Lapin, Kemi-Sompion ja Ivalon paliskunnat, Saariselkä-Kiilopään matkailuyrittäjät, Metsähallitus) perusteella Metsähallitus on valinnut reitit siten, että ne häiritsevät mahdollisimman vähän poronhoitoa: - Uudet reitit ovat pistoreittejä: meno ja paluu tapahtuvat samaa reittiä. - Kakslautanen–Niilanpään tunturialue -reitti sijoittuu poronhoidon kannalta reuna-alueelle, jossa on jo muutakin matkailutoimintaa ja huoltoajoa. - Kopsusjärven reitille esitetään aikarajaa (15.3.). Metsähallituksen esitys 29.5.2015: - Metsähallitus poistaa suunnitelmasta esityksen koiravaljakkoreitistä välillä Kakslautanen–Niilanpään tunturialue.	Muutettu.

	Uusien koiravaljakkoreittien lisäksi yhteistyöryhmän kokouksen jälkeen luonnokseen on lisätty mahdollisuus matkailijoiden kuljettamiseen moottorikelkoin nykyisen yhden reitin lisäksi kahdelle uudelle reitille Lapin paliskunnan alueelle. Moottorikelkkailu aiheuttaa haittaa ja häiriötä poroelinkeille. Alueelle on suunniteltu sallittavaksi myös moottorikelkalla ajaminen hiihtovaelluksien yhteydessä sekä liikuntaesteisten henkilöiden kuljettaminen. Lapin paliskunta vastustaa moottorikelkailuun sallittujen alueiden lisäämistä.	Edellisessä vuoden 2001 suunnitelmassa ja järjestyssäännössä on mahdollistettu huolletut vaellustuotteet kansallispuistossa. Suunnitelmaan esitetyt uudet toiminnot (asiakkaiden rekikuljetus ja asiakkaiden koiravaljakkokuljetus, Kakslauttanen–Niilanpään tunturialue ja Tanka-vaara–Jorpulipää) on suunniteltu toteutettavaksi siten, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän haittaa muulle maankäytölle mutta tarjoavat hiihtotaidotomille matkailijoille mahdollisuuden päästä kokemaan tunturiluonto. Metsähallituksen esitys 29.5.2015: - Metsähallitus poistaa suunnitelmasta esityksen koiravaljakkoreitistä välille Kakslauttanen–Niilanpään tunturialue.	Muutettu.
	Luonnoksen mukaan kaikki paliskunnat ovat osallistuneet yhteistyöryhmän toimintaan. Akwé: Kon -ohjeita tulee soveltaa alkuperäiskansa- ja paikallisyhteisöille. Paliskuntia voidaan pitää paikallisyhteisöinä. Akwé: Kon -ryhmään tulee ottaa mukaan kaikki suunnittelualueen paliskunnat.	Suomessa Akwé: Kon -ohjeet on tarkoitettu sovellettavaksi saamelaisten kotiseutualueella toteuttavien sellaisten hankkeiden ja suunnitelmien kulttuuri-, ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten arvioinneissa, jotka voivat vaikuttaa saamelaiskulttuuriin, -elinkeinoihin ja kulttuuriperintöön. Ohjeita sovelletaan saamelaiskäräjien sekä kolttalaueella yhdessä kolttien kyläkokouksen kanssa.	E muutosta.
	Suunnitelmassa (s. 95) kuvataan alueellista ja paikallista yhteistyötä. Siellä nimitetään Poronhoitolain 53 §:n mukaisia neuvotteluita ”kuulemiseksi”. Laki kuitenkin puhuu yksiselitteisesti neuvotteluista: ”Suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä valtion viranomaisten on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.” Kohta tulee korjata.	Tarkennettu.	Muutettu.
	Samassa taulukossa (s. 95) kerrotaan, että ”Järjestetään vuosittain saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien ja Metsähallituksen yhteistoimintapäivä ---”. Kohta on virheellinen ja tulee muuttaa, sillä myös Kemin-Sompion paliskunta osallistuu vuosittain oman alueensa yhteistoimintapäivään. Sanat ”saamelaisten kotiseutualueen” voi poistaa.	Suunnitelman tekstissä tarkoitetaan saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien ja Metsähallituksen yhteistoimintapäivää, joka perinteisesti järjestetään vuosittain kesäkuussa. Metsähallituksen luontopalvelut osallistuu tarvittaessa Metsähallituksen metsätalouden järjestämiin paliskuntien yhteistoimintapäiviin.	Ei muutosta.

	Suunnittelualan lajiluettelossa (s. 105) suden kohdalle on merkitty väärä luontodirektiivin liitenumero. Susi kuuluu poronhoitoalueen ulkopuolella liitteeseen IV ja poronhoitoalueella liitteeseen V. Suunnittelualue on poronhoitoaluetta, joten oikea liitenumero on V. Tämä kohta tulee korjata.	Hyvä huomio. Tekstiä on tarkennettu.	Muutettu.
	Luonnoksen mukaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa keskitytään lähinnä alueen matkailun kehittämiseen vastoin alueiden perustamistarkoitusta. Urho Kekkosen kansallispuiston järjestys- säännön mukaan kansallispuisto on luonnonsuojelualue, jonka tehtävänä on säilyttää Metsä-Lapin ja Peräpohjolan metsä-, suo- ja tunturiluontoa. Kansallispuiston tarkoituksena on erämaaluonnon suojeleminen sekä poronhoidon ja retkeilyn edellytysten säilyttäminen. Sompion luonnonpuisto on perustettu 1956 tieteellisiin tarkoituksiin ja se palvelee lähinnä luonnonsuojelua ja tutkimusta. Erämaalain mukaan erämaa-alueita perustetaan alueiden erämaaluonnon säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi. Soidensuojelualueet ovat perustettu suoluonnon suojelemiseksi. Metsähallituksen tulee huomioida nämä alueiden perustamistarkoitukset suunnitelmassaan alueiden käyttöä. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei voida edistää matkailua muiden elinkeinojen ja luonnonsuojelun kustannuksella.		Ok.
Inarin riistanhoitoyhdistys	Inarin riistanhoitoyhdistyksellä ei ole mitään erityistä mainittavaa UK-puiston hoito- ja käyttösuunnitelmaan. Paikallisten metsästäjien perinteiset metsästystarpeet on otettu suunnitelmassa huomioon, eikä niitä ole lähdetty tarpeettomasti heikentämään.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
Lapin ELY-keskus	Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan keskeiset luontoarvot ja uhat on tunnistettu hyvin. Lähteikköjen ja pahtakallioiden kasvillisuutta on tarpeen suojella rakenteilla ja ohjeistamalla. Jäkälän, sammalien, sienien ja soiden putkilokasvien kartoittamiseen tulee panostaa lähivuosina riittävästi.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.

	Suunnitelmasta ei selviä, sisältyykö kiirunan elinympäristöt riistalintujen kolmiolaskentaan tai onko kiirunakantoja muutoin seurattu. UK-puiston tunturien paljakkala-alueet ovat kiirunan suojelun kannalta merkittäviä.	Riistakolmiolaskenta on linjalaskentaa, joten lajien elinympäristöjä ei sinällään seurata. Kiiruna on seurattava laji muiden riistalintujen kanssa. Riistakolmiolaskentojen lisäksi Kiilopään alueella on yksi riekkojen linjalaskenta-alue, josta myös kiirunan pesimätulosta ja esiintymistä seurataan kanakoirien avulla suoritettavalla laskennalla. RKTL:n (Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen) saalistilastojen perusteella kiirunaan ei kohdistu merkittävää metsästyspainetta suunnittelualueella eikä sitä ympäröivillä alueilla.	Ei muutosta.
	Hirvestämisen ja maalintujen metsästyksen vaikutuksia suunnittelualueen kantojen kestävyys on muihin vaikutuksiin olisi voitu paremmin avata ja perustella.	Suunnittelualue on osa laajempaa ympäröivää riistatalousaluetta, kansallispuistossa metsästysosoikeus on vain kuntalaisilla oman kotikunnan alueella. Erämaisten suojelualueiden metsästyspaine on tiestön puuttumisen johdosta ympäröiviä alueita alhaisempi. Suomen riistakeskus vastaa hirvenmetsästyksen kestävydestä pyyntilupien myöntämisellä. Karhun (ja muiden suurpetojen) metsästyksen suurinta sallittua saalismäärää rajoitetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Pienriistan metsästyksen määrää voidaan riistakantojen niin vaatiessa rajoittaa lyhentämällä lajien metsästysaikoja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Pienriistakantojen ja riistasaaliiden vuosittaista sekä pitkäaikaista vaihtelua tilastoidaan RKTL:n (Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen) tilastoista. Suunnittelualueet ovat kuntalaisille merkittäviä perinteisiä pyyntialueita, joilla on suuri merkitys paikallisen eräntäntikulttuurin säilymiselle. Alueen perinteisen eräntäntikulttuurin säilymistä voi uhata paikallisväestön ikääntyminen ja muuttoliike kasvukeskuksiin. Nykysäädöksillä Metsähallitus ei voi tarjota metsästysmahdollisuuksia kansallispuistoon suunnittelualueen kuntien ulkopuolella asuville.	Ei muutosta.
	Suunnitelman toteutusosassa on mainittu luontomatkailupalvelujen kehittämisen tukeutumisesta Kivipään autiotupa. Kivipään autiotupa on lyhyiden kahden yön retkeilijöiden ja pitkien matkojen vaeltajille erittäin tarpeellinen tukikohta, jota ei tulisi poistaa autiotupakäytöstä. Patikointi- ja hiihtovaellusmatkasta Porttikosken autiotuvalta Saariselän matkailukeskukseen tulee turvallisuuden ja	Kivipää poistettu listalta: Tarkastellaan ja muutetaan tarvittaessa tupien käytötapa (esim. Porttikosken ja Suomun Villen tuvat) varaus- tai vuokratuviksi).	Muutettu.

	vaativuuden näkökulmasta liian pitkä päivätaival, noin 25 km, mikäli Kivipään autiotupa suljetaan.		
	Pyöräily tulisi sallia ruska-ajan ulkopuolella tarkemmin valituilla perusosan patikointireiteillä esim. Luttotupa–Vellinsärpimä–Taajoslaavu–Luu-lampi ja Kiilopää, jolloin nykyisten puiston ulkopuolella olevien pyöräreittien kanssa voidaan ajaa noin 45 kilometrin rengasreitti. Reitin ajosuunta tulee olla vain myötäpäivään niin, että Luulammelta nouseaan Kiilopäälle. Kansanterveyden näkökulmasta pyöräilyn salliminen edistää merkittävästi kansalaisten hyvinvointia ja kunnon kohentamista.	Esitetty reitti on merkitty, eli pyöräilyä esitetään sallittavaksi.	Huomioitu suunnitelmassa
	Koiravaljakko- ja ratsastustoimintaa ei tule sallia olemassa olevia reittejä ja ohjelmapalvelutoimintaa laajemmin porotalouden ja luonnonsuojelun turvaamisen perusteella. Yksittäisille koiravaljakkoajajille ei tule myöntää Metsähallituksen lupia puistoalueelle.	Neuvottelun (16.9.2014 Lapin, Kemi-Sompiön ja Ivalon paliskunnat, Saariselkä-Kiilopään matkailuyrittäjät, Metsähallitus) perusteella Metsähallitus on valinnut reitit siten, että ne haittaavat mahdollisimman vähän poronhoitoa: - Uudet reitit ovat pistoreittejä: meno ja paluu tapahtuvat samaa reittiä. - Kakslauttanen–Niilanpään tunturialue -reitti sijoittuu poronhoidon kannalta reuna-alueelle, jossa on jo muutakin matkailutoimintaa ja huoltoajoa. - Kopsusjärven reitille esitetään aikarajaa (15.3.). Metsähallituksen esitys 29.5.2015: - Metsähallitus poistaa suunnitelmasta esityksen koiravaljakkoreitistä välille Kakslauttanen–Niilanpään tunturialue.	Muutettu.
	Kesäajan maastoliikenne tulee olla hyvin tiukasti rajoitettua ja pääsääntöisesti kiellettyä. Talvella kelkkailun tulee olla myös vähäistä.		Ei muutosta.
	Retkeilijöiden havaitsemien puutteiden nopeaan viestitykseen ja tehtäviin toimenpiteisiin voitaisiin antaa selkeät ohjeet. Erityisesti talviretkeilijöiden maastoturvallisuutta edistävien ohjeiden esittäminen tupien turvallisuusohjeissa ja netissä edistäisi selviytymistä ongelmatilanteissa ja vähentäisi yhteiskunnan kustannuksia turhista pelastusoperaatioista. Suunnitelmassa voisi olla jotain mainintoja	Pyritään lisäämään turvallisuuteen liittyvää informaatioita.	Ei muutosta.

	UK-puiston retkeilijöiden turvallisuutta parantavista tavoitteista ja toimenpiteistä. Kulttuurikohteiden mobiilipalvelujen kehittäminen on nykyaikainen opastuskeino, jota voitaisiin laajentaa edustaviin ja kulutusta kestäviin luonto- ja maisemakohteisiin.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
Lapin Liitto	Lapin liiton virasto pitää UK-puisto–Sompio–Kemihaara -Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma-luonnosta huolellisesti ja tarkkaan laadittuna ja toteaa sen toteuttavan myös maakunnan suunnitel-lun ja maakuntakaavojen tavoitteita.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
Metsäntutkimuslaitos	Uutta tässä suunnitelmassa on kaupallisen luon-tomatkailun aikaisempaa huomattavampi mahdol-listaminen. Alueen kotimaisen ja kansainvälisen suosion sekä paikallistalouden tarpeiden näkökul-masta tämä on perusteltua, kunhan toiminta ei kasva liikaa ja uhkaa puiston luonnontilaa ja mai-netta erämaisena kansallispuistona. Seuranta ja tutkimusta näiden palvelujen merkityksestä ja vai-kutuksista tarvitaan, ja mikäli voimakasta haittaa luonnolle tai alueen muille käyttömuodoille aiheu-tuu, toimintaa tulisi voida rajoittaa. Uusina käyttö-muotoina sallitaan koiravaljakot, hevoset ja maas-topyöräily. Näiden käyttömuotojen rajaaminen tie-tyille reiteille on perusteltua sekä alueen ekologi-sen että sosiaalisen kapasiteetin ylläpidon näkö-kulmasta. Esimerkiksi hevoset tuovat mukanaan helposti vieraslajeja suojelualueille.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
	Urho Kekkosen kansallispuisto on ollut sekä luon-non että luontoon tukeutuvan virkistys- ja matkai-lukäytön tutkimuksen laboratorio. Hyvä yhteistyö tutkimuksen tekijöiden ja alueen haltijan sekä pai-kallisten matkailutoimijoiden kesken on edesautta-nut tutkimusta jo vuosikymmenten ajan. Tutki-musta on suunnitelmassa sivuttu varsin suppeasti sen laajuuteen ja monipuolisuuteen nähden, joten esitämme ohessa lyhyesti tärkeimpiä alueeseen liittyviä tutkimuksia, jotka voisi lisätä suunnitel-maan. Esitetään Tutkimus-luvun täydentämistä anne-tuilla tiedoilla.	Suunnitelmaa tukevaa ja sisältöä parantavaa tietoa. Tekstiä täydennetty.	Täydennetty

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos	Kokonaisuutena RKTL arvioi, että hoito- ja käyttösuunnitelma sisältää oleelliset suunnittelualueen luonnontilanaan ja luonnonkäyttöön liittyvistä tekijöistä sekä niistä toimenpiteistä, joita tulisi toteuttaa...	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta
	Poronhoidon osalta tavoitteisiin voitaisiin lisätä jatkuvan yhteydenpidon ja vuoropuhelun ylläpitämisen alueen paliskuntien kanssa.	Yhteydenpito paliskuntien ja Metsähallituksen kanssa perustuu toimiviin neuvottelukäytäntöihin.	Huomioitu suunnitelmassa
	Esitys porojen laidunnuksesta aiheutuvaan uhakuvaan: Porojen laidunnuksesta aiheutuvaa uhakuva voitaisiin tarkentaa siten, että liian voimakas jäkäliköiden talvilaidunnus sekä erityisesti jäkäliköiden ja tunturikoivikoiden intensiivinen kesäaikainen laidunnus ja tallaus heikentävät näiden luontotyyppien tilaa merkittävästi.	Kyseistä kohtaa on tarkennettu pitkälti RKTL:n esittämien tietojen pohjalta.	Muutettu.
	Suunnittelualueen lajiluettelossa ei mainita lainkaan kaloja. Olisiko syytä lisätä sekä uhanalainen järvi- ja lampelainen taimen että hävinnyt ja palautettavaksi suunniteltu lohi?	Tietoja täydennetään.	Täydennetty
Museovirasto	Suunnittelualueella on todettu hoito- ja käyttösuunnitelmassa olevan mukaan runsaasti kulttuuriperintökohteita. Museovirasto käsittelee maiseman ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdettavia asioita suunnitelmasta. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta lausunnon suunnitelmasta antaa Saamelaismuseo Siida. Käyttö- ja hoitosuunnitelmassa on maisema ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteet otettu asianmukaisesti huomioon eikä Museovirastolla ole siihen huomautettavaa.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
Rajavartiosto	Lapin rajavartiostolla ei ole lausuttavaa viiteasiakirjan mukaiseen hoito- ja käyttösuunnitelmaan.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
Suomen luonnonsuojeluliitto/Lapin piiri	HKS:ssa on kiinnitettävä enemmän huomiota avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen. HKS:sta on konkreettisesti käytävä ilmi se, millä tavalla Lapissa ja Suomessa harjoitettu suurpetopoliittikka on näkynyt ja edelleen näkyy suunnitelma-alueella. Alueelle vuosittain myönnettävät poikkeusluvut suurpedoille suhteessa suunnittelualueen suurpetojen kokonaiskantoihin/-kanta-arvioihin on kirjoitettava esiin. Myös alueella laiduntavat poromäärät vuodenajoinnain ja paliskunnittain on käytävä HKS:sta ilmi.	Susi on määritelty metsästyslaissa riistaeläimeksi. Sudella ei ole Natura-alueilla Naturasta johdettua erillisstatusta, suden status määritellään sudenhoitosuunnitelmassa. Poronhoitoalueella linjana on se, ettei susikanta lisäännä. MMM:n linjausten mukaisesti merkittävää vahinkoa aiheuttavat yksilöt poistetaan Riistakeskuksen poikkeusluvilla tarvittaessa myös niiltä Natura-alueilta, joilla luvan hakijoilla on metsästysoikeus.	Ok.

		Poikkeusluvista vastaa viranomaisena Riistakeskus, Metsähallitus ei tilastoi poikkeusluvilla tapahtuvaa petojen poistamista.	
		Suunnittelualueella paimentavat poromäärät vuodenajottain -tieto on vain paliskuntien hallussa.	
	Esitämme, että HKS:aa tulisi ensisijaisesti tarkastella luonnonarvojen näkökulmasta. Suunnittelua ohjaavat nyt taloudelliset seikat, eikä luonnonarvoille anneta sitä merkitystä, joka niille luontodirektiivin ja luonnonsuojelulain mukaan on annettava.	Arvo- ja uhkatarkastelussa on otettu huomioon luonnonarvojen näkökulma.	Ok.
	Käsittelemättä on jäänyt alueen eliömaantieteellinen historia ja lajien sukupuutto. Suunnittelualue sijoittuu Sompion Lapin ja Inarin Lapin eliömaantieteellisten alueiden rajalle. Nämä alueet poikkeavat toisistaan eliöstöltään ja lisäksi lajien sukupuutot ovat kohdelleet alueita lähihistoriassa hie- man eri tavoilla. Sukupuutot ovat välittömästi yhteydessä alueen käyttöön ja suunnitelmiin.		Ok.
	Esitämme, että HKS:aan on lisättävä osio alueen eläimistöä ja niiden historiasta ja sukupuutosta, sekä esitykset toimista tilanteen ennallistamiseksi. Suunnittelualueella merkittäviä eliölajeja on sukupuutossa ja tilanteen korjaamiseen tähtäävät toimet puuttuvat suunnitelmasta. Erityisesti haluamme kiinnittää huomiotanne seuraaviin alueen käyttöön ja suunnitteluun eniten vaikuttaviin eläimiin, jotka tulee Lapin Luonnonsuojelupiiri ry:n mielestä lisätä suunnitelmiin: (susi, metsäpeura, euroopanmajava, naali, ilves, ahma, karhu, hirvi, saukko, lohi, ankerias, pikkunahkiainen, idännahkianen, nierä, mäyrä ja vieraslajit poro, puronierä, minkki, metsäkauris, villisika, supikoira).	Hoito- ja käyttösuunnitelma sisältää kehittämis- ehtoksena selvityksen tekemisen euroopanmajavan palauttamisesta. Puronierää torjutaan aktiivisesti (hoito- ja käyttösuunnitelma). Lajikohtaisissa hoitosuunnitelmissa otetaan kantaa eri lajien hoitoon ja suojeluun.	Ei muutosta.
	Yleisesti ottaen suunnittelualueen lajistosta (esimerkiksi nahkaiset, majava ja metsäpeura) on tutkimustietoa liian vähän. HKS:aan tulee lisätä resursseja tutkimukseen ja luontopalveluiden ennallistamishankkeiden käyttöön.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
	Suunnitelmaan on kirjattava Kemihaaran erämaa- alueen metsien lisäksi soidensuojelualueiden reu- nametsien suojelu ja niiden linnuston tarkkailuoh- jelma silmällä pitäen ne lajit, joiden vuoksi suot on	Suunnitelman tarkastelu on riittävä.	Ei muutosta.

	suojeltu. Erityisesti on seurattava seuraavia lajeja: kanahaukka, palokärki, metsähanhi ja uivelo, jotka ovat riippuvaisia vanhoista soiden reunametsistä ja niissä olevista kolopuista.		
Suomen Latu	Kansallispuistojen palveluita jäsentää ajatus sisääntuloporteista. Tärkeimpien sisääntuloporttien yhteyteen rakennetaan parhaat päiväretkipalvelut ja niiden kautta pääsee pidemmille reiteille sekä erämaahan. Suomen Latu ehdottaa, että Urho Kekkosen kansallispuiston sisääntuloportteina olisivat Saariselkä, Kiilopää ja Tankavaara ja että tämä kirjoitettaisiin näkyviin myös hoito- ja käyttösuunnitelmaan. Suosituimpien sisääntuloporttien tärkeimpiä palveluita ovat opasteet valtateiltä, toimivat parkkipaikat, hyvät päiväretkimahdollisuudet, opastetut reitit, vesipiste sekä vähintään katos ja penkki vaatteidenvaihtoa varten. UK-puiston hiljaisempi, pidemmän matkan vaelta- jia palveleva sisääntuloportti, voisi olla Kemihäärassa tai Savukoskella. Lähtöpisteessä tulisi olla vähintään lähtöopasteet, vesipiste ja katoksellinen penkki varusteiden vaihtoa tai huoltoa varten. Kemihäärassa yrittäjä tarjoaa palveluja jo nyt.	Esitetyt toimet voivat olla osa tulevaa opastuksen kehittämistä.	Ei muutosta.
	Jos UK-puiston kävijämäärää halutaan lisätä, on tärkeää panostaa reitteihin. Sisääntuloporttien yhteydessä olevat lyhyet, muutaman tunnin mittaiseen käyntiin sopivat helpot ympyräreitit ovat käytetyimpiä reittejä, ja niiden palveluista tulee huolehtia. Saariselän alueen palveluihin suunniteltu uusi esteetön tulipaikka on hieno ajatus, koska se huomioi myös ikääntyvät asiakkaat.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
	Tällä hetkellä UK-puistossa on hyvin vähän opastettuja ja merkittyjä reittejä. Alueella on kuitenkin jo olemassa merkitsemätön reittiverkosto. Suomen Ladun näkemyksen mukaan UK-puistoon tarvitaan vaeltajille merkittyjä, useamman päivän vaelluksen mittaisia ympyräreittejä, koska sellaisille on sekä koti- että ulkomaista kysyntää, mutta niiden tarjonta koko maan kansallispuistoissa on vähäistä.		Ei muutosta.
	Suomen Latu esittää, että reittisuunnittelussa panostettaisiin rengasreitteihin, koska ne ovat retkei-		Ei muutosta.

	lyreitteinä huomattavasti houkuttelevampia ja käytetympiä kuin janareitit. Ympyräreitti ei aiheuta tarpeetonta ajelua puiston eri puolille ja sen saavutettavuus on parempi. Helppo saavutettavuus madaltaa myös retkelle lähdön kynnystä. Merkityt ympyräreitit parantavat vaeltajien turvallisuutta ja vähentävät viranomaisten pelastustoimia.		
	Suomen Latu esittää, että UK-puistoon merkittäisiin pitkä vaellusreitti esimerkiksi välille Kiilopää–Suomunruoktu–Luiro–Lankojärvi–Rautulampi–Kiilopää. Lisäksi merkittyjä reittejä esitetään välille Kemihaara–Kiilopää ja Rajajooseppi–Kiilopää.		Ei muutosta.
	Suomen Latu toivoo, että Metsähallituksella olisi rohkeutta kokeilla kansallispuistossa, esimerkiksi juuri UK-puiston alueella, palvelevampaa, Norjan fjällstation-tyyppistä ratkaisua.... vetovoimaisten taukopaikkojen avulla esimerkiksi välille Kiilopää–Suomunruoktu–Tuiskukuru–Luiro–Lankojärvi–Kiilopää.	Suunnitelman mukaan tämänkaltaisen toimintamalli on mahdollinen, jos toteutukseen löydetään toimiva ratkaisu.	Ei muutosta.
	Luulammelle on jo suunniteltu lakanamajoitusta, ja tämä tulisi tuoda esiin hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Luulampi sopisi hyvin myös isomman ryhmän telttailupaikaksi.	Luulammen alue on ongelmallinen lisärakentamisen kannalta, koska lammen lähiympäristössä on laaja muinaisjäännösalue, joka jo nyt on erittäin kulunut mm. retkeilykäytön takia ja vaarassa tuhoutua.	Ei muutosta.
	Voimassa oleva luonnonsuojelulaki (5 luku 36 §) kieltää rajoittamasta jokamiehen oikeuden käyttöä, ellei siihen ole lakiin nojautuvaa perustetta. Saman lain 3 luku 18 §:ssä säädetään liikkumisen rajoittamisesta luonnonsuojelualueella. ...Suomen Ladun näkemyksen mukaan UK-puiston hoito- ja käyttösuunnitelmaan kirjattu maastopyöräilyn rajoittaminen merkityille reiteille ja erikseen osoitetuille urille ei ole mahdollista. Suomen Ladun näkemyksen mukaan hoito- ja käyttösuunnitelmaan kirjattu maastopyöräilyn rajoittaminen ei ole valtakunnallisten suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen.	Suunnitelman maastopyöräilyä koskevat linjaukset ovat tuloksena eri tahojen osin ristiriitaisista toiveista. Asetus Urho Kekkosen kansallispuistosta (4.3.1983/229) 3 §: Järjestyssäännössä voidaan kieltää tai rajoittaa liikkuminen ja teltailu kansallispuistossa määrätyissä osissa.	Ei muutosta.
	Hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei ole myöskään määritelty, mitä Metsähallitus tarkoittaa merkityillä reiteillä. Luetaanko merkityksi reitiksi esimerkiksi vakiintunut selkeä polkureitti, jossa on risteyskohdissa viitoitus, vaikka koko matkalla ei olisi esim. maalimerkintöjä? Riittääkö, että merkitty reitti on merkitty kartalle vai edellyttääkö se myös risteysopasteita?	Merkityn reitin määritelmä tulee selkeyttää kaikille liikkujille. Puutolpat reitin varrella siten, että tolpalta tolpalle on näköyhteys, on merkitty reitti.	Ei muutosta.

	Mikäli hoito- ja käyttösuunnitelmaan kuitenkin jätetään "merkitty reitti" kriteeriksi maastopyöräilyn sallimiselle, tulee selkeästi määritellä se, mitä tarkoitetaan merkityllä reitillä.		
	Lajina maastopyöräilyä palvelevat parhaiten pidemmät, ympyrän malliset reitit. Suomen Latu esittää Kiilopää–Rautulampi–Luulampi–Kiilopää/Saariselkä-reitin lisäksi pyöräreittiä ainakin välille Kiilopää–Suomunruoktu–Luiro–Hammas-kuru–Anteri–Rajajooseppi, mikäli tätä ei käsitetä sellaiseksi merkityksi reitiksi, jolla pyöräily olisi hoito- ja käyttösuunnitelman luonnoksen mukaan sallittua. Hammaskurusta eteenpäin on vanha, kovapohjainen rakennettu tukkitie, jota ajetaan paljon mönkijöilläkin, ja Suomunruoktu–Luiro–Hammas-kuru-välillä pyöräily voitaisiin tarvittaessa johdattaa huoltouria pitkin. Pyöräilylle sopiva ympyräreitti olisi myös Kiilopää.	Suunnitelman maastopyöräilyä koskevat linjaukset ovat tuloksena eri tahojen osin ristiriitaisista toiveista.	Ei muutosta.
	Suomen Latu toivoo, että yhteiskäytössä olevilla reiteillä tiedotetaan liikkujia esimerkiksi opastein tai merkein reitin usean lajin yhteiskäytöstä. Tietoisuus muulla tavoin reitillä liikkuvista olisi omiaan lisäämään turvallisuutta ja suvaitsevaisuutta eri tavoin liikkuvien välillä.		Ok.
	Suomen Latu ei näe perustetta pyöräilyn kieltämiselle huoltourilla, moottorikelkkareiteillä tai kantan hangen aikaan muuallakin. Ainakaan talvialkainen pyöräily ei uhkaa luontoarvoja, joten sen rajoittaminen luonnonsuojelulain 36 §:n perusteella ei ole mahdollista. Linnuston suojeluun liittyviä rajoitusosia ei puistossa ole.	Aiheellinen kommentti. Talvipyöräily on mahdollista huollettuja latuja lukuun ottamatta koko suunnittelualueella.	Muutos.
	Ajatus mobiiliopastuksesta on hyvä kohteilla, jotka ovat päiväkävijöiden saavutettavissa. Puhelimien akkujen kestävyys ja datayhteyksien hitaus ovat helposti esteenä mobiiliopasteiden käytölle.		Ok.
	Suomen Latu esittää, että myös jo sovittu UK-puiston alueelle tuleva geokätköverkosto kirjoitetaan näkyviin hoito- ja käyttösuunnitelmaan.	Täydennetty suunnitelmaan.	Muutos.
	Suomen Latu esittää myös lyhyiden talvikävelyreittien lisäämistä etenkin sisääntuloporttien yhteyteen.	Otetaan huomioon puiston tulevissa kehittämissä.	Ei muutosta.
	Tulentekoon liittyvien ohjeiden ja sääntöjen tulisi olla mahdollisimman selkeät ja yhdenmukaiset	Metsähallituksen luontopalveluilla on tulentekoon yleislinjaus, jossa etelän ja pohjoisen käytännöt ovat erilaiset.	Ei muutosta.

	koko maassa. Myös koirien kanssa kansallispuistossa toimiminen tulisi opastaa paikan päälläkin mahdollisimman selkeästi. Ulkomaisten matkailijoiden opastus tuvilla ja kansallispuistossa etenkin talviolosuhteissa tulisi olla hyvin hoidettu. Se on omiaan vähentämään häiriöitä tuvilla ja pelastuslaitoksen turhia hälytyksiä. Luontomatkailun näkökulmasta on tärkeää sallia matkailuyrittäjien virkistyskäyttöön liittyvät huoltoajot joissain tapauksissa. Yksittäisenä asiana tupien paloturvallisuutta voitaisiin huomattavasti parantaa tupiin sijoitetuilla, palon kestäville kynttilä- ja trangianalusilla.	Muut esitetyt toimet voivat olla osa tulevaa opastuksen kehittämistä. Esitetyt toimet voivat olla osa tulevaa opastuksen kehittämistä. Suunnitelmaa tukeva arvio. Hyvä huomio, toteutetaan.	Ei muutosta. Ei muutosta. Ei muutosta.
Saamelaimuseo Siida	Useita tarkennusesityksiä.	Tietoja tarkennettu lapinkylien, eräkäynnin, henkilöhistorian ja inventointitilanteen osalta. Arkeologisilla kohteilla tarkoitetaan suunnitelmassa kaikkia ihmisen toiminnasta syntyneitä jäännöksiä, jotka ajoittuvat esihistorialliselta ajalta 1960-luvulle. Osa näistä on muinaisjäännöskohteita, osa ei. Siten myös sota-historialliset kohteet sisältyvät arkeologisiin kohteisiin. Ko. määritelmää ei muuteta.	Muutettu.
Lapin riistakeskus	...Vaikka erätaloudelle ja metsästysjärjestelyille on luonnoksessa kirjoitettu oma erillinen osionsa, silti silmiinpistävästi luonnoksessa huomio kiinnittyy siihen, että metsästystä ei ole juurikaan sanallisesti tai muutenkaan huomioitu matkailua, eränkäyntiä ja luonnon virkistyskäyttöä käsittelevien kappaleiden yhteydessä. Suomen riistakeskus haluaa tässä yhteydessä korostaa, että metsästys on nimenomaan ja mitä suurimmassa määrin eränkäyntiä, (perhe)matkailua ja siten aluetaloutta kasvattava sekä useiden nykytutkimusten valossa yksi keskeisimmistä luonnon virkistyskäyttömuo-dosta.	Suunnitelman rakenteesta johtuen eräasioiden kuten myös luonnon virkistyskäytön ja luonnonsuojelun asiat esitetään omissa luvuissaan. Suunnitelma ei vaikuta suunnittelualueen kunnissa asuvien metsästysoikeuksiin. Alueet ovat kuntalaisille merkittäviä perinteisiä pyyntialueita, joilla on suuri merkitys paikallisen eränkäyntikulttuurin säilymiselle. Alueen perinteisen eränkäyntikulttuurin säilymistä voi uhata paikallisväestön ikääntyminen ja muuttoliike kasvukeskuksiin. Nykysäädöksillä Met-sähallitus ei voi tarjota metsästysmahdollisuuksia kansallispuistoon suunnittelualueen kuntien ulko-puolella asuville.	Ei muutosta.
Vuotson kyläyhdistys	Kyseenalaistamme maastopyöräilyn sallimisen kansallispuistossa, koska kokemuksesta tiedämme, että kansallispuistossa pyöräillään luvattomasti. Maastopyöräilijät eivät piittaa kansallispuiston järjestyssäännöistä, vaikka tietävät kyllä, että alueella ei ole sallittua pyöräillä. Vaarana on, että maastossa pyöräily lisääntyy, jos reitit osoitetaan maastopyöräilylle. Nykyiselläänkin valvonta on	Suunnitelman maastopyöräilyä koskevat linjaukset ovat tuloksena eri tahojen osin ristiriitaisista toiveista.	Ei muutosta.

	puutteellista, kuinka voidaan estää maastopyöräily reittien ulkopuolella?		
	Moottorikelkka- ja koiravaljakkoreittilupia myönnettäessä tulee ottaa huomioon paikalliset luontaiselinkeinot.	Otetaan huomioon.	Ei muutosta.
Keminkylän ja Sompion lapinkyläyhdistys	Historia- ja taustaosuudessa alueen poronhoidon historia on kirjoitettu liiaksi suurporonhoidon kannalta, jätetty vähäporoinen pyyntikulttuuri huomiomatta riittävällä painoarvolla. Poronhoito ei ole ollut pelkästään suurporonhoitoa, vaan alueella ollut metsäsaamelaisten harjoittamaa vähäporoista pyyntikulttuuria. Sitten peuranpyynti muuttui nykyisenkaltaiseksi poronhoidoksi suurporonhoidon tultua alueelle 1800-luvun puolivälin jälkeen. (J. J. Kortessalmi, Pohjois-Vienan poronhoito & A. Kehusmaa, S. Onnela, Suur-Sodankylän historiaa).	Epäselvyyttä aiheuttavaa kappalejakoja muutettu. Tietoja tarkennettu peuranpyynnin osalta.	Muutettu.
	Porojen hihnavaasotus on jäänyt mainitsematta, vaikka se on ominaista tälle alueelle, (Marjatta Hannula, Porojen hihnavaasotusperinne). Luonnoksessa on korostettu 1850-luvulla alueelle tulleita poronhoitoa ja väestöä, alkuperäinen metsäsaamelainen väestö on väitetty kuolleen ("alueella muinoin asuneet"), mikä on loukkaus meitä kohtaan. Alkuperäiskansamääritelmä on väärä ja liian suppea luonnoksessa. Entisten Sompion ja Keminkylän Lapinkyläisten alueella asuu edelleen metsäsaamelaisia, polveutuvat alueella pitkään asuneista lappalaisista ja harjoittavat edelleen katkeamattomasti esivanhemmiltaan perimiään lappalaiselinkalvojaan. Tämä kansa ei ole kuollut tai väistynyt uudisasutuksen myötä eikä ole luovuttanut mitään oikeuksiaan ja omistuksiaan pois. ILO-sopimuksessa on hyvin määritelty kohde ja alkuperäiskansat. Stereotyyppiä saamelaisuudesta ei saa jatkaa tässä suunnitelmassa. Lapin paliskunnan ja Kemin-Sompion paliskunnan poronhoito ei eroa mitenkään toisistaan, vain aita on välissä. Tekeillä oleva käyttösuunnitelma näyttää tukevan Lapin paliskunnan poronhoitoa, ja romuttavan Kemin-Sompion poronhoitoa.	Muutettu "alueella muinoin asuneet metsäsaamelaiset" ja epäselvää kappalejakoja selkiytetty.	Muutettu.

	Luonnoksessa on erillinen kirjoitus saamelaisesta poronhoidosta, jossa on vanhaa ja jo kumottua tietoa. Mm. korvamerkkijärjestelmä on ollut joka puolella käytössä missä poronhoitoa on ollut, mm. Siperiassa. (J. J. Kortessalmi Pohjois-Vienan poronhoito). Poronhoidon sanasto ei ole pelkästään suurporonhoidon sanastoa, edelleen käytössä on vanhasta keminsaamesta poronhoitosanastoa. Luonnoksessa annetaan virheellisesti viitteitä, että porosaamelaisuus on ainoa saamelaisuuden muoto UK-kansallispuiston alueella. Lisäksi maininta, että paimentolaisporonhoito vaatii aivan erilaisen ammattitaidon kuin tarhausporonhoito, ei ole relevantti tässä suunnitelmassa.	Saamelainen poronhoito määritellään yleisesti, ei erityisesti suunnittelualuetta koskien.	Ei muutosta.
	Luonnoksessa tulee korvata saamelaisalue erityistä poronhoitoa koskeväksi alueeksi. Luonnoksessa on mainittu 65 % alueesta saamelaisten kotiseutualueeksi, mutta ei ole mainittu, kuinka monta % kuuluu erityisesti poronhoitoon tarkoitettuun alueeseen.	Suunnittelussa noudatetaan vakiintuneita käytäntöjä.	Ei muutosta.
	Saamelaisalue ei perustu oikeushistoriaan mm. ILO-sopimukseen viitaten sekä 1960-luvulla tehtyyn suppeaan saamelaiskyselyyn, (K. Nickul). Em. saamelaiskysely-opinnäytetyö ei ole oikeudellisesti kestävä eikä kattava, tämä opinnäytetyö on johtanut syrjivään saamelaispolitiikkaan ja sitä ei pidä tässä suunnitelmassa hyväksyä. UK-puiston alueella on porosaamelaisten lisäksi metsäsaamelaisia ja inarinsaamelaisia. Maaherra Asko Oinas sanoo muistelmakirjassaan, että K. Nickulin opinnäytetyön pohjalta muodostettu saamelaisten kotiseutualue otettiin käyttöön ”paremman puutteessa”. Nykyisin on käytettävissä paljon tutkimuksia aiheesta, jotka osittavat vanhemmat selvitykset yms. suppeiksi ja stereotyyppisiksi. Myös Akwé: Kon -työryhmään pitää ehdottomasti Kemin-Sompion saada edustus, saamelaiskäräjät eivät edusta nykyisellään metsäsaamelaisia, valtuutusta ei ole annettu.	Suomessa Akwé: Kon -ohjeet on tarkoitettu sovellettavaksi saamelaisten kotiseutualueella toteuttavien sellaisten hankkeiden ja suunnitelmien kulttuuri-, ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten arvioinneissa, jotka voivat vaikuttaa saamelaiskulttuuriin, -elinkeinoihin ja kulttuuriperintöön. Ohjeita sovelletaan saamelaiskäräjien sekä kolttalaueella yhdessä kolttien kyläkokouksen kanssa.	Ei muutosta.

	Luonnoksessa on listattu joitakin muinaismuistoja ja esi- ja kulttuurihistoriallisia kohteita. Savukosken kunnan alueella olevat asuinkentät on jätetty tutkimatta.	Luonnoksessa todetaan, että koko suunnitelma-alue ei ole inventoitu. Taulukossa on ilmoitettu kaikkien tunnettujen kohteiden lukumäärät ja tekstiin kirjoitettu tiivistelmä. Inventoinneissa on painotettu alueita, jotka ovat intensiivisimmässä käytössä mm. retkeilyssä, koska näillä alueilla olevat kohteet ovat eniten tuhoutumisvaarassa. Savukosken puolelta on inventoitu Nuorttijen alue v. 2013 sekä kartoitettu pyyntikuoppia 1990-luvulla. Nuorttijoelta ei inventoinnissa löydetty yhtään kenttää. Tietoja valtion maiden kulttuuriperintökohteista, jotka eivät vielä ole Metsähallituksen tiedossa, voi lähettää Lapin luontopalvelujen kulttuuriperinnön erikoissuunnittelijalle.	Ei muutosta.
	UK-kansallispuiston tulee ottaa tiukempi kanta Soklin kaivosta vastaan, koska se romuttaa puiston alkuperäistä tarkoitusta, aiheuttaa paineita puiston alueelle ja kaivoksen vaikutukset puistoon ovat merkittävät, mm. vesistöjen saastuminen, ilman kautta kulkeutuvat saasteet, melu, poronhoidon laidunnuspaine lisääntyy puistoon jne.	Suunnitelman kirjaus mahdollisesta Soklin kaivoksesta on riittävä.	Ei muutosta.
	UK-kansallispuistoa perustettaessa on sovittu kompensatiot kunnille, nämä lupaukset eivät ole toteutuneet. Näitä kompensatioita tulee pitää yllä. Puiston alueita tulee kehittää samassa suhteessa, mitä alun perin laskettiin kullekin alueelle kohdistuvan, eli kunnittain.		Ok.
	UK-kansallispuiston tarkoitus on turvata saamelaiskulttuuria ja poronhoitoa. Siksi näiden tahojen edustajilla tulee olla enemmän painoarvoa kuin esim. matkailulla. Poronhoito tarvitsee tilaa, ja vaikka jollakin alueella ei ole poroja se voi olla tärkeä puskuri, eli suojavyöhyke, jossa taataan hiljaisuus ja erämaisuus.		Ok.
	Lopuksi suunnitelmassa tulee ottaa huomioon tärkeimpänä luontaistalous, eli paikallisten ihmisten, metsä- ja porosaamelaisten oikeus käyttää luontoa perinteiseen tapaan.		Ei muutosta.
Vuohču Sámiid Searvi rs. (Vuotson saamelaisseura)	Päämäärien asettelussa ei ole otettu lähtökohdaksi kansallispuiston perustamissäädöksiä, joista yksi on poronhoidon edellytysten säilyttäminen. Kehittämismahdollisuudet painottuvat vahvasti luontomatkailun toimintaedellytysten kehittä-	Porotalous on lisätty arvo- ja uhkatarkasteluun. Porotalous tarkastellaan erillisissä suunnitelman luvuissa 10b ja 17b.	Muutettu.

	seen kansainväliselle tasolle. Yhdeksi päämääräksi tulee lisätä <i>Poronhoidon edellytysten turvaaminen ja laidunrauhan turvaaminen</i> . Perustamistarkoitus s.		
	Urho Kekkosen kansallispuiston suojelutarkoituksessa ei mainita poronhoidon edellytysten säilyttämistä sen perustamissäädöksen mukaisesti, ja se tulee lisätä tekstiin. Kemihaaran erämaa-alue ei ole saamelaidunalueella.	Porotalous on lisätty arvo- ja uhkatarkasteluun. Porotalous tarkastellaan erillisissä suunnitelman luvuissa 10b ja 17b. Erämaa-alueiden perustamissäädöksessä mainitaan mm. saamelasikulttuurin turvaaminen, vaikka osa erämaa-alueista sijaitsee saamelaidunalueen ulkopuolella.	Ok.
	Kyseinen kappale antaa väärän kuvan kansallispuiston käytöstä laidunalueena ja sen kuluttavasta merkityksestä tunturikoivikoille ja -kankailla. Kansallispuiston tunturialue on Lapin paliskunnan talvilaidunalue, eikä alueelle ei kohdistu kesäaikaista laidunnusta, joka kuluttaisi tunturikankaita ja koivikoita. Laidunnusta ohjataan laidunkiertäidillä.	Kappaletta 4 on tarkennettu.	Muutettu.
	Rakennushistorian osalta puuttuu maininta poronhoitajien asutuksesta LUIROJÄRVellä ja KIILOPÄÄLLÄ, joissa on useita kotaraunioita. Samoin TINKIAAVAN niittylatojen rauniot puuttuvat. Reittien osalta mainitaan RUIJANPOLKU, josta on hyvä käyttää vaikiintunutta RUIJANPOLKU-nimitystä läpi tekstin. 3 Kopsusjärven reitti puuttuu. Henkilöhistoria ei huomioi paikallista saamelaishistoriaa lainkaan. Esim. paikannimistö kertoo alueella vaikuttaneista henkilöistä ja tapahtumista.	Epäselvää kappalejakoja selkiytetään ja tietoja täydennetään. Rakennusperintöosan on tarkoitus kuvata nykyisin luontopalvelujen hallinnassa olevia ehjiä rakennuksia. Kotarauniot ja muut rakennusten jäännökset sisältyvät arkeologisiin kohteisiin. Koko suunnitelma-alueella ei ole tehty kulttuuriperintöinventointia, joten kaikkia kohteita ei tunneta. Tietoja valtion maiden kulttuuriperintökohteista, jotka eivät vielä ole Metsähallituksen tiedossa, voi lähettää Lapin luontopalvelujen kulttuuriperinnön erikoissuunnittelijalle. Lisätään tekstiin Kopsusjärven reitti. Käytetään Ruijanpolusta nimitystä Ruijanpolku. Henkilöhistoriaan on lisätty joitakin tiedossa olevia henkilöitä. Metsähallituksella ei kuitenkaan ole tässä yhteydessä mahdollisuutta tehdä paikannimistöön pohjautuvaa selvitystä alueella vaikuttaneista henkilöistä. Suunnitelma sisältää saamenkielisen paikannimiselvityksen.	Muutettu.
	6. Kulttuuriperintö / Saamelaiskulttuuri s. 26 Vuohču Sámiid Searvi lausuu:	Kyseisessä osassa on tarkoitus kuvata lyhyesti saamelaiskulttuurin historiaa ja kulttuuriperintöä, ei nykytilannetta. Muusta kulttuuriperinnöstä irrotettu	Muutettu.

	Kuvaus painottuu historiaan. Kuvauksesta puuttuu nykytilanne. Kyseinen teksti antaa kuvan, että saamelaiskulttuuri on menneisyyttä mutta ei nykyä. Tekstiin tulee lisätä nykytilanteen kuvauksen lisäksi myös saamelaisten harjoittamat perinteiset elinkeinot.	kappale aiheuttaa epäselvyyksiä, joten saamelaista kulttuuriperintöä koskevat tiedot liitettiin muuhun alueen kulttuuriperinnön kuvaukseen.	
	Kopsusjärvi ja Luirojärvi ovat olleet paikallisille perinteisesti tärkeitä kalastusalueita. Tekojärvien myötä järvien luontainen kalakanta on muuttunut ja roskakala on vallannut järvet, erityisesti Kopsusjärvessä. Tavoitteena tulee olla luontaisen kalakannan säilyttäminen ja laatia tarvittavat kalavesien hoitosuunnitelmat roskakalan poistamiseksi.		Ok.
	Hoito- ja käyttösuunnitelmassa on huomioitu metsästyksen ja kalastuksen lisäksi saamelaisten luontaiselinkeinoina kuuluvaa monipuolista keräilyä. Se tulee lisätä yhtenä luonnonvarojen käytön muotona. Ehdotus kuvaustekstiksi: <i>Luontaistalous kuuluu edelleen tärkeänä osana saamelaisten ravinnon ja raaka-aineiden hankintaan. Vaikka luonnonantimia ei kerättäisikään myyntiin, marjastuksen kuten myös kalastuksen kotitarvekäyttö on erittäin merkittävää alueen talouksille. Marjoja kerätään myös myyntiin, ja hyvinä marjavuosina sen taloudellinen merkitys voi olla hyvin suurta. Saamelaisilla on omat, perinteiset sukujen käytössä olevat keräilyalueensa, joista kerätään hillaa, puolukkaa ja mustikkaa. Muiden sukujen alueille ei perinteisesti mennä.</i>	Saamelaiskäsitöperinteeseen liittyvä lupakäytäntö on kuvattu luvussa 17.	Ei muutosta.
	Esitys Lapin paliskunnan nykyporohoidon kuvaukseksi: <i>Saamelaisalueen paliskunnat eroavat toisistaan eri tavoin. Alueiden eroavaisuuksien takia jokaisessa paliskunnassa on omat poronhoitotavat ja poronhoitokulttuuri. Paliskuntien sisällä voi olla myös erilaisia poronhoitotapoja. Näin myös Lapin paliskunnassa on oma, alueen olosuhteisiin sopeutunut variaatio saamelaisesta poronhoidosta. Lapin paliskunnan alueelle rakennettiin 1960-luvun lopulla Porttipahdan ja Lokan tekoaltaat, jotka ovat Länsi-Euroopan suurimmat tekoaltaat. Paliskunta menetti tuolloin 11 % laituristaan veden</i>	Esitys Lapin paliskunnan nykyporohoidon kuvaukseksi on liitetty suunnitelmaan. Porotalouden nykytilaa koskevat yleistekstit ovat Paliskuntain yhdistyksen aiempiin hoito- ja käyttösuunnitelmiin antamia tekstejä. Saamelainen poronhoito -kappaletta on tarkennettu. Teksti on Akwé: Kon -työn tuottamaa.	Muutos.

	<i>alle ja siten pois poronhoitokäytöstä. Aluemene- tykset kohdistuivat sekä laitumiin että asutukseen, sen seurauksena perinteinen tokkakuntajärjes- telmä murentui ja siirryttiin paimentamaan ns. pal- kisen tokkana. Aluemenetykset, voimaperäinen metsätalous ja matkailu ovat vaikuttaneet Lapin paliskunnan poronhoitoon ja paliskunta on joutu- nut sopeuttamaan poronhoitoaan muuttuneisiin olosuhteisiin monin eri tavoin. Koska muut maan- käyttömuodot pirstovat pienentyntä paliskuntaa, niin laajat yhtenäiset alueet ovat yhä tärkeämpiä. Urho Kekkosen kansallispuistossa on Lapin palis- kunnan tärkeimmät talvilaidunalueet. Lapin palis- kunnassa ohjataan aktiivisesti laidunkiertoa ja näin haetaan kestävyttä elinkeinolle. Yhtenä kei- nona on rakennettu laidunkiertoaitoja paliskunnan sisälle. Laajan, yhtenäisen ja hyväkuntoisen talvi- laidunalueen merkitys on niin huomattava, että esim. tarvetta lisäruokinnalle Lapin paliskunnassa suunnittelualueella ei ole. Lapin paliskunta onkin Suomessa niitä harvoja paliskuntia, jossa porojen talvilaidunnus perustuu lähes täysin luonnonlaitu- miin. Paliskunnassa vain suunnittelualueen ulko- puolella, Vuotson kanavan eteläpuolisella alueel- la, käytetään lisäruokintaa. Laidunten kestokyvyn vuoksi on äärimmäisen tärkeää, että porot laidun- tavat paliskunnan eri puolilla suunnitellusti ja kont- rollidusti.</i> <i>Lapin paliskunnalle Kiilopään alue on ollut aiem- min tärkeä vasonta-alue, mutta lisääntyneen mat- kailun ja retkeilyn takia porot ovat siirtyneet vaso- maan rauhallisimmille seuduille. Tällä hetkellä Kii- lopään alue on merkittävää syys- ja talvilaidun- aluetta. Vuomaselkä on Lapin paliskunnan pää- erotuspaikka ja se sijaitsee lähellä Kopsusjärvi- Niilanpää aluetta. Erotusten jälkeen porot kulkevat alueen läpi ja osa poroista jää laiduntamaan alu- eelle.</i>		
	Keskeiset arvot ja uhkat s. 53 Vuohču Sámiid Searvi lausuu: Arvot on jaettu neljään luokkaan: Luontoarvot, Kulttuuriarvot, Tutkimus- ja seurantamerkitys, Vir-	Porotalous on lisätty arvo- ja uhkatarkasteluun. Porotalous tarkastellaan erillisissä suunnitelman lu- vuissa 10b ja 17b.	

	kistys- ja elinkeinokäyttö. Virkistys- ja elinkeinokäytöstä puuttuu kokonaan poronhoito, ja se tulee lisätä.		
	1.1 Luontoarvot/Luontodirektiivin luontotyytit. Uhkakuvauksena mainitaan "Laiduntaminen". Saamelaisporonhoito ylläpitää saamelaista kulttuuria: saamen kieltä, perinteistä tietoa ja luonnonkäyttöä. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa poronhoidon laidunnuksen asettaminen uhaksi luontotyyteille luo kielteistä asennetta poronhoitoa kohtaan. Poronhoito kuuluu Urho Kekkosen kansallispuiston alueelle, soveltuu kansallispuiston tavoitteisiin ja poronhoitoa on harjoitettu alueella pitkään. Paliskunnan toiminta perustuu laiduntilanteen jatkuvaan seuraamiseen ja sen mukaiseen toimintaan. Esimerkiksi Raja-Joosepin alueen Lapin paliskunta rauhoitti noin kymmeneksi vuodeksi talviselta laiduntamiselta jäkälikön elpymiseksi.	Uhkakuvausta on tarkennettu.	Muutettu.
	1.5 Luontoarvot/Uhanalaiset kasvi- ja eläinlajit. Uhkakuvauksena mainitaan "Suurpetojen luvaton tappaminen heikentää kantoja." Uhkaluokkana mainitaan "Muu tekijä: laitton metsästäys". Asettamalla suurpetojen luvaton tappaminen uhaksi luodaan perusteetta kielteistä mielikuvaa saamelaisalueen poronhoidosta. Asetetun uhkan todenperäisyyttä ei voida todentaa, viranomaisten epäily ilman näyttöä (oikeustapauksia) ei ole riittävä peruste näin rajulle väitteelle.		Ei muutosta.
	2.3 Kulttuuriarvot / Saamelaiskulttuuri. Uhkakuvauksena mainitaan "Uhkana saamelaiskulttuurin edellytysten heikkeneminen." Kohdassa jätetään auki, mikä edellytyksiä heikentää. Kohtaa on tarkennettava: <i>Saamelaiskulttuurin edellytysten heikkeneminen muun maankäytön vuoksi.</i> "Mahdollisuutena vaikuttaa" on lisättävä: <i>Saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytysten turvaaminen kansallispuistossa muun maankäytön haitoilta.</i> Lisäksi kulttuuriarvoista puuttuu luonnon hyödyntäminen, joka tulee lisätä. Siihen kuuluvat metsästäys, kalastus ja keräily.	Kohtaa on tarkennettu.	Muutos.
	4.2 Virkistys- ja elinkeinokäyttö / Matkailun yritys-toiminta. Uhkakuvauksena mainitaan "Ei erityisiä uhkia, sen sijaan runsaasti kehittämismahdollisuuksia."		Ok.

	Liian voimakas rakentaminen ja kehittäminen ovat itsessään uhka kansallispuiston perustamisperiaatteille ja luonnolle. Jo rakennettu ns. lähialue on myös arvokasta luontoa. Kasvava matkailutoiminta voi vähentää kohteen vetovoimaisuutta luontomatkailukohteena ja vähentää sen arvoa kansallispuistona.		
	Päämäärä 6. / Saamelaiskulttuurin edellytysten turvaaminen s. 59 Vuohču Sámiid Searvi lausuu: Kirjatut tavoitteet ovat hyviä, mutta saamelaiskulttuurin näkökulmasta tärkein puuttuu eli saamelaisen elinkeinojen (poronhoidon ja keräilyn) edellytysten turvaaminen ja niiden harjoittaminen alueella. Tämä tarkoittaa sitä, että kansallispuiston luontomatkailun kehittämisessä tulee huomioida poronhoito ja se tulee lisätä tavoitteeksi.	Porotalous on lisätty arvo- ja uhkatarkasteluun. Porotalous tarkastellaan erillisissä suunnitelman luvuissa 10b ja 17b.	Ei muutosta.
	Kehittämismahdollisuudet / 6. Kulttuuriperintötiedon tuotteistaminen luontomatkailussa s. 61 Tavoitteena mainitaan: "Kulttuuriperintötieto on helposti asiakkaan saavutettavissa mobiililaitteen avulla." Vuohču Sámiid Searvi lausuu: Alue ei sisällä ainoastaan yksittäisiä kulttuuriperintökohteita, vaan on itsessään saamelaista kulttuurimaismaa. Paitsi alueen yksittäisissä kulttuuriperintökohteissa niin myös koko alueen osalta on tuotava esille sen paikallinen saamelaishistoria. Urho Kekkosen kansallispuisto on perustettu vuonna 1983 ja matkailu on nuorin kerros alueen käytössä. Kuitenkin kansallispuiston alue esitellään etupäässä retkeilyn ja kulkumiesten historian kautta. Paikallinen saamelaishistoria tulee huomioida myös mm. Tankavaaran luontokeskuksen näyttelyä uusittaessa. Lisäksi saamelaiskohteiden osalta on neuvoteltava saamelaisten kanssa, mitkä kohteet valitaan esiteltäviksi kohteiksi ja mitä niistä kerrotaan. Tämä liittyy laajempaan tutkimuseettiseen kysymykseen perinteisen tiedon käytöstä.	Hyviä kommentteja.	Ok.
	Poronhoidon toimenpiteet/Toimenpiteet ja käytännöt s. 93 Vuohču Sámiid Searvi lausuu:	Tietoja tarkennettu.	Muutettu.

	Teksti keskittyy porojen ruokintaan. Kuitenkaan Lapin paliskunnassa suunnittelualueella ei käytetä lisäruokintaa, vaan poronhoito perustuu luonnon-laitumiin. Tämä tulee mainita tekstissä.		
	Paikallinen yhteistyö s. 95 Vuohču Sámiid Searvi lausuu: Paikallisyhteistyötahona puuttuu Vuohču Sámiid Searvi rs, joka on ollut jo vuosia mm. Euroopan rakennusperintöpäivän järjestäjäkumppanina. Lisäksi Vuotson koulun kanssa tehdään vuosittain yhteistyötä.	Hyvä huomio. Lisätään.	Ok.
	Vuohču Sámiid Searvi rs:n mielestä maastoliikenneluvan myöntäminen hillan kuljetukseen luontaiselinkeinon harjoittajalle on hyvä käytäntö ja sitä tulee jatkaa.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ok.
	Vuohču Sámiid Searvi rs:n mielestä saamenkielisen paikannimistöselvityksen teettäminen on hyvä esitys ja se tulee tehdä pikaisesti. Lisäksi tulee tukea saamenkielisten paikannimien käyttöön paltuttamista.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ok.
	Vuohču Sámiid Searvi rs yhtyy suunniteltujen matkailuyritysten moottorijoneuvoille ja koiravaljakoille suunniteltujen reittien osalta Lapin paliskunnan lausuntoon. Poronhoidon edellytysten turvaamiseksi paliskuntien näkemykset on vakavasti otettava huomioon. Kansallispuisto on perustettu porojen laidunalueille ja se on merkittävää paliskuntien toimintaympäristöä.	Neuvottelun (16.9.2014 Lapin, Kemi-Sompien ja Ivalon paliskunnat, Saariselkä-Kiilopään matkailuyrittäjät, Metsähallitus) perusteella Metsähallitus on valinnut reitit siten, että ne haittaavat mahdollisimman vähän poronhoitoa: - Uudet reitit ovat pistoreittejä: meno ja paluu tapahtuvat samaa reittiä. - Kakslauttanen–Niilanpään tunturialue -reitti sijoittuu poronhoidon kannalta reuna-alueelle, jossa on jo muutakin matkailutoimintaa ja huoltoajaa. - Kopsusjärven reitille esitetään aikarajaa (15.3.). Metsähallituksen esitys 29.5.2015: - Metsähallitus poistaa suunnitelmasta esityksen koiravaljakkoreitistä välillä Kakslauttanen–Niilanpään tunturialue.	Muutettu.

	Lisäksi Vuohçu Sámiid Searvi rs ehdottaa, että elinvoimaisen saamelaiskulttuurin turvaamiseksi Kiertämajärvien verkkokalastuslupiin tulee määrillä kiintiö Vuotson kylän saamelaiselinkeinojen harjoittajille. Kiertämajärvien alue on kyläläisten perinteistä kotitarvekalastuksen aluetta. Lisäksi olisi pohdittava, onko Kiertämajärville myönnetty kalastuslupien määrä tällä hetkellä liian suuri kestävän kalakannan turvaamiseksi pitkällä tähtäimellä.	Kalastusluvat myönnetään nykysäännösten mukaisesti yhdenvertaisuusperiaatteella, jossa saamelaiskulttuurin harjoittaminen on turvattu ja huomioitu. Kalastuksen määrä on kiintiöity kestävän käytön periaatteella ja sitä voidaan tarkistaa kiintiökausittain. Kiertämajärvien nykyinen kalastus myönnettyjen lupien määrän ja saalispalautteiden perusteella on kestävällä tasolla.	Ei muutosta.
Iivari Jouko	Hevosreittejä Saariselän lähialueelle.	Lisätään Saariselän lähireitti hevosille soveltuvaksi.	Muutos.
Virtanen Tiina	Matkailijoiden tuomista Niilanpään poroerotuspaikalle moottorikelkoilla ei pitäisi sallia. Saariselän matkailukeskuksen ympäristössä on kansallispuiston ulkopuolella useita puuttomia avotuntureita, jonne matkailijoita voidaan tuoda moottoriajoneuvoilla maisemia katselemaan. Niilanpään erotuspaikan palvelurakenteet eivät kestä edes nykyisiä kävijöitä, vaan polttopuut loppuvat, käymälä täyttyy ääriään myöten ja kämpän ympäristö roskaantuu. Jos matkailuyrittäjät alkavat ajattaa paikalle turisteja, joiden ymmärrys retkeilystä on vielä huterampaa kuin nykyisten päiväkävijöiden, kansallispuiston paraatipaikka uhkaa muuttua tunkioksi.		Ok.
	Moottorikelkkaliikenne puistossa ylipäätään pitäisi rajoittaa minimiin eli puiston ja poronhoitajien huoltoajoon, sillä juuri kansallispuiston erämainen hiljaisuus erottaa Saariselän muista pohjoisen matkailukeskuksista. Maastohiihtäjät, talvivaeltajat ja muut luonnossa liikkujat arvostavat nimenomaan sitä, että ympäröivää rauhaa ei riko moottorikelkkojen pärinä, kuten esimerkiksi Levillä ja Ylläksellä. Rauha ja hiljaisuus ovat yhä harvinaisemmiksi käyviä vetovoimatekijöitä, joita Saariselän ja UKK-puiston pitäisi vaalia ja kunnioittaa.		Ok.
	Moottorikelkoilla huollettuja talvivaelluksia kansallispuistoon ei pitäisi myöskään sallia paitsi edellisessä kappaleessa kerrotuin perustein myös siksi, että erämaahan lähtemisen kynnyksen pitää pysyä korkeana. Jos syvälle erämaahan viedään kaupallisten intressien ja voitontavoittelun takia ihmisiä, joilla ei ole edellytyksiä selvitä siellä omin		Ok.

	voimin, aiheutetaan pelastusviranomaisille ja yhteiskunnalle turhaa vaivaa ja ylimääräisiä kuluja. Lisääntyvät kävijämäärät kuormittavat myös palvelurakenteita eli autio- ja varaustupien polttopuuvaroja ja käymälöitä. Moottorikelkoilla huollettuja hiihtovaellusreittejä voi rakentaa kansallispuiston ulkopuolelle, esimerkiksi Ivalojoelle.		
Suikkari Raimo	Metsästäjiä ja paikallisia valistettava ja autettava pääsemään susipelosta. Susi kuuluu luontoon.... Kuultava EU:n päätöksiä susiasiaissa.		Ok.
Laajala Sonja	Minä Vaadin Suomeen monipuolista luontoa ja suurpedoille erikoisoikeudet elää valitsemillaan paikoilla, myös Urho Kekkosen kansallispuistossa. Vaadin, että koko kansa otetaan huomioon, kun tehdään suden"hoito"suunnitelmaa, ei vain marginaalista harrasteryhmää ja vaadin että maamme noudattaa EU:n säätämiä direktiivejä.		Ok.
Karjalainen Minna	Susi on ekosysteemissä avainlaji ja lisäksi arvokas osa Suomen luontoa. Varmasti turistejakin kiinnostaa sudellinen kuin sudeton Suomi.		Ok.
Yrjänäinen Heikki	Nykypäivän ihminen vähenevässä määrin osaa käsitellä autiokämpillä ja tulipaikoilla olevia perustyökaluja kuten sahoja ja kirveitä. Tätä uusavuttomuutta voisi myös jonkinlaisella yksinkertaisella valistuksella parantaa. Yksinkertainen kuvallinen ohje voisi olla tarpeen.	Ajatus otetaan huomioon jatkotyössä.	Ok.
Johansson Lasse	Turistien kuljetus moottorikelkan reessä on keskitettävä vain länteen nelostien varteen. Lupa turistikuljetuksiin on poistettava Kemihaara–Korvatunturi-reitiltä. Ei minkäänlaista tupa- tai laavurakentamista Itä-kairan Rakitsalle! Eikä muuallekaan. Molokkiroskiksia ei enää lisää mihinkään autiotuville. Luirojärven molokki poistettava. Tilalle riittävästi ohjeita omatoimiseen jätehuoltoon. Polttopuitten hakkuu puiston alueelta ehdottomasti kiellettävä. Kaasu ja polttopuut maksullisiksi.	Kemihaara–Korvatunturi-matkailupalvelureitti on vuoden 2001 hoito- ja käyttösuunnitelmassa ja myös tässä uudessa. Suunnitelmaan esitetyt uudet toiminnot (asiakkaiden rekikuljetus ja asiakkaiden koiravaljakkokuljetus) on suunniteltu toteutettavaksi siten, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän haittaa muulle maankäytölle mutta tarjoavat hiihtotaidottomille matkailijoille mahdollisuuden päästä kokemaan tunturiluonto. Rakitsan retkeilyrakenteelle on tarve. Molokkeja ei lisätä, retkeilijöitä ohjataan roskattoomaan retkeilyyn (eli tuomaan omat roskat pois). Koska jätettä kuitenkin kertyy jonkin verran, Molokit säilytetään kansallispuiston huoltoa varten.	Ei muutosta.

	Polttopuut nuotiopaikoille ja tuville vain pitkinä rankoina. Ei enää valmiiksi pätkittyjä tai halottuja klapeja. Kaikkea moottoriliikennettä puistossa pyrittävä rajoittamaan. Ilmaliikenteelle täyskielto. Suunnitelmaan lisätään maininta, että puiston aluetta pyritään aktiivisesti kasvattamaan ja lisäämään sille ulkopuolisia suojavyöhykkeitä, joissa maankäyttö ja metsätalous olisi rajoitettua.	Pääsääntöisesti polttopuita ei oteta puiston alueelta. Vain muutamille kohteille, minne kuljetus on äärimmäisen vaikeaa, otetaan polttopuuta puistosta. Käyttömaksuja ei nykyisin peritä. Suunnitelmaan ei sisälly tavoite kansallispuiston laajentamisesta.	
Haataja Antti	Nämä MH:n uudet raportointiformaatit ovat kenties huonoimpia, mitkä olen koskaan nähnyt.	Lomakemuoto on saanut sekä moitteita että kiitosta.	Ok.

Saamelaiskäräjät 14.8.2015	Suunnitelmaehdotus toisi toteutuessaan uudenlaisia matkailun yritystoiminnan muotoja UK-kansallispuistoon ja laajentaisi matkailun yritystoiminnan muita käyttömuotoja uusille alueille. Asiakkaiden rekikuljetusta moottorikelkoilla kolmelle alueelle ja koiravaljakkotoimintaa laajennetaan yhdelle uudelle alueelle. Nämä ehdotetut uudet toiminnot ja niiden laajennukset heikentävät saamelaiskäräjien käsityksen mukaan saamelaisten perustuslaillista oikeutta ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Näiden toimintojen haitalliset vaikutukset kohdistuvat erityisesti alueen saamelaiseen poronhoitoon suoraan ja yhden laajennuksen osalta myös saamelaisten perinteiseen kalastukseen välillisesti. Saamelaisten poronhoitoon kohdistuvien haitallisten vaikutusten kohdalla on huomattava, että kyseiset matkailutoimintojen laajennukset kohdistuvat kaikki Lapin paliskunnan alueeseen, jonka laidunalueet ovat jo pirstoutuneet ja kaventuneet merkittävästi muiden maankäyttömuotojen johdosta. Ehdotetuista uusista asiakkaiden rekikuljetusreiteistä Kakslauttanen–Niilinpää ja Kakslauttanen–Kopsusjärvi sijaitsevat poronhoidon kannalta merkittävillä alueilla. Tämän alueen lähellä sijaitsee myös Lapin paliskunnan pääerotuspaikka, joten porot kulkevat erotusten jälkeen alueen läpi ja osa poroista jää laiduntamaan Niilinpään ja Kopsusjärven alueelle. Kakslauttanen–Kopsusjärvi-reitille luvan myöntämisen takarajaksi asetettu 15.3. ei riitä poistamaan tämän reitin haittavaikutuksia saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytyksiin.	Suunnitelmaan esitetyt uudet toiminnot (asiakkaiden moottorikelkkareikukuljetus Kakslauttanen–Niilinpään tunturialue ja Tankavaara–Jorpulipää, asiakkaiden koiravaljakkokuljetus Tankavaara–Jorpulipää ja asiakkaiden moottorikelkkareikukuljetus Kakslauttanen–Kopsusjärvi 15.3. saakka) on suunniteltu toteutettavaksi siten, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän haittaa muulle maankäytölle mutta tarjoavat hiihtotaidottomille matkailijoille mahdollisuuden päästä kokemaan tunturiluonto. Metsähallituksen esitys 29.5.2015: - Metsähallitus poistaa suunnitelmasta esityksen koiravaljakkoreitistä välille Kakslauttanen–Niilinpään tunturialue. Metsähallituksen esitys 29.8.2016: - Metsähallitus poistaa suunnitelmasta esityksen koiravaljakkoreitistä välille Tankavaara–Jorpulipää. Metsähallitus on valinnut reitit siten, että ne haittaavat mahdollisimman vähän poronhoitoa: - Uudet reitit ovat pistoreittejä: meno ja paluu tapahtuvat samaa reittiä. - Kakslauttanen–Niilinpään tunturialue -reitti sijoittuu poronhoidon kannalta reuna-alueelle, jossa on jo muutakin matkailutoimintaa ja huoltoajoa. - Matkailupalvelureitti Tankavaara–Kakslauttanen esitetään lakkautettavaksi (tämä rauhoittaa poronhoidon kannalta merkittävä alueen)	Muutettu.
	Ehdotettu Kakslauttanen–Kopsusjärvi-reikikuljetusreitti lisännee välillisesti merkittävästi Kopsusjärven alueen vesistöjen käyttöä matkailukalastukseen talviaikana. Kopsusjärvi on ollut paikallisille perinteisesti tärkeä kalastusalue. Kopsusjärven alueen vesistöissä paikalliset harjoittavat edelleen kotitarvekalastusta muun muassa verkoilla ja alu-	Matkailukalastuksen vaikutus Kopsusjärven kalastoon ja muiden kalastustoimijoiden kalastusmahdollisuuteen arvioidaan vähäiseksi.	Ei muutosta.

	eella harjoitetaan myös ammattikalastusta. Kilpailuvan matkailukalastuksen lisääminen Kopsusjärven alueen vesistöissä heikentää paikallisten saamelaisten edellytyksiä harjoittaa alueella omaa kulttuuriaan kalastuksen osalta.		
	Saamelaiskäräjät haluaa lisäksi kiinnittää huomiota siihen, että vaikka huollettuihin hiihtovaeluksiin myönnettävien maastoliikennelupien myöntämisedellytyksiin hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei ehdoteta muutoksia, näiden lupien myöntämisen edellytykset ja myönnettävien lupien määriä ohjeistetaan suunnitelmaehdotuksessa edelleen hyvin väljästi. Tämä mahdollistaa tällaisten maastoliikennelupien määrän kasvattamista luvista kulloinkin vastaavan viranhaltijan harkinnan mukaan. Saamelaiskäräjät onkin pannut huolestuneena merkille myönnettyjen maastoliikennelupien määrän kasvun viime vuosina ja sen myötä voimistuneet haitalliset vaikutukset saamelaiseen poronhoitoon. UK-kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa tulisi saamelaiskäräjien mielestä määritellä tarkemmin huollettujen hiihtovaellusten maastoliikennelupien myöntämisedellytykset ja -määrät yhteisymmärryksessä alueen paliskuntien kanssa.	Hoito- ja käyttösuunnitelma linjaa huollettujen vaelusten peruserävaatteet. Metsähallitus yhdessä alueen toimijoiden kanssa tarkentaa linjaukset käytännön toimintatavaksi.	Ei muutosta.
	Saamelaiskäräjät haluaa muistuttaa, että Akwé: Kon -ohjeet edellyttävät, että suunnitelmien ja hankkeiden laatimisen tulisi perustua alkuperäiskansojen tarpeisiin ja näkemyksiin. Suunnitelma-luonnos ei saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan perustu saamelaisten tarpeisiin ja näkemyksiin, eikä lvalon ja Lapin paliskuntien sekä saamelaiskäräjien Akwé: Kon -työryhmän näkemyksiä ole otettu asianmukaisesti huomioon suunnitelmaehdotuksen laadinnassa erityisesti edellä mainittujen täysin uusien rekikuljetusreittien ja uuden koiravaljakkoreitin kohdalla. Suunnitelmaehdotus ei sisällä Akwé: Kon -ohjeiden edellyttämää ympäristö-, sosiaalisten ja kulttuuristen vaikutusten arviointia riittävästi, vaikka suunnitelmaehdotuksen edellä mainituilla esityksillä olisi toteutessaan merkittävä vaikutus alueen saamelaiskulttuuriin (erityisesti poronhoitoon ja kalastukseen).	Suunnitelman teon tukena toimi Akwé: Kon -ryhmä. Ryhmä kokoontui kahdeksan kertaa. Akwé: Kon -ryhmän johtopäätökset on esitetty suunnitelman lomakkeella 12 kohdassa Vaikutusten arviointi Päämäärä 6.	Ei muutosta.

	Saamelaiskäräjien Akwé: Kon -työryhmä on tuonut esiin saamelaiskulttuuriin kohdistuvat uhkatekijät ja uusien rekikuljetusreittien ja uuden koiravaljakkoreitin haitalliset vaikutukset saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytyksiin. Lausunnonantajista myös alueen paliskunnat, Sodankylän kunta ja Vuohcu Sámiid Searvi rs. ovat nostaneet esille näitä uhkatekijöitä ja haitallisia vaikutuksia.		
	Akwé: Kon -työryhmän ja em. lausunnonantajien huomioista huolimatta UK-kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmaehdotuksessa ei ole tunnistettu näitä uhkatekijöitä (lomake 11, Keskeiset arvot ja uhat, kappale 2.3 Kulttuuriarvot: Saamelaiskulttuuri). Suunnitelmaehdotuksen osiossa Tavoitteen asettelu, lomake 12 Uhkatekijöiden torjuminen, vaikutusten arviointi ja seuranta. Päämäärä 7 sekä Kehittämismahdollisuus 2 kohdalla ehdotettujen uusien rekikuljetusreittien, uuden koiravaljakkoreitin ja huollettujen hiihtovaelusten haitallisia vaikutuksia saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytyksiin ei ole kirjattu suunnitelmaan. Mainitut saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytysten uhat ja niihin kohdistuvat haitalliset vaikutukset tulisi kirjata erityisesti lomakkeen 12 Vaikutusten arviointitaulukkoon Päämäärä 7 ja Kehittämismahdollisuus 2 kohdalle. Kulttuuristen vaikutusten arvioinnissa suunnitelmaehdotuksessa tulisi todeta suunnitelman vaikutukset mm. perinteiseen luonnonkäyttöön, perinteisen tiedon, innovaatioiden ja käytäntöjen kunnioittamiseen, säilyttämiseen, suojelemiseen ja ylläpitämiseen, tapaoikeuteen, kieleen, arvoihin, luontosuhteeseen, sosiaaliseen järjestelmään, kulttuuriperinteeseen, aineelliseen kulttuuriperintöön, jolla on merkitystä yhteisölle, pyhiin paikkoihin ja maisemaan (Kansallinen artikla 8 (j)-työryhmä 2011: 33)'.	Suunnitelman teon tukena toimi Akwé: Kon -ryhmä. Ryhmä kokoontui kahdeksan kertaa. Akwé: Kon -ryhmän johtopäätökset on esitetty suunnitelman lomakkeella 12 kohdassa Vaikutusten arviointi Päämäärä 6.	Ei muutosta.



Ympäristöministeriö
 Miljöministeriet
 Ministry of the Environment

Päiväys
 Datum

Dnro
 Dnr

02.09.2016

YM2/5741/2016

Metsähallitus
 PL 94
 01301 Vantaa

METSÄHALLITUS

07-09-2016
 MH 4056/2015/06-02.03

Viite
 Hänvisning

Metsähallituksen kirje 21.12.2015 (4056/2015:1)

Asia
 Ärende

Urho Kekkosen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistaminen

Metsähallitus on viitekohdassa mainitulla saatekirjeellään lähettänyt ympäristöministeriölle vahvistettavaksi Urho Kekkosen kansallispuistoa, Sompion luonnonpuistoa, Kemihaaran erämaa-aluetta sekä Vaaranaavan, Nalka-aavan ja Uura-aavan soidensuojelualueita koskevan hoito- ja käyttösuunnitelman. Alueet muodostavat yhdessä EU:n luonto- ja lintudirektiivien mukaisen UK-puisto-Sompio-Kemihaaran Natura 2000 -alueen (FI1301701 SAC ja SPA).

Luonnonsuojelulain (1096/1996) 19 § edellyttää, että kansallispuistoille laaditaan hoito- ja käyttösuunnitelmat, jotka vahvistaa ympäristöministeriö. Erämaa-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmat vahvistetaan puolestaan erämaalain (62/1991) 7 §:n nojalla. Eräistä valtion omistamille alueille perustetuista soidensuojelualueista annetun asetuksen (852/1988) 4 §:n nojalla myös Vaaranaavan, Nalka-aavan ja Uura-aavan soidensuojelualueiden hoitoa ja käyttöä varten laaditaan tarvittaessa hoito- ja käyttösuunnitelma, jonka vahvistaa ympäristöministeriö.

Suunnittelualan kokonaisala on noin 310 400 hehtaaria ja Urho Kekkosen kansallispuiston pinta-ala on siitä 254 696 hehtaaria. Suunnitteluala sijoittuu Inarin kunnan ja Ivalon paliskunnan (3%), Savukosken kunnan ja Kemin-Sompion paliskunnan (35%) sekä Sodankylän kunnan ja Lapin paliskunnan (62%) alueille. Kansallispuisto on Lapin paliskunnan tärkein talvilaidunnusalue ja koko suunnitteluala myös paikalliselle väestölle merkittävä perinteinen eränkäyntialue.

Suunnittelualueesta 63 % kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen siten, että Inarin kuntaan kuuluva osa on kokonaan saamelaisten kotiseutualuetta, Sodankylän kunnan alueella oleva suunnittelualan osa lähes kokonaan ja Savukosken kuntaan kuuluva osa ei kuulu saamelaisten kotiseutualueeseen. Ympäristöministeriö on 10.8.2016 järjestänyt Saamelaiskäräjien kanssa saamelaiskäräjälain mukaiset neuvottelut, joissa on käsitelty Urho Kekkosen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmaa ja sen vahvistamista. Suunnitelmaa on neuvottelun perusteella täydennetty ja muokattu elo-syyskuussa 2016.

Metsähallitus on osallistanut Urho Kekkosen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelua varten kootussa yhteistyöryhmässä laajasti paikallisia ja alueellisia intressiryhmiä sekä alueen käyttäjiä. Erillinen saamelaiskäräjien nimeämä Akwé: Kon –ryhmä on valmistellut Akwé: Kon –ohjeiden mukaisia toimenpiteitä ja osallistunut aktiivisesti koko hankkeen ajan suunnittelutyöhön sekä suunnitelman kulttuuristen, sosiaalisten ja ympäristöllisten vaikutusten arviointiin.

Valmistelun aikana saadun runsaan ja ristiriitaisen palautteen perusteella hoito- ja käyttösuunnitelmaa on muokattu siten, että se mahdollisimman hyvin turvaisi ja sovitaisi yhteen Urho Kekkosen kansallispuiston luonnonarvojen ja luonteen säilymisen, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen harjoittamisen edellytykset sekä vaellusretkeilyn mahdollisuudet ja suppeaksi rajatulla osa-alueella myös alueen intensiivisen matkailun kehittämisen.

Suunnittelun keskeiset tavoitteet ja perusteet

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa tehdään keskeiset hoidon ja käytön linjaukset ja sovitaan yleiset toimintaperiaatteet. Suunnitelmassa ei pääsääntöisesti päätetä yksityiskohtaisista käytännön toimenpiteistä, kuten rakennelmien tarkasta sijainnista, yksittäisistä käyttöoikeussopimuksista tai luvista. Nämä edellyttävät yleensä tapauskohtaista harkintaa ja yksityiskohtaisempaa suunnittelua sekä päätöksentekoa. Hoito- ja käyttösuunnitelma ei myöskään perusta mitään oikeuksia, vaan ohjaa alueen käyttöä.

Urho Kekkosen kansallispuiston osalta suojelun lähtökohtana on luonnontilaisen metsä-, suo- ja tunturierämaan tilan säilyttäminen tai parantaminen alueella. Kemihaaran erämaa-alueen suojeluperusteena on erämaaluonteen säilyminen ja luontaiselinkeinojen turvaaminen. Koko suunnittelualueella tavoitteena on luontodirektiivin mukaisesti alueen luontotyyppien ja eliölajien suotuisan suojelutason turvaaminen.

Urho Kekkosen kansallispuiston hoidon ja käytön tavoitteena on kansallispuistoa koskevan hallituksen esityksen (HE 8/1982) mukaisesti säilyttää Länsi-Euroopan viimeinen laaja ja tietön metsä-, suo- ja tunturierämaa-alue. Esityksen mukaan suojeluarvojen säilyttämiseksi on tärkeitä, että matkailua ja retkeilyä voidaan ohjata ja että alueen metsät säilytetään luonnontilaisina. Kansallispuistossa pyritään matkailu ja retkeily ohjaamaan luonnon kannalta sopiviin kohtiin. Tavoitteiden saavuttamiseksi kansallispuisto säilyy HKS:ssa pääosin syrjäisenä suojelun, eräikäynnin, saamelaiskulttuurin, poronhoidon ja virkistyskäytön alueena.

Suunnitelmassa on tarkennettu ja yksinkertaistettu suunnittelualueen vyöhykejakoja. Saariselkä-Kiilopää, Tankavaara ja Nuortti ovat retkeily- ja luontomatkailuvyöhykettä, joka on rajattu tarkasti kattamaan se alue, missä lähes kaikki retkeilyn ja luontomatkailun aktiviteetit sijaitsevat. Pääosa Urho Kekkosen kansallispuistosta eli Koilliskaira (76 % suunnittelualueen saamelaisalueesta) kuuluu syrjävyöhykkeeseen. Syrjävyöhykkeelle ei rakenneta uutta palveluvarustusta. Vyöhykejaon muutoksena on muutettu tulentekosääntöjä niin, että jatkossa tulenteko on koko syrjävyöhykkeellä suositeltua huolletuilla tulipaikoilla. Aiemmin tulenteko oli sallittua vain ns. erämaa-osa-alueella syrjävyöhykettä. Suunnittelualueesta rajoitusvyöhykettä on vain Sompion luonnonpuisto (liikkuminen vain Sodankylän kuntalaisille) ja rajavyöhyke (liikkuminen vain Rajavartiolaituksen luvalla). Vyöhykejaon muutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta luonnon kulumiseen, lajeihin tai luontotyypeihin.

Suunnittelu osana Natura 2000 –verkoston toteuttamista

Urho Kekkosen kansallispuiston hoidon ja käytön toteuttamiskeinona on luonnonsuojelulaki. Luonnonsuojelulaissa, erämaalaissa (62/1991) sekä luontodirektiivissä (92/409/ETY) on

määriteltä alueen käyttöä ohjaavat tavoitteet. Suunnitelman tavoitteena on ylläpitää nykyiset luonnonarvot ja toteuttaa siten osaltaan Natura 2000 –verkoston suojelutavoitteiden saavuttamista sekä hoidon ja käytön toimeenpanoa. Ministeriö katsoo, että suunnitelma turvaa toteutuessaan alueen suojelutavoitteet.

Suunnittelualue on valtakunnallisesti tärkeä luonnonmetsien, tunturien ja aapasuoluonnon suojelukohde Metsä-Lapin metsäkasvillisuusvyöhykkeellä. Alue kuuluu Fennoskandian vihereään vyöhykkeeseen ja se muodostaa yhdessä Hammastunturin ja Puljun erämaiden sekä Lemmenjoen kansallispuiston kanssa Euroopan laajimman, yhtenäisenä säilyneen luonnonmetsien alueen. Suojelualuekokonaisuuteen liittyvät myös Øvre Anarjohkan kansallispuisto Norjassa sekä Lapin metsä Venäjällä.

Keskeisiksi suojeluarvoiksi suunnitelmassa on nostettu luontodirektiivin liitteen I luontotyyppit luonnonmetsät, aapasuot, tunturikoivikot ja tunturikankaat. Kansallispuistossa esiintyvät Suomen eteläisimmät, uhanalaisiksi luokitellut tuulikankaat ja lapinvuokkokankaat. Muita keskeisiä luontoarvoja alueella ovat uhanalaiset lajit, kuten lähteikköjen ja pahtojen huurre- ja kinnassammalet, laaksoarho, lapinhilpi, lapinleinikki, lettorikko ja tundrasara, suurpedot, raakku ja sen isäntänä toimiva alkuperäinen taimenkanta. Keskeisiä kulttuuriarvoja alueella ovat kuusi valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriperintökohdetta (kolttakentät, Raja-Joosepin kenttä, Rumakurun päivätuvat), arkeologiset kohteet (sotahistorian kohteet, pyyntikuopat ja asuinpaikat) ja saamelaiskulttuuri sekä virkistyskäyttöarvoina paikallisten metsästys, kalastus ja marjastus alueella.

Urho Kekkosen kansallispuiston keskeisiin arvoihin kohdistuvat mahdolliset uhkat ovat retkeilyn aiheuttama kuluminen, porojen intensiivinen kesäaikainen laidunnus, kaivostointa, luvaton metsästys, vieraslajit (mm taimenkannan häviämiseen vaikuttava puronieriä), kulttuuriperintökohteiden rapistuminen ja tuhoutuminen sekä saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytysten heikkeneminen, kielen ja saamelaisen kulttuurin häviämisen ja maankäytön muutosten myötä.

Uhkien torjumiseksi sekä kansallispuiston kehittämiseksi suunnitelmaan on kirjattu 7 päämäärää ja niihin liittyvät tarkemmat toimenpiteet. Keskeisimmät päämäärät luonnon kannalta ovat erityistä huomiota tarvitsevien lajien ja luontotyyppien säilyminen (kartoituksia jatkamalla ja reittien läheisiä esiintymiä suojaamalla rakenteilla ja opastuksella) sekä raakun lisääntymisen turvaaminen ja raakkukantojen säilyminen (puronieriän poistoilla, kartoituksilla ja seurannalla).

Kulttuuria ja ihmistoimintaa koskevat päämäärät ovat rakennusperinnön ja arkeologisten kohteiden säilyminen (kohteiden kunnostamisella ja hoidolla), saamelaiskulttuurin edellytysten turvaaminen (saamenkielisen opastusaineiston, paikannimistöselvityksen ja koiravaljakko- ja moottorikelkkakuljetusten vaikutusten seurannalla ja käytön ohjauksella poronhoidon kannalta hyväksyttävällä tavalla) sekä virkistyskäyttäjiiä palvelevien reittien ja rakenteiden kokonaisuuden säilyminen vetovoimaisena ja turvallisena (palveluvarustusta ylläpitämällä), samalla kun luonnonmaisema säilyy.

Lisäksi esitetään, että yhteistyössä venäläisten kanssa palautetaan Tuulomanjoen lohikanta ja turvataan alueen taimenkannan vaellus ja lisääntyminen, selvitetään euroopanmajavan palautusmahdollisuuksia, kartoitetaan luontotietoa, tuoteistetaan kulttuuriperintötietoa sekä palautetaan kansallispuiston näkyvyyttä ja luontotiedon saatavuutta.

Suunnitelman toteuttamisella ei ole heikentäviä vaikutuksia Natura 2000 –alueen valintaperusteena oleviin luonnonarvoihin, eikä luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista erillistä arviointia tarvitse tehdä.

Virkistyskäytön ja luontomatkailun kehittäminen

Urho Kekkosen kansallispuisto on maamme toiseksi suurin kansallispuisto ja sen alueelle tehdään noin 300 000 käyntiä vuosittain. Puisto on maastoltaan, maisemiltaan ja palveluvarustukseltaan erinomainen vaellusretkeilyalue. Saariselkä on yksi Suomen suurimmista matkailualueista ja kansallispuisto luontomatkailun valtakunnallisen kehittämisen painopiste.

Suunnitelman toimenpiteillä tarjotaan kulumista vähentävien ja liikkumista helpottavien reittipohjaratkaisujen avulla aiempaa suuremmalle joukolle mahdollisuus päästä luontoon. Toteutuksessa huolehditaan siitä, että minimoidaan maaston kuluminen ja häiriöt suhteessa alueen erämaisuuteen, luonto- ja kulttuurikohteisiin, saamelaiseen kulttuuriin, poronhoitoon ja perinteiseen eräntäkäyntiin, keräilyyn tai vaellusretkeilyyn. Aktiviteetit keskitetään kansallispuiston perustamistarkoituksen mukaisesti nyt ja jatkossakin vain suppealle retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle.

Nykytilaan verrattuna suurimmat muutokset Urho Kekkosen kansallispuiston uudessa hoito- ja käyttösuunnitelmassa liittyvät esitettyihin kehittämismahdollisuuksiin. Luontoliikunnan mahdollisuuksia esitetään lisättäväksi maastopyöräilyn, päiväretkeilyn ja Nuortin melonnan mahdollisuuksia parantamalla. Kansallispuistosta lakkautetaan kaksi matkailupalvelureittiä, yksi vähän käytetty reitti sekä poistetaan huonokuntoisia ja vähällä käytöllä olevia palvelurakenteita erillisen suunnitelman mukaan. Talvipyöräily on mahdollista koko suunnittelualueella, huollettuja latuja ja Sompion luonnonpuiston reittien ulkopuolista aluetta lukuun ottamatta. Sulan maan aikana maastopyöräily sallitaan kansallispuistossa merkityillä reiteillä sekä kuudella nimetyllä muulla reitillä.

Luontomatkailun toimintaedellytyksiä esitetään kehitettäväksi kansainväliselle tasolle Luulammen palvelurakenteita parantamalla, huolletuilla hiihtovaellustuotteilla, esteettömän taukopaikan toteutuksella Saariselän lähialueella sekä lähiluontopolkuja rakentamalla ja kunnostamalla etenkin Saariselän-Kiilopään alueella. Luontokeskuksia esitetään kehitettäväksi erillisten hankkeiden ja suunnitelmien puitteissa. Motorisoidut palvelut lisääntyvät rajoitusti. Mahdolliset uudet matkailijoiden moottorikelkkakuljetuksiin käytetyt reitit tukeutuvat jo olemassa oleviin huoltoajoreitteihin, uriin ja huollettuihin latuihin.

Vahvistaminen ja jatkotoimet

Hoito- ja käyttösuunnitelma antaa hyvän perustan kansallispuiston ja muiden suunnitelma-alueeseen kuuluvien alueiden hoidon ja käytön järjestämiselle. Suunnitelma selkiinntää ja ohjaa alueen käyttöä, millä on myönteistä vaikutusta myös kansallispuiston luonnonarvoille.

Ympäristöministeriö edellyttää että suunnitelman mahdollistamien uusien, nykyisiin uriin ja reitteihin pohjautuvien moottorikelkkareittien linjaukset ja niiden käytön ajoitus suunnitellaan maastossa tarkemmin Metsähallituksen, matkailuyrittäjien ja paliskunnan edustajien kesken siten, että ne kohdistuvat vetovoimaisille kohteille mutta eivät haittaa perinteistä poronhoitoa. Metsähallitus voi tarvittaessa myös sulkea tai muuttaa moottorikelkkareittejä ja muita reittejä, esimerkiksi luonto- ja kulttuuriarvojen tai poronhoidon turvaamisen vuoksi. Uusia koiravaljakkoreittejä ei perinteisen poronhoidon turvaamisen vuoksi avata suunnittelualueelle.

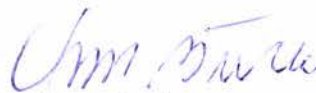
Metsähallituksen laatima ehdotus Urho Kekkosen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmaksi täyttää tehtävänsä suojelualuekokonaisuuden hoitoa ja käyttöä ohjaavana asiakirjana. Alueen hoidolle ja käytölle suunnitelmassa asetetut tavoitteet ovat sopusoinnussa kansallispuiston perustamistarkoituksen ja suojelutavoitteiden kanssa.

Metsähallituksen tulee jatkossa seurata tarkasti hoito- ja käyttösuunnitelman toimeenpanon vaikutuksia, etenkin uusien, luvanvaraisten toimintojen osalta. Metsähallituksen tulee myös viipymättä puuttua tarvittaessa mahdollisiin epäkohtiin ja ehkäistä kansallispuiston suojelutavoitteiden ja suunnitelman päämäärien saavuttamisen kannalta haitalliset toiminnot. Metsähallitus noudattaa jatkossa Akwé: Kon –ohjeita ja toimintamallia saamelaiden kotiseutualueella hoito- ja käyttösuunnitelman toimeenpanossa ja välitarkistuksissa.

Ympäristöministeriö vahvistaa UK-puiston-Sompion-Kemihaaran Natura 2000 –alueen hoito- ja käyttösuunnitelman Urho Kekkosen kansallispuistoa koskevan osan luonnonsuojelulain (1096/1996) 19 § nojalla, Kemihaaran erämaa-aluetta koskevan osan erämaalain (62/1991) 7 §:n nojalla sekä Vaaranaavan, Nalka-aavan ja Uura-aavan soidensuojelualueita koskevat osat soidensuojeluasetuksen (852/1988) 4 §:n nojalla. Suunnitelma vahvistetaan Metsähallituksen viitekirjeen (4056/2015) mukaisen liitteen 2.9. 2016 päivitetyn version mukaisena <http://www.metsa.fi/fi/web/guest/urhokekkosenkansallispuistosuunnittelu>

Ympäristöministeriö kehottaa Metsähallitusta ennen suunnitelman julkaisemista tarkistamaan suunnitelmaan sisältyvät lintu- ja nisäkäslajien uhanalaisuusluokat uusien, vuoden 2016 arvioiden mukaiseksi. Metsähallitus laatii Urho Kekkosen kansallispuistolle viipymättä myös uuden hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisen järjestyssäännön.

Ylijohtajan sijainen,
ympäristöneuvos


Saara Bäck

Ympäristöneuvos


Aulikki Alanen

TIEDOKSI

Lapin ELY-keskus
Lapin liitto
Inarin kunta
Sodankylän kunta
Savukosken kunta
Lapin luonnonsuojelupiiri
Saamelaiskäräjät
Paliskuntain yhdistys

LIITTEENÄ

Valitusosoitus

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 222 Rusanen, P., Mikkola-Roos, M. & Sammalkorpi, I. 2016: Espoon Laajalahden linnusto 1984–2012. 163 s.
- No 223 Auttila, M., Heikkilä, P., Koskela, J., Kunnasranta, M., Marttinen, I., Niemi, M., Tiilikainen, R. & Sipilä, T. 2016: Uudet menetelmät tehostavat saimaannorpan suojelua ja kannanseurainta muuttuvassa ilmastossa. 20 s.
- No 224 Snickars, M., Arnkil, A., Ekebom, J., Kurvinen, L., Nieminen, A., Norkko, A., Riihimäki, A., Taponen, T., Valanko, S., Viitasalo, M. & Westerborn, M. 2016: Assessment of the status of the zoobenthos in the coastal waters of western Uusimaa, SW Finland – a tool for management. 53 s.

Sarja B

- No 220 Torppa, K. 2016: Syötteen luontokeskuksen asiakastutkimus 2013–2014. 62 s.
- No 221 Veteläinen, T. 2016: Syötteen kansallispuiston kävijätutkimus 2015. 74 s.
- No 222 Keränen, I. & Mikkola, M. 2016: Etelä-Konneveden kansallispuiston kävijätutkimus 2015–2016. 65 s.

Sarja C

- No 132 Metsähallitus 2015: Hailuodon Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma 2013–2027. 148 s.
- No 133 Metsähallitus 2015: Evon retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 120 s.
- No 134 Jalkanen, T. & Mussaari, M. 2016: Selkämeren kansallispuiston luonnonhoidon yleissuunnitelma. 81 s.
- No 135 Uusiniitty-Kivimäki, M. (toim.) 2016: Selkämeren helmet – Selkämeren kehittämisen käsikirja 2015–2025. 142 s.
- No 136 Metsähallitus 2016: Etelä-Konneveden kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 122 s.
- No 137 Metsähallitus 2016: Lauhanvuoren kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 114 s.
- No 138 Metsähallitus 2016: Joutenveden–Pyyveden Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 102 s.
- No 139 Metsähallitus 2016: Puulan ja Kyyveden Natura-aluekokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelma. 131 s.
- No 140 Metsähallitus 2016: Nurmesjärven hoito- ja käyttösuunnitelma 2013–2028. 75 s.
- No 141 Metsähallitus 2016: Kärppäjärven Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 74 s.
- No 142 Metsähallitus 2016: Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 139 s.

ISSN-L 1796-2943
ISSN (verkkojulkaisu) 1796-2943
ISBN 978-952-295-170-0 (pdf)

julkaisut.metsa.fi